

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ελληνο-Αμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Νηπιαγωγείο • Δημοτικό • Γυμνάσιο • Λύκειο

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ • ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ • ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ Ι.Μ. ΚΑΡΡΑΣ

1925

ΛΥΚΕΙΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ

Πρό[Σ]κλήση

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:

Ελληνική Επανάσταση

ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ:

Θερμοπύλες - Σαλαμίνα

ΤΕΧΝΗ:

Μουσικοθεραπεία

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ:

Μ. Θεοδωρίδου

04

περιεχόμενα Πρό(σ)κληση '21

Editorial.....3

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ 1821

Μερικές σκέψεις με αφορμή την επέτειο του '214
 Ελλάδα, Χώρα του Φωτός;.....7
 Ποια διδάγματα αντλούμε από την Επανάσταση του 1821;8
 Η «γυναίκα» φύση της Επανάστασης.....9
 Ήρωες του '2111
 Ως πότε;.....12
 Επέτειος 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση.....13

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ II

Εν μέσω κορωνοϊού14
 Τέχνη vs Κορωνοϊός16
 Κορωνοϊός και οι Επιπτώσεις του στις Γυναίκες18

ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Δράσεις Μαθητικής Κοινότητας 2020-202120
 Διαγωνισμός Ερμηνευτικής Ανάγνωσης Λογοτεχνικών Κειμένων..21
 Όμιλος Νεανικής Επιχειρηματικότητας 2020-202122
 Speak Truth to Power24
 STEM. International Science and Engineering Fair 202125
 10^{ος} Πανελλαδικός Μαθητικός Διαγωνισμός Φιλοσοφικού Δοκιμίου.....26

ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Διάλογος ή Σύγκρουση Πολιτισμών; Θερμοπύλες-Σαλαμίνα.....32
 Η Λογοτεχνία αλλιώς.....37

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Ιόλη Βλαχάκη '16.....40
 Κωνσταντίνος Πινόσης '1242
 Φρέντυ Μπαρούχ '1644
 Διονύσης Γραμμένος46
 Μαρία Θεοδωρίδου.....48

ΡΗΤΟΡΙΚΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Ρητορικός Διαγωνισμός Τριών Ιεραρχών50
 Ρητορικός Διαγωνισμός 25^{ης} Μαρτίου.....51
 Ρητορικός Διαγωνισμός Howland52
 Ρητορικός Διαγωνισμός Delta53

ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

Νόμος και δικαιοσύνη - Δύο συγγεόμενες έννοιες.....54
 6^η Ιανουαρίου 2021: Μια πληγή στην Αμερικανική Δημοκρατία56
 Σιγά-σιγά «σπάει» η Σιωπή58
 Επόμενος προορισμός: Σελήνη.....60
 Η νίκη της επιστήμης.....62

ΤΕΧΝΗ

Μουσικοθεραπεία64
 Ο κόσμος μας σ' ένα τραγούδι...68
 Ραφαήλ, «Η Σχολή των Αθηνών».....71
 It's all about fashion!.....72

ΜΝΗΜΕΣ 2021

Ένιο Μορικόνη74
 Ντίνος Χριστιανόπουλος76
 Κώστας Παπαγεωργίου77
 Τζον Λε Καρέ78
 Chik Corea80
 Ντιέγκο Μαραντόνα81

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ

Εναλλακτικό τέλος για το διήγημα του Γ. Βιζυηνού82
 Χαμένοι...86
 Κέρκυρα, 427 π.Χ.89
 Ιανός.....92
 Πρόσωπο(α)93
 Συνειδητοποιώ93
 Αστόχησα93
 Οι μικρές χαρές.....94

14

32

56

48

54

64

72

- **Αρχισυντάκτρια:** Έλενα Καρόκη, Γ1
- **Συντάκτες:** Βαρβάρα Αντζουλάτου, Χριστίνα Αφεντούλη, Ίλια Αχουριώτη, Σόνια Βουδούρη, Ήβη Γαλανού, Χρύσα Γεραμάνη, Ιωάννα Δημητροπούλου, Διονυσία Δωρή, Ντορίνα Καλοκέρη, Έλενα Καρόκη, Ιωάννα Κατισκοπούλου, Νίκος Κολιτσόπουλος, Μαρίνα Κοντογιάννη, Μαρίνα Κούβαρη, Αλέξανδρος Κωνσταντέλλης, Σοφία Λαβράνου, Μάγια Λεμονά, Νικόλας Λουκάς, Δημήτρης Μηνάγιας, Διονύσης Μητρόπουλος, Χαρά Μωραϊτάκη, Δέσποινα Ντριγκόγια, Χριστιάνα Πίκουλα, Κλειώ Σκαρπέτη, Χριστίνα Τσακλόγλου, Θεοδώρα Τσαμποπούλου, Μαρία-Ηλέκτρα Χατζηδημητρίου, Κωνσταντίνη Φαμελιάρη
- **Εικαστικές δημιουργίες:** Χρήστος Αδαμόπουλος, Μελίνα Αθυμαρίτη, Αλεξία Βυζάκη, Δήμητρα Γκρέκη, Άννα Δαρμάρου, Μαριώ Διολέττα, Έλλη Ζαγοριαννάκου, Αφροδίτη Ιωαννίδου, Αμαλία Καραϊνδρου, Βέφα Κιτσάκη, Αθηνά Λι, Μαρία Μέισον, Δανάη Μουσαμά, Μανώλης Πολυδάκης, Καλλιόπη Σαζακλή, Θάλεια Σιούτου
- **Εξώφυλλο:** Φάνη Πάλλη, IB1
- **Υπεύθυνοι Καθηγητές:** Βασίλης Βουβονίκος, Ελίνα Δαγκωνάκη
- **Δημιουργικό:** Μιχάλης Κύρκος

Φίλες και φίλοι συμμαθητές,

Είμαι πάρα πολύ ενθουσιασμένη που γράφω αυτές τις λέξεις και προλογίζω την αρχή του φετινού τεύχους του περιοδικού Πρό(σ)-κλήση. Αυτό που ακολουθεί είναι ο προορισμός ενός δύσκολου ταξιδιού, στο οποίο συμμετείχαν ενεργά μαθητές, συλλέγοντας και μοιράζοντας ιδέες. Αντιμέτωποι με προκλήσεις και πρωτόγνωρες εμπειρίες, ίσως βρήκαμε καταφύγιο στο περιοδικό μας, ένα μέρος να εκφράσουμε τις αγωνίες μας, να αναπτύξουμε τις απόψεις μας, να μοιραστούμε θέματα που μας ενδιαφέρουν και μας απασχολούν.

Αυτό το σχολικό έτος ήταν αφιερωμένο στα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Ήταν αφιερωμένο στη μνήμη των αγωνιστών που με αυτοθυσία και ανιδιοτελή κίνητρα πάλεψαν να απελευθερώσουν την πατρίδα τους από τους κατακτητές. Και σήμερα, εν έτει 2021, παρατηρούμε την ίδια αγωνιστικότητα στους ανθρώπους. Σε αυτούς που διαδηλώνουν για συνθήκες ισότητας στην κοινωνία τους, στους γιατρούς που βοηθούν κάθε μέρα τους ασθενείς τους, στους επιστήμονες που προσπαθούν να βρουν θεραπείες και σε όλους όσοι διατηρούν αισιοδοξία και πίστη σε αυτήν την δύσκολη περίοδο.

Και νομίζω αυτό είναι το μήνυμα του 2021. Αισιοδοξία. Ελπίδα για ένα καλύτερο μέλλον. Δύναμη να αντιμετωπίσουμε κάθε δυσκολία. Γιατί τα τελευταία δύο χρόνια αποτέλεσαν πραγματική πρόκληση για όλον τον κόσμο, όμως τώρα βλέπουμε επιτέλους λίγο φως στο σκοτάδι του φόβου και της απογοήτευσης. Οπότε, ας κρατήσουμε την πίστη και την υπομονή μας και ας ατενίσουμε το μέλλον με αισιοδοξία...

Καλή σας ανάγνωση!

Έλενα Καρόκη, Γ1

200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση

1821-2021
ΜΕΡΙΚΕΣ
ΣΚΕΨΕΙΣ
ΜΕ
ΑΦΟΡΜΗ
ΤΗΝ
ΕΠΕΤΕΙΟ
ΤΟΥ '21

➤ Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 δεν είναι μόνο ένα ιστορικό γεγονός οψίστης σημασίας, γεγονός το οποίο αξίζει να μελετηθεί για τον τρόπο εξέλιξης των πολεμικών επιχειρήσεων των υπόδουλων Ελλήνων κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ή για την αδιαμφισβήτητης σημασίας νικηφόρα έκβασή του, η οποία αποτέλεσε ορόσημο για την διαφύλαξη του Ελληνισμού και την δημιουργία του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Η σημασία της έγκειται κυρίως στις αξίες που την ενέπνεαν, καθιστώντας την ύμνο στον αγώνα του ανθρώπου για την ελευθερία. Είναι αυτός εξάλλου ο λόγος που κάθε 25 του Μάρτη εορτάζεται η έναρξη της επανάστασης κι όχι αυτή καθαυτή η νικηφόρα έκβασή της. Διότι η τελική νίκη θα ήταν κενή χωρίς την ιερότητα του σκοπού. Ο ηρωισμός των λίγων έναντι των πολλών, οι μάχες, η πολιτική και η διπλωματία, ο εχθρός, οι προσωπικότητες και οι συνθήκες της εποχής είναι που συνθέτουν το έπος του 1821, το έπος ενός αγώνα εθνικοαπελευθερωτικού στα αίτια και τον σκοπό του, παρά τις κοινωνικές ή ταξικές αφορμές του. 200 χρόνια μετά, οι πατροπαράδοτες αξίες του Ελληνισμού αποδεικνύονται τόσο επίκαιρες όσο ο αγώνας του ανθρώπου για ελευθερία συνεχίζεται.

Ο Ελληνισμός οφείλει την επιβίωσή του και το μεγαλείο του στους προγόνους μας, ανθρώπους που, με γνώμονα την φιλοπατρία, το αγωνιστικό σθένος, την εθνική ενότητα, την θρησκευτική πίστη και την ανδρεία, κατόρθωσαν να αποτινάξουν τον τουρκικό ζυγό, υψώνοντας ένα ασάλευτο τείχος απέναντι στον εχθρό. Ο αγώνας τους σε καμία των περιπτώσεων δεν χαρακτηριζόταν από ευκολία, αλλά αποτελούσε αντίθετα μια ατελεύτητη αλυσίδα μαχών και θυσιών. Εκατόν είκοσι τέσσερις επαναστάσεις

από δεκαέξι εθνεγερτικά κινήματα προηγήθηκαν του '21. Κι όμως, παρά την αποτυχία τους, ανέδειξαν την κινητήριο δύναμη των Ελλήνων: τον γνήσιο εθνισμό, αρετή η οποία δεν λαφυραγωγήθηκε τα 400 χρόνια υποδούλωσης. Η προσήλωση των Ελλήνων στα ιδεώδη του ελληνικού πολιτισμού και η ανάγκη για ελευθερία συνύψωσαν τον ξεσηκωμό, παρωθώντας τον Έλληνα μέχρι την υπέρτατη θυσία. Πώς είναι όμως δυνατόν η φλόγα για ελευθερία, για εθνική ανεξαρτησία, να μην έσβησε στο βάθος των γενεών,

αλλά, αντίθετα, να σιγόκαιγε μέχρι την ολοκληρωτική της αναζωπύρωση τον Μάρτιο του 1821; Ο λάθρα βιώσας Ελληνισμός υπό τον τουρκοθωμανικό ζυγό, διατήρησε στην μνήμη του την εθνική ταυτότητα, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί ως την Άλωση. Δύο ήταν οι βασικοί πυλώνες που βάσταξαν και σήκωσαν τον Ελληνισμό. Για τέσσερις αιώνες οι υπόδουλοι Έλληνες παρέμειναν συνδεδεμένοι με τον πολιτισμό τους μέσω της παράδοσης και της Ορθοδοξίας.

Η κοινή ιστορική πορεία, η κοινή καταγωγή, η θρησκεία και η γλώσσα, η φυλετική συνέχεια μεταλαμβάνονταν από την Κάτω Ιταλία, τα Επτάνησα και την Ήπειρο ως τα ενδότερα της Μικράς Ασίας, τον Πόντο, την Καππαδοκία και από την Μολδοβλαχία και την Μακεδονία ως την Κρήτη και τις ακτές της βόρειας Αφρικής, αποτρέποντας τον φυλετικό ξεπεσμό και συνάμα αποτελώντας πηγή εθνικής ανάτασης, στην οποία οι Έλληνες ξαναβρίσκουν την παλαιά ευρωστία και δύναμη. Η δημοτική ποίηση, από τους αρχαίους παιάνες ως τα ακριτικά και τα κλέφτικα δημοτικά τραγούδια αποτελεί βασικό συντελεστή της Παλιγγενεσίας και ακρογωνιαίο λίθο ενός πολιτισμού που σιγόκαιγε κάτω από το άγονο χόμα της Οθωμανικής κυριαρχίας. Αναμφίβολα, η κοινή ελληνική γλώσσα, γλώσσα που ομιλούνταν σε όλη την επικράτεια, συνιστά θεμέλιο στοιχείο της ταυτότητας των Ελλήνων αλλά και κώδικα επικοινωνίας, φορέα πολιτισμού, μέσω του οποίου τα ήθη, τα έθιμα, οι παραδόσεις και η θρησκευτική πίστη μεταδίδονταν από γενιά σε γενιά. Οι μύθοι και οι θρύλοι, σημαντικό κομμάτι του ελληνικού πολιτισμού, επέτειναν την αγωνιστικότητα και τον πατριωτισμό γενώντας τη ζέση για την επανάκτηση της ελευθερίας και την απολύτρωση από τα τουρκικά δεσμά.

Τους σκοτεινούς χρόνους της δουλείας, οι Έλληνες βίωναν ένα διαρκές καθεστώς τρομοκρατίας.

Εξισλαμισμοί, βιασμοί, βασανιστήρια, παιδομάζωμα για τις στρατιές των γενιτσάρων, γυναικομάζωμα για τα χαρέμια, απαγωγές για τα σκλαβοπάζαρα. Όλα αυτά γίνονταν με διάφορες σημαντικές και ασήμαντες αφορμές: από εξεγέρσεις ή την μη καταβολή φόρων, μέχρι την αντιπάθεια ή την ζήλια ενός Τούρκου έναντι κάποιου «Ρωμιού». Την περίοδο εκείνη, η ορθόδοξη πίστη αποτέλεσε το ασφαλέστερο καταφύγιο για τις ψυχές του υπόδουλου γένους. Η Εκκλησία, αν και αδυνατούσε επισήμως να προστατεύσει το ποίμνιο, ειδικά σε περιπτώσεις που οι κτηνώδεις έρχονταν ως τιμωρία εναντίον επαναστατικών ενεργειών, στήρι-

νημα του λαού. Σε μεγάλο βαθμό, το θρήσκευμα ήταν μοιραία ταυτόσημο της εθνότητας των Ρωμιών, και αυτό γιατί η θρησκεία λειτουργούσε ως τείχος που, περικλείοντας ομοιογενώς τους απόγονους των ελληνορωμαίων, παρείχε διαχρονική προστασία και διάκριση από τους αλλόθρησκους και αλλόφυλους. Η εσωστρέφεια των Ορθόδοξων και των λίγων Καθολικών υπόδουλων, η αντίθετη ιδιότητα των Οθωμανών κατακτητών και πολλοί άλλοι παράγοντες, κατέστησαν την Ορθοδοξία ένα χωνευτήρι από όπου με κυρίαρχο το ελληνικό στοιχείο, ανέκυψε η έννοια της Ελληνορθοδοξίας. Η συμβολή της Εκκλησίας είναι υψίστης σημασίας

Η προσήλωση των Ελλήνων στα ιδεώδη του ελληνικού πολιτισμού και η ανάγκη για ελευθερία συνύφαναν τον ξεσηκωμό, παρωθώντας τον Έλληνα μέχρι την υπέρτατη θυσία.

ζε το γένος ψυχικά και πνευματικά. Φορείς της ανεπίσημης και κρυφής αρωγής της Εκκλησίας γίνονται οι ιερείς που ζουν στις πόλεις και στα χωριά. Αυτοί οργανώνουν τους ραγιάδες σε κοινότητες υπό την μορφή ενοριών, διατηρώντας άσβεστη τη φλόγα του ξεσηκωμού. Εκεί οι υπόδουλοι χριστιανοί έρχονται σε διαρκή επαφή με την ελληνική γλώσσα και τα εκκλησιαστικά κυρίως κείμενα, εκεί τα παιδιά μαθαίνουν ανάγνωση και γραφή και ότι άλλο μπορεί να τους διδάξει ο ιερέας, μαθητεύοντας στο λεγόμενο «κρυφό Σχολείο». Θεματοφύλακας των ηθικών αξιών, η Εκκλησία κατόρθωσε να διατηρήσει ακμαία την εθνική συνείδηση των Ελλήνων και αλώβητο τον εθνισμό εξυψώνοντας πολλάκις το ηθικό φρό-

για έναν ακόμη λόγο: η Εκκλησία ύψωσε το λάβαρο της επανάστασης εμπνέοντας τους αγωνιστές να θυσιάσουν «υπέρ πίστεως και πατρίδος». Διονύσιος ο Φιλόσοφος, Παλαιών Πατρών Γερμανός, Γρηγόριος ο Ε΄, Αθανάσιος Διάκος, Παπαφλέσσας ήταν τα ονόματα μερικών από τα πρόσωπα της Εκκλησίας τα οποία αγωνίστηκαν, βασανίστηκαν ή και θυσιάστηκαν για την ελευθερία αποτελώντας παράδειγμα για όλους τους υπόλοιπους Έλληνες.

Συχνό φαινόμενο αποτέλεσε η περισυλλογή αρχαίων συγγραμμάτων στα μοναστήρια, τα οποία διασώζονταν από ιερείς και μοναχούς. Η μελέτη και η αντιγραφή αρχαίων ελληνικών και βυζαντινών κειμένων οδηγεί, παρά τον δογμα- ➔

τισμό και τον συντηρητισμό του Χριστιανισμού, στις πατρικές ιδέες και αξίες των Ελλήνων. Ο συγκρητισμός της κλασικής παιδείας και του Ορθόδοξου Χριστιανισμού αποτελεί την υπαρξιακή, θεωρητική και ιδεολογική τεκμηρίωση του νέου Ελληνισμού. Ελευθερία, Δημοκρατία, Δικαιοσύνη. Πίστη στον Θεό και στο δικαίωμα του ανθρώπου στην ευτυχία, στην αξία της μνήμης και της αδελφότητας του αίματος. Η Ορθόδοξη Πίστη γίνεται ένα καταφύγιο ψυχής για το Γένος, μέσα στο οποίο απελευθερώνεται πνευματικά. Η Ορθοδοξία γίνεται ο συνδετικός κρίκος της οικογένειας, το στήριγμα που προσφέρει ελπίδα, πνευματική και εσωτερική ανάταση ανάγοντας τους Ρωμιούς σε Ελληνορθόδοξο λαό με υψηλό φρόνημα. Οι ιδέες αυτές αποτέλεσαν προάγγελο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, μια φάση αφύπνισης, η οποία θα κυοφορούσε την επανάσταση.

Παρολ' αυτά, η παιδεία των Ελλήνων δεν ήταν απόρροια μόνο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, κινήματος με τις ιδέες του οποίου ερχόταν σε επαφή μια περιορισμένη μερίδα ατόμων. Οι Έλληνες ήταν ήδη πεπαιδευμένοι και η παιδεία τους ήταν προϊόν ενός συνδυασμού παραγόντων, οι οποίοι ήταν παρόντες σε όλη την διάρκεια της τουρκοκρατίας. Της παράδοσης, των ηθών, των εθίμων, της κοινής γλώσσας και της χριστιανισμότητας. Και πράγματι, οι Έλληνες ήταν πεπαιδευμένοι, διότι μόνο οι άνθρωποι με παιδεία αποζητούν την ελευθερία, μόνο αυτοί κατανοούν την σημασία της και μόνο αυτοί επιδιώκουν πάση θυσία την ανάκτησή της κάθε φορά που είναι αναγκασμένοι να την στερηθούν. Και λέμε «αναγκασμένοι», διότι ποτέ οι ίδιοι δεν θα την απεμπολούσαν. Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός ήρθε για να ολοκληρώσει την προγενέστερη παιδεία

Η αρετή της παιδείας είναι η απαρχή για κάθε πολιτιστική δημιουργία.

Η στρόφη στην κλασική παιδεία, η οποία είχε ήδη αρχίσει από την Εκκλησία, κορυφώθηκε την περίοδο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Στην υπόλοιπη Ευρώπη οι θέσεις του Διαφωτισμού παρέμειναν στον ορθολογισμό και στις αξίες της κοινωνικής ελευθερίας εναντίον -πολλές φορές- της καταπίεσης της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Στην υπόδουλη Ελλάδα όμως, ο Διαφωτισμός προχωρά στην εθνική ελευθερία, μάλιστα υπό την συμβολή και σκέπη του Ελληνορθόδοξου κλήρου. Οι ιδέες της Ελληνορθοδοξίας και οι εθνοαπελευθερωτικές θέσεις του Νεοελληνικού Διαφωτισμού διαποτίζουν τους υπόδουλους όλο και περισσότερο. Η «φωτισμένη δεσποτεία», οι Φαναριώτες, εύποροι Έλληνες και Φιλέλληνες εντείνουν την αφύπνιση του γένους, ενισχύοντας την προεργασία του κλήρου και έχοντας κατανοήσει την αξία της παιδείας για την απελευθέρωση. Έτσι, ιδρύονται σχολεία, συστήνονται βιβλιοθήκες, δημιουργούνται τυπογραφεία τα οποία μορφώνουν τον ελληνικό λαό, ο οποίος έρχεται σε επαφή με συγγράμματα Ελλήνων και ξένων Διαφωτιστών. Οργανώσεις με κυρίαρχη την Φιλική Εταιρεία διεισδύουν σε όλη την κοινωνία χρησιμοποιώντας τις δομές της διοίκησης και της Εκκλησίας. Το γένος αφυπνίζεται και οριστικοποιεί την εθνική του συνείδηση ως ελληνορθόδοξο. Οι Έλληνες είναι οι συνεχιστές του αρχαίου πολιτισμού και η αποτίναξη του τουρκικού ζυγού θα είναι η αρχή μιας ανάλογης ακμής.

των Ελλήνων, να φωτίσει ακόμη περισσότερο το νου τους, να θεριέψει τις ψυχές τους μέσω της γνώσης, ώστε αυτές να επιδιώξουν με πλήρη θέρμη, δύναμη και ηρωισμό την απελευθέρωση.

Η Επανάσταση δεν έμεινε μόνο στην προσπάθεια, αλλά οδήγησε ανθρώπους με υποτυπώδη πολεμικό μηχανισμό να νικήσουν τον οργανωμένο και απaráμιλλης δύναμης Οθωμανικό στρατό με τη γενναιότητα, την μαχητικότητα και την αυτοθυσία τους, αποκαλύπτοντας ένα απροσμέτρητο ηθικό μεγαλείο. Ο ένοπλος ξεσηκωμός «υπέρ Πίστewας και Πατρίδος» σήμανε έναν σκληρό πόλεμο. Παρά την αγνότητα των προθέσεων και την ιερότητα του σκοπού, όπως κάθε πόλεμος, είχε τις μαύρες σελίδες του. Εμφύλιες διαμάχες, προδοσίες, εξαρτήσεις από ξένες δυνάμεις και άλλα δεινά ήταν μερικές από αυτές. Μάλιστα, πολλά στοιχεία του «κακού μας εαυτού», που αμαύρωσαν τον αγώνα για την ελευθερία, μας ταλαιπωρούν μέχρι και σήμερα.

Διακόσια χρόνια μετά τον Μάρτη του 1821, όντας στους κόλπους του σύγχρονου ελληνικού κράτους, βλέπουμε την Επανάσταση σαν ένα μακρινό γεγονός το οποίο δεν αφορά την εποχή μας. Κι όμως οι αξίες, οι ιδέες και τα ιδανικά της επανάστασης είναι διαχρονικά και πανανθρώπινα και η πολιτιστική πρόταση που έχει να κάνει η Ελλάδα μέσα από την ιστορία της σπουδαία: «η αρετή της παιδείας είναι η απαρχή για κάθε πολιτιστική δημιουργία».

Ιωάννα Κατσικοπούλου, Β4

➔ Η φετινή επέτειος των διακοσίων ετών από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης αποτελεί αξιοσημείωτο ορόσημο για την πατρίδα μας. Η Ελλάδα, αντιμέτωπη με αντίξοες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, κατάφερε να απελευθερωθεί από τον Οθωμανικό ζυγό και έχει επιβιώσει ως κράτος για δύο ολόκληρους αιώνες. Εμείς, οι σύγχρονοι Έλληνες, απολαμβάνουμε το πιο στοιχειώδες δικαίωμα που οι μακρινοί μας πρόγονοι μπορούσαν μόνο να ονειρευτούν, αυτό της ελευθερίας. Χάρη στον γενναίο και αποφασιστικό αγώνα των ηρώων της Επανάστασης, το έθνος μας σταμάτησε να είναι υποταγμένο σε ξενική τυραννία.

Παρόλ' αυτά, παρατηρώντας την πραγματικότητα του τόπου μας σήμερα, ειδικά τη στασιμότητα σε πολλούς τομείς του πολιτικού του γίγνεσθαι, ορισμένες απορίες σχηματίζονται αναπόφευκτα στο μυαλό μου: τι έχουμε καταφέρει με την ελευθερία μας; Είμαστε πραγματικά άξιοι της αρχαίας παράδοσής μας; Αν εξαιρέσουμε κάποιες εντυπωσιακές στρατιωτικές νίκες, τι έχουμε καταφέρει ως έθνος από το 1821 έως σήμερα; Ύστερα από αμέτρητες οικονομικές και πολιτικές κρίσεις, είναι προφανές ότι κάτι δεν πάει καλά.

όμως καλλιεργείται πολύ εύκολα. Έτσι, κάθε καλοκαίρι καίγονται γιγαντιαίες εκτάσεις, και κάθε έστω και λίγο πιο βαρύ χειμώνα μένουν χιλιάδες νοικοκυριά χωρίς ρεύμα.

Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο της ελληνικής κουλτούρας που φαίνεται να μας κρατάει πίσω είναι η έλλειψη ατομικής ευθύνης. Ας ξαναχρησιμοποιήσουμε το παράδειγμα των πρόσφατων καταστροφών από τις χιονοπτώσεις. Με το που σημειώθηκαν οι διακοπές ρεύματος, πολλοί άρχισαν να αποδίδουν ευθύνες για τη πτώση των πεύκων. Κατηγόρησαν την κρατική εταιρία που διανέμει το ρεύμα, τους δήμους, ή και τους δύο. Όμως, δεν είναι ευθύνη του κράτους να κλαδεύει παραμελημένα δέντρα, πόσο μάλλον αν βρίσκονται σε οικόπεδα. Είναι ξεκάθαρα ευθύνη του πολίτη. Κι όμως, πολλοί κατηγόρησαν τους πάντες εκτός από τον εαυτό τους. Το κράτος δεν πρέπει να λειτουργεί ως «σάκος του μποξ» για όσους δεν θέλουν να παραδεχτούν τις αστοχίες τους. Ένα από τα πιο γνωστά λεγόμενα του 40^{ου} προέδρου των ΗΠΑ Ρόναλντ Ρήγκαν ήταν πως το κράτος δεν λύνει προβλήματα, αλλά το πρόβλημα στην εξίσωση είναι το ίδιο το κράτος. Η έλλειψη ατομικής ευθύνης, σε συνδυασμό με την έλλειψη μακροχρόνιου σχεδιασμού μας κάνει να σταυρώνουμε τα χέρια μας και να έχουμε ολοένα και περισσότερες απαιτήσεις από ένα δυσλειτουργικό και γραφειοκρατικό δημόσιο.

Πνεύμα αθάνατο,
σε τρώει το σαράκι...

Η αλήθεια είναι ότι πολλά από τα προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει το νεοσύστατο ελληνικό κράτος, όπως η μεγάλη γραφειοκρατία, η χαμηλή παραγωγικότητα και η ασταθής οικονομία, ταλανίζουν τη χώρα μας μέχρι και σήμερα. Κατά την περιορισμένη λόγω απειρίας άποψή μου, υπάρχουν δύο βασικά στοιχεία της Ελληνικής κουλτούρας που μας εμποδίζουν να προοδεύσουμε ως λαός. Το πρώτο είναι η έλλειψη μακροχρόνιου σχεδιασμού. Αυτό το συνειδητοποίησα αρχικά όταν βρήκα μία έρευνα του Ολλανδού Κοινωνικού Ψυχολόγου Geert Hofstede, σύμφωνα με την οποία η Ελλάδα αναδείχθηκε ως η πρώτη παγκοσμίως κουλτούρα που αποφεύγει αβέβαιες συνθήκες –κάτι το οποίο αρχικά με ξάφνιασε, αν και μετά από λίγη σκέψη μου φάνηκε λογικό. Στη χώρα μας φοβούμαστε να κοιτάξουμε στον ορίζοντα και να σκεφτούμε το αποτέλεσμα μίας απόφασης βαθιά στο μέλλον. Αυτό συμβαίνει διότι συνήθως κυριαρχεί η τάση προς το εύκολο και το βολικό παρά το δαιδαλώδες και σωστό. Οι καταστροφές που σημειώθηκαν στα βόρεια προάστεια της Αθήνας λόγω χιονοπτώσεων τον Φεβρουάριο αποτελούν ένα καλό παράδειγμα. Οι περισσότερες ζημιές προέκυψαν λόγω της πτώσης πολλών κλαδιών και κορμών πεύκων- και ακριβώς εκεί βρίσκεται το πρόβλημα: στο όνομα της δημιουργίας δασικής περιοχής στην Αττική, κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, φυτεύτηκε μεγάλος αριθμός ενός εντελώς ασύμβατου με το κλίμα της Βόρειας Αττικής δέντρου, το οποίο

Ποια θα μπορούσε να είναι μία καλή λύση για να βελτιωθεί η κατάσταση; Δεν έχω την παραμικρή ιδέα. Είμαι 18 ετών, και είμαι βέβαιος πως δεν έχω την απαιτούμενη πείρα ώστε να προτείνω οτιδήποτε. Ξέρω, όμως, πως στις περισσότερες από τις κρίσεις που έχει αντιμετωπίσει η χώρα μας τους δύο τελευταίους αιώνες, μπορούν να παρατηρηθούν αυτά τα δύο στοιχεία της ελληνικής κουλτούρας σε μεγάλο βαθμό.

Ελπίζω στο μακρινό μέλλον να βελτιωθεί η κατάσταση, γιατί δεν θεωρώ πως αυτή τη στιγμή τιμούμε την παράδοσή μας' εδώ και πολλούς αιώνες δεν έχουμε ιδιαίτερα σημαντική θέση στον κόσμο. Έννοιες όπως «φιλότητος» και «αρετή» βρίσκονται περισσότερο στα σχολικά εγχειρίδια, παρά στη καθημερινότητά μας. Όπως λέει και ένα παλιό τραγούδι, «πνεύμα αθάνατο, σε τρώει το σαράκι».

Αλέξανδρος Κωνσταντέλλης, Γ1

ΠΟΙΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΝΤΛΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ 1821;

➔ Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 αποτελεί ένα ιστορικό γεγονός-τομή, το οποίο διαιρεί τη Νεότερη Ιστορία μας στην προεπαναστατική και τη μετεπαναστατική περίοδο. Πρόκειται για ένα γεγονός και με διεθνείς προεκτάσεις, καθώς, αφενός εγκαινίασε την περίοδο των εθνικών επαναστάσεων στη Χερσόνησο του Αίμου, αφετέρου προκάλεσε κύμα παγκόσμιας συμπαραστάσης προς την «ορφανή» του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού (φιλλελληνικό κίνημα). Ως πολυσύνθετο επαναστατικό φαινόμενο, το οποίο καλύπτει μια περίοδο επτά τουλάχιστον ετών (1821-1828), η Επανάσταση αποκαλύπτει πληθώρα παραγόντων που επέδρασαν καταλυτικά στη μερική έστω ευόδωση του Αγώνα της Εθνικής Ανεξαρτησίας.

Από το κορυφαίο αυτό γεγονός της ελληνικής ιστορίας μπορούμε αφενός να εξαγάγουμε πολύτιμα συμπεράσματα για τα αίτια της μερικώς επιτυχούς έκβασής του και αφετέρου να αντλήσουμε διδάγματα-οδηγούς για το μέλλον του Ελληνισμού.

υπευθυνότητας των ταγών της καθόρισε και την πορεία της Επανάστασης. Όσο οι Έλληνες παρέμεναν ενωμένοι, είχαν σημειώσει μόνο επιτυχίες στα πεδία των μαχών και της δημοκρατικής πολιτικής οργάνωσης (εθνοσυνελεύσεις). Όταν όμως

το ολοκαύτωμα του Μεσολογγίου). Εν τέλει το αγωνιζόμενο έθνος μπόρεσε να κατακτήσει μια περιορισμένη εδαφικά και πολιτικά μορφή ανεξαρτησίας χάρη στη Ναυμαχία του Ναυαρίνου, που έμελλε να γίνει η απαρχή της εξάρτησης και της οικονομικής εκμετάλλευσης του λαού μας και του Νεοελληνικού κράτους και να οργανώσει ένα κράτος χωρίς εσωτερική δημοκρατία.

Η εθνική ενότητα λοιπόν που βασιζόταν στο «εμείς» αποκλείει τις ταξικές επιδιώξεις και στηρίζεται στην παιδεία και το δίκαιο κοινωνικό σύστημα και καθοδηγείται από υπεύθυνους πολιτικούς ηγέτες, μπορεί και σήμερα να αποτελέσει τη βάση της

Ο βαθμός εθνικής ενότητας και υπευθυνότητας των ταγών της καθόρισε και την πορεία της Επανάστασης. Όσο οι Έλληνες παρέμεναν ενωμένοι, είχαν σημειώσει μόνο επιτυχίες στα πεδία των μαχών και της δημοκρατικής πολιτικής οργάνωσης.

Της Ελληνικής Επανάστασης προηγήθηκε η εμπορική εξάπλωση και η ανάπτυξη της παιδείας του έθνους. Η φιλελεύθερη παιδεία, η οποία αποτελεί και σήμερα προϋπόθεση ανάπτυξης του έθνους, στηρίχθηκε στις ιδέες του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού και καλλιέργησε την εθνική συνείδηση και τον «έρωτα» για την ελευθερία και τη δικαιοσύνη, που ήταν ασύμβατος με τη διατήρηση των παλαιών εξουσιών. Οργανωτικά, η επανάσταση υπήρξε αποτέλεσμα των άοκνων προετοιμασιών της Φιλικής Εταιρείας, η οποία καθιέρωσε και το σύνθημα «Ελευθερία ή Θάνατος».

Ο βαθμός εθνικής ενότητας και

άρχισε να εκδηλώνεται το φαινόμενο της διχαστικής φιλαρχίας και να οξύνονται οι διαμάχες με πρωταγωνιστές αρματολούς, Φαναριώτες και προεστούς, παρουσιάστηκαν βαθιά ρήγματα και συγκρούσεις, οι οποίες κορυφώθηκαν στους εμφύλιους πολέμους. Οι τελευταίοι έθεσαν σε κίνδυνο τον Αγώνα. Ακολούθησε η επίμονη προσπάθεια των ξένων να θέσουν το αγωνιζόμενο έθνος υπό την προστασία τους. Με όλες αυτές τις συνθήκες, η Επανάσταση έφθασε στο «χείλος του γκρεμού», παρόλες τις θυσίες αγνών πατριωτών-αγωνιστών –όπως ο Μ. Μπότσαρης και ο Γ. Καραϊσκάκης– στα πεδία των μαχών και του απλού λαού (βλ.

εθνικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση του εξ Ανατολών κινδύνου. Αντίθετα, η στήριξη των ελπίδων μας για την αποτροπή του κινδύνου στις Μεγάλες Δυνάμεις και η περιφρόνηση του λαού αποτελεί εσφαλμένη στρατηγική, η οποία δεν δικαιώνεται από την ιστορία μας.

Τα πολιτικά γεγονότα της Επανάστασης του '21 θα πρέπει να διδάξουν τους πολιτικούς ότι οι εθνικοί κίνδυνοι δεν αποτρέπονται, όταν αυτοί αδυνατούν να ανταποκριθούν στα καθήκοντα που τους ανέθεσε ο λαός με τη ετυμηγορία του, όταν δε σέβονται την εθνική περιουσία, τα δικαιώματα και το μόχθο του κοινού λαού, όταν επενδύουν στο διχασμό

και το μίσος, για να διαιωνίσουν την εξουσία τους.

Ως γνωστόν, στον Αγώνα συστρατεύθηκαν όλοι οι Έλληνες, τόσο αυτοί που κατοικούσαν στις προγονικές εστίες, όσο και οι απόδημοι Έλληνες. Κάτι ανάλογο μπορεί να συμβεί και σήμερα. Οι ταγοί μας πρέπει να κινηθούν στη λογική της συσώρευσης ισχύος, εκμεταλλεζόμενοι το ανθρώπινο δυναμικό του Ελληνισμού και το τεράστιο παγκόσμιο κύρος του.

Ένα επιπρόσθετο δίδαγμα που προκύπτει από την Επανάσταση αφορά την προσήλωση στον εθνικό στόχο. Οι υπόδουλοι Έλληνες γνώριζαν το διακύβευμα και έδωσαν τα πάντα για την επίτευξη του εθνικού στόχου. Όταν παρέκκλιναν από το στόχο τους και διασπάστηκαν σε φατρίες μετά τα πρώτα επιτυχή χρόνια, η Επανάσταση κινδύνευσε με ολοκληρωτική αποτυχία.

Ένα από τα αιτήματα της Επανάστασης, το οποίο δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί εξαιτίας της κατά καιρούς ανεύθυνης συμπεριφοράς των πολιτικών, στρατιωτικών και οικονομικών ελίτ είναι η καθιέρωση σύγχρονων θεσμών, τόσο για την λειτουργία του κράτους όσο και για την ενίσχυση της εθνικής ασφάλειας. Αυτό μπορεί να λάβει επιτέλους «σάρκα και οστά», αν οι ελίτ, παραιτούμενες από ένα μέρος των προνομίων τους, όπως το έπραξε ο πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδας, αλλά όχι οι μπάηδες της Μάνης, αποφασίσουν να δώσουν τη συναίνεσή τους στην αναδιοργάνωση της κοινωνίας μας και την εξάλειψη των μεγάλων οικονομικών διαφορών και ανισοτήτων. Από αυτό θα μπορούσε ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή και να ωφεληθούν όλες οι τάξεις.

Τα διδάγματα της Επανάστασης παραμένουν πάντοτε επίκαιρα και δεν εξαντλούνται στις ανωτέρω σκέψεις. Η φράση του εθνικού μας Ποιητή Κωστή Παλαμά συνοψίζει το χρέος μας: «Μεθύστε με τ' αθάνατο κρασί του '21».

Δημήτρης Μηνάγιας, Γ4

Η «ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ» ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

200 χρόνια μετά την Επανάσταση έχουμε πολλά να σκεφτούμε και πολλά να πράξουμε. Ο ελληνικός λαός, βιώνοντας 400 χρόνια σκλαβιάς και υποδούλωσης στον Οθωμανό κατακτητή, αντέδρασε με σθένος στις καταπιεστικές συνθήκες.

Σκηνή από την πολιορκία του Μεσολογγίου (1827). Francois-Emile de Lansac Πανακοθήκη Μεσολογγίου

Ηχηρές παρουσίες δραστηριοποιούνται ενεργά για την αντίσταση απέναντι στον εχθρό. Κληρικοί, διαφωτιστές, στρατιωτικοί, κλέφτες, αρματολοί, πρόκριτοι, Φιλέλληνες αλλά και γυναίκες του απλού λαού.

Και εδώ αναρωτιέμαι πώς ο πόθος για ελευθερία και αποτίναξη του ζυγού οδήγησε το «αδύναμο» φύλο σε ενθουσιώδεις και ηρωικές πράξεις. Είναι οπωσδήποτε η αγάπη για την πατρίδα.

Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, οι γυναίκες διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο εμπυχνώνοντας τους άνδρες, παίρνοντας μέρος στις μάχες, ενώ εμφύσησαν στα παιδιά τους την αγάπη για την πατρίδα και το αγωνιστικό πνεύμα απέναντι στον κατακτητή. Βρήκαν τον τρόπο να αντιδράσουν σε κακουχίες, αρπαγές, εξευτελισμούς. «Δεν τις βαραίνει ο πόλεμος», λέγει ο Σολωμός, «αλλ' έγινε πνοή τους κι εμπόδισμα δεν είναι, στις κορασιές να τραγουδούν, και στα παιδιά να παίζουν».

Αρκετές προετοιμάζουν τον Αγώνα στον απόηχο του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού. Φαναριώτισσες και γυναίκες της αναδύμενης αστικής τάξης αναλαμβάνουν έντονη μορφωτική και πολιτιστική δράση. Αξιοσημείωτη είναι η συμβολή της Ελισάβετ Υψηλάντη, μητέρας του Δημητρίου και του Αλέξανδρου Υψηλάντη. Είναι η πρώ-

τη που δίνει χρήματα για την στήριξη της Επανάστασης και για αυτό της απονέμεται και ο τίτλος «Πρωτομάνα των Φιλικών». Οι ενέργειές της, μάλιστα, συγκινούν τόσο πολύ τον γιο της Αλέξανδρο, ο οποίος ζητά από τους άλλους εταιρούς: «Γράψτε στο τέλος της διακήρυξης: «φιλώ το χέρι της μητρός μου».

Υπάρχουν πολλές ατρόμητες γυναίκες που αψήφησαν τον πανίσχυρο οθωμανικό στρατό. Οι εξαιρετικές και ασυνήθιστες πράξεις τους τις έβγαλαν από την αφάνεια και τις έφεραν στο επίκεντρο συνταρακτικών εξελίξεων που ξεπερνούσαν τα κοινωνικά όρια του φύλου τους. Η Μόσχω Τζαβέλλα πολεμά με θάρρος τον στρατό του Αλή Πασά, που προσπαθεί να καταλάβει το Σούλι. Καθοδηγεί 400 γυναίκες τον Ιούλιο του 1792 και καταφέρνει να απωθήσει τους Οθωμανούς, εμπνέοντας πολλά δημοτικά τραγούδια.

Οι Σουλιώτισσες, από την άλλη, με το απαράμιλλο θάρρος τους δίνουν ζωή στην έννοια της ελευθερίας. Γίνονται θρύλος με τον χορό του Ζαλόγγου στις 18 Δεκεμβρίου του 1803, επιδεικνύοντας αυταπάρνηση που υμνείται ακόμα και από τον εχθρό. Χαρακτηριστικά, ο Τούρκος αξιωματικός Ibrahim Manzour Effendi σε βιβλίο του αναφέρει ότι γυναίκες «πιάστηκαν από τα χέρια και άρχισαν ένα χορό, που τα βήματά του τα κινούσε ένας ασυνήθιστος ηρωισμός και η αγωνία του θανάτου τόνιζε το ρυθμό του... στο τέλος των επωδών οι γυναίκες βγάζουν μια διαπεραστική και μακρόσυρτη κραυγή, που ο αντίλαλός τους σβήνει στο βάθος ενός τρομα- ➔

κτικού γκρεμού, όπου ρίχνονται μαζί με όλα τα παιδιά τους».

Τα χρόνια, όμως, περνούν και η επιθυμία για την απελευθέρωση του Έθνους γίνεται όλο και πιο έντονη. Το πρώτο βήμα για την υλοποίησή της γίνεται το 1814 στην Οδησό της Ρωσίας, όταν ο Εμμανουήλ Ξάνθος, ο Νικόλαος Σκουφάς και ο Αθανάσιος Τσακάλωφ ιδρύουν την Φιλική Εταιρεία με σκοπό την οργάνωση της Ελληνικής Επανάστασης. Σε αυτήν μαζί με τον Κολοκοτρώνη και τον Παπαφλέσσα «φιλικό όρκο» δίνουν και πολλές γυναίκες, προκειμένου να συνδράμουν στην χρηματοδότηση του Αγώνα.

25 Μαρτίου 1821. Το όνειρο για την απελευθέρωση των Ελλήνων γίνεται απτή πραγματικότητα. Χιλιάδες άνδρες αγωνιστές πολεμούν, αφηφώντας τον θάνατο. Παρόλο που σε μία πατριαρχική κοινωνία οι γυναίκες οφείλουν να μένουν στο σπίτι, αρκετές είναι αυτές που συμβάλλουν τόσο με τα μέσα όσο και την γενναία τους συμπεριφορά στην εξέλιξη της Επανάστασης. Άλλες εργάζονται σε μαρουτόμυλους στην Δημητσάνα, άλλες αναλαμβάνουν τον εφοδιασμό του ελληνικού στόλου και άλλες την περίθαλψη των πληγωμένων. Κάποιες ξεχύνονται με τόλμη και αποφασιστικότητα στην μάχη σε όλα τα μέρη της επαναστατημένης Ελλάδας, πολεμώντας ισάξια στο πλευρό των αντρών. Οι γυναίκες του Μεσολογγίου κατά την Έξοδο, μάχονται τον εχθρό, κρατώντας στο ένα χέρι το σπαθί και στο άλλο το παιδί τους. Οι δε Χιώτισσες, που επιβιώνουν από την καταστροφή του νησιού τους το 1822 και γίνονται αιχμάλωτες των Οθωμανών, προτιμούν να πεθάνουν από την πείνα παρά να πουληθούν σε σκλαβοπάζαρα. Από την άλλη οι γυναίκες της Πελοποννήσου και ιδιαίτερα οι Μανιάτισσες αρπάζουν τα όπλα, καθώς θέλουν διακαώς να αποκτήσουν τα αγαθά της ελευθερίας.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζουν δύο γυναίκες, που ξεχωρίζουν, επειδή με την αξιόπαινη δράση τους καταφέρνουν να αποτελέσουν σύμβολα «πατριωτικής μητρότητας». Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα (1776-1825) και η Μαντώ Μαυρογένους (1796-1840) υπερβαίνουν το προσωπικό τους συμφέρον και αφοσιώνονται ολόψυχα στην απελευθέρωση του έθνους με όλες τους τις δυνάμεις, ηθικές και οικονομικές. Μετατρέπονται σε πρότυπα της γυναικείας μαχητικότητας, που αποτιπώνονται στη μνήμη των Ελλήνων και των Ελληνίδων και εμπνέουν τον θαυμασμό όλων των ανθρώπων παγκοσμίως για τον φλογερό πατριωτισμό τους. «Από τη μια μεριά [Μπουμπουλίνα] το θάρρος, σπάνιο σε γυναίκες... Κι από την άλλη [Μαντώ] η φιλοπατρία σε όλη της την καθαρότητα, χωρίς ίχνος ιδιοτέλειας, η απόλυτη αυτοθυσία, η πιο συγκινητική απρονοησία για το προσωπικό μέλλον», γράφει ο Γάλλος συγγραφέας και πολιτικός L. Reybaud.

Από την μία, η Μπουμπουλίνα, με την παραχώρηση όλης της περιουσίας της για τις ανάγκες του Αγώνα, πρωτοστατεί στην πολιορκία του Ναυπλίου με το πλοίο της «Αγαμέμνονα», ενώ καταφέρνει μαζί με τον Κολοκοτρώνη να κατακτήσει την Τρίπολη. Επιτελεί τον ρόλο μίας «νέας Αμαζόνας», σύμφωνα με τον Ιταλό περιηγητή Πέτσιο, καθώς ρίχνεται δυναμικά και με πάθος στην Επανάσταση χωρίς αναστολές και δισταγμούς. Από την άλλη, η περίφημη Μαντώ Μαυρογένους, χρησιμοποιώντας τα χρήματα της οικογένειάς της, προσφέρει δύο καράβια για τις ανάγκες του Αγώνα και αναλαμβάνει την ενίσχυση 800 αγωνιστών. Απαθεί τους Αλγερινούς από τις Κυκλάδες, συμμετέχει σε εκστρατείες στην Κάρυστο, στην Φθιώτιδα και την Λιβαδειά και παράλληλα στέλνει επιστολές στις γυναίκες της Γαλλίας, ζητώντας τους να συνδράμουν στον ελληνικό ξεσηκωμό. Η συνολική της προσφορά είναι τόσο σημαντική, που φαίνεται και από την κίνηση του Καποδίστρια να της παραχωρήσει τον τίτλο του Αρχιστράτηγου.

Είναι, λοιπόν, σαφές ότι οι Ελληνίδες γυναίκες δεν απουσιάζουν από τον εθνικό ξεσηκωμό του 1821. Είναι παρούσες στα γεγονότα πριν και κατά την διάρκεια της Επανάστασης. Από την Ήπειρο, την Πελοπόννησο, την Στερεά Ελλάδα ή από νησιά της Ελλάδας συνεισφέρουν με κάθε τρόπο στην στήριξη του πολέμου, χωρίς να φοβούνται την μεγάλη στρατιωτική δύναμη της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Δόμνα Βισβίζη, Κυρα-Βασιλική, Λενιώ Μπότσαρη, Μαρियώ Ζαραφοπούλα, Χαρίκλεια Δασκαλάκη, Ροδάνθη η Κριστοπούλα, Ασήμα Γκούρα, Πανωραία Χατζηκώστα, Κωνσταντίνα Ζαχαριά, Σταυριάνα Σάββαινα...

Είτε επώνυμες, είτε παρέμειναν ανώνυμες οφείλουμε να αναγνωρίσουμε την προσφορά τους στην εξέλιξη του Αγώνα, διότι οι Ελληνίδες του '21 πάντοτε θα αποτελούν σύμβολα του δυναμισμού, του πατριωτισμού και του ηθικού μεγαλείου της ελληνικής ψυχής.

Άλλωστε μας προτρέπει και ο εθνικός ποιητής: «Ίδού, αυτές οι γυναίκες φέρνονται θαυμαστά: αυτές είναι μεγαλόψυχες, και λένε ότι μαθαίνουν από μας δε δειλιάζουν, μολονότι τους επάρθηκε η ελπίδα που είχαν να γεννήσουν τέκνα για τη δόξα και για την ευτυχία. Εμείς λοιπόν μπορούμε να μάθουμε απ' αυτές και να τες λατρεύουμε έως την ύστερην ώρα.» («Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», Σχέδιασμα Β, 6)

Χρύσα Γεραμάνη, ΓΓ

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα (1776-1825)

Η Μαντώ Μαυρογένους (1796-1840)

Βιβλιογραφία

- <https://www.e-prologos.gr>
- <https://www.vice.com/el/article/n7wdng/einai-wra-na-milhsoume-gia-ton-rolon-twn-gynaikwn-sth-ellhnikh-epanastash>
- <https://eleftherostypos.gr/istories/oi-agones-ton-gynaikon-stin-epanastasi-tou-1821-kai-o-simantikos-tous-rolos/>
- <https://www.offlinepost.gr/2020/06/01/52960/>
- <https://antexoume.wordpress.com/>

200 χρόνια μετά την Επανάσταση του 1821 για την Εθνική Ανεξαρτησία της Ελλάδας, μας βρίσκουν σε μία ακόμη περίοδο «σύγκρουσης» έναντι του «αόρατου εχθρού» που από τις αρχές του 2020 ταλανίζει την παγκόσμια κοινότητα. Οι αγωνιστές του 1821 ανέδειξαν μέσα από πράξεις υπέρτατου ηρωισμού και αυτοθυσίας το αγωνιστικό τους πνεύμα και τους λόγους για τους οποίους η μέρα αυτή καθίσταται αξιομνημόνευτη: την αποκατάσταση της ελευθερίας μας και την ομόνοια που όφειλε να διαπνέει όλους τους Έλληνες.

ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ '21

Η Επανάσταση του 1821 αποτέλεσε το θεμέλιο του σύγχρονου κράτους και της νοοτροπίας που πρέπει να διατρέχει κάθε σύγχρονο Έλληνα πολίτη. Υπερασπιζόμενοι τα ιδανικά και την κληρονομιά της χώρας μας, οι αγωνιστές του '21 ανέδειξαν για μία ακόμη φορά –όπως έκαναν και άλλοι πριν από εκείνους μέσα στους αιώνες– την φιλοπατρία τους. Τι είναι, όμως, αυτό που ξεχωρίζει την εξέγερση του 1821 από όλες εκείνες που προηγήθηκαν; Μέσω της Επανάστασης, διαμορφώθηκαν αξίες στις οποίες βασίζεται το σημερινό ελληνικό κράτος και διαπνέουν την ελληνική ταυτότητα: η φιλοπατρία, ο σεβασμός για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο αδιάκοπος αγώνας για την αποκατάσταση του δικαίου. Η Επανάσταση του '21

τους γιατρούς και τους επιστήμονες, οι οποίοι καθημερινά και χωρίς δισταγμό πασχίζουν για την αντιμετώπιση του ιού παγκοσμίως. Όπως και οι πρόγονοί μας, δεν είναι ούτε υπεράνθρωποι, ούτε ημίθεοι, απλώς άνθρωποι με έναν κοινό στόχο. Κάπου εδώ διασταυρώνονται οι αξίες που εδραιώθηκαν το 1821, με αυτές που πρέπει να αποτελούν κίνητρο για τους σημερινούς Έλληνες απέναντι σε αυτήν την πρωτοφανή κατάσταση. Μπορεί να πολεμούμε με φάρμακα αντί για όπλα και σπαθιά, να φορούν μάσκα αντί για περικεφαλαία και η πανοπλία τους να είναι η λευκή τους ποδιά, αλλά είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι οι ιατροί αγωνίζονται καθημερινά, θυσιάζοντας την δική τους υγεία, προκειμένου να επανακτήσουν την «ελευθερία» της παγκόσμιας κοινότητας από τα δεσμά του κορωνοϊού. Με την έξαρση του Covid-19 τα νοσοκομεία δεν έπαψαν να λειτουργούν και οι γιατροί δεν έπαψαν να εργάζονται και να αγωνίζονται καθημερινά. Η αυτοθυσία των ιατρών καθιστά αληθή την θέση του Ιπποκράτη ότι ο ιατρός δεν είναι απλώς επάγγελμα, αλλά κοινωνικό λειτούργημα.

Οι σημερινοί αγωνιστές του '21 δεν είναι άλλοι από τους γιατρούς και τους επιστήμονες, οι οποίοι καθημερινά και χωρίς δισταγμό πασχίζουν για την αντιμετώπιση του ιού παγκοσμίως.

ένωσε έναν ολόκληρο λαό, είτε τα μέλη του βρίσκονταν εντός των γεωγραφικών ορίων του, είτε εκτός. Ένωσε ανθρώπους εξαντλημένους και απεγνωσμένους, οι οποίοι έφεραν εις πέρας κοινούς στόχους: την αποκατάσταση της ελευθερίας τους και την κατοχύρωση των καταπατημένων δικαιωμάτων τους.

Με το ίδιο, λοιπόν, ομαδικό πνεύμα, έχουμε προκληθεί για δεύτερη διαδοχική χρονιά, ως απόγονοι των ηρώων αυτών, να αντιμετωπίσουμε την κρίση που δημιούργησε η «έκρηξη» της πανδημίας. Ανατρέχοντας και τιμώντας το παρελθόν μας και, έχοντας ως παράδειγμα τους αγωνιστές της Επανάστασης, αξίζει να στραφούμε και προς το μέλλον και να τιμήσουμε ως «ήρωες» όσους αγωνίζονται για αυτό. Οι σημερινοί αγωνιστές του '21 δεν είναι άλλοι από

Την οριστική αποκατάσταση, όμως, δεν θα την φέρει αποκλειστικά η προσπάθεια των «φορέων της λευκής ποδιάς». Η σκλαβιά ένωσε έναν ολόκληρο λαό. Ο ιός, αν και επιβάλλει την αποστασιοποίηση μεταξύ των ανθρώπων, τους ενώνει με την ίδια ισχύ. Με δράσεις κοινωνικού χαρακτήρα, ή, απλά, την ευαισθητοποίηση της κοινότητας, το ομαδικό πνεύμα των Ελλήνων εκδηλώνεται και πάλι καθημερινά. Είτε μέσω της διανομής των αναγκαιών στους ηλικιωμένους συμπολίτες μας, είτε μέσω της παροχής δωρεάν rapid test από τους Δήμους, οι πράξεις αυτές, αν και θα έμοιαζαν μικρής αξίας σε μία άλλη εποχή, είναι αυτές που βοήθησαν τους Έλληνες να συνειδητοποιήσουν το πρόβλημα και να κινητοποιηθούν προς την επίλυσή του.

Οι άνθρωποι, ιδίως στην χώρα μας, συνηθίζουν να λειτουργούν ως μονάδες που απλώς συνυπάρχουν. Όταν όμως το επιβάλλουν οι συνθήκες, οι ίδιοι συσπειρώνονται και «αγωνίζονται» ο ένας για τον άλλον, χωρίς δεύτερη σκέψη. Η ομόνοια των Ελλήνων, αποτελεί ίσως μοναδική αρετή. Αυτό αποδείχθηκε πριν δύο αιώνες και εξακολουθεί να αποδεικνύεται και σήμερα. Οι Έλληνες διακατέχονται από αγωνιστικό πνεύμα, ενότητα και «φιλότιμο», μια λέξη που δεν μεταφράζεται σε καμία άλλη γλώσσα.

Σοφία Λαβράνου, B2

ΩΣ ΠΟΤΕ;

➤ Το 2021 είναι μια ιδιαίτερα σημαντική χρονιά για την Ελλάδα, αφού μπορούμε, ενθουμούμενοι τον αγώνα εκείνων που πάλεψαν για την ελευθερία του Ελληνισμού το 1821, να γιορτάσουμε 200 χρόνια ελεύθερης Ελλάδας. Με τον ξεσηκωμό των Ελλήνων ενάντια στην καταπίεση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, σημειώθηκε μια νέα αρχή για τον ελληνικό λαό, που έδωσε ψυχή στην πρώτη ελεύθερη χώρα της Νοτιοανατολικής Ευρώπης μετά την επέλαση των Οθωμανών. Η Επανάσταση αυτή, όμως, δεν είναι μόνο αξία σεβασμού λόγω των γεωπολιτικών αλλαγών που επέφερε στις ισορροπίες του τότε κόσμου, αλλά και αξιοθαύμαστο πνευματικό κίνημα αναστοχασμού, που οδήγησε στην ανάπλαση της εθνικής μας ταυτότητας. Και, καθώς σήμερα μπορούμε να δεχτούμε αυτήν την εορτή ως αφορμή για αναζωπύρωση αυτού του αναστοχασμού, είναι εύκολο να διακρίνουμε πως ακόμη και σήμερα το πνεύμα αυτό, που τότε οδήγησε τους Έλληνες σε Επανάσταση, ξαναγεννιέται κάθε μέρα με οποιαδήποτε μορφή ατομικής ή συλλογικής αντίστασης σε σύγχρονες κοινωνικές, πολιτικές και πνευματικές μορφές καταπίεσης. Είναι, λοιπόν, η φετινή χρονιά μια ωδή στην Ελλάδα και στην ιστορία της, που μας παροτρύνει να κάνουμε αναδρομές και να αναβιώσουμε το επαναστατικό πνεύμα που οδήγησε στην απελευθέρωση και που κρατά ακόμη ζωντανό τον όρο «ελευθερία».

Η Επανάσταση δεν είναι απλά ένα ιστορικό γεγονός που αξίζει να μελετήσουμε· είναι μια πνευματική στάση, ένας διαχρονικός, παντοτινός αγώνας, που ακόμη και σήμερα μπορούμε να διακρίνουμε στον κόσμο γύρω μας, στις καρδιές μας.

Κοιτώντας πίσω, τον καιρό εκείνο, μπορούμε να πούμε ότι η Οθωμανική κυριαρχία ήταν η τροχοπέδη στον ελεύθερο στοχασμό, στην ενασχόληση με τα γράμματα και τις τέχνες και στην επανασύνδεση των Ελλήνων με την ένδοξη ιστορία και τον πλούσιο πολιτισμό τους. Η αδικία, όμως, και η καταπίεση έγιναν εύκολα αντιληπτές από τους υπόδουλους Έλληνες, με την διείσδυση του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού στα

ακόμα θα ανεχτεί την τρομακτική καταπίεση από τους Οθωμανούς, την εκμετάλλευση, την φτώχεια, πνευματική και οικονομική, την πείνα. Έτσι, με την διάδοση αυτού του άσματος, ο Ρήγας Φεραίος κατέστησε τον ελληνικό λαό πνευματικά ώριμο για να αποδεχτεί και να ασπαστεί την ιδέα της Επανάστασης, για να συνειδητοποιήσει πως οι καιροί καλούσαν για αντίσταση στην καταπίεση από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Δεν υπήρχε πια αμφιβολία ότι το ελληνικό πνεύμα, η ιστορία και ο πολιτισμός αυτού του τόπου παρέμεναν αθάνατα και ανέμεναν την ημέρα εκείνη όποτε και θα ξαναθριαμβεύσουν στα χέρια ενός ελεύθερου ελληνικού λαού.

Βαλκάνια, με την εμφάνιση άλλων επαναστατικών κινήματων που ενέπνευσαν την Ελλάδα, όπως η Σερβική Επανάσταση και οι Ρωσοτουρκικοί πόλεμοι. Παράλληλα, ξεκινά η ενασχόληση του Αδαμάντιου Κοραή με τα γράμματα και την Αρχαία Ελλάδα, αφού μεταφράζει διαφωτιστικά κείμενα των διαφωτιστών της Δυτικής Ευρώπης και ξεκινά να διαμορφώνει, έστω και αμυδρά, στο μυαλό των Ελλήνων την ιδέα της απελευθέρωσης.

Εκείνο, όμως, που αποτέλεσε το πιο γερό θεμέλιο για την διαμόρφωση αυτής της ιδέας ήταν το επαναστατικό άσμα «Θούριος» του Ρήγα Βελεστινλή, που δημοσιεύτηκε το 1797 και που ξεκινά με την φράση «Ως πότε παλικάρια». Αυτό το ωμά διατυπωμένο «ως πότε;» ήταν και αυτό που έκανε την Ελλάδα πραγματικά να αναρωτηθεί για πόσο καιρό

Με αυτά τα πρώτα βήματα, ξεκίνησε και η ιδέα της Φιλικής Εταιρίας, που, αργότερα, με την οργάνωση και δράση της, σήμανε, πρακτικά, την εκκίνηση της Επανάστασης. Με αυτά τα πρώτα βήματα, οδηγηθήκαμε στο σημερινό 2021, κατά το οποίο γιορτάζουμε την ελεύθερη, αναζωογονημένη Ελλάδα.

Κοιτάζοντας, λοιπόν, και σήμερα τον κόσμο γύρω μας, μπορούμε αδιαμφισβήτητα να πούμε ότι αυτό το «ως πότε;» που διατύπωσε τότε ο Ρήγας Βελεστινλής είναι ακόμη βαθιά ριζωμένο στην καρδιά μας και αποτελεί μέχρι και σήμερα την αντίδρασή μας σε κάθε μορφή καταπίεσης που βιώνουμε. Αν σκεφτεί κανείς ποιοι είναι σήμερα αυτοί που θέτουν τα θεμέλια για τις σύγχρονες «επανάστασεις» κατά της αδικίας στην Ελλάδα, θα μπορούσαμε αναμφίβολα να πούμε ότι το σθένος αυτό των ηρώων του 1821, χάρη στους οποίους είμαστε σήμερα ελεύθεροι Έλληνες, υπάρχει

Πηγές

- https://www.ethnos.gr/istoria/151777_epanastasi-1821-i-istoria-toy-ellinikoy-xesikomoy-apo-ti-diaspora
- <https://www.lifo.gr/culture/arxaiologia/ti-mas-didaskei-i-elliniki-epanastasi-toy-1821>

παντού γύρω μας, 200 χρόνια μετά τον αγώνα.

Αρκεί να σκεφτεί κανείς τον καθημερινό αγώνα επιστημόνων, ιατρών και νοσοκόμων, που τόλμησαν να αναρωτηθούν «ως πότε θα μας ταλαιπωρεί ο Covid-19;» και έδειξαν θάρρος στην προσπάθεια περιορισμού της διασποράς της ασθένειας και δεν δειλίασαν όταν ήρθαν αντιμέτωποι με κακουχίες. Οι συμπολίτες μας, και εμείς οι ίδιοι, που κάθε μέρα ακολουθήσαμε με σοβαρότητα τα αυστηρά μέτρα, παραχωρήσαμε δικαιώματα και ελευθερίες ως κομμάτι ενός κοινού αγώνα ενάντια στον ιό, με στόχο να ζήσουμε σε έναν κόσμο ελεύθερο από αυτόν, είμαστε αδιαμφισβήτητα φορείς αυτής της επαναστατικής ιδεολογίας.

Φέτος, μάλιστα, ξεκίνησε και ένας μεγάλος αγώνας κατά τις σεξουαλικής κακοποίησης, όταν αμέτρητα θύματα τόλμησαν να πουν «ως πότε θα δεχόμαστε αυτήν την καταπίεση;» και μίλησαν, καταγγέλλοντας εκείνους που τόσο καιρό τους εκμεταλλεύονταν. Με αφετηρία την πρώτη τολμηρή γυναίκα τον Ιανουάριο, ξεκίνησε μια «Επανάσταση» κατά της τρομακτικής αυτής μορφής κακοποίησης, που έδωσε θάρρος σε πολλά θύματα να εκφραστούν κατά της αδικίας και, παρά την οποιαδήποτε αρνητική συνέπεια ή κατακραυγή, να καταφέρουν να βάλουν ένα τέλος στην καταπίεση.

Η Επανάσταση, λοιπόν, δεν είναι απλά ένα ιστορικό γεγονός που αξίζει να μελετήσουμε· είναι μια πνευματική στάση, ένας διαχρονικός, παντοτινός αγώνας, που ακόμη και σήμερα μπορούμε να διακρίνουμε στον κόσμο γύρω μας, στις καρδιές μας.

**Μαρία-Ηλέκτρα
Χατζηδημητρίου, Β2**

ΕΠΕΤΕΙΟΣ 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση 1821-2021

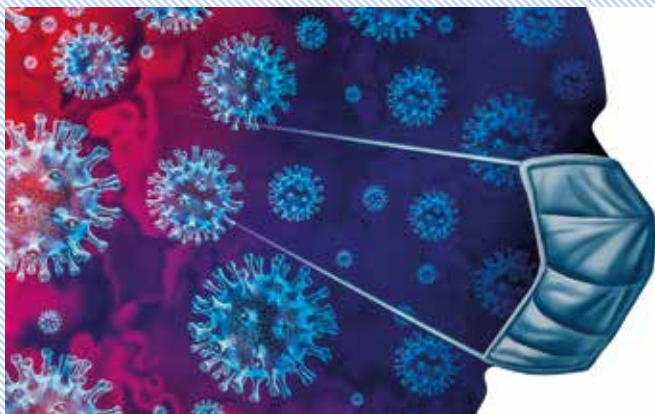

➔ Με αφορμή την Εθνική Επέτειο της 25^{ης} Μαρτίου και την επέτειο των 200 χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε με τη μορφή ενός ωριαίου βίντεο-ντοκιμαντέρ ένα ψηφιακό και ιστορικό ταξίδι στο κέντρο του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Κύριοι σταθμοί αυτού του ψηφιακού και ιστορικού ταξιδιού αποτέλεσαν στο α΄ μέρος: η Πλατεία Συντάγματος και η Βουλή των Ελλήνων και στο β΄ μέρος: το Προεδρικό Μέγαρο, η Προεδρική Φρουρά, το Μέγαρο Μαξίμου και το Μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη.

Η ιστορική έρευνα, η αφήγηση, η σύνθεση και η επιμέλεια του κειμένου πραγματοποιήθηκαν από το φιλόλογο του Γυμνασίου και Λυκείου του Κολλεγίου Ψυχικού, κ. Ιορδάνη Παπαδόπουλο ενώ τη σκηνοθετική επιμέλεια είχε ο multimedia expert, κ. Νίκος Πολίτης.

Επίσης, οι μαθητές του IB1 – Visual Arts εμπνεύστηκαν από την Επανάσταση του 1821 και δημιούργησαν έργα τέχνης.

ΕΝ ΜΕΣΩ ΚΟΡΩΝΟΪΟΥ...

Ποιος άραγε το φανταζόταν ότι η καθημερινότητά του θα ανατρεπόταν έτσι ξαφνικά; Ποιος το φανταζόταν ότι θα έπρεπε να μείνει κλεισμένος στο σπίτι του για δύο περίπου μήνες αποκλεισμένος από τον κοινωνικό του περίγυρο;

Κανείς!

Κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί την κατάσταση στην οποία περιήλθε ολόκληρος ο πλανήτης σε μόλις λίγους μήνες. Τα πάντα σταμάτησαν. Ο χρόνος πάγωσε αλλά ο καιρός περνούσε. Τα κρούσματα αυξάνονταν και τα θύματα πλήθαιναν και η ανθρωπότητα καλούνταν να βαδίσει στον γρήγορο ρυθμό που της επέβαλε ο ιός. Αν και αρχικά μου φαινόταν μακρινό, κάτι το οποίο

δεν θα μας άγγιζε, κάτι το οποίο θα περιοριζόταν έξω από τα σύνορα της χώρας μας, αποδείχθηκε ότι ο ιός δεν κάνει διακρίσεις, ήδη με την εμφάνιση των πρώτων κρουσμάτων και στην Ελλάδα. Πλήττοντας το ένα κράτος μετά το άλλο, ο πλανήτης άρχισε να καταρρέει σαν ντόμινο και η κάθε χώρα καλούνταν να λάβει τα δικά της μέτρα για την προστασία των πολιτών της. Κάπως έτσι λοιπόν η γνωστή καθημερινότητα σταμάτησε και μια νέα πολύ πιο διαφορετική από αυτή που ο καθένας ήξερε επιβλήθηκε. Ναι, η καραντίνα είχε αρχίσει.

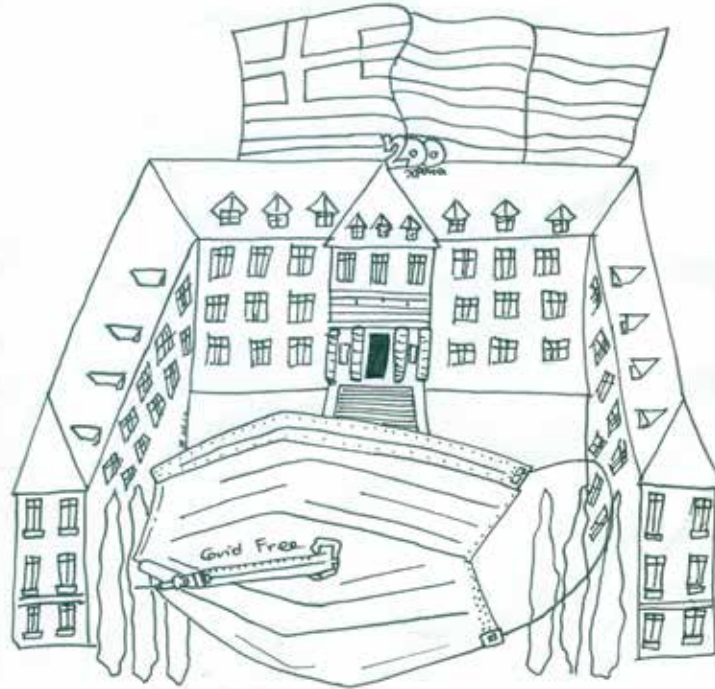
Ο κορωνοϊός δεν έχει φύγει. Έχει απλά κατασταλεί. Νέα κύματα κρουσμάτων ενδεχομένως να οδηγήσουν ξανά σε περιόδους καραντίνας απομακρύνοντάς μας για άλλη μια φορά από την καθημερινότητα και τις ζωές μας.

Τα συναισθήματά μου κατά την διάρκεια της πρωτόγνωρης αυτής περιόδου χαρακτηρίζονταν από έντονες διακυμάνσεις και μεταβολές. Μετά από ένα ιδιαίτερα απαιτητικό και κουραστικό τετράμηνο η ιδέα του να μείνω μία ή δύο εβδομάδες στο σπίτι μου φάνταζε ονειρική. Με το που ανακοινώθηκε το κλείσιμο των σχολείων αισθήματα ανακούφισης και ηρεμίας με κατέκλυσαν. «Επιτέλους! Λίγος χρόνος στο σπίτι μακριά από μαθήματα και υποχρεώσεις... λίγος χρόνος με την οικογένειά μου την οποία δεν χορταίνω όσο θα ήθελα κατά τη διάρκεια της χρονιάς», σκεφτόμουν. Δεν είχα όμως αξιολογήσει σωστά την σοβαρότητα της κατάστασης. Το θεωρούσα κάτι εφήμερο, ένα μικρό «διάλειμμα διακοπών» μέσα στο χάος των υποχρεώσεων του χειμώνα. Παρολ' αυτά, αποδείχτηκε κάτι πολύ περισσό-

τερο απ' ό,τι φανταζόμουν. Οι δύο εβδομάδες έγιναν δύο μήνες και η παραμονή στο σπίτι φαινόταν όλο και πιο δυσβάσταχτη. Ο εγκλεισμός σε συνδυασμό με τα αισθήματα άγνοιας του τι πρόκειται να συμβεί, αγωνίας, ανησυχίας και φόβου κυρίως για τους παππούδες μου, οι οποίοι θα ήταν πιο ευάλωτοι σε περίπτωση ασθένειας, με έκαναν να νιώθω απαισιόδοξη, απελπισμένη και αδύναμη μπροστά στην όλη κατάσταση. Έτσι, αποφάσισα να απασχολήσω τον εαυτό μου με διάφορες δραστηριότητες δοκιμάζοντας παράλληλα καινούρια πράγματα. Ξεκίνησα καθημερινό πρόγραμμα γυμναστικής, έπαιζα ατέλειωτες ώρες πιάνο, κάτι το οποίο μπορώ να ομολογήσω ότι μου είχε λείψει όλον τον προηγούμενο καιρό, διάβασα βιβλία, πέρασα πολύ χρόνο με τον αδερφό μου, μαγείρευα και —το μεγαλύτερο των «επιτευγμάτων» μου: ξεκίνησα ονλάιν μαθήματα ισπανικών! Όμως, αν και κατόρθωνα να απασχολώ τον εαυτό μου κατά την διάρκεια της ημέρας, το κενό της ανθρώπινης επαφής δεν μπορούσε να αναπληρωθεί. Μου έλειπαν οι φίλοι μου, οι παππούδες μου, το σχολείο μου. Ήθελα πίσω ξανά την καθημερινότητά μου!

Και, ως ένα βήμα επιστροφής σε κάποια «καθημερινότητα», το σχολείο ξεκίνησε την εξ αποστάσεως διδασκαλία. Η αλήθεια εί-

Χρήστος Αδαμόπουλος, Β5

ναι ότι ήμουν ανυπόμονη να το δοκιμάσω, να ακούσω ξανά τους συμμαθητές και τους καθηγητές μου, ακόμη και στο πλαίσιο μιας ειρηνικής τάξης. Δυστυχώς όμως, μετά την πρώτη δοκιμή απογοητεύτηκα. Τα μαθήματα ήταν ιδιαίτερα κουραστικά, ίσως και πιο κουραστικά από την φυσική τάξη, αφού έπρεπε να παραμένουμε για αρκετές σε ένα δωμάτιο μπροστά από μια οθόνη πολύ κοντά αλλά και πολύ μακριά από τους συνομιλητές μας. Αυτό που δεν άντεχα ήταν το απρόσωπο της κατάστασης. Ήθελα να δω από κοντά τους συμμαθητές και τους καθηγητές μου και κανένα ονλάιν μάθημα δεν θα

Η καραντίνα ήταν ο καιρός στον οποίο συνειδητοποιήσαμε την αξία της καθημερινότητας, της απλής και όμορφης καθημερινότητας, της επαφής με φίλους, συγγενείς, αγαπημένα πρόσωπα ή γεγονότα των οποίων την αξία υποτιμούσαμε, θεωρώντας τα δεδομένα, αφού μόλις απομακρυνθήκαμε από όλα αυτά νιώσαμε κενοί.

μπορούσε να λειτουργήσει ως υποκατάστατο της επιθυμίας μου αυτής.

Όταν είδα τους φίλους μου για πρώτη φορά μια εβδομάδα πριν από την οριστική άρση των μέτρων η χαρά και ο ενθουσιασμός μου ήταν απερίγραπτα. Το προηγούμενο βράδυ η ανυπομονησία μας να ιδωθούμε μας κράτησε ξύπνιους σχεδόν όλη την νύχτα. Αλλά και τα συναισθήματα της επανένωσης ήταν εξίσου μοναδικά, παρόλο που το χρονικό διάστημα που μείναμε χωριστά

ήταν αρκετά μικρότερο από αυτό που μένουμε συνήθως κατά την διάρκεια των καλοκαιρινών μας διακοπών. Έτσι, με την επιστροφή στο σχολείο η χαρά μου ολοκληρώθηκε. Και αυτό ήταν θεωρώ ένα κοινό αίσθημα, μαθητών και καθηγητών, αφού την πρώτη μέρα τα χαμόγελα και η χαρμόσυνη ατμόσφαιρα ήταν αυτά που κυριαρχούσαν.

Δεν μπορούμε να γνωρίζουμε τι θα συμβεί από εδώ και στο εξής. Ο κορωνοϊός δεν έχει φύγει. Έχει απλά κατασταλεί. Νέα κύματα κρουσμάτων ενδεχομένως να οδηγήσουν ξανά σε πε-

ριόδους καραντίνας απομακρύνοντάς μας για άλλη μια φορά από την καθημερινότητα και τις ζωές μας. Παρ' αυτά, αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα από όλη αυτή την δοκιμασία πήραμε ένα μάθημα: να μην θεωρούμε τίποτα δεδομένο, να εκτιμούμε την κάθε στιγμή ξεχωριστά, ανεξαρτήτως αν αυτή είναι καλή ή άσχημη, να ζούμε αγαπώντας την ρουτίνα μας, ακόμη και αν μας κουράζει πολλές φορές. Η καραντίνα ήταν ο καιρός στον οποίο συνειδητοποιήσαμε την αξία της καθημερινότητας, της απλής και όμορφης καθημερινότητας, της επαφής με φίλους, συγγενείς, αγαπημένα πρόσωπα ή γεγονότα των οποίων την αξία υποτιμούσαμε θεωρώντας τα δεδομένα, αφού μόλις απομακρυνθήκαμε από όλα αυτά νιώθαμε κενοί. Ας ελπίσουμε όλο αυτό να τελειώσει οριστικά και σύντομα και όσο περνούν τα χρόνια να το θυμόμαστε σαν μια μακρινή, παράξενη ανάμνηση, την οποία θα διηγούμαστε υπενθυμίζοντας στους εαυτούς μας την αξία της ζωής, η οποία εκτός του ότι απειλήθηκε άμεσα από τον ιό, παρακωλύθηκε και λόγω της όλης κατάστασης των μέτρων και του εγκλεισμού. Ας διδαχθούμε από τα άσχημα και ας κρατήσουμε τα ωραία. Μόνο έτσι θα προχωρήσουμε μπροστά!

Ιωάννα Κατσικοπούλου, Β4*

* Το παραπάνω άρθρο γράφτηκε με αφορμή την πρώτη καραντίνα τον Μάρτιο του 2020.

Μάρτιος 2020: όλος ο πλανήτης τίθεται σε καθεστώς «lockdown», καθώς μία άγνωστη ασθένεια με το όνομα «κορωνοϊός» μεταδίδεται με ταχύτητες φωτός. Τα σύνορα των χωρών κλείνουν, οι επιχειρήσεις σταματούν την λειτουργία τους, τα ράφια των σουπερμάρκετ αδειάζουν, τα νοσοκομεία γεμίζουν και η τηλεκπαίδευση και η τηλεργασία γίνονται καθημερινότητα.

Σήμερα, ένα χρόνο αργότερα, ο κορωνοϊός συνεχίζει την εξάπλωσή του, έχοντας ήδη οδηγήσει σε θάνατο περίπου 1,5 εκατομμύριο πολίτες παγκοσμίως.

Είναι, λοιπόν, προφανές ότι αυτή η υγειονομική κρίση που εξακολουθεί να βιώνει ο κόσμος μας τον 21^ο αιώνα αναμφισβήτητα επηρεάζει την ζωή μας σε όλους τους τομείς. Πέρα, όμως, από τις δυσμενείς συνέπειες που έχει στην υγεία και στην οικονομία, ο κορωνοϊός ανατρέπει τα δεδομένα και στον πολιτισμό. Μουσεία, πινακοθήκες και πολιτιστικά ιδρύματα αναστέλλουν την λειτουργία τους, ενώ όλες οι θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες ακυρώνονται.

Σχεδόν αμέσως, χιλιά-

δες εργαζόμενοι απολύονται προσωρινά ή οριστικά από τις δουλειές τους. Σύμφωνα, μάλιστα, με στοιχεία της UNESCO 10 εκατομμύρια άνθρωποι κινδυνεύουν να χάσουν την εργασία τους στην βιομηχανία του κινηματογράφου και το 1/3 των γκαλερί ανά τον κόσμο σχεδιάζει να μειώσει το προσωπικό του. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και πολλά κράτη λαμβάνουν έκτακτα μέτρα οικονομικής ενίσχυσης για τον χώρο των τεχνών,

Τέχνη vs Κορωνοϊός

ενώ πολλοί καλλιτέχνες και εργαζόμενοι στον χώρο του θεάματος τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό κινητοποιούνται, οργανώνοντας διαμαρτυρίες προκειμένου να αποζημιωθούν για τις οικονομικές ζημιές που υπέστησαν.

Ωστόσο, εκτός από τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας στον τομέα του πολιτισμού, ο κορωνοϊός μεταβάλλει ριζικά και την κατεύθυνση της τέχνης. Η διευθύντρια, μάλιστα, της Πινακοθήκης Μοντέρνας Τέχνης Τέιτ στο Λονδίνο χαρακτηριστικά αναφέρει: «Από δω και στο εξής θα μιλάμε με όρους 'πριν' και 'μετά'. Ο κορωνοϊός θα επιφέρει πολλές αλλαγές στην τέχνη». Και πράγματι, προκειμένου να αντι-

Η διευθύντρια της Πινακοθήκης Μοντέρνας Τέχνης Τέιτ στο Λονδίνο χαρακτηριστικά αναφέρει:

«Από δω και στο εξής θα μιλάμε με όρους 'πριν' και 'μετά'. Ο κορωνοϊός θα επιφέρει πολλές αλλαγές στην τέχνη».

μετωπίσουν την αναστολή των δραστηριοτήτων τους, ένας μεγάλος αριθμός πολιτιστικών ιδρυμάτων, μουσείων αλλά και μεμονωμένων καλλιτεχνών στρέφονται προς τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στην εικονική πραγματικότητα για να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους αλλά και να μην χάσουν το ευρύ τους κοινό. Έτσι, η εμπειρία της τέχνης αλλάζει. Εισέρχεται στο σπίτι μας μέσω της τεχνολογίας. Χιλιάδες θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες πραγματοποιούνται μέσω live streaming, μουσεία και γκαλερί ψηφιοποιούν τα εκθέματά τους,

ενώ οι βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο δημιουργούν ηλεκτρονικές εκδόσεις των βιβλίων τους.

Ο κόσμος ανταποκρίνεται θετικά σε αυτές τις προσπάθειες. Η επιθυμία του να αποφύγει το αίσθημα φόβου που προκαλεί αυτή η νέα ασθένεια, να ξεφύγει από την θλιβερή πραγματικότητα και να νιώσει για μια στιγμή ελεύθερος μέσα στην εγκλωβισμένη καθημερινότητά του τον προσανατολίζουν προς στην τέχνη. Δείχνει μία τρομε-

ρή διάθεση να αποκτήσει πρόσβαση σε αυτή με κάθε τρόπο, καθώς αποτελεί την ελπίδα για κάτι καλύτερο και μας δίνει την δύναμη να αντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες. Το Βρετανικό Μουσείο, για παράδειγμα, τον Μάρτιο του 2020 καταγράφει ρεκόρ διαδικτυακής κίνησης με 75.000 επισκέπτες ημερησίως εξαιτίας των καθημερινών περιηγήσεων που διοργανώνει για την προβολή των εκθεμάτων του στο ευρύ κοινό.

Είναι, λοιπόν, αντιλη-

Η εμπειρία της τέχνης αλλάζει. Εισέρχεται στο σπίτι μας μέσω της τεχνολογίας.

πτό ότι η κρίση του κορωνοϊού –όπως άλλωστε και οποιαδήποτε άλλη παγκόσμια κρίση– έχει μεγάλο αντίκτυπο στο χώρο του πολιτισμού. Ωστόσο, η τέχνη δεν θα παρακμάσει, αλλά θα εξελιχτεί προκειμένου να συμβαδίσει με τους νέους καιρούς και να ανταποκριθεί στις ανάγκες και ανησυχίες των ανθρώπων. Καλλιτεχνικά ρεύματα θα υποχωρούν και στην θέση τους θα αναδεικνύονται άλλα τα οποία ταιριάζουν με τις κρατούσες συνθήκες. Τραγουδιστές, ποιητές, γλύπτες, ζωγράφοι, συγγραφείς από όλα τα μήκη και πλάτη της γης απομονώνον-

ται στα εργαστήριά τους και ξεκινούν ένα ενδιαφέρον ταξίδι, στο οποίο προσπαθούν να μετατρέψουν τις καινούριες και παράξενες εμπειρίες τους σε αριστουργήματα, καταπολεμώντας την αστάθεια και τον φόβο, ανοίγοντας τον δρόμο προς την αισιοδοξία. Μετα τον Σουρεαλισμό και τον Υπαρξισμό, ποιο άραγε θα είναι εκείνο το κίνημα που θα αναδυθεί και θα μιλήσει στην ψυχή των ανθρώπων;

Χρύσα Γεραμάνη, ΓΓ

Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε εν μέσω μιας παγκόσμιας κρίσης που έχει αλλάξει την καθημερινή μας ζωή. Αλλά αυτή η πανδημία είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια κρίση υγείας: είναι μια κατάσταση με άνευ προηγουμένου κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό αντίκτυπο. Οι συνέπειες της «επέλασης» του COVID-19 είναι διαφορετικές σε κάθε μέρος του κόσμου.

Κορωνοϊός και οι επιπτώσεις του στις γυναίκες

Ένας από τους τομείς που πλήττονται περισσότερο από αυτήν την κρίση είναι η εκπαίδευση με το κλείσιμο των σχολείων. Οι επιπτώσεις είναι τεράστιες κυρίως για τα παιδιά, αλλά

τερο τις γυναίκες από τους άνδρες, λόγω των σημαντικών αλλαγών που επέφερε στην καθημερινότητά τους. Πιο συγκεκριμένα, σε αρκετές περιπτώσεις, οι γυναίκες έχουν μειώσει τις ώρες εργασίας τους, έχουν αφήσει τη δουλειά τους για τη φροντίδα των παιδιών και έχουν αφιερώσει περισσότερο χρόνο στην εκπαίδευση των τελευταίων και στα οικιακά καθήκοντα. Εξετάζοντας τις επιπτώσεις της πανδημίας στο γυναικείο εργατικό δυναμικό, η Misty L. Heggeness, οικονομολόγος στο Γραφείο Απογραφής των ΗΠΑ, διαπίστωσε ότι οι γυναίκες με παιδιά στο σχολείο είχαν 20% περισσότερες πιθανότητες να πάρουν προσωρινή άδεια και 30% περισσότερες πιθανότητες να αφήσουν μια δουλειά, σε σύγκριση με τους άνδρες συναδέλφους τους. Αντίθετα, η διαφορά στις ώρες εργασίας πριν και μετά το αναγκαστικό κλείσιμο των σχολείων δεν ήταν

σημαντική για τους άνδρες. Εν ολίγοις, η Heggeness δηλώνει: «Ο αντίκτυπος στη βραχυπρόθεσμη παραγωγικότητα και τη δέσμευση της εργασίας φαίνεται να βαρύνει εξ ολοκλήρου την πλάτη των μητέρων με παιδιά σχολικής ηλικίας».

Σύμφωνα με έρευνα του UN Women πριν από την πανδημία, οι γυναίκες περνούσαν περίπου έξι ώρες περισσότερες από τους άνδρες σε μη αμειβόμενη παιδική φροντίδα, κάθε εβδομάδα. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας όμως οι γυναίκες αφιερώνουν 7,7 περισσότερες ώρες την εβδομάδα σε μη αμειβόμενη εργασία. Αυτή η «δεύτερη βάρδια» ισοδυναμεί με 31,5 ώρες την εβδομάδα, δηλαδή σχεδόν ένα επιπλέον ωράριο πλήρους απασχόλησης. Εάν διαρκέσει αυτή η κατάσταση, ένας μεγάλος αριθμός γυναικών θα αναγκαστεί να εγκαταλείψει μόνιμα την αγορά εργασίας, αναστρέφοντας έτσι την πρόοδο σε σχέση με την ισότητα των δύο φύλων και μειώνοντας την παραγωγικότητα της οικονομίας.

Η παρούσα υγειονομική κρίση, αν και πολύ δύσκολη για όλους, πιστεύω πως είναι πιο καταστροφική για τις γυναίκες. Καθώς η πανδημία επιτείνει το οικονομικό και κοινωνικό άγχος λόγω των πολλαπλών περιοριστικών μέτρων, η σεξιστική και ενδοοικογενειακή βία αυξάνεται. Μεγάλος αριθμός γυναικών αναγκάζονται να απομονωθούν στο σπίτι με τους κακοποιητές

Οι σύνθετες οικονομικές επιπτώσεις που προκαλούνται από την πανδημία επηρεάζουν ιδιαίτερα τις γυναίκες και τα νεαρά κορίτσια που γενικά κερδίζουν λιγότερα, εξοικονομούν λιγότερα και διατηρούν επισφαλείς θέσεις εργασίας ή ζουν στα όρια της φτώχειας.

και για δασκάλους και γονείς. Μελέτες έχουν δείξει ότι το κλείσιμο των σχολείων έχει επηρεάσει περισσό-

**ΟΧΙ ΣΤΗ
ΒΙΑ
ΚΑΤΑ ΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ**

ΔΡΑΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ 2020-2021

Παρά τις ιδιαίτερες συνθήκες που διαμορφώθηκαν κατά την εφετινή χρονιά, η Μαθητική Κοινότητα του Λυκείου κατόρθωσε με την υποστήριξη της Διεύθυνσης και των Καθηγητών –Συμβούλων να σχεδιάσει και να υλοποιήσει ποικιλία δράσεων σε πολλούς τομείς.

Το Δεκαπενταμελές Μαθητικό Συμβούλιο, συνεχίζοντας την παράδοση των προηγούμενων ετών και εμπλουτίζοντας τις δράσεις του, α) ενίσχυσε και υποστήριξε τις δράσεις κοινωνικής προσφοράς που συντονίστηκαν από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και Διαφορετικότητας του Σχολείου μας, η οποία συστάθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020, β) βοήθησε συνανθρώπους μας που βρίσκονται σε ανάγκη, γ) ενίσχυσε το Ταμείο Υποτροφιών του Κολλεγίου και δ) στήριξε εθελοντικές φιλανθρωπικές ομάδες.

Πιο συγκεκριμένα:

- α) Η Μαθητική Κοινότητα του Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού συνέβαλε σημαντικά στην υλοποίηση των δράσεων κοινωνικής προσφοράς που συντονίστηκαν από τη Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και Διαφορετικότητας του Σχολείου μας:
 - με τη συγκέντρωση ειδών ατομικής υγιεινής, ειδών καθαρισμού, τροφίμων μακράς διάρκειας, σχολικής και γραφικής ύλης για τις ανάγκες των κατοίκων των Φαρσάλων και του Μουζακίου που επλήγησαν από τις καταστροφικές πλημμύρες του περασμένου Σεπτεμβρίου.
 - με τη συγκέντρωση χρημάτων για την αγορά διαδραστικών πινάκων για τα σχολεία της σεισμόπληκτης Σάμου.
 - με την υποστήριξη δράσεων, όπως της Δράσης του Κολλεγίου Αθηνών σε συνεργασία με τα Special Olympics «Ζωγραφίζουμε-Συνυπάρχουμε», της δράσης της Ανακύκλωσης, και της διαδικτυακής συνέντευξης τεσσάρων Ελληνίδων αναγνωρισμένων για την κοινωνική τους δράση και την πορεία τους στη ζωή, των κκ. Μ. Βαρδινογιάννη, Ά. Πρωτοψάλτη, Κ. Παναγοπούλου και Σ. Μπεκατώρου.
 - με τη συμμετοχή στο 1ο Συνέδριο των Νέων Ηγετών των Special Olympics.

β) Όσον αφορά την ενίσχυση και υποστήριξη συνανθρώπων μας που βρίσκονται σε ανάγκη:

- οι μαθητές της Α' τάξης του Γενικού Λυκείου στο πλαίσιο του "Service As Action" συγκέντρωσαν τρόφιμα για τα συσσίτια της Αρχιεπισκοπής Αθηνών στο κέντρο Αστέρων του Δήμου Αθηναίων, συγκέντρωσαν και απέστειλαν παιχνίδια και γραφική ύλη στον Παιδικό Σταθμό «Παναγία η Βρεφοκρατούσα», συγκέντρωσαν και απέστειλαν είδη ρουχισμού και παιχνιδιών στο ίδρυμα ΕΛΕΠΑΠ.
- η Μαθητική Κοινότητα απέστειλε τρόφιμα στη «Στέγη Κατακοίτων Γερόντων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών».

γ) Η Μαθητική Κοινότητα του Λυκείου συγκέντρωσε χρηματικό ποσό για την ενίσχυση του Ταμείου Υποτροφιών του Κολλεγίου:

- με τη διάθεση ποσού από το ταμείο του δεκαπενταμελούς Μαθητικού Συμβουλίου για την υποστήριξη δρομίων της Κολλεγιακής Οικογένειας (μαθητών, εκπαιδευτικών, αποφοίτων, γονέων, μελών του διοικητικού προσωπικού και φίλων του ΕΕΙ) που έλαβαν μέρος στον 39^ο Κλασικό Μαραθώνιο Αθηνών.

δ) Η Μαθητική Κοινότητα του Λυκείου στήριξε τη δράση μαθητών της Β' Λυκείου και του ΙΒ1 για τον φιλανθρωπικό οργανισμό «Make a Wish».

Η αποτίμηση των δράσεων της εφετινής χρονιάς ήταν πολύ θετική, παρά τις δύσκολες συνθήκες που βιώσαμε. Στόχος της Μαθητικής Κοινότητας για την επόμενη σχολική χρονιά είναι να συνεχίσει και να διευρύνει το έργο της προσφοράς και της κοινωνικής αλληλεγγύης, καθώς και να υλοποιήσει δράσεις που εκφράζουν τις ανησυχίες και τους προβληματισμούς της.

Σύμβουλοι της Μαθητικής Κοινότητας: κ. Ν. Βελεγράκης, κ. Μ. Λιάτου, κ. Α. Παπαλέξης, κ. Α. Σπύρογλου, κ. Ε. Τζάρου και η Υποδιευθύντρια του Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού κ. Α. Αναγνώστου.

► Διαγωνισμός Ερμηνευτικής Ανάγνωσης Λογοτεχνικών Κειμένων

Τη Δευτέρα, 8 Μαρτίου και την Τρίτη, 9 Μαρτίου 2021 πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά με πολύ μεγάλη επιτυχία ο Διαγωνισμός Ερμηνευτικής Ανάγνωσης Λογοτεχνικών Κειμένων, που συνδιοργάνωσε το Λύκειο Κολλεγίου Αθηνών με το Λύκειο Κολλεγίου Ψυχικού. Το θέμα του Διαγωνισμού ήταν «Η ποίηση της Κικής Δημουλά».

Κατά την πρώτη φάση του Διαγωνισμού εβδομήντα έξι μαθητές από είκοσι ένα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία της Αττικής παρουσίασαν ενώπιον κριτικής επιτροπής, που αποτελείτο από τους Καθηγητές-Συμβούλους των σχολείων που συμμετείχαν στον Διαγωνισμό, τα ποιήματα που είχαν επιλέξει. Κάθε σχολείο συμμετείχε με έναν έως 5 μαθητές. Ο κάθε μαθητής μπορούσε να επιλέξει ένα ή περισσότερα ποιήματα, των οποίων η ανάγνωση διαρκούσε μέχρι τέσσερα λεπτά.

Οι δέκα μαθητές που συγκέντρωσαν την υψηλότερη βαθμολογία προκρίθη-

Οι μαθητές του 1^{ου} έτους του International Baccalaureate Diploma Programme εμπνεύστηκαν από τα ποιήματα της Κικής Δημουλά και παρουσίασαν τα έργα τους κατά τη διάρκεια του Διαγωνισμού. Καθηγήτρια-Σύμβουλος ήταν η κυρία Judith Attwood.

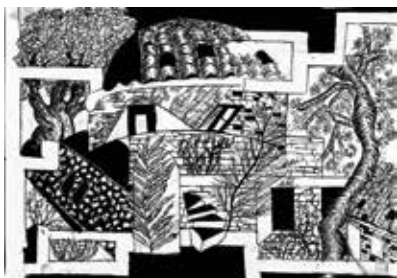

καν στη δεύτερη φάση του Διαγωνισμού και παρουσίασαν τα κείμενά τους ενώπιον κριτικής επιτροπής που αποτελείτο από τις κυρίες Κική Δεμερτζή, Φιλολογο, Θεατρολόγο και πρώην Σχολική Σύμβουλο, Κόρα Καρβούνη, Ηθοποιό και Coach Ηθοποιών και Χρύσα Σπυροπούλου, Φιλολογο, Συγγραφέα και Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου.

Ο μαθητής του Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού, Μάριος Στεφανάκης προκρίθηκε στην τελική φάση του Διαγωνισμού και τιμήθηκε με έπαινο.

Όσοι έλαβαν μέρος στον Διαγωνισμό απέδωσαν με εξαιρετικό τόπο τα ποιήματα που παρουσίασαν.

Καθηγήτριες - σύμβουλοι για το Κολλέγιο Αθηνών και το Κολλέγιο Ψυχικού ήταν αντίστοιχα η κυρία Αθηνά Λέκκα και η κυρία Κατερίνα Νικολάου. Την εκδήλωση συντόνισαν η Υποδιευθύντρια του Λυκείου Κολλεγίου Αθηνών, κ. Νεκταρία Παπαϊωάννου και η Υποδιευθύντρια του Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού, κ. Αθανασία Αναγνώστου.

Ο Όμιλος Νεανικής Επιχειρηματικότητας κατά το σχολικό έτος 2020-2021 συμμετείχε σε πληθώρα δράσεων με καινοτόμες ιδέες που συνοδεύτηκαν από σημαντικές διακρίσεις για ακόμα μία χρονιά. Στον όμιλο συμμετείχαν 35 μαθητές από το Γενικό Λύκειο και το IB. Μεταξύ μας, αναπτύχθηκαν σχέσεις συνεργασίας αλληλεγγύης και αφοσίωσης για την εκπλήρωση των σκοπών του ομίλου κάτω από τις εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες της πανδημίας του Covid-19.

Η χρονιά ξεκίνησε με τη συμμετοχή τού ομίλου στον διαγωνισμό **Conrad Challenge**. Το Conrad Challenge είναι ένας παγκόσμιος διαγωνισμός για μαθητές ηλικίας 13-18 χρονών που έχουν ως στόχο να γίνουν επιχειρηματίες και να χρησιμοποιήσουν την καινοτομία, την τεχνολογία και την επιστήμη, για να λύσουν τα μεγαλύτερα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου. Στοχεύουν να ενθαρρύνουν τη συνεργασία, την αλληλεγγύη, και τη μαθητοκεντρική μάθηση. Ο διαγωνισμός είναι επιχορηγούμενος από μεγάλους οργανισμούς, όπως τη NASA, και εκτείνεται σε τρεις φάσεις. Στην πρώτη φάση, οι μαθητές εξηγούν το πρόβλημα που θέλουν να λύσουν και παρουσιάζουν την ιδέα τους για τη λύση. Όσοι μαθητές περάσουν στην επόμενη φάση, καλούνται να υποβάλουν ένα εκτενές business plan. Από εκεί, επιλέγονται οι Conrad Innovators, και οι λίγες ομάδες που θα συμμετάσχουν στον μεγάλο τελικό.

Στον διαγωνισμό συμμετείχαν οι: Καραμητσάνη Μαρία (IB1), Μωραϊτάκη Χαρίκλεια (B' Λυκείου) και Ντριγκόγια Δέσποινα-Βικτωρία (B' Λυκείου), στην κατηγορία Health and Nutrition, με την επιχείρηση Medinow που είχε δημιουργήσει ο όμιλος την προηγούμενη χρονιά και είχε αναδειχθεί νικήτρια ομάδα στον Παγκόσμιο Διαγωνισμό Κοινωνικής Καινοτομίας. Η εφαρμογή για κινητά τηλέφωνα «Medinow» έρχεται να καλύψει το κενό της περιορισμένης πρόσβασης σε δομές υγείας σε πολλές τουριστικές περιοχές, τόσο για τους επισκέπτες όσο και τους μόνιμους κατοίκους, μειώνοντας τον χρόνο αντιμετώπισης επειγόντων περιστατικών, ο οποίος αποτελεί τον πιο κρίσιμο, ίσως, παράγοντα για τη θετική έκβασή τους. Ο χρήστης, μέσω του πρώτου μέρους της εφαρμογής, σε περίπτωση επειγόντος περιστατικού, πατάει το κουμπί «Εκτακτης Ανάγκης», για να ειδοποιηθεί ο πιο κοντινός ιατρός και να προστρέξει εθελοντικά στο γεωγραφικό στίγμα του ασθενούς που προβάλλεται, κάτι που αποτελεί παγκόσμια καινοτομία.

Η ομάδα κατάφερε να περάσει επιτυχώς ως και την δεύτερη φάση και κατέκτησε τον τίτλο “Conrad Innovators” ανάμεσα σε καινοτόμες ομάδες από όλο τον κόσμο!

Παράλληλα, όπως κάθε χρόνο, εδώ και 14 χρόνια, ο όμιλος συμμετείχε στο πρόγραμμα «Εικονική Επιχείρηση» του Σωματείου «Επιχειρηματικότητα Νέων»/ JA GREECE. Η φετινή δράση μας εστίασε στο ζήτημα του μεγάλου

αριθμού των αδέσποτων σκύλων.

Είμαστε περήφανοι για τη δημιουργία της νέας, web-based πλατφόρμας www.pet-link.gr, που θα συνεισφέρει στην αντιμετώπιση αυτού του χρόνιου, κοινωνικού προβλήματος, μέσω των τεσσάρων λειτουργιών της:

ΥΙΟΘΕΣΙΑ ΣΚΥΛΟΥ

1. Πραγματική υιοθεσία, μέσω pet-matching.

Με τη βοήθεια ειδικών του χώρου δημιουργήσαμε ένα πρωτοποριακό, αμφίδρομο και εξειδικευμένο ερωτηματολόγιο το οποίο καλείται να συμπληρώσει τόσο το άτομο που επιθυμεί να υιοθετήσει ένα αδέσποτο όσο και η φιλοζωική εκ μέρους του αδέσποτου. Πιο συγκεκριμένα, ο χρήστης παραθέτει βασικές πληροφορίες για τον τρόπο ζωής του, τον διαθέσιμο χρόνο και χώρο, αλλά και τον χαρακτήρα του. Ένα αντίστοιχο ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται από τις φιλοζωικές οργανώσεις αναφορικά με τον χαρακτήρα και τα χαρακτηριστικά των ζώων που φιλοξενούν προς υιοθεσία. Στη συνέχεια, η ιστοσελίδα μας κωδικοποιεί τις απαντήσεις και διαμορφώνει ένα ψηφιακό, επεξεργάσιμο προφίλ τόσο των ανθρώπων όσο και των ζώων προς υιοθεσία, τις διασταυρώνει και προτείνει εκείνα τα ζώα που έχουν το μεγαλύτερο βαθμό συνάφειας με τον φιλόζωο, διαμορφώνοντας τις κατάλληλες προϋποθέσεις για μια επιτυχημένη υιοθεσία.

ΕΙΚΟΝΙΚΗ ΥΙΟΘΕΣΙΑ

2. Εικονική υιοθεσία μέσω χρηματικής ενίσχυσης ή προσφορά σε είδος στις φιλοζωικές οργανώσεις.

Αν κάποιος φιλόζωος επιθυμεί να βοηθήσει, αλλά δεν μπορεί να υιοθετήσει σκύλο, η Pet-Link του προσφέρει την επιλογή της εικονικής υιοθεσίας, σύμφωνα με την οποία μπορεί να φροντίζει ένα αδέσποτο, αλλά από απόσταση με ανοιχτή την προοπτική της πραγματικής υιοθεσίας στο μέλλον.

3. Δίκτυο Αιμοδοσίας σκύλων. Παράλληλα, η Pet-Link δημιουργεί το πρώτο δίκτυο αιμοδοσίας σκύλων, κατά

το οποίο ο ιδιοκτήτης ενός σκύλου που χρειάζεται αίμα μπορεί μέσω της πλατφόρμας να έρθει σε επαφή με εγγεγραμμένους σκύλους αιμοδότες, αναπτύσσοντας μία βάση δεδομένων σκύλων αιμοδοτών, απαραίτητη στους κτηνιάτρους.

4. Ηλεκτρονικό κατάστημα. Το e-shop επιχειρεί να είναι το τέταρτο μέρος μιας ολοκληρωμένης πρότασης με κέντρο τόσο τους φιλόζωους όσο και τα αδέσποτα ζώα. Σε αυτό το πλαίσιο, προσφέρει όλα τα αναγκαία προϊόντα που χρειάζεται ο φιλόζωος σε όλη τη διάρκεια

της ενασχόλησής του με το σκυλί (τροφές- εξειδικευμένα φαρμακευτικά - αξεσουάρ) και επιχειρεί να ενθαρρύνει ακόμα και πιο «άπειρους» να υιοθετήσουν ένα σκυλί, αφού μειώνει τον χρόνο που πρέπει να ασχοληθεί ο φιλόζωος για την αγορά των κατάλληλων προμηθειών συγκεντρώνοντας τις όλες σε ένα σημείο. Η Pet-Link δεν θα διατηρεί φυσική αποθήκη ούτε και όσα απαιτούνται για τη διαχείρισή της. Θα λειτουργεί ως διαμεσολαβητής πληροφοριών (information-hub) για ενδιαφέροντα προϊόντα ή υπηρεσίες που παρέχονται από συνεργάτες, χωρίς περαιτέρω δεσμεύσεις και υποχρεώσεις.

Η Pet-link συμμετείχε στον 16ο Πανελλήνιο Διαγωνισμό “Καλύτερη Μαθητική Εικονική Επιχείρηση 2021” και κέρδισε το 2° βραβείο στον διαγωνισμό “Καλύτερο Promo Video 2021”.

Η Pet-Link, μαζί με άλλες δύο πρωτοποριακές ιδέες που αναπτύχθηκαν από μαθητές στο πλαίσιο του ομίλου, συμμετείχαν και στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Κοινωνικής Καινοτομίας.

Η κοινωνική επιχείρηση NEOTERRA, η οποία αποτελείται από τους μαθητές: Καραδήμα Μιχάλη (Γ' Λυκείου), Λαβράνου Σοφία (Β' Λυκείου), Τσοχαντάρη Μελισσάνθη (IB1) και Χατήρα Έλενα (IB1), παρουσίασε ένα σύστημα από ρομπότ, εναέρια και επίγεια, τα οποία στοχεύουν να επιλύσουν το πρόβλημα της καταστροφής ή της μειωμένης παραγωγής ελαιώνων και αμπελώνων λόγω ασθeneιών. Τα παραπάνω γεωργικά προϊόντα συχνά παρουσιάζουν εξαιρετικά μειωμένη παραγωγή, είτε λόγω προσβολής από παθογόνους οργανισμούς, είτε λόγω ακαταλληλότητας του εδάφους. Μέσω της χρήσης τεχνολογίας Artificial Intelligence και ενός αλγορίθμου, σε συνδυασμό με σαρωτές (scanner) και κάμερες που διαθέτει το σύστημα NEOTERRA, θα εντοπίζονται ασθένειες στις αντίστοιχες καλλιέργειες και θα προειδοποιούνται οι παραγωγοί, προκειμένου να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα και να χρησιμοποιηθούν τα κατάλληλα φυτοφάρμακα ή και λιπάσματα. Ένα άλλο πλεονέκτημα του συστήματος NEOTERRA είναι ότι μπορεί με σάρωση ενός μεγάλου οπτικού πεδίου να αποφασιστεί τότε

είναι η κατάλληλη στιγμή για τη συλλογή του κάθε προϊόντος. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η βελτιστοποίηση στην ποσότητα και ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων.

Η κοινωνική επιχείρηση StreamGreen εκπροσωπούμενη από τους μαθητές Παγκούτσου Θεοδώρα (Α' Λυκείου), Παπακυριακοπούλου Ανδρομάχη (Α' Λυκείου), Σαλακά Μελίνα (Α' Λυκείου) και Φράγκο Αχιλλέα (IB1), αποτελεί μία εφαρμογή ακρόασης μουσικής η οποία στοχεύει στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και στην δημιουργία «πράσινων» κοινοτήτων. Οι χρήστες, ακούγοντας τα αγαπημένα τους τραγούδια μέσω της StreamGreen, συμβάλλουν στην περιβαλλοντική αναβάθμιση. Όπως χαρακτηριστικά περιγράφεται από τους μαθητές στην πρότασή τους «Εμείς μετράμε τον αριθμό των ακροάσεων τού κάθε χρήστη και αναλόγως οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, με τις οποίες συνεργαζόμαστε, φυτεύουν συγκεκριμένο αριθμό δέντρων. Η εφαρμογή στηρίζει, επίσης, τους καλλιτέχνες και την παράδοση κάθε περιοχής. Ο χρήστης επιλέγει πάνω στον χάρτη οποιαδήποτε περιοχή. Σε αυτό το σημείο μπορεί να ανακαλύψει την παραδοσιακή μουσική του κάθε τόπου, καλλιτέχνες που προέρχονται από εκεί και τις προγραμματισμένες συναυλίες. Η εφαρμογή μας έχει δύο μορφές συνδρομής, τη δωρεάν και την επί πληρωμή. Η κυριότερη διαφορά των δύο είναι η παρουσία των διαφημίσεων στη δωρεάν συνδρομή. Ανεξαρτήτου συνδρομής, ο ακροατής συμβάλλει στη δειροφύτευση και με τις δύο αυτές μορφές».

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι και οι τρεις ομάδες του Ομίλου, η Pet-Link, η NEOTERRA, και η StreamGreen, κατάφεραν να διακριθούν στις 20 καλύτερες ομάδες, ενώ στις 10 καλύτερες κοινωνικές επιχειρήσεις προκρίθηκαν η Pet-Link και η NEOTERRA.

Η Pet-Link εκπροσωπούμενη από τους μαθητές Ευαγγελιάτου Λυδία (IB1), Κουλουμέντα Βασιλή (Β' Λυκείου), Μαθιό Αλέξανδρο (IB1) και Μαθιό Κωνσταντίνο (IB1), κέρδισε για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά το 1ο βραβείο στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Κοινωνικής Καινοτομίας (Social Innovation Relay). Η ομάδα μας εκπροσώπησε τη χώρα μας στον Παγκόσμιο Τελικό που πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά στις 22 Ιουνίου 2021 και αναδείχθηκε για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά στις 3 κορυφαίες ομάδες.

Αξίζουν πολλά μπράβο για ακόμα μία φορά σε όλους τους συμμαθητές μας, καθώς και στους Καθηγητές-Συμβούλους του Ομίλου Νεανικής Επιχειρηματικότητας του Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού και του IB, κο Αθανάσιο Καραμήτσα, κα Ελένη Μαρκοπούλου και κο Παναγιώτη Στατήρη, που μας καθοδήγησαν σε όλη αυτή την προσπάθεια!

Χαρά Μωραϊτάκη, Δέσποινα Ντριγκόγια, Β5

Speak truth to power

► Το Πρόγραμμα «Λέμε την Αλήθεια στην Εξουσία»

Tο Πρόγραμμα «ΛΕΜΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ» είναι ένα πρωτοποριακό πρόγραμμα του Ιδρύματος «Robert F. Kennedy Human Rights» για τα ανθρώπινα δικαιώματα που διδάσκεται σε εκατομμύρια μαθητές σε ολόκληρο τον κόσμο. Είναι βασισμένο στο βιβλίο της Kerry Kennedy, κόρης του αείμνηστου Robert F. Kennedy, και διδάσκεται στα ελληνικά σχολεία με πρωτοβουλία της κυρίας Μαριάννας Β. Βαρδινογιάννη για πέμπτη συνεχή χρονιά με τη συμμετοχή περισσότερων από 150 σχολείων από ολόκληρη την Ελλάδα. Τελεί υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας κυρίας Κατερίνας Ν. Σακελλαροπούλου και είναι εγκεκριμένο από το Υπουργείο Παιδείας. Το Πρόγραμμα έχει ως στόχο οι μαθητές να εξοικειωθούν από μικρή ηλικία με την έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έτσι ώστε, ως μελλοντικοί πολίτες, να διασφαλίσουν την δημιουργία μιας καλύτερης και δικαιότερης κοινωνίας.

Μετά την πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος στο IC Summer School του 2017 και την επίσκεψη της ιδίας της κ. Kennedy στο Σχολείο μας, στο Κολλέγιο Ψυχικού το «πρόγραμμα» εφαρμόστηκε και φέτος, για πέμπτη συνεχόμενη χρονιά, με τον ίδιο καθηγητή-υπεύθυνο.

Αναλυτικότερα, το φετινό σχολικό έτος 2020-2021, το «πρόγραμμα» εφαρμόστηκε και στις δύο σχολικές βαθμίδες, Γυμνάσιο και Λύκειο, του Κολλεγίου Ψυχικού. Στο Γυμνάσιο, το «πρόγραμμα» έχει ενταχθεί από πέρσι στο αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Γ' Γυμνασίου. Στο συγκεκριμένο μάθημα οι μαθητές εκπονούν ειδική ερευνητική εργασία στο 4^ο Unit που αφορά στη δυναμική των κοινωνικών ομάδων, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα ζητήματα που εγείρονται από τη σκοπιά της οργάνωσης και της ηγεσίας και πιο ειδικά, της ηθικής ηγεσίας.

Στο Λύκειο συνεχίστηκε η εφαρμογή του «προγράμματος» στο πλαίσιο του μαθήματος της Πολιτικής Παιδείας στην Α' Λυκείου, έτσι ώστε να διατηρηθεί η οργανική συνέχεια μεταξύ των δύο τάξεων, Γ' Γυμνασίου και Α' Λυκείου, έτσι όπως επιτάσσεται και από τη φιλοσοφία του προγράμματος του ΜΥΡ.

Στην Πολιτική Παιδεία της Α' Λυκείου, το «πρόγραμμα» με τις κατάλληλες προσαρμογές, έτσι ώστε να πληροί και τα κριτήρια του ΜΥΡ, αποτέλεσε κεντρικό σημείο του 1^{ου} Unit και του αντίστοιχου ερευνητικού summative που έπρεπε να εκπονήσουν οι μαθητές. Με βάση τη μελέτη-περίπτωσης του πρώην προέδρου των ΗΠΑ Ομπάμα, οι μαθητές διερεύνησαν τη σημασία του ενεργού πολίτη και της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις σύγχρονες δημοκρατίες.

Στο μάθημα των Αρχών Φιλοσοφίας της Β' Λυκείου, το «πρόγραμμα»

μα» συνδυάστηκε με τη μελέτη του 7^{ου} κεφαλαίου που αφορά στην πολιτική φιλοσοφία. Οι μαθητές είχαν τη ευκαιρία να εξετάσουν αναλυτικά την έννοια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη σημασία αυτών στην οργάνωση και ηθική νομιμοποίηση των σύγχρονων δημοκρατικών πολιτειών, καθώς επίσης και τον ρόλο των διεθνών οργανισμών. Επιπλέον, οι μαθητές επεξεργάστηκαν ερευνητικά το ζήτημα της δημοκρατικής και συνταγματικής νομιμότητας και της υπεράσπισης της ιδιωτικότητας την εποχή της πανδημίας του COVID-19.

Μετά από πρόταση της Διεύθυνσης του Γραφείου Κοινωνικής Πρόνοιας και Διαφορετικότητας και την έγκριση του Διευθυντή/President Καθηγητή Συνολάκη '75, η εφαρμογή του «προγράμματος» επεκτάθηκε φέτος και στο μάθημα των Θρησκευτικών τόσο στο Κολλέγιο Ψυχικού όσο και στο Κολλέγιο Αθηνών, υπό τον συντονισμό των ακαδημαϊκών προϊσταμένων, κυρίας Λαμπρινής Ζήση και κυρίας Βίκυς Παπαδημάτου. Συγκεκριμένα στη Β' Γυμνασίου εξετάστηκαν οι περιπτώσεις των Frederik Willem de Klerk και Σεφέρη, οι οποίες συνδυάστηκαν με το 3^ο Unit του μαθήματος «Η "φωνή" της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία». Στην Α' Λυκείου εξετάστηκαν οι έννοιες της αγιότητας, της αποδοχής και του σεβασμού του προσώπου αλλά και το κοινωνικό έργο της Εκκλησίας σε συνδυασμό με τη μελέτη περίπτωσης του Jose Ramos Orta. Στη Β' Λυκείου οι μαθητές είχαν την ευ-

καιρία να εξετάσουν τις αρχές της ελευθερίας και της συγχώρεσης, του «άλλου», του διαλόγου αλλά και του χριστιανικού ήθους σε συνδυασμό με τη μελέτη περίπτωσης της Shirin Ebadi.

Όσον αφορά τις εξωστρεφείς δράσεις του «προγράμματος» θα πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι συνεχίστηκε η συνεργασία του Κολλεγίου Ψυχικού με το πρόγραμμα «ΣΗΜΑ-ΑΕΠ» της Β' Διεύθυνσης Αθήνας αλλά και ότι ο υπεύθυνος του Προγράμματος «Λέμε την Αλήθεια στην Εξουσία», κ. Ιορδάνης Παπαδόπουλος, συμμετείχε την 1^η Οκτωβρίου 2020 στο 9^ο Σεμινάριο Εκπαιδευτικών του Προγράμματος. Στο σεμινάριο έλαβαν μέρος εκπαιδευτικοί από σχολεία των Αθηνών αλλά και της περιφέρειας, που συμμετέχουν στο δίκτυο που έχει συγκροτήσει το Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη για το συγκεκριμένο «πρόγραμμα».

Επιπροσθέτως, η συνεργασία του Κολλεγίου Ψυχικού με το Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη στο πλαίσιο του Προγράμματος «Λέμε την Αλήθεια στην Εξουσία» αποτέλεσε την αφορμή αλλά και τη βάση για το διήμερο Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο που διοργάνωσαν το Γυμνάσιο - Λύκειο του Κολλεγίου Αθηνών και το Γυμνάσιο - Λύκειο του Κολλεγίου Ψυχικού σε συνεργασία με το «Ίδρυμα» στις 11-12 Φεβρουαρίου. Το Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και είχε ως θέμα το ακόλουθο: «*Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών; Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων από τη Μάχη των Θερμοπυλών και τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας*». Το Συνέδριο εντασσόταν στις επίσημες εκδηλώσεις για το Επετεικό Έτος: «*Θερμοπύλες-Σαλαμίνα 2020*», που τελούσε υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Ν. Σακελλαροπούλου.

STEM International Science and Engineering Fair (ISEF) 2021

Στις 27 Μαρτίου 2021, η ομάδα του Σχολείου μας, αποτελούμενη από τις μαθήτριες του τμήματος Β5, **Μαριλένα Μπατατούδη** και **Χαρίκλεια Μωραϊτάκη**, κατέκτησε τη 2^η θέση ανάμεσα σε δεκάδες ομάδες από ολόκληρη την Ελλάδα στον τελικό του διαγωνισμού **Stem Stars Greece** που διοργάνωσε η κ.

στο πλαίσιο του Athens Science Festival, του μεγαλύτερου φεστιβάλ Επιστήμης που διοργανώνεται κάθε χρόνο στην Αθήνα. Το φεστιβάλ λόγω των συνθηκών που δημιούργησε η πανδημία COVID-19 διεξήχθη διαδικτυακά. Το πρότζεκτ που δημιούργησαν οι μαθήτριες ήταν ένα 3D εκτυπωμένο δέντρο με φωτοβολταϊκά φύλλα, με στόχο να αναδείξουν και να ευαισθητοποιήσουν το κοινό για το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής αλλά και να προτείνουν καινοτόμες λύσεις για αυτό. Ο τίτλος της εργασίας τους ήταν: «**Ηλιακό Πάρκο με Φωτοβολταϊκά 3D Εκτυπωμένα Δέντρα: Η Φύση Συνοδοιπόρος της Τεχνολογίας για ένα Πράσινο Μέλλον**».

Η εργασία των μαθητριών μας κατέκτησε μία θέση για τον τελικό του **International Science and Engineering Fair (ISEF) 2021** που διεξήχθη διαδικτυακά από τις 3 έως τις 6 Μαΐου 2021 και θεωρείται ο μεγαλύτερος διαγωνισμός Επιστήμης και Μηχανικής για μαθητές παγκοσμίως. Ο Διαγωνισμός διεξάγεται κάθε χρόνο στις ΗΠΑ τα τελευταία 70 χρόνια και ήταν η πρώτη φορά που συμμετείχε ελληνική ομάδα. Κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού που διεξήχθη τον Μάιο η ομάδα του Σχολείου μας συναγωνίστηκε με περισσότερες από 1500 ομάδες από ολόκληρο τον κόσμο και κατάφερε να κερδίσει συνολικά **4 βραβεία**, με αποτέλεσμα να είναι έτσι η πρώτη ελληνική ομάδα που κέρδισε βραβείο στην ιστορία του Διαγωνισμού. Συγκεκριμένα οι μαθήτριες έλαβαν τα παρακάτω βραβεία:

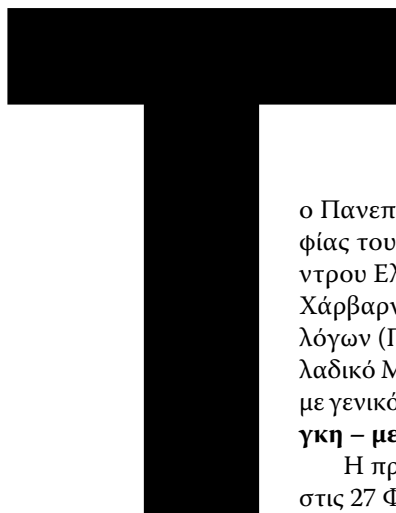
- 1) Edison International: Second Award
- 2) King Abdul-Aziz & his Companions Foundation for Giftedness and Creativity
- 2a) On-line Mawhiba Universal Enrichment Program
- 2b) Award
- 3) Ricoh USA, Inc: Ricoh Sustainable Development Award

Κατά τη διάρκεια του Διαγωνισμού οι μαθήτριες αποκόμισαν εξαιρετικές εμπειρίες καθώς είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν και να συμμετέχουν σε μοναδικά events και ομιλίες από πρωτοπόρους επιστήμονες παγκοσμίως αλλά και να επικοινωνήσουν και να ανταλλάξουν απόψεις με μαθητές από όλο τον κόσμο για την Επιστήμη και τη Μηχανική.

Καθηγητής-σύμβουλος της ομάδας ήταν ο κ. Ευάγγελος Κοτρώνης.

10^{ος} Πανελλαδικός Μαθητικός Διαγωνισμός Φιλοσοφικού Δοκιμίου

ο Πανεπιστήμιο Πατρών διά του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου με την υποστήριξη του Κέντρου Ελληνικών Σπουδών (Ελλάδος) του Παν/μίου Χάρβαρντ (ΚΕΣ) και της Πανελλήνιας Ένωσης Φιλολόγων (Π.Ε.Φ.) προκήρυξε και φέτος τον 10^ο Πανελλαδικό Μαθητικό Διαγωνισμό Φιλοσοφικού Δοκιμίου με γενικό θέμα: «**Η βίωση του Οριακού. Κρίση – ανάγκη – μεταστροφή**».

Η προκριματική φάση του διαγωνισμού διεξήχθη στις 27 Φεβρουαρίου.

Το Γενικό Λύκειο/Ι.Β. του Κολλεγίου Ψυχικού συμμετέχει στο συγκεκριμένο μαθητικό διαγωνισμό από την πρώτη χρονιά διεξαγωγής του το σχολικό έτος 2011-2012.

Ο διαγωνισμός, στην εξέλιξή του, αφορά πλέον στο σύνολο των μαθητών του Γενικού Λυκείου, αν και κατ' έθος συμμετέχουν κυρίως μαθητές/τριες της Β' Λυκείου, στην οποία διδάσκεται το μάθημα των «Αρχών Φιλοσοφίας». Θα πρέπει δε να σημειωθεί ότι έχουν δικαίωμα συμμετοχής και οι μαθητές/τριες των ξενόγλωσσων προγραμμάτων, όπως εκείνο του Ι.Β. Το Κολλέγιο Ψυχικού συμμετείχε κατά τα παρελθόντα έτη με μικρότερες ή μεγαλύτερες ομάδες μαθητών και από το Γενικό Λύκειο και από το Ι.Β. Στην προκριματική φάση του φετινού διαγωνισμού συμμετείχαν 4 μαθήτριες της Β' Λυκείου αλφαβητικά: Αθανασοπούλου Παναγιώτα (Β3), Κατσικοπούλου Ιωάννα (Β4), Κοντογιάννη Μαρίνα (Β2) και Λιβιεράτου Ειρήνη (Β4). Συνολικά συμμετείχαν 164 μαθητές/τριες από 9 διαφορετικούς νομούς της χώρας και 13 ΔΔΕ.

Ο διαγωνισμός, στην εξέλιξή του, αφορά πλέον στο σύνολο των μαθητών του Γενικού Λυκείου, αν και κατ' έθος συμμετέχουν κυρίως μαθητές/τριες της Β' Λυκείου, στην οποία διδάσκεται το μάθημα των «Αρχών Φιλοσοφίας».

Η επιλογή του θέματος του φετινού διαγωνισμού ταυτιζόταν εν πολλοίς με την οριακότητα και ιδιαιτερότητα της σχολικής χρονιάς που βιώσαμε ως εκπαιδευτική κοινότητα λόγω της πανδημίας του COVID-19. Σε αυτήν την κατεύθυνση είναι χαρακτηριστικός ο τρόπος με τον οποίο οριοθέτησε η αρμόδια επιστημονική επιτροπή του Πανεπιστημίου Πατρών το θεωρητικό πλαίσιο της ευρύτερης θεματικής:

«Η αντιμετώπιση κρίσιμων και οριακών στιγμών είναι κάτι που όλοι οι άνθρωποι βιώνουν στη ζωή τους. Η λήψη απόφασης για τις μετά το λύκειο επιλογές μας, η αντιμετώπιση μιας ξαφνικής ασθένειας, η μετανάστευση, η συνάντηση με μια νέα θρησκεία ή μια νέα πολιτική ιδεολογία, η ριζική και απρόοπτη αλλαγή πολιτεύματος και το ξέσπασμα μιας επιδημίας είναι μερικά μόνο παραδείγματα της βίωσης του οριακού. Δυο είναι τα βασικά της χαρακτηριστικά: το μη προβλέψιμο και η συνειδησιακή μεταστροφή. Παρά την ανάγκη του ανθρώπου να ελέγξει το μέλλον του οργανώνοντας σχέδια ζωής, οι κρίσιμες και οριακές στιγμές έρχονται να μας θυμίσουν τα όρια αυτού του ενεργήματος του σχεδιασμού και να αναδείξουν την σημαντικότητα του απρόβλεπτου ως απαρχή για την οργάνωση των νέων αυτονόητων της ζωής μας. Η ζωή μετά την βίωση του οριακού είναι τελεί-

ως διαφορετική σε σχέση με αυτό που ήταν πριν. Ο εσωτερικός κλωνισμός, εγκalώντας μας είτε να αποφασίσουμε είτε να αναστοχαστούμε σε βάθος και εκ νέου, είναι η απαρχή ενός νέου εαυτού και μιας νέας σύλληψης του κόσμου. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η λήψη απόφασης δεν συνιστά το αποτέλεσμα μιας μηχανιστικής διαδικασίας αλλά μάλλον είναι αυτό που μας συγκροτεί ως ηθικά υποκείμενα στο βαθμό που είμαστε εμείς οι ίδιοι αυτοί οι οποίοι αναλαμβάνουμε την ευθύνη τού γιατί κάνουμε συγκεκριμένες επιλογές και όχι άλλες. Από την άλλη μεριά, σύμφωνα με τον Karl Jaspers, ένας τέτοιος κλωνισμός είναι η πηγή του φιλοσοφείν.»

Λόγω των ειδικών συνθηκών και των επιβεβλημένων υγειονομικών πρωτοκόλλων, και οι τρεις φάσεις του Πανελληνίου διαγωνισμού διεξήχθησαν διαδικτυακά. Την προετοιμασία των μαθητριών, εκτός ωρολογίου ασφαλώς προγράμματος, είχε αναλάβει από τα τέλη Ιανουαρίου ο υπεύθυνος-καθηγητής του μαθήματος κ. Ιορδάνης Παπαδόπουλος μέσω της πλατφόρμας MS-Teams. Η προκριματική φάση του διαγωνισμού πραγματοποιήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου.

Με στόχο την προαγωγή του φιλοσοφικού στοχασμού και της κριτικής σκέψης σε ένα τόσο ιδιαίτρον και κρίσιμο ζήτημα, όπως είναι αυτό της βίωσης του οριακού, παραθέτουμε εδώ χαρακτηριστικά αποσπάσματα των τεσσάρων δοκιμίων που υπέβαλαν οι μαθήτρίες μας και μέσω των οποίων διαγωνίσθηκαν. Τα αποσπάσματα των δοκιμίων των μαθητριών παρατίθενται αλφαβητικά:

Σ

Αθανασοπούλου Παναγιώτα (B3)

ΤΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΥΤΟ θα επιχειρήσω να εξετάσω τους τρόπους με τους οποίους η πανδημία αποτέλεσε πηγή για την μεταστροφή της συνείδησης τόσο σε ατομικό όσο και σε υπερατομικό επίπεδο... Η δομή της επιχειρηματολογίας μου θα αποτελείται από τρία μέρη: το πρώτο μέρος θα αναφέρεται στην πανδημία ως οριακή κατάσταση, το δεύτερο τους λόγους για τους οποίους αποτέλεσε μορφή τραύματος και τους τρόπους με τους οποίους το τραύμα αυτό οδήγησε σε μεταστροφή της συνείδησης.

Η «συνάντηση», σύμφωνα με τον Otto Friedrich Bollnow, είναι ένα υπαρξιακό φαινόμενο, που διακόπτει την ομαλή ροή της ζωής, δίνοντάς της μία διαφορετική πορεία. Αυτά είναι τα υπαρξιακά γεγονότα στα οποία αναφέρεται η υπαρξιακή φιλοσοφία και τα οποία εμπλέκονται στην ζωή ενός ανθρώπου. Έτσι, κάθε οριακή κατάσταση χαρακτηρίζεται από την έννοια της ενδεχομενικότητας, την έννοια της διαρκούς μεταβολής, της ηθικής και το άγνωστο. Ο άνθρωπος μέσα από τέτοιες καταστάσεις αφυπνίζεται και καλείται να ακολουθήσει ένα μονοπάτι συνεχούς περιήγησης, που τελικά ενδέχεται να οδηγήσει σε υπαρξιακό ίλιγγο... Η «συνάντηση» αποτελεί ένα διαχρονικό φαινόμενο σε συλλογικό επίπεδο, αλλά

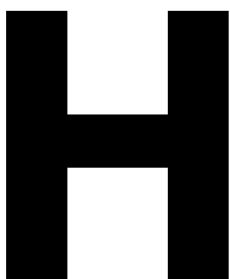
σε ατομικό είναι μία συνεχής διαδικασία... Αναπόφευκτα η πανδημία επέφερε κλωνισμό της παγκόσμιας κοινότητας. Ήταν μία απρόβλεπτη συγκυρία που διέκοψε την ομαλή ροή της λειτουργίας και των οικείων ρυθμών ζωής των κοινωνιών ολόκληρου του πλανήτη...

Η βίωση οριακών καταστάσεων μπορεί να αφορά την ατομική ζωή ή την υπερατομική ζωή ενός ατόμου. Η βίωση οριακών καταστάσεων σε συλλογικό επίπεδο αποκτά τελείως διαφορετική διάσταση από ό,τι σε ατομικό επίπεδο... Όσον αφορά το ατομικό επίπεδο το βίωμα της πανδημίας επέφερε κλωνισμό των ηθικών αξιών που ενστερνιζόμασταν αλλά και αναθεώρηση του «δεδομένου» που γνωρίζαμε ως τότε. Ανάγκασε τον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά να έρθει αντιμέτωπος με κάθε πρόβλημα που μέχρι τότε είχε την δυνατότητα να αποφύγει λόγω της καθημερινής ρουτίνας και των έντονων ρυθμών ζωής... [...]

Η βίωση του οριακού έχει την προοπτική να αποτελέσει λυτρωτική εμπειρία για ένα άτομο, όταν αυτή αντιμετωπιστεί με την δέουσα σοβαρότητα. Η λύτρωση, όπως αναφέρει ο Jaspers, είναι μία έμφυτη ανάγκη του ανθρώπου. Όμως, δεν μπορεί να οδηγηθεί σε αυτή αν δεν διαχειριστεί την οριακή κατάσταση με ωριμότητα, δίχως να προσπαθήσει να κρυφτεί από τις δυσμενείς καταστάσεις που βιώνει κατά τη διάρκεια του φαινομένου αυτού. Αν επιλέξουμε να απομακρυνθούμε από την ανθρώπινη φύση μας, καταπιέζοντας τα έντονα αισθήματα που έχουν διεγερθεί από το συμβάν, τότε είναι που δημιουργούνται τραύματα, όπως χαρακτηριστικά ανα-

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ - ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

φέρει ο Alexander. Δηλαδή, πρέπει ο ίδιος να είναι σε θέση να δεχθεί την αλλαγή και να επιθυμεί την μεταστροφή. Αν επιθυμούμε, λοιπόν, πραγματικά να θεραπεύσουμε το κομμάτι του εαυτού μας που έχει πονέσει περισσότερο, είναι καίριο να αντιμετωπίσουμε ξεκάθαρα τη συγκυρία και κυρίως τον ίδιο μας τον εαυτό...

Κατσικοπούλου Ιωάννα (B4)

ΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΟΡΙΑΚΟΥ αποτελεί μια θεμελιακή κατάσταση της ανθρώπινης ύπαρξης, μια κατάσταση η οποία, σύμφωνα με το Karl Jaspers, δεν επιδέχεται στις περισσότερες των περιπτώσεων ουδεμία αλλαγή, μια κατάσταση μέσα από την οποία ο άνθρωπος είναι αναγκασμένος να διέλθει, μια κατάσταση, θα λέγαμε, αναπόφευκτη. Πολύς φορές τα άτομα παρατηρούν τον κόσμο γύρω τους,

βλέπουν το κακό, βλέπουν τον πόνο, τη δυστυχία, την περιθωριοποίηση, την οριακότητα. Τα παρατηρούν έχοντας την πεποίθηση ότι είναι άτρωτοι μπροστά σε αυτά, ότι ποτέ δεν πρόκειται να τους χτυπήσουν την πόρτα και να περάσουν το κατώφλι του σπιτιού τους, του «προστατευμένου» κλοιού στον οποίο βρίσκονται. Κι όμως όταν η στιγμή φθάνει οι άνθρωποι είναι απροετοίμαστοι να το βιώσουν, κι αυτό γιατί η πεποίθηση της σιγουριάς και της βεβαιότητας που είχαν διαμορφώσει για τον κόσμο, τον κόσμο τους, κλονίζεται.

Ο τρόπος με τον οποίον ο καθένας βιώνει το οριακό διαφέρει και προφανώς σχετίζεται με τον πρότερο χαρακτήρα του, τις πεποιθήσεις του, τη μόρφωσή του, το κοινωνικό περιβάλλον και τις αντιλήψεις του, τις άμυνες, συναισθηματικές κυρίως, που ο ίδιος έχει. Παρόλα αυτά ο τρόπος με τον οποίον τελικά το άτομο αποφασίζει να αντιδράσει, να βιώσει την αποτυχία, την οριακότητα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για το τι αυτός τελικά θα απογίνει. Πώς τελικά θα εξέλθει από μια κρίση; Ευτυχής, δυστυχής ή αδρανής; [...]

Στο σημείο αυτό θα ήταν άξιο να επισημανθεί η στάση των στωικών έναντι του οριακού και γενικότερα της αντιμετώπισης αυτού. Ο στωικισμός προβάλλει ως βασική του θέση την πλήρη συνειδητοποίηση της θέσης του ανθρώπου στο περιβάλλον του. Η ηρεμία, η γαλήνη και η αταραξία είναι τα στοιχεία τα οποία,

Ο στωικισμός προβάλλει ως βασική του θέση την πλήρη συνειδητοποίηση της θέσης του ανθρώπου στο περιβάλλον του. Η ηρεμία, η γαλήνη και η αταραξία είναι τα στοιχεία τα οποία, συνδυαζόμενα με την αρετή, οδηγούν σύμφωνα με αυτό το φιλοσοφικό κίνημα, στην ευζωία, το λεγόμενο «ευ ζην» και συνεπώς, όπως υποστηρίζεται, στην ευτυχία.

νη και η αταραξία είναι τα στοιχεία τα οποία, συνδυαζόμενα με την αρετή, οδηγούν σύμφωνα με αυτό το φιλοσοφικό κίνημα, στην ευζωία, το λεγόμενο «ευ ζην» και συνεπώς, όπως υποστηρίζεται, στην ευτυχία. Μήπως όμως η υιοθέτηση ενός τέτοιου είδους στάσης απέναντι στη ζωή και σε ό,τι αυτή συνεπάγεται οδηγεί τελικά στην αδράνεια; Μήπως μια τέτοια στάση δεν δύναται να οδηγήσει στην ευτυχία με την έννοια της έκστασης, έννοια την οποία εισάγουν οι υπαρξιστές εννοώντας την ύστατη ευθυμία και ευδαιμονία που μπορεί κάποιος να βιώσει; Μπορεί μια τέτοια αντιμετώπιση των πραγμάτων να οδηγήσει στην μεταστροφή ή μήπως καθιστά τα άτομα απαθή και άβουλα μπροστά στις εξελίξεις της ζωής τους μετατρέποντάς τους σε απλούς παρατηρητές μιας ζωής «δικής τους» την οποία όμως βλέπουν να φεύγει, να χάνεται, κενή συναισθημάτων θετικών ή αρνητικών; Κατά την άποψή μου, η υιοθέτηση μιας στωικιστικής αντιμετώπισης των καταστάσεων εγκυμονεί περισσότερους κινδύνους από τον ενστερνισμό μιας υπαρξιστικής στάσης η οποία επικεντρώνεται περισσότερο στο πώς το άγχος, ο φόβος και ο πόνος μπορούν να οδηγήσουν στην μεταστροφή. Και λέγοντας μεταστροφή νοείται η διαδικασία μετασχηματισμού του ατόμου, διαδικασία μεταβολής και αλλαγής αυτού από έναν πρότερο εαυτό, αδύναμο και κατώτερο, σε έναν ισχυρότερο, δυναμικότερο και ανώτερο...

Η περιγραφόμενη αυτή κατάσταση προϋποθέτει την επίτευξη της αυθυπαρξίας, την ανεξαρτησία δηλαδή, σύμφωνα με τον Otto-Friedrich Bollnow, των συναισθημάτων του και του ψυχικού του κόσμου, την αντιμετώπιση των κρίσεων καθώς και την απαλλαγή του, την λύτρωσή του από τα τραύματα. Έτσι, έχοντας διέλθει από την υπαρξιακή εμπειρία και την κατανόηση της ύπαρξης του θα οδηγηθεί στην ευτυχία...

Η περιγραφόμενη αυτή κατάσταση προϋποθέτει την επίτευξη της αυθυπαρξίας, την ανεξαρτησία δηλαδή, σύμφωνα με τον Otto-Friedrich Bollnow, των συναισθημάτων του και του ψυχικού του κόσμου, την αντιμετώπιση των κρίσεων καθώς και την απαλλαγή του, την λύτρωσή του από τα τραύματα. Έτσι, έχοντας διέλθει από την υπαρξιακή εμπειρία και την κατανόηση της ύπαρξης του θα οδηγηθεί στην ευτυχία...

Κοντογιάννη Μαρίνα (B2)

K

ΑΤΑ ΤΟΝ ΥΠΑΡΞΙΣΜΟ, η βίωση του οριακού είναι ένας πύλνας στη ζωή του ατόμου, αφού επιβάλλει μια αναπόφευκτη σύγκριση μεταξύ της ζωής πριν και μετά το ξέσπασμα της κρίσης. Έτσι, χωρίς καμία αμφιβολία, η πανδημία του κορωνοϊού μπορεί να θεωρηθεί μια οριακή κατάσταση τόσο σε ατομικό, όσο και σε συλλογικό επίπεδο, αφού πλέον

συζητούμε για εποχή προ και μετά κορωνοϊού.

Σε ατομικό επίπεδο, η ασθένεια είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την υπαρξιακή κρίση, αφού υπενθυμίζει στον άνθρωπο τη θνητότητά του και επιδεινώνει το άγχος της επιβίωσης... η ασθένεια από τον ιό αφορά όλους τους ανθρώπους, αφού τους επιβάλλει ένα μόνιμο υπαρξιακό άγχος... Το υπαρξιακό άγχος συνδέεται με την αγωνία της επιβίωσης, το επικρατέστερο όλων των συναισθημάτων... Το άγχος της επιβίωσης, λοιπόν, επικρατεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας, και υπερκαλύπτει όλα τα άλλα αισθήματα του ανθρώπου, όπως την αγάπη, την αλληλεγγύη, και τον σεβασμό προς τους άλλους.

Η ανάγκη της επιβίωσης επιβάλλει ακόμη την αποστασιοποίηση από τους άλλους ανθρώπους, τον εγκλεισμό στον οικείο χώρο του σπιτιού και τη διακοπή της επικοινωνίας με φίλους και συγγενείς. Κατά τη γνώμη μου αυτό μπορεί να είναι και το μεγαλύτερο πλήγμα που έχουμε υποστεί λόγω του κορωνοϊού. Για τον Jaspers, η επικοινωνία έχει θεμελιώδη ρόλο στην αντιμετώπιση των κρίσεων, αλλά σε αυτή την κρίση, η επικοινωνία δεν είναι εφικτή. Όλες οι ανθρώπινες σχέσεις φαίνονται πιο τεταμένες από ποτέ τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ερωτικές σχέσεις, οικογένειες, φίλιες διαλύονται λόγω της έλλειψης επικοινωνίας αλλά και εξαιτίας του συνεχούς άγχους που κυριεύει τους ανθρώπους. Οι άνθρωποι πια δεν διασκεδάζουν, δεν ψυχαγωγούνται, δεν κοινωνικοποιούνται. Η ερώτηση που τίθεται είναι η εξής: είναι σωστό να θυσιάζουμε τη ζωή μας στον βωμό της επιβίωσης;

[...]Μια τελευταία κρίση συνίσταται στην εντατική προσπάθεια των κρατών να εισαχθούν σε μία νέα, πιο ισχυρή τεχνολογική εποχή. Ήδη παρατηρούμε εκστασιασμένοι την υποκατάσταση όλων των φυσικών δραστηριοτήτων από αντίστοιχες διαδικτυακές δραστηριότητες. Η εργασία έχει μετατραπεί σε τηλεργασία και η εκπαίδευση σε τηλεεκπαίδευση, οι φιλικές συγκεντρώσεις έχουν γίνει βίντεο-κλήσεις και τα παιχνίδια των παιδιών βίντεο-παιχνίδια. Τι θα συμβεί αν όλες αυτές οι «πρωτοπόρες» λύσεις εγκαθιδρυθούν σε μόνιμη βάση; Η τεχνολογία δεν πρέπει να αντικαταστήσει την ανθρώπινη επαφή, αλλά το γεγονός ότι δύναται σημαίνει ότι ενδέχεται να το κάνει. Μήπως συμβιβάζομαστε;

Για να αντιμετωπίσουμε τις διάφορες οριακές καταστάσεις ίσως θα πρέπει να στραφούμε στα διάφορα φιλοσοφικά κινήματα που προτείνουν διαφορετικούς τρόπους σκέψης και αντίδρασης έναντι των κρίσεων της ύπαρξης του ανθρώπου και του κόσμου στον οποίο ζει. [...]

Σύμφωνα με τον Jaspers λοιπόν, δεν πρέπει να προσπαθούμε να απαλύνουμε τον πόνο της κρίσης αλλά με την δέουσα συνειδητοποίηση να προσπαθούμε να την ξεπεράσουμε. Το να αποφεύγουμε τα προβλήματα της καθημερινής ζωής, το να αγνοούμε τα γεγονότα, το να θεωρούμε πως είμαστε έρμαια μιας μη μεταβαλλόμενης μοίρας, από την μια μας καθησυχάζει, αλλά από την άλλη αναιρεί το νόημα της ύπαρξής μας... Για τον λόγο αυτό, ο Jaspers υποστηρίζει πως πρέπει να βλέπουμε καθαρά, και μέσα από την απελπισία και τον πόνο, θα οδηγηθούμε στην μεταστροφή, και τελικά στην «αυθυπαρξία» μας.

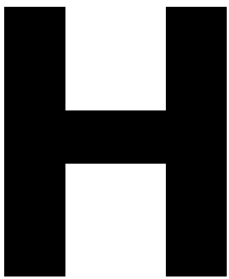
[...]Ο υπαρξισμός, που συνδέεται με τον ιντετερμινισμό, αναλύει διεξοδικά το ζήτημα της κρίσης. Όπως προανέφερα, ο υπαρξιστής φιλόσοφος Jaspers παραδέχεται πως οι άνθρωποι εθελουφλούμε στα προβλήματα της ζωής, αποστασιοποιούμαστε από τις συμφορές των άλλων, και συχνά αφηνόμαστε «στο έλεος της τύχης».

Ωστόσο, υποστηρίζει ότι μόνο με την συνειδητοποίηση και την επακόλουθη απελπισία μπορούμε να οδηγηθούμε στην μεταστροφή της συνείδησης που έχουμε για το «Είναι»[...]

Σε αυτό το σημείο, νομίζω πως αξίζει να αναφερθεί και η θεωρία του Bollnow σχετικά με την αγωγή. Ο Bollnow δίνει ιδιαίτερη σημασία στον ρόλο της αγωγής για την διαμόρφωση της προσωπικότητας του ανθρώπου και για την

Για να αντιμετωπίσουμε τις διάφορες οριακές καταστάσεις ίσως θα πρέπει να στραφούμε στα διάφορα φιλοσοφικά κινήματα που προτείνουν διαφορετικούς τρόπους σκέψης και αντίδρασης έναντι των κρίσεων της ύπαρξης του ανθρώπου και του κόσμου στον οποίο ζει.

αντιμετώπιση των κρίσεων στη ζωή του. Η «συνάντηση», για την οποία κάνει λόγο, κατατάσσεται στους ασταθείς παράγοντες αγωγής και πρόκειται για μία απροσδόκητη «γνωριμία» με έναν άνθρωπο, με ένα βιβλίο, με ένα έργο τέχνης που διακόπτει την κατά τα άλλα προβλεπόμενη πορεία της ζωής του και της δίνει μία νέα κατεύθυνση...»

Λιβιεράτου Ειρήνη (B4)

ΒΙΩΣΗ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ είναι συνυφασμένη με την ανθρώπινη κατάσταση. Η λήψη μιας σημαντικής απόφασης που έχει δραματικές συνέπειες στη ζωή του ατόμου, μια ανίατη ασθένεια ή ένα αμετάκλητο γεγονός, όπως πχ. ο θάνατος, φέρνουν το άτομο αντιμέτωπο με μια πρωτόγνωρη υπαρξιακή ένταση, η οποία

αποτελεί το κατώφλι της «οριακής κατάστασης»...θα προσεγγίσουμε την οριακή κατάσταση, από φιλοσοφική οπτική και ... θα δούμε τι είδους μεταστροφή μπορεί να συμβεί στο άτομο, μετά την βίωση μιας οριακής κατάστασης...

Τι θα συμβεί ... όταν το άτομο μετά από την αποκρυστάλλωση της θεμελιώδους απόφασής του βρεθεί αντιμέτωπο με μια οριακή κατάσταση, που το ωθήσει να κλονιστεί ως προς την βεβαιότητα των εδραίων πεποιθήσεων, που διατηρούσε ως εκείνο το σημείο; Σύμφωνα με αυτήν την ανάλυση, ως οριακό σημείο λοιπόν, ορίζω το σημείο εκείνο στο οποίο κλονίζεται το ιεραρχικό σύστημα των πεποιθήσεων του ατόμου, με αποτέλεσμα αυτό να παύει να εγγυάται τον ασφαλή –και αναγκαίο για αυτοσυντήρηση– προσανατολισμό του και απειλεί την ίδια του την ύπαρξη. Η υπαρξιακή ένταση που βιώνει το άτομο, σαν αντίδραση της οριακής αυτής κατάστασης, κλονίζει και πλήττει το άτομο στην πυρήνα της ατομικής του ύπαρξης, και αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται τον κόσμο γύρω του, άρα και τον ίδιο του τον εαυτό. [...]

Στηριζόμενοι σε αυτήν την θεολογική προσέγγιση, και έχοντας υπόψιν μας τα τρία αυτά βήματα προς την αυθεντική ύπαρξη: γνώση, φωτισμός και μεταστροφή, μπορούμε να ερμηνεύσουμε εν συντομία, την παραβολή του σπηλαίου του Πλάτωνα. Στην παραβολή αυτή, περιγράφεται η διαδικασία διαμόρφωσης του φιλοσό-

Ο Νίτσε στο βιβλίο του "Ecce homo", παρουσιάζει την ψυχική μεταστροφή που βίωσε εξαιτίας μιας ασθένειας που τον έφερε δίπλα στον θάνατο. Δήλωσε πως η εμπειρία αυτή είναι ένα από τα μεγαλύτερα προνόμια στην ζωή του, γιατί στην πιο ευάλωτη του στιγμή, είδε τον κόσμο διαφορετικά.

φου, μέσα από την απελευθέρωση ενός ανθρώπου και τον δρόμο που ακολουθεί προς την πραγματική του ύπαρξη. Η απελευθέρωση του ανθρώπου από τα δεσμά με τα οποία είναι φυλακισμένος στα βάθη του σπηλαίου, δείχνει την ανάγκη του να ανακαλύψει την αλήθεια, να ξεπεράσει δηλαδή τα όρια της επιστημονικής γνώσης. Μετά την απελευθέρωσή του, δεν αρκείται στα όσα είδε. Η έξοδός του από το σπήλαιο, συμβολίζει την μετάβαση από την επικράτεια της επιστημονικής γνώσης, στον κόσμο του υπερβατικού, όπου αποκτά φιλοσοφική ενόραση και μεταστρέφεται παντοτινά. Ακόμη, βλέπουμε πως η προσπάθειά του να διαφωτίσει και τους υπόλοιπους φυλακισμένους αποτυγχάνει, και αυτό επιβεβαιώνει ότι το ταξίδι προς την αλήθεια και η οντολογική μετάβαση από την μια επικράτεια στην άλλη, αφορά την ύπαρξη του κάθε ατόμου ξεχωριστά, και για αυτό είναι ένα ταξίδι προσωπικό...

Η πρώτη λοιπόν περίπτωση, είναι αυτή που συναντήσαμε και στον μύθο του σπηλαίου, δηλαδή το άτομο ανακαλύπτει τον αληθινό του εαυτό. Ο άνθρωπος έχει την δυνατότητα να δει αυτήν την απρόσμενη ανατροπή που προκαλεί η βίωση του οριακού στην ταυτότητά του, ως μια νέα αρχή και όχι ως ένα τέλος. Για να τεκμηριώσω την θέση αυτή, θα χρησιμοποιήσω ως παράδειγμα τον Νίτσε ο οποίος στο βιβλίο του "Ecce homo", παρουσιάζει την ψυχική μεταστροφή που βίωσε εξαιτίας μιας ασθένειας που τον έφερε δίπλα στον θάνατο. Ο Νίτσε δήλωσε πως η εμπειρία αυτή είναι ένα από τα μεγαλύτερα προνόμια στην ζωή του, γιατί στην πιο ευάλωτη του στιγμή, είδε τον κόσμο διαφορετικά. Η απαισιοδοξία του αντικαταστάθηκε από την αισιοδοξία και συνειδητοποίησε την αξία όλων όσων είχε γύρω του. Με το μότο του "increscent animi, virescit volnere virtus" (vigor grows through the wound"), εννοεί πως η δύναμη αντλείται από την πληγή,

λέγοντας πως ό,τι δεν σκοτώνει τον άνθρωπο τον κάνει πιο δυνατό. Συνεπώς η οριακή αυτή εμπειρία, στηριζόμενοι στην θεωρία του Γιάσπερς, ώθησε τον Νίτσε στην ανακάλυψη του αυθεντικού του εαυτού, στο “existence”, και μέσα από την φιλοσοφική ενόραση που απέκτησε κατάφερε να γράψει τον Ζαρατούστρα, που το θεωρεί το πιο σπουδαίο έργο της ζωής του. Η ηθική μεταστροφή που προκύπτει από το παραπάνω παράδειγμα μπορεί να συνοψιστεί με τον λατινικό όρο «amor fati», που σημαίνει αγάπη για το πεπρωμένο. Σύμφωνα με αυτό, για να αποκτήσει ο άνθρωπος εσωτερική γαλήνη και ευτυχία, πρέπει να αποκτήσει μια στωική αποδοχή του πεπρωμένου και της φυσικής ροής της εξέλιξης της ζωής. Ολόκληρη η ανθρώπινη εμπειρία και η πορεία που χαράσσει- οι ευχαρισίες και οι δυσάρεστες εμπειρίες που την αποτελούν απαραίτητα στοιχεία για να φτάσουμε στο παρόν σημείο της ολοκλήρωσης μας...

Συνοψίζοντας, η βίωση του οριακού είναι μια ατομική υπόθεση, γιατί η ένταση που νιώθει το άτομο εκείνη την στιγμή, κλονίζει συθέμελα τον πυρήνα της ατομικής του ύπαρξης. Για τον Γιάσπερς, η βίωση του οριακού είναι η μετάβαση από την επικράτεια της επιστημονικής γνώσης στο υπερβατικό, ενώ για τον Σαρτρ είναι το συναίσθημα άγχους και πίεσης που νιώθει το άτομο εξαιτίας της ελευθερίας που έχει να πάρει αποφάσεις και το βάρος της ηθικής ευθύνης που επωμίζεται αυτό...».

ΣΤΗΝ ΗΜΙΤΕΛΙΚΗ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ, που διεξήχθη και πάλι διαδικτυακά στις 23 Απριλίου, προκρίθηκαν οι μαθήτριάς μας Κοντογιάννη και Λιβιεράτου, ανάμεσα στους 15 μαθητές/τριες και 4 επιλαχόντες. Στην τελική δε φάση του Διαγωνισμού στις 24 Απριλίου, κατόπιν και της γραπτής εξέτασης και στην ξένη γλώσσα για την ενδεχόμενη συμμετοχή στη Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας, οι συγκεκριμένες μαθήτριάς μας κατετάγησαν: Λιβιεράτου Ειρήνη, 2^η Νικήτρια του Πανελληνίου Διαγωνισμού και Κοντογιάννη Μαρίνα, 8^η θέση, έπαινος συμμετοχής.

Η Λιβιεράτου Ειρήνη, μαζί με το μαθητή Δημήτριο Κουβαρά του 1^{ου} ΓΕΛ Αγίου Δημητρίου 1^{ος} Νικητής, συναποτέλεσαν την εθνική αντιπροσωπεία στη Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας, η οποία διεξήχθη διαδικτυακά μεταξύ 27 και 30 Μαΐου με φιλοξενούσα χώρα τη Σλοβενία. Στη Διεθνή Ολυμπιάδα συμμετείχαν 100 μαθητές από 50 διαφορετικές χώρες εντός και εκτός Ευρώπης. Οι μαθητές/τριες διαγωνίσθηκαν σε θέματα που αφορούσαν στο ευρύτερο πεδίο της οντολογίας, της γνωσιοθεωρίας και της ηθικής. Οι μαθητές/τριες έπρεπε να επιλέξουν ένα θέμα από τους προαναφερθέντες τομείς και να το αναπτύξουν στην ξένη γλώσσα την οποία είχαν δηλώσει από τον εθνικό ακόμη διαγωνισμό. Ολοκληρώνουμε αυτό το αφιέρωμα με την επίσημη ανακοίνωση του υπεύθυνου Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Πατρών:

Ανακοίνωση 08.06.2021 - Διακρίσεις

Ο μαθητής Κουβαράς Δημήτριος και η μαθήτρια Λιβιεράτου Ειρήνη, νικητές του εθνικού διαγωνισμού φιλοσοφικού δοκιμίου που διοργανώνει το Τμήμα Φιλοσοφίας, άριστευσαν και στην Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας: τους απονεμήθηκε Τιμητική Διάκριση (Honorable Mention) στην ηλεκτρονική Διεθνή Ολυμπιάδα Φιλοσοφίας (eIPO) 2021 η οποία διοργανώθηκε στις 27-30 Μαΐου, με κέντρο την Σλοβενία και είχε σαν κεντρικό θέμα της την «Ουτοπία». Είμαστε περήφανοι για τα παιδιά, συγχαρητήρια για την επιτυχία τους και τους ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία. Το Τμήμα Φιλοσοφίας θα συνεχίσει να προάγει την αξία του φιλοσοφείν στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας και να στηρίζει τις προσπάθειες των μαθητών/τριών.

σοφίας (eIPO) 2021 η οποία διοργανώθηκε στις 27-30 Μαΐου, με κέντρο την Σλοβενία και είχε σαν κεντρικό θέμα της την «Ουτοπία». Είμαστε περήφανοι για τα παιδιά, συγχαρητήρια για την επιτυχία τους και τους ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία. Το Τμήμα Φιλοσοφίας θα συνεχίσει να προάγει την αξία του φιλοσοφείν στα σχολεία της

δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας και να στηρίζει τις προσπάθειες των μαθητών/τριών.

Ανάλογη, ασφαλώς, επίσημη ανακοίνωση της Διεύθυνσης του Γενικού Λυκείου του Κολλεγίου Ψυχικού για τη διάκριση της μαθήτριάς μας Λιβιεράτου Ειρήνης έγινε και στα «Νέα», τον καινούριο ιστότοπο του Κολλεγίου.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

11-12 Φεβρουαρίου

Διάλογος ή Σύγκρουση Πολιτισμών;

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

**Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων
από τη μάχη των Θερμοπυλών και τη ναυμαχία της Σαλαμίνας**

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΨΥΧΙΚΟΥ με το Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη στο πλαίσιο του Προγράμματος «Λέμε την Αλήθεια στην Εξουσία» αποτέλεσε την αφορμή αλλά και τη βάση για τη διοργάνωση του διήμερου Πανελληνίου Μαθητικού Συνεδρίου που διοργάνωσαν το Γυμνάσιο - Λύκειο του Κολλεγίου Αθηνών και το Γυμνάσιο - Λύκειο του Κολλεγίου Ψυχικού σε συνεργασία με το «Ίδρυμα» στις 11-12 Φεβρουαρίου. Η γένεση της ιδέας αυτού του Συνεδρίου ανάγεται στην επίσημη έναρξη των εορταστικών εκδηλώσεων για το επετειακό έτος «Θερμοπύλες- Σαλαμίνα 2020» που διοργανώθηκε στο Ζάππειο μέγαρο στις 16 Οκτωβρίου 2019.

Η ιδέα μορφοποιήθηκε σταδιακά και θεωρήθηκε τόσο από πλευράς Κολλεγίου όσο και από πλευράς Ίδρυματος Βαρδινογιάννη ότι το επετειακό έτος θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ορόσημο και έναυσμα για τους μαθητές/τριές μας για να αναπτύξουν τις ιστορικές τους γνώσεις και να αναγνωρίσουν τη σημασία του σεβασμού προς τον «άλλο», τον «έτερο».

Το Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και είχε ως θέμα το ακόλουθο: «Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών; Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων από τη Μάχη των Θερμοπυλών και τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας». Το Συνέδριο εντάχθηκε στις επίσημες εκδηλώσεις για το Επετειακό Έτος: «Θερμοπύλες-Σαλαμίνα 2020», που τελούσε υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Ν. Σακελλαροπούλου.

Στο συνέδριο έλαβαν μέρος 67 σχολεία από την ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα, τη Γερμανία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Κύπρο, τη Μεγάλη Βρετανία, την Τουρκία (23 Λύκεια/

Γυμνάσια με εισήγηση, 42 Λύκεια/Γυμνάσια ως παρατηρητές και 2 Δημοτικά, το Δημοτικό Κολλεγίου Αθηνών και το Δημοτικό Κολλεγίου Ψυχικού, με εικαστική παρέμβαση). Συνολικά συμμετείχαν 1.732 μαθητές και εκπαιδευτικοί (μαθητές - εισηγητές, μαθητές - παρατηρητές, εκπαιδευτικοί) ενώ με εισήγηση 134 μαθητές.

Την έναρξη των εργασιών του συνεδρίου κήρυξε ο Καθηγητής Κώστας Συνολάκης, Ακαδημαϊκός, Διευθυντής/President του Κολλεγίου.

Χαιρετισμούς απηύθυναν η Κατερίνα Σακελλαροπούλου, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, η Αννίκα Παπαντωνίου, Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνοαμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΕΕΙ), η Μαριάννα Βαρδινογιάννη, Πρόεδρος του Ίδρυματος «Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη» και πρέσβης Καλής Θελήσεως της UNESCO, ο Καθηγητής Κώστας Συνολάκης, Ακαδημαϊκός, Διευθυντής/President του Κολλεγίου Αθηνών, η Νίκη Κεραμέως, Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο Ιωάννης Ψαχούλας, Διευθυντής Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

**«Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών;
Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων
από τη Μάχη των Θερμοπυλών
και τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας»**

11-12 Φεβρουαρίου 2021

Από: Α. μαθητής 02

Το Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο εντάσσεται στις εκδηλώσεις για το Επετειακό Έτος «Θερμοπύλες-Σαλαμίνα 2020», που τελεί υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Σακελλαροπούλου.

Το συνέδριο θα διεξαχθεί διαδικτυακά.
<https://www.athenscollege.edu.gr/synedria/thermopylesalamina> - email: lstrouza@athenscollege.edu.gr

Το Συνέδριο εντάχθηκε στις επίσημες εκδηλώσεις για το Επετειακό Έτος: «Θερμοπύλες-Σαλαμίνα 2020», που τελούσε υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας Ν. Σακελλαροπούλου.

Το Πανελλήνιο Μαθητικό Συνέδριο «Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών; Με αφορμή το ορόσημο των 2.500 χρόνων από τη Μάχη των Θερμοπυλών και τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας» οργανώθηκε διαδικτυακά από το Κολλέγιο Αθηνών σε συνεργασία με το «Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη».

Β' Αθήνας, ο Χρήστος Παπανικολάου, Γενικός Συντονιστής Σχολικών Μονάδων ΕΕΙ, ο Λουκάς Τσούκαλης, Πρόεδρος του Ελληνικού Ιδρύματος Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), η Πολυάνθη Τσίγκου, Σύμβουλος Διευθυντή/President Κολλεγίου Αθηνών, Συντονίστρια του Πανελληνίου Μαθητικού Συνεδρίου, και ο Ιορδάνης Παπαδόπουλος, Συντονιστής Ιστορίας και Κοινωνικών Σπουδών Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού και Συντονιστής Κολλεγίου Αθηνών με το «Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη».

Κεντρικοί εισηγητές -με σειρά παρουσί- ασης- ήταν ο Θάνος Βερέμης, Ομότιμος Καθηγητής Πολιτικής Ιστορίας του ΕΚΠΑ, Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. του ΕΛΙΑΜΕΠ, ο Προκόπιος Παυλόπουλος, τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) και ο Στέλιος Βιρβιδάκης, Καθηγητής Φιλοσοφίας του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του ΕΚΠΑ.

Το θέμα, κατά την Επιστημονική και Οργανωτική Επιτροπή του Συνεδρίου, προσφερόταν για πολυπρισματικές θεωρήσεις και πολλαπλές αναλύσεις. Οι μαθητές -εισηγητές με την καθοδήγηση των υπεύθυνων καθηγητών κάθε σχολείου κατέστη δυνατό να μελετήσουν τα δύο εμβληματικά ιστορικά γεγονότα, που διαμόρφωσαν τον αρχαίο Έλληνα του 5^{ου} π.Χ. αιώνα ως πολίτη μια οργανωμένης πόλης-κράτους αλλά και -για πρώτη φορά- ως μέλος μιας πανελληνίας κοινότητας. Πέρα, όμως, από τα ιστορικά γεγονότα οι μαθήτριες και οι μα-

θητές εξέτασαν τον ρόλο της ιστορικής γνώσης και μνήμης ως βάσης για τη διαμόρφωση ταυτότητας και την κατανόηση της ετερότητας, τους τρόπους και τις συνθήκες διαλόγου και συνύπαρξης μεταξύ των πολιτισμών, καθώς και τον ρόλο των νέων για την ειρηνική και δημιουργική συνύπαρξη των λαών. Όλες οι μαθητικές εργασίες ήταν κατά γενική ομολογία υψηλού επιπέδου και χαρακτηρίζονταν από πρωτοτυπία.

Οι εισηγήσεις των μαθητών/τριων οργανώθηκαν σε τέσσερις θεματικούς άξονες: 1^{ος}, «Πόλεμος πάντων πατήρ»: προσπάθειες σφαιρικής αποτίμησης συγκρούσεων και πολέμων στο παρελθόν και στη σύγχρονη εποχή. 2^{ος}, Τρόποι και συνθήκες διαλόγου και συνύπαρξης μεταξύ των πολιτισμών στο παρελθόν και στη σύγχρονη εποχή. 3^{ος}, Η ιστορική γνώση και μνήμη ως βάση για τη διαμόρφωση της ταυτότητας και την κατανόηση της ετερότητας. 4^{ος}, Ποιος μπορεί να είναι ο ρόλος των νέων στην ειρηνική και δημιουργική συνύπαρξη των λαών;

Συντονίστρια του Πανελληνίου Μαθητικού Συνεδρίου ήταν η κ. Πολυάνθη Τσίγκου, Σύμβουλος Διευθυντή/President και Συντονιστής του Κολλεγίου Αθηνών με το «Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη» ο κ. Ιορδάνης Παπαδόπουλος, Συντονιστής Ιστορίας και Κοινωνικών Σπουδών του Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού και υπεύθυνος του Προγράμματος «Λέμε την Αλήθεια στην Εξουσία» για το Κολλέγιο Ψυχικού. Η κ. Τσίγκου και ο κ. Παπαδόπουλος είχαν την ευθύνη της συνολικής διοργάνωσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών το Συνέδριο διεξήχθη διαδικτυακά. ➔

Η πρώτη μάλιστα μέρα συνέπεσε με την αναστολή της διαζώσης λειτουργίας των σχολείων στην Αθήνα και σε πολλές πόλεις της Ελλάδας. Οι αρμόδιες όμως τεχνικές υπηρεσίες πληροφοριακών συστημάτων του Κολλεγίου έκαναν δυνατό ένα τέτοιο εγχείρημα και το Συνέδριο διοργανώθηκε με υποδειγματικό και άρτιο κυριολεκτικά τρόπο.

Οι σχολικές μονάδες των Γυμνασίων και των Λυκείων του Κολλεγίου Αθηνών (Κολλέγιο Αθηνών-Κολλέγιο Ψυχικού) συμμετείχαν με πολυμελείς ομάδες μαθητών/τριων και ειδικά προετοιμασμένες εισηγήσεις στις εργασίες του διήμερου αυτού συνεδρίου.

Η εισήγηση των μαθητών του Γενικού Λυκείου/Ι.Β. του Κολλεγίου Ψυχικού ενέπιπτε πρωτίστως στον 2^ο θεματικό άξονα, η ευρύτερη όμως επιχειρηματολογία που ανέπτυξαν οι μαθητές/τριες του Λυκείου μας εμπεριείχε και διαστάσεις που σχετιζονταν με τον 3^ο αλλά και τον 4^ο θεματικό άξονα. Είχε δε τον εξής τίτλο: «*Πολυπολιτισμικότητα, ετερότητα και ανθρω-*

πινα δικαιώματα στην εποχή μας. Οι ηθικές βάσεις του διαλόγου και της αμοιβαίας αναγνώρισης μεταξύ των πολιτισμών.» Την ομάδα συναποτελούσαν οι ακόλουθοι μαθητές/τριες κατά αλφαβητική σειρά: Λυδία Ευαγγελάτου, Μαγδαληνή Μπαδογιαννάκη, Σωφρονία Βουδούρη, Χαρίκλεια Μωραϊτάκη, Δήμητρα-Ραφαέλλα Καπελλάρη, Φώτιος-Ορέστης Μικελάκης. Την ευθύνη για την προετοιμασία και την επιστημονική εποπτεία της ομάδας των μαθητών μας είχε ο κ. Παπαδόπουλος. Την ομάδα των εισηγητών πλαισίωσαν και οι μαθήτριες Δανάη Καφτάνη και Αθηνά Μπαμπινιώτη, οι οποίες απήγγειλαν αντιστοίχως τα ποιήματα: *Μαραθώνας*, Κ. Ουγεϊσκι και *Σατραπεία*, Κ. Καβάφη. Τη συνολική ευθύνη και ακαδημαϊκή εποπτεία για την παρουσία των μαθητών του Λυκείου μας στο συνέδριο είχαν η κ. Αθανασία Αναγνώστου, Υποδιευθύντρια του Γενικού Λυκείου του Κολλεγίου Ψυχικού και ο καθηγητής Γυμνασίου και Λυκείου κ. Ιορδάνης Παπαδόπουλος.

Την ομάδα συναποτελούσαν οι:
Λυδία
Ευαγγελάτου,
Μαγδαληνή
Μπαδογιαννάκη,
Σωφρονία
Βουδούρη,
Χαρίκλεια
Μωραϊτάκη,
Δήμητρα-Ραφαέλλα
Καπελλάρη,
Φώτιος-Ορέστης
Μικελάκης.

Η εισήγηση των μαθητών/τριων του Λυκείου μας οργανώθηκε σε τρία μέρη:

Α' μέρος: Τα ηθικά και πολιτικά συμφραζόμενα στη σύγχρονη πλανητική εποχή. Αντιμαχόμενες θεωρητικές σκοπιές και διασάφηση των κεντρικών όρων της συζήτησης,

Β' μέρος: Η σύγκρουση των πολιτισμών και η δυνατότητα του διαπολιτισμικού διαλόγου. Θεωρητικές προσεγγίσεις και ηθικές αρχές και

Γ' μέρος: Πολυπολιτισμικότητα, ετερότητα και διαπολιτισμικός διάλογος. Ένα ηθικο-πρακτικό πλαίσιο αναφοράς. Βασίσθηκε δε στη μελέτη της σύγχρονης ελληνικής αλλά κυρίως διεθνούς βιβλιογραφίας επί του θέματος.

Καταγράφουμε εδώ ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα της εισήγησης:

Πολυπολιτισμικότητα, ετερότητα και ανθρωπίνια δικαιώματα στην εποχή μας. Οι ηθικές βάσεις του διαλόγου και της αμοιβαίας αναγνώρισης μεταξύ των πολιτισμών.

Α' μέρος: Τα ηθικά και πολιτικά συμφραζόμενα στη σύγχρονη πλανητική εποχή. Αντιμαχόμενες θεωρητικές σκοπιές και διασάφηση των κεντρικών όρων της συζήτησης.

Σύγκρουση ή διάλογος μεταξύ των πολιτισμών στη σύγχρονη πλανητική εποχή και τον πολυπολικό κόσμο μας; Το ερώτημα αντιστοιχεί σε ένα ζήτημα θεωρητικό και πρακτικό: αρκεί κανείς να αναλογισθεί τις συνθήκες που επικράτησαν στη σύγχρονη εποχή μετά τη λήξη του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, την επικράτηση του «ψυχρού πολέμου» και τη συνακόλουθη διαίρεση του κόσμου σε «Δύση» και «Ανατολή», τη διάκριση μεταξύ «πρώτου», «δεύτερου» και «τρίτου» κόσμου ή και πιο πρόσφατα, τη «σύγκρουση» ανάμεσα στην «χριστιανική Δύση» και τον μουσουλμανικό κόσμο.

Το ζήτημα της σύγκρουσης ή του διαλόγου, σε συνδυασμό με εκείνο των πολεμικών συρράξεων, έχει ρίζες που διατρέχουν όλη την

ανθρώπινη ιστορία. Δεν είναι, μάλιστα, λίγοι εκείνοι οι θεωρητικοί που κατά καιρούς ενέπλεξαν στην όλη συζήτηση και ανθρωπολογικές απόψεις σχετικές με τη φύση του ίδιου του ανθρώπινου όντος.

Στη δική μας εποχή, την εποχή της παγκοσμιοποίησης, ο διαρκής μετασχηματισμός των σύγχρονων κοινωνιών καθιστά ακόμη πιο δύσκολη την εύρεση απαντήσεων στα ηθικά ερωτήματα που τίθενται από τη σύγκρουση ανάμεσα στο «ίδιο» και το «άλλο» «εντός και εκτός των τειχών» των πολυπολιτισμικών μας κοινωνιών. Κομβικό σημείο αποτέλεσε η αποφράδα ημέρα της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001 που άλλαξε τον κόσμο, «βουλιάζοντάς» τον στον τρόπο των ασύμμετρων απειλών. Τότε, φάνηκε πως επαληθεύονταν οι θεωρήσεις

Την ομάδα των εισηγητών πλαισίωσαν και οι μαθήτριες
Δανάη Καφτάνη και
Αθηνά Μπαμπινιώτη

του Samuel Huntington για τη «σύγκρουση των πολιτισμών» και την «ανασυγκρότηση» της παγκόσμιας τάξης των πραγμάτων, θεωρήσεις που, σε εκείνη ακριβώς τη συγκυρία, συμπληρώνονταν από τις απόψεις και τις «πολιτικές προφητείες» που είχε εκφράσει ο Francis Fukuyama για το «τέλος της ιστορίας» και την «ηγεμονική» ιδεολογική κατίσχυση της Δύσης.

Από τη δεκαετία του '90 έως τις απαρχές του 21ου αιώνα, η συζήτηση μεταξύ των επιστημόνων και στοχαστών πολώθηκε. Από τη μια βρέθηκαν οι υποστηρικτές του Huntington, οι οποίοι έκαναν λόγο για τους εγγενείς διαχωρισμούς στο «εσωτερικό» της ανθρωπότητας και την πολιτισμική πηγή όλων των συγκρούσεων, που θα παραμείνουν ανυπέρβλητες. Από την άλλη μεριά, ήταν όλοι εκείνοι οι κοινωνικοί επιστήμονες και φιλόσοφοι, ενδεικτικά αναφέρουμε τον Edward Said (1978, 2001) και τον Amartya Sen (2007), επιστημονικοί φορείς αλλά και ο ίδιος ο Παγκόσμιος Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών και η ΟΥΝΕΣΚΟ που επιχειρούσαν να διερευνήσουν τους όρους και τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες θα ήταν δυνατή η θεμελίωση μιας γέφυρας και η θεσμοθέτηση ποικίλων μορφών διαλόγου μεταξύ των ανθρώπινων πολιτισμών, των κοινωνιών, των θρησκειών, των εθνοτικών ομάδων και των κοινωνικών μειοψηφιών.

Καταγράφουμε εδώ ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από την εισαγωγή της Οικουμενικής

Διακήρυξης της ΟΥΝΕΣΚΟ για την Πολιτισμική Πολυμορφία, η οποία αποτέλεσε το επιστέγασμα της Γενικής Διάσκεψης στο Παρίσι στις 2 Δεκεμβρίου του 2001:

«Η Διακήρυξη αποσκοπεί αφενός στη διατήρηση της πολιτισμικής πολυμορφίας ως ζωντανού και, επομένως, ανανεώσιμου θησαυρού που δεν πρέπει να θεωρείται αμετάβλητη κληρονομιά, αλλά διεργασία που εγγυάται την επιβίωση της ανθρωπότητας, και αφετέρου στην πρόληψη του διαχωρισμού και του φονταμενταλισμού που, στο όνομα των πολιτισμικών διαφορών, καθιστά αυτές τις διαφορές και, άρα, έρχονται σε σύγκρουση με το μήνυμα της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.»

Πριν κρίνουμε αν είναι δυνατό να θεμελιώσουμε από ηθική αλλά και πρακτική άποψη τον διάλογο μεταξύ των ανθρώπινων κοινωνιών και πολιτισμών, με στόχο την αμοιβαία αναγνώριση, το σεβασμό των ανθρώπινων δικαιωμάτων, την αντιμετώπιση από κοινού των παγκόσμιων προκλήσεων και προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε ως ανθρωπότητα και την εγκαθίδρυση μιας «αιώνιας ειρήνης», καντιανού τύπου, σε επίπεδο διεθνών σχέσεων, θα πρέπει να διασαφηνίσουμε το περιεχόμενο των κεντρικών θεωρητικών όρων της συζήτησης: σύγκρουση πολιτισμών ... πολυπολιτισμικότητα ... ετερότητα/πολιτισμική πολυμορφία ... ανθρώπινα δικαιώματα ... διαπολιτισμικότητα ... διαπολιτισμικός διάλογος ...

Β' μέρος: Η σύγκρουση των πολιτισμών και η δυνατότητα του διαπολιτισμικού διαλόγου. Θεωρητικές προσεγγίσεις και ηθικές αρχές.

Στη συγκυρία της πλανητικής εποχής είναι ακόμη πολλοί εκείνοι που αντικατέστησαν το άλλοτε ιδεολογικά «άλλο» και τη σύγκρουση του Ψυχρού Πολέμου μεταξύ Δύσης και Ανατολής με το εθνικά και πολιτισμικά «άλλο», με χαρακτηριστικότερη την υπαρκτή αλλά και φαντασιακή σύγκρουση μεταξύ χριστιανικού και μουσουλμανικού κόσμου. Κυριαρχεί η πεποίθηση ότι οι μη δυτικές χώρες και πολιτισμοί έχουν ελάχιστα, αν όχι τίποτε, να προσφέρουν στην ανθρωπότητα. Θεωρητικοί και πολιτικοί προβλέπουν ότι οι «διαχωριστικές γραμμές» μεταξύ των πολιτισμών θα γίνουν οι «γραμμές (του) πολέμου στο μέλλον». Στις θεωρήσεις αυτές έχει ασκηθεί και επιστημολογική και ηθική κριτική, που λάβαμε υπόψη μας.

Από την άλλη μεριά, όσοι αντιπαρτίθενται σε αυτή την οπτική κάνουν λόγο ακόμη και για πολιτισμική «σταυροφορία» της Δύσης, για έναν μεταμφιεσμένο πολιτισμικό «μπεριαλισμό», για σύγκρουση κατ' ουσίαν οικονομικών συμφερόντων με ιδεολογικό μανδύα, που επιχειρεί να

αποκρύψει το γεγονός ότι η «σύγκρουση» αφορά σε ένα παίγνιο ηγεμονίας εκ μέρους των ισχυρών κρατών του κόσμου, στο οποίο εμπλέκεται η παραγωγή και αναπαραγωγή ιδεολογικών, ηθικών, πολιτισμικών στερεοτύπων.

Στη θέση αυτού του παιγνίου προτείνεται ο ηθικός ορίζοντας της αμοιβαίας αναγνώρισης και ώσμωσης ή ακόμη-ακόμη και «συγχώνευσης» των πολιτισμικών οριζόντων μέσω του διαπολιτισμικού διαλόγου (βλ. ενδεικτικά, Barber, Hoffman, Mahdavi & Knight, Petito, Taylor). Ο προτεινόμενος διάλογος θεμελιώνεται ηθικά επί της παραδοχής συγχρόνως της μοναδικότητας, της πολυμορφίας, της ετερότητας, της αλληλεξάρτησης των ανθρώπινων πολιτισμών και κοινωνιών.

Η ανάδειξη της ιδέας ενός διαλόγου μεταξύ των πολιτισμών δεν αποτελεί άλλη μια θεωρητική κατασκευή. Απηχεί μια πραγματική δυνατότητα που αναπτύσσεται ενώπιόν μας σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Η αντιπρόταση του διαλόγου βασίζεται στην αναγνώριση της ετερότητας, την αποδοχή και τον σεβασμό του →

«άλλου» ως φυσικού προσώπου ή ως συλλογικής οντότητας με δικαιώματα.

Προς αυτή την κατεύθυνση κινούνται ο ΟΗΕ, η UNESCO αλλά και το Συμβούλιο της Ευρώπης, διαμορφώνοντας ποικιλία πολιτιστικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Κατά τους διεθνείς αυτούς οργανισμούς, ο διαπολιτισμικός διάλογος και οι ηθικές αρχές, με τις οποίες αυτός λειτουργεί, μπορούν να διαμορφώσουν ένα πλαίσιο επίλυσης των

συγκρούσεων που βασίζονται σε διαφορές θρησκείας, κουλτούρας, πολιτισμών. Μπορεί έτσι να συγκροτηθεί ένα νέο «κοινωνικό συμβόλαιο», που να βασίζεται στην αποδοχή της ισότητας μεταξύ των ανθρώπινων πολιτισμών.

Η πρόταση για τον «διάλογο των πολιτισμών» δεν αφορά σε μια ουτοπία αλλά σε ένα ηθικό όραμα για την πραγμάτωση του οποίου είναι αυτονόητος - σχεδόν - ο ρόλος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ...

Γ' μέρος: Πολυπολιτισμικότητα, ετερότητα και διαπολιτισμικός διάλογος. Ένα ηθικο-πρακτικό πλαίσιο αναφοράς.

Το τοπίο εντός του οποίου διεξάγεται η συζήτηση είναι σύνθετο και αμφίσημο. Ενδεικτικά και μόνο μπορούμε να αναφέρουμε τις ίδιες τις Ευρωπαϊκές κοινωνίες και την επιβίωση ρατσιστικών θεωριών και πρακτικών. Μελετήσαμε ένα σύνολο πρωτοβουλιών και προτεινόμενων πολιτικών. Αναφέρουμε χαρακτηριστικά την πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών για τη «Συμμαχία των Πολιτισμών» και το πλαίσιο αρχών και κανόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον διαπολιτισμικό διάλογο και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση [...]

Ο διαπολιτισμικός διάλογος δεν πρέπει βεβαίως να συρρικνωθεί σε άλλη μια θεωρητική προσέγγιση και ερμηνεία. Μπορεί να αποτελέσει μια ρεαλιστική, πραγματιστική διαδικασία μεταρρύθμισης της πολιτικής των κρατών και κοινωνικού μετασχηματισμού, που ανασυγκροτεί τους όρους της κοινωνικής ενότητας, κατά την οποία ο «άλλος» αναγνωρίζεται ως «έτερος», δηλαδή ως «ομοειδής άλλος» και όχι ως διαφορετικός ή ακόμη χειρότερα ως «εχθρός» [...]. Ο αφομοιωτικός λόγος, οι εξομοιωτικές ή ξενοφοβικές πρακτικές, ο θεσμικός ρατσισμός, η κοινωνική ιεράρχηση των διακρίσεων συνυπάρχουν στην εποχή μας με την ανάληψη πρωτοβουλιών για την επανασηματοδότηση της πολιτισμικής ετερότητας στη σύγχρονη πολυπολιτισμική κοινωνία.

Γι' αυτό θα πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες διεθνώς, με αντίστοιχες δεσμεύσεις των κρατών, ώστε να υπάρξει μια κοινή γραμμή πολιτικής ανάμεσα στα άλλα και στους παρακάτω τομείς:

1. Την ένταξη μεταναστών, μειονοτικών ή εθνοτικών ομάδων και τον εκσυγχρονισμό των πολιτικών ασύλου.
2. Την εκπαίδευση με στόχο την κοινωνική ισότητα και την άρση των ανισοτήτων.
3. Τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Επισημαίνεται emphaticά η σημασία της προσεκτικής αναθεώρησης των προγραμμάτων του μα-

θήματος της Ιστορίας, η οποία θα μπορούσε να συμβάλει στην εις βάθος κατανόηση του «άλλου», την επικοινωνία, τον γόνιμο διάλογο και την προάσπιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

4. Την τόνωση του διαθρησκευτικού διαλόγου σε διεθνές επίπεδο.
5. Τη διαμόρφωση της διπλωματίας και των διεθνών σχέσεων υπό το πρίσμα του διαπολιτισμικού διαλόγου.

Επιστρέφοντας από το διεθνές επίπεδο στο εθνικό θα πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι το «άλλο» στις κοινωνίες μας συνεχίζει να εκλαμβάνεται σε σημαντικό βαθμό ως κάτι το απειλητικό. Η πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση του ανοικτού ζητήματος της πολυπολιτισμικότητας φαίνεται πως είναι η διαδικασία «ένταξης» πολιτισμικά ετερόκλητων ομάδων σε ένα ενιαίο οργανωμένο κοινωνικοπολιτικό μόρφωμα. Αυτό, ωστόσο, μπορεί να επιτευχθεί με την αναγνώριση της ίσης αξίας, του σεβασμού και των δικαιωμάτων μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμικών ταυτοτήτων και πλαισίων. Σαφώς, ο σεβασμός των δικαιωμάτων και του πολιτισμού των μειονοτήτων έπεται εκείνου των καθολικών ανθρώπινων δικαιωμάτων και αξιών, χωρίς αυτό βέβαια να μειώνει την αξία του πολιτισμικού πλουραλισμού.

Διακρίνουμε δύο ηθικά αιτήματα στις σημερινές πολυπολιτισμικές κοινωνίες: το ένα αφορά στην αναγνώριση και την ανεκτικότητα, ενώ το άλλο στην κοινωνική δικαιοσύνη. Το πρώτο προωθεί τον «αυτοκαθορισμό» και την «αναγνώριση της διαφοράς», το δεύτερο τη «συμπεριληπτικότητα» και τα κοινά κριτήρια δικαιοσύνης ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές ομάδες. Με την εφαρμογή των παραπάνω, μπορεί να καταστεί εφικτή η ειρηνική και καρποφόρα συνύπαρξη των ανθρώπινων ομάδων με διαφορετική ιστορία, πολιτισμικές καταβολές και εν τέλει, διαφορετική ταυτότητα.

170 μαθητές από 22 σχολεία της Ελλάδας, της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου, της Λευκωσίας, της Νέας Υόρκης και του Γιοχάνεσμπουργκ, 46 εκπαιδευτικοί της δευτεροβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και 50 εκλεκτοί εκπρόσωποι των γραμμάτων και των τεχνών είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν σκέψεις, ερωτήσεις και προβληματισμούς σχετικά με τη διδασκαλία της λογοτεχνίας σήμερα.

1η ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Η ΛΟΓΟ ΤΕΧΝΙΑ ΑΛΛΙΩΣ

Πέμπτη 15 και Παρασκευή 16 Απριλίου 2021

Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΕΥΤΥΧΩΣ ΕΠΙΤΡΕΠΕΙ όσα οι έκτακτες συνθήκες της πανδημίας μάς απαγορεύουν. Παρά τις δύσκολες υγειονομικές συνθήκες, στις 15 και 16 Απριλίου 2021 πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά η 1^η Διεθνής Μαθητική Συνάντηση Λογοτεχνίας με θέμα: «Η λογοτεχνία αλλιώς» από το Ζωγράφειο Λύκειο και τα Εκπαιδευτήρια Ε. Μαντουλίδη, υπό την αιγίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Στο πλαίσιο της συνάντησης, μαθητές, δάσκαλοι και εκλεκτοί εκπρόσωποι των γραμμάτων και των τεχνών συζητήσαμε ανοιχτά για τη λογοτεχνία που επιθυμούμε, για τη λογοτεχνία που ονειρευόμαστε.

Την έναρξη των εργασιών της Συνάντησης κήρυξε η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαίος.

Το Σχολείο μας εκπροσώπησαν οι μαθήτριες του Γενικού Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού: Κατσικοπούλου Ιωάννα, Κοντογιάννη Μαρίνα, Λιβιεράτου Ειρήνη, Μηνάγια Μελλομένη, Μπατατούδη Μαριλένα, Σκαρπέτη Κλειώ, Τσακλόγλου Χριστίνα, Τσαμπούλου Θεοδώρα. Καθηγητής σύμβουλος: ο κ. Μητσέας Βασίλης.

«Η Λογοτεχνία αλλιώς» μέσα από τα μάτια των μαθητριών μας...

Σ το πλαίσιο της 1^{ης} Διεθνούς Μαθητικής Συνάντησης Λογοτεχνίας με τίτλο «Η Λογοτεχνία Αλλιώς», η οποία πραγματοποιήθηκε στις 15 & 16 Απριλίου, συμμετείχα

στη συζήτηση με τίτλο: «Διδάσκεται η ποίηση;». Παρακολουθώντας με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις ομιλίες των συγγραφέων και των ποιητών που συμμετείχαν στη συζήτηση, μου κίνησε περισ-

Το Σχολείο μας εκπροσώπησαν οι μαθήτριες του Γενικού Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού: Κατσικοπούλου Ιωάννα, Κοντογιάννη Μαρίνα, Λιβιεράτου Ειρήνη, Μηνάγια Μελπομένη, Μπατατούδη Μαριλένα, Σκαρπέτη Κλειώ, Τσακλόγλου Χριστίνα, Τσαμοπούλου Θεοδώρα. Καθηγητής-σύμβουλος: ο κ. Μητσέας Βασίλης.

σότερο το ενδιαφέρον κάτι που είπε ο κ. Γιώργος Χουλιάρας. Αναφερόμενος σε μια από τις ενασχολήσεις του στον χώρο της λογοτεχνίας, είπε πως μεταφράζει ποιήματα. Έτσι έκανα μια ερώτηση σχετικά με το πώς είναι δυνατόν ένα μεταφρασμένο ποίημα να αποδίδει πλήρως τα συναισθήματα, το νόημα και το ιδιαίτερο μήνυμα που ο κάθε ποιητής επιθυμεί να περάσει, αφού, όπως είναι γνωστό, σε κάθε γλώσσα υπάρχουν έννοιες και νοήματα αποτυπωμένα με μοναδικό τρόπο σε λέξεις, νοήματα τα οποία δεν δύνανται να αποδοθούν επακριβώς με λέξεις άλλων γλωσσών.

Η απάντηση που έλαβα ήταν ότι όλα τα ποιήματα διέρχονται από μια διαδικασία αποκωδικοποίησης, μια διαδικασία «μετάφρασης», αφού κάθε αναγνώστης πρέπει, διαβάζοντας ένα ποίημα στη «μητρική γλώσσα» του ποιητή, να το ερμηνεύσει στη δική του «μητρική γλώσσα». Εκτός από την απάντηση που μου δόθηκε, αυτό το οποίο επίσης συγκράτησα και με άγγιξε ήταν μια φράση της κ. Ευτυχίας Παναγιώτου:

«Η ποίηση δεν είναι ένα γνωστικό αντικείμενο το οποίο μπορεί να σώσει την ζωή μας, αλλά είναι η πυξίδα που μπορεί να σώσει την ψυχή μας».

Κλείνοντας, εκτός από την τιμή που αισθάνομαι για την ευκαιρία που μου δόθηκε να συναστραφώ, έστω και διαδικτυακά, με ανθρώπους καταξιωμένους στον χώρο της ποίησης και της λογοτεχνίας, θα ήθελα να εκφράσω και την χαρά μου, όταν διαπίστωνα πως άτομα της ηλικίας μου δείχνουν ενδιαφέρον και θέτουν σοβαρά ερωτήματα γύρω από θέ-

ματα που αφορούν τον χώρο της λογοτεχνίας. Η συμμετοχή μας είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρα.

Κατσικοπούλου Ιωάννα, Β4

Στην ολοένα και περισσότερο τεχνοκρατική κοινωνία όπου ζούμε, είναι τουλάχιστον ελπιδοφόρο να βλέπεις νέους ανθρώπους να ασχολούνται με τη λογοτεχνία και την ποίηση. Κατά την συμμετοχή μου στην πρώτη διεθνή μαθητική συνάντηση λογοτεχνίας και συγκεκριμένα στην συζήτηση με τίτλο «Λογοτεχνία και αναζήτηση νοήματος», ανακάλυψα με χαρά ότι υπάρχουν ακόμη νέοι οι οποίοι αναζητούν ένα βαθύτερο νόημα πίσω από την, πολλές φορές, στείρα διδασκαλία της λογοτεχνίας στο σχολείο. Μάλιστα, έθεσα μια ερώτηση σχετική με τη θέση της λογοτεχνίας στη σύγχρονη κοινωνία και η απάντηση που έλαβα ήταν η εξής:

«Η λογοτεχνία δεν είναι στα αζήτητα.

Η επικοινωνία είναι στα αζήτητα.

Εκείνο που συμβαίνει είναι ότι πηγαίνουμε σε ολοένα και πιο χαοτικές κοινωνίες, [...] αλλά ας μου επιτραπεί να ελπίζω ότι κάποια στιγμή

θα ξαναέρθει στο φως η ανάγκη της τέχνης του λόγου, της έκφρασης».

Έτσι, συνειδητοποίησα τον πραγματικό λόγο πίσω από την υποχώρηση της λογοτεχνίας στη σημερινή κοινωνία. Ωστόσο, ελπίζω ότι κάποια στιγμή στο μέλλον οι άνθρωποι θα προσεγγίσουν ξανά με αγάπη την λογοτεχνία... γιατί η λογοτεχνία είναι πολλά παραπάνω από ένα σχολικό μάθημα».

Κοντογιάννη Μαρίνα, Β2

Η συζήτηση στην οποία συμμετείχα είχε τον τίτλο «Σύγχρονες Οδύσσειες και απαγορευμένα κείμενα». Αφορούσε ένα κίνημα στην Αμερική, που με το σύνθημα #DisruptTexts κατηγορούσε τον Όμηρο και άλλους μεγάλους ποιητές και συγγραφείς, όπως τον Φ. Σκοτ Φιτζέραλντ για σεξισμό, μισογυνισμό και ρατσισμό. Μάλιστα, σε ορισμένα πανεπιστήμια της Αμερικής ο Όμηρος αποκλείστηκε από το πρόγραμμα σπουδών, καθώς θεωρήθηκε ότι προωθεί οπισθοδρομικές απόψεις και προάγει την βία και τον πόλεμο. Με αφορμή, λοιπόν, αυτό το κίνημα συζητήσαμε με τον καθηγητή Δ. Τζιόβα, τον δημοσιογράφο Π. Τσίμα, τη συγγραφέα και μεταφράστρια Κ. Σχινά και τέλος, τον συγγραφέα Χ. Χωμενίδη για τον Όμηρο.

Όσον αφορά την προσωπική μου τοποθέτηση, επισήμανα πως θεωρώ αδιανόητο να κρίνουμε όλους αυτούς τους ανθρώπους με γνώμονα τα σημερινά δεδομένα. Πράγματι αντιλήψεις που παρουσιάζονται στην Οδύσσεια και θεωρούνται οπισθοδρομικές και ξεπερασμένες, όπως π.χ. προκύπτουν από μία ανδροκρατούμενη κοινωνία, δεν θα πρέπει να λειτουργούν ως πρότυπα ζωής στη σύγχρονη εποχή, αλλά δεν μπορούμε να αρνηθούμε πως αποτελούν μια ρεαλιστική απεικόνιση της πραγματικότητας της τότε εποχής. Στο πλαίσιο της συζήτησης απηύθυνα δύο ερωτήσεις στους ομιλητές. Αρχικά, ρώτησα αν θεωρούν και εκείνοι πως είναι βαθιά υποκριτικό, ειδικά για την Αμερική να κατηγορεί τον Όμηρο πως προάγει τη βία, τον πόλεμο και τον ρατσισμό, ενώ τον τελευταίο χρόνο έχουν σημειωθεί αμέτρητες δολοφονίες ανθρώπων εξαιτίας του χρώματος του δέρματός τους. Τέλος, με αφορμή το βιβλίο του κύριου Χωμενίδη «Ο βασιλιάς της», στο οποίο παρουσιάζει τον Τρωικό πόλεμο από τα μάτια του Μενέλαου, ρώτησα πώς έχει βιώσει ο ίδιος την εικόνα του Ομήρου μέσα από τις βιβλιογραφικές αναφορές που χρησιμοποίη-

σε για να το γράψει. Η απάντησή του ήταν πάρα πολύ ενδιαφέρουσα. Μου είπε πως υπάρχει μια θεωρία, που ταυτίζει το πρόσωπο του Ομήρου με αυτό του Οδυσσέα.

Μου άρεσε πάρα πολύ όλη η εμπειρία. Χαίρομαι ιδιαίτερα που γνώρισα και συζητήσα με αυτούς τους ανθρώπους και που μοιράστηκα τους προβληματισμούς μου και τις σκέψεις μου με άλλους μαθητές.

Σκαρπέτη Κλειώ, Β6

Στο πλαίσιο της 1^{ης} Διεθνούς Μαθητικής Συνάντησης Λογοτεχνίας, με τίτλο «Η Λογοτεχνία Αλλιώς», μαθητές από διάφορες γωνίες του κόσμου, εκπαιδευτικοί και άτομα από τον χώρο της λογοτεχνίας ανταλλάξαν απόψεις και εξέφρασαν ελπίδες και ανησυχίες για το μέλλον αυτής της τέχνης. Συμμετείχα στην πρώτη θεματική του συνεδρίου, με τίτλο «Η διδασκαλία της λογοτεχνίας στο Λύκειο σήμερα». Στη συζήτηση, αναφερθήκαμε στα θετικά και τα αρνητικά του τρόπου διεξαγωγής του μαθήματος της λογοτεχνίας. Το ερώτημα που έθεσα αφορούσε τα λογοτεχνικά κείμενα που επεξεργαζόμαστε στο σχολείο, την επίδρασή τους στους νέους και κατά ποσό αξίζει να ενταχθούν στο πρόγραμμα σπουδών πιο επίκαιρες θεματικές. Οι συμμετέχοντες υποστήριξαν έναν πιο ελεύθερο τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος και τόνισαν την ανάγκη επιλογής κειμένων από τους μαθητές. Αυτό που συμπέρανα από το συνέδριο, είναι ότι η λογοτεχνία έχει μείζονα ρόλο στη ζωή μας και ο τρόπος με τον οποίο διδάσκεται δεν κινητοποιεί αρκετά τους μαθητές να την ανακαλύψουν. Ήταν ένα εποικοδομητικό συνέδριο, που έφερε ανθρώπους που ενδιαφέρονται για τη λογοτεχνία κοντά...ακόμη και σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς.

Τσακλόγλου Χριστίνα, Β6

Το θέμα της συζήτησης την οποία παρακολούθησα ήταν «Πώς αντιστέκεται το βιβλίο στην φαντασμαγορία των νέων;». Η ερώτηση την οποία έθεσα ήταν: «Αν η σύνδεση της λογοτεχνίας γενικότερα με τις πανελλήνιες και τις υπόλοιπες εξετάσεις οδηγεί σε μια αποστροφή των νέων αναγνώστων προς το βιβλίο». Ύστερα, τοποθετήθηκα στο θέμα της συζήτησης λέγοντας ότι η καραντίνα διαφοροποίησε την σχέση του αναγνώστη με το βιβλίο. Τόσο από αυτήν τη συζήτηση, αλλά και από τη συζήτηση με θέμα «Σύγχρονες Οδύσσειες» που επίσης παρακολούθησα, κράτησα την σημασία του βιβλίου για τη ζωή μας και την ψυχολογία μας.

Τσαμπούλου Θεοδώρα, Β6

Συνεντεύξεις

Αποδέχθηκαν την «Πρό(σ)κληση» και μας μίλησαν οι:

I. Βλαχάκη '16

K. Πινότσας '12

Φ. Μπαρούχ '16

Δ. Γραμμένος

M. Θεοδωρίδου

Ιόλη Βλαχάκη '16

Θα ήθελες να μας δώσεις κάποιες πληροφορίες για τις σπουδές σου;

Από την πρώτη δημοτικού έως την Γ' λυκείου, δηλαδή όλα μου τα σχολικά χρόνια φοίτησα στο Κολλέγιο. Στη συνέχεια, σπούδασα για ένα χρόνο στην Αμερική. Έπειτα, όμως, χρειάστηκε να φύγω, και σπούδασα τα επόμενα τρία χρόνια στο πανεπιστήμιο UAL στο Λονδίνο, στο London College of Communication.

Θα μπορούσες να μου δώσεις μια σύντομη ανασκόπηση της πορείας σου από τη στιγμή που αποφοίτησες; Θα ήθελα να ακούσω τη γνώμη σου σχετικά με την επίδραση που άσκησε η εκπαίδευσή σου στην επαγγελματική σου επιλογή.

Αποφοίτησα από το πανεπιστήμιο πέρυσι τον Ιούνιο, εν μέσω της πανδημίας, και χρειάστηκε μάλιστα να παρακολουθήσω τους τελευταίους τρεις μήνες τα μαθήματα διαδικτυακά, ενώ βρισκόμουν στην Ελλάδα. Η εμπειρία αυτή ήταν αρκετά δύσκολη καθώς δεν είχα τις υπηρεσίες που προσφέρει το πανεπιστήμιο. Το σχέδιό μου τότε ήταν να γυρίσω το φθινόπωρο στο Λονδίνο και να εργαστώ εκεί. Λόγω της κατάστασης που επικρατούσε όμως αποφάσισα να παραμείνω στην Ελλάδα και να εξελίξω τη δουλειά και τις γνώσεις μου. Αυτή η απόφαση οδήγησε στο να δουλεύω τελικά ανεξάρτητα (ως freelancer). Αγαπάω πολύ αυτήν την δουλειά διότι εργάζομαι με

διαφορετικούς ανθρώπους και σε διαφορετικά projects, και έτσι υπάρχει μία ποικιλία στα έργα που προετοιμάζω. Η βασική δυσκολία που αντιμετώπισα είναι η μικρή ζήτηση για εργασία, καθώς λόγω των συνθηκών δεν υπήρχαν πολλές επαγγελματικές ευκαιρίες. Χαίρομαι όμως με το πώς κύλησαν τα πράγματα, γιατί αγαπώ πραγματικά αυτό που κάνω τώρα.

Προσδιορίζεις κάποια πεδία της εκπαίδευσής σου που συνέβαλαν σε αυτήν την επαγγελματική επιλογή;

Ήμουν αρκετά τυχερή γιατί από μικρή ήξερα ότι ήθελα να δραστηριοποιηθώ στο χώρο των τεχνών. Οπότε στο σχολείο εκτιμούσα πολύ το μάθημα των καλλιτεχνικών και πάντα ήθελα να είχαμε περισσότερες διδακτικές ώρες στο πρόγραμμά μας. Επιπλέον, δεν ήμουν πολύ καλή μαθήτρια, καθώς αυτό που κυρίως με ενδιέφερε ήταν η ζωγραφική και τα καλλιτεχνικά. Όταν λοιπόν πήγα στο IB στα δύο τελευταία χρόνια του Λυκείου, άλλαξε ο τρόπος που έβλεπα το σχολείο και το λάτρεψα. Μέσω του IB λοιπόν μου δόθηκε η ουσιαστική ώθηση για να ασχοληθώ με την κλίση μου, αν και μέχρι τότε δεν ήξερα με τι ήθελα να ασχοληθώ στο μέλλον.

Μέσω του IB μου δόθηκε η ουσιαστική ώθηση για να ασχοληθώ με την κλίση μου, αν και μέχρι τότε δεν ήξερα με τι ήθελα να ασχοληθώ στο μέλλον.

Ποια ήταν η συμβολή του Σχολείου, ιδίως μέσω κοινωνικών και πολιτισμικών δράσεων (όπως π.χ. εξωσχολικές επισκέψεις σε δρώμενα πολιτισμού, ομίλους, παραστάσεις κ.ά.) στην ανάπτυξη του ενδιαφέροντος και του ταλέντου σου;

Όσο ήμουν στο IB εκτιμήσα ιδιαίτερα το γεγονός ότι πολύ συχνά κάναμε εκδρομές σε μουσεία, γκαλερί και άλλους πολιτιστικούς χώρους. Αυτό μας βοήθησε πολύ, γιατί ουσιαστικά μας «άνοιγε τα μάτια» από μικρή ηλικία και δεχόμασταν πολλά ερεθίσματα.

Υπήρξαν αντίστοιχα κάποιοι παράγοντες (όπως απουσία μαθημάτων που να σχετίζονται με το πεδίο των τεχνών) που μπορεί να λειτούργησαν ανασταλτικά στην απόφασή σου;

Ευτυχώς δεν υπήρξαν τέτοιοι παράγοντες στη δική μου πορεία. Όλοι στον περίγυρό μου ήταν πολύ υποστηρικτικοί και η εμπειρία στο σχολείο, ιδίως στο IB, ήταν εξαιρετική. Ήμουν τυχερή να έχω την κ. Καρβούνη, την καλύτερη καθηγήτρια που θα μπορούσα να έχω, η οποία με στήριξε και με βοήθησε πάρα πολύ και ίσως να μην είχα φτάσει εδώ που είμαι τώρα χωρίς

τη δική της υποστήριξη. Όλοι οι μαθητές του τομέα των Τεχνών θέλαμε να την έχουμε ως δασκάλα, γιατί πραγματικά άλλαζε τον τρόπο σκέψης μας.

Πώς, κατά τη γνώμη σου, θα μπορούσε το σχολείο να παρέχει ακόμα μεγαλύτερη υποστήριξη και ενθάρρυνση σε άτομα με κλίση στο χώρο των τεχνών;

Θα ήταν πολύ καλό να υπάρχουν περισσότερες ώρες Καλλιτεχνικών στο αναλυτικό πρόγραμμα. Για παράδειγμα, παιδιά που δεν έχουν αποφασίσει να ασχοληθούν με το χώρο των τεχνών στο μέλλον, αλλά δείχνουν μία κλίση προς τις τέχνες, θα μπορούσαν τις ώρες των Καλλιτεχνικών να εξερευνηθούν τον χώρο και τις δυνατότητές τους. Ίσως ακόμη και να βρουν σε αυτό το μάθημα την υποστήριξη που πιθανώς δεν έχουν από τον περίγυρό τους. Τα Καλλιτεχνικά, άλλωστε, βοηθούν όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως, καθώς τους επιτρέπουν να διαφεύγουν για λίγο από το «στενά» ακαδημαϊκό πρόγραμμα του σχολείου και να ασχολούνται με κάτι διαφορετικό και πιο δημιουργικό.

Με ποιο είδος τέχνης ασχολείσαι και γιατί έκανες αυτήν την επιλογή;

Το πτυχίο μου αρχικά ήταν στον τομέα των Illustration & Visual media, οπότε ξεκίνησα να ασχολούμαι αρκετά με logos και παρόμοια έργα. Μ' αρέσει όμως να συνδέω την τέχνη μου με τη μουσική, γι' αυτό άρχισα να συνεργάζομαι με μουσικούς και να σχεδιάζω album covers και logos για συγκροτήματα. Ακόμη, φτιάχνω και θήκες για κινητά με τα σχέδιά μου. Πλέον δουλεύω αρκετά με την ψηφιακή τέχνη, επειδή ο τομέας αυτός αναπτύσσεται ραγδαία και υπάρχει μεγάλη ζήτηση. Ωστόσο, μου λείπει να ασχολούμαι με τις πιο «παραδοσιακές» μορφές τέχνης, και έτσι άρχισα να δουλεύω με πηλό, να χρησιμοποιώ ξανά τα χέρια μου. Είμαι σε μία

Αν και η πανδημία ήταν και είναι μία πολύ δύσκολη περίοδος για όλον τον κόσμο, ανέδειξε τη σημασία της τέχνης και τη δυνατότητα να στρεφόμεστε σε αυτήν και να αναπτύσσουμε νέα ενδιαφέροντα.

φάση που θέλω να πειραματιστώ με πολλά είδη τέχνης, και θέλω να συνδέσω κάπως τον ψηφιακό με τον πιο παραδοσιακό χαρακτήρα στην τέχνη.

Καθώς είμαστε μία χώρα με σημαντική πολιτισμική κληρονομιά και πλούσια ιστορία, πόσο σημαντική θεωρείς την επίδρασή τους στην επαγγελματική επιλογή σου;

Σίγουρα η επιρροή είναι μεγάλη. Όσο μεγαλώνει κάποιος σε αυτή τη χώρα, έχοντας γύρω του τόση τέχνη και ιστορία, επηρεάζεται, έστω και υποσυνείδητα, και εμπνέεται. Είναι πραγματικά σπουδαίο να ζει κάποιος σε ένα μέρος όπου μπορεί να βλέπει γύρω του πλούσια ιστορία και τέχνη.

Καθώς έχεις ασχοληθεί με το χώρο τόσο στο εξωτερικό, όσο και στην Ελλάδα, θα μπορούσες να προσδιορίσεις τα δυνατά σημεία της κάθε χώρας στο πεδίο των Τεχνών;

Υπάρχουν σίγουρα διαφορές ανάμεσα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η κουλτούρα στην Ελλάδα είναι εμφανής παντού και αφορά όλες τις τέχνες, όχι μόνο τη ζωγραφική, αλλά και το θέατρο, τον κινηματογράφο, τη λογοτεχνία... Έχοντας ζήσει συγχρόνως και στο εξωτερικό, στην Νέα Υόρκη και στο Λονδίνο, παρατηρώ ότι εκεί οι τέχνες έχουν έναν πιο «διεθνή» χαρακτήρα. Υπάρχουν μουσεία και γκαλερί για κάθε είδος τέχνης. Θεωρώ όμως ότι και η Ελλάδα εξελίσσεται γρήγορα στον τομέα αυτόν και δέχεται πολλές επιρροές από το εξωτερικό.

Σήμερα, που οι συναναστροφές σου δεν περιορίζονται κυρίως στα μέλη της Κολεγιακής κοινότητας, διατηρείς επικοινωνία με φίλους από το σχολείο;

Ναι, έχω διατηρήσει επαφές με τους στενούς μου φίλους από το σχολείο. Γενικότερα, οι καλές και στενές φιλίες που δημιουργούνται στο σχολείο διατηρούνται και στο μέλλον.

Έχεις δει σημαντικές αλλαγές στο χώρο σου λόγω πανδημίας;

Θεωρώ πως ύστερα από κάθε περίοδο κρίσης ή αναταραχής που αλλάζει τα δεδομένα, οι καλλιτέχνες επανέρχονται πιο δυνατοί από πριν. Κρίνοντας και από τη δική μου εμπειρία, όταν κάποιος περνά τόσο πολύ χρόνο στο σπίτι, ψάχνει να βρει τα ερεθίσματα που κανονικά θα δέχόταν από τους γύρω του. Έτσι, οι καλλιτέχνες, αλλά και γενικότερα ο κόσμος, εξερεύνησαν την καλλιτεχνική τους πλευρά και έψαξαν νέα ενδιαφέροντα και νέες ασχολίες. Πάρα πολλοί άνθρωποι στράφηκαν στην τέχνη και άρχισαν να ζωγραφίζουν, να πλάθουν πηλό, να πειραματίζονται. Συνεπώς, αν και η πανδημία ήταν και είναι μία πολύ δύσκολη περίοδος για όλον τον κόσμο, ανέδειξε τη σημασία της τέχνης και τη δυνατότητα να στρεφόμεστε σε αυτήν και να αναπτύσσουμε νέα ενδιαφέροντα.

Θα ήθελες να μας πεις κάποια από τα μελλοντικά σου σχέδια;

Για τον επόμενο χρόνο θα βρίσκομαι στην Ελλάδα. Θέλω να εξερευνησω και να ανακαλύψω διάφορα πράγματα και να εξελίξω την τέχνη μου. Στο μέλλον, όμως, στοχεύω να κάνω κάποιο master και ενδιαφέρονται να ασχοληθώ με το χώρο του animation.

Τι θα συμβούλευες τους μαθητές που σκέφτονται να ασχοληθούν με την ζωγραφική;

Τους συμβουλεύω να ακολουθήσουν το πάθος τους. Να μην αφήσουν κανέναν και τίποτα να τους εμποδίσει ή να τους κάνει να αμφιβάλλουν για τον εαυτό τους. Να συνεχίσουν και να εξερευνούν διάφορα είδη τέχνης και να μην μένουν μόνο σε ένα είδος. Γιατί όσο πιο πολλά ερεθίσματα δέχεται κάποιος και όσο πιο πολύ πειραματίζεται, τόσο πιο πολλά πράγματα μπορεί να κάνει.

Έλενα Καρόκη, Γ1

Κωνσταντίνος Πινότσης '12

Θα ήθελες να μας δώσεις κάποιες πληροφορίες για τις σπουδές σου;

Με την υποκριτική ξεκίνησα να ασχολούμαι από την τρίτη Δημοτικού, όταν μπήκα στο Θεατρικό Όμιλο του Κολλεγίου Ψυχικού όπου και παρέμεινα μέχρι την Γ' Λυκείου. Εκεί έγινε και η αρχή της θεατρικής μου εκπαίδευσης. Κάθε χρόνο συμμετείχα σε όσους περισσότερους θεατρικούς ομίλους και παραστάσεις μπορούσα, ενώ ξεκίνησα να κάνω και μερικές επαγγελματικές δουλειές. Όταν τελείωσα το σχολείο, πέρασα στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών και στο Αμερικανικό Κολλέγιο Ελλάδος, όπου σπούδαζα Αγγλική και Αμερικανική Λογοτεχνία, ενώ παράλληλα ξεκίνησα να δουλεύω ως ηθοποιός. Μετά την ολοκλήρωση του πτυχίου μου έγινα δεκτός σε μία Δραματική Σχολή του Λονδίνου, όπου έκανα Μεταπτυχιακό Καλών Τεχνών πάνω στην Υποκριτική. Από εκεί αποφοίτησα το 2019.

Θα μπορούσες να μου δώσεις μια σύντομη ανασκόπηση της πορείας σου από τη στιγμή που αποφοίτησες; Θα ήθελα να ακούσω τη γνώμη σου σχετικά με την επίδραση που άσκησε η εκπαίδευ-

σή σου στη συγκεκριμένη επαγγελματική επιλογή.

Όταν αποφοίτησα από το σχολείο ξεκίνησα να πηγαίνω σε ακροάσεις, θεατρικά εργαστήρια, σεμινάρια και μαθήματα. Κάπως έτσι ξεκίνησαν οι πρώτες μου δουλειές ως ηθοποιός. Είχα την τύχη να γνωρίσω ανθρώπους που με στήριζαν και μου έδωσαν ευκαιρίες να εργαστώ. Παράλληλα, είχα τη μεγάλη τύχη να γίνω δεκτός σε ένα δυνατό πρακτορείο που με στήριξε και με στηρίζει, αλλά και να δουλέψω σε μία εταιρεία θεατρικών παραγωγών ώστε να μάθω στοιχεία της δουλειάς εκ των έσω.

Ως ηθοποιός στην Ελλάδα έχω συμμετάσχει σε διεθνείς κινηματογραφικές παραγωγές, σε διαφημιστικές καμπάνιες, ξενόγλωσσες τηλεταινίες και φεστιβάλ. Στην Αγγλία, μέσα από τις σπουδές μου που ακολούθησαν, έπαιξα σε παραστάσεις στο Shakespeare's Globe Theatre και σε κεντρικά θέατρα του West End, ενώ έλαβα μέρος και σε διεθνή φεστιβάλ στο Λονδίνο και το Εδιμβούργο.

Περισσότερο από όλα, η τέχνη μου έχει δώσει την ελευθερία να ασχοληθώ με πολλά πράγματα που πάντα με ενδιέ-

φεραν χωρίς να μου κλείσει κανένα δρόμο. Ασχολούμαι ενεργά με τη συγγραφή γράφωντας διηγήματα, νουβέλες και σενάρια, έχω εμπλακεί με το δημιουργικό κομμάτι της διαφήμισης για αλυσίδες επιχειρήσεων, και έχω δουλέψει ακόμα και ως graphic designer για το σχεδιασμό αφισών σε παραστάσεις.

Συνολικά το σχολείο με βοήθησε πολύ, καθώς από πολύ μικρή ηλικία μου προσέφερε συστηματικά ευκαιρίες, έμπνευση και ενθάρρυνση να καλλιεργήσω κάθε δημιουργική τάση, και με καθοδήγησε στο πώς να εξελίσσω σφαιρικά τον εαυτό μου.

Θα μπορούσες να προσδιορίσεις κάποια πεδία της εκπαίδευσής σου που συνέβαλαν σε αυτήν την επαγγελματική επιλογή;

Μέσα από όλα τα καλλιτεχνικά δρώμενα, τους λογοτεχνικούς διαγωνισμούς, τις εκδηλώσεις και τις σχολικές παραστάσεις, μπόρεσα να καλλιεργήσω την αγάπη μου για όλες τις τέχνες με τις οποίες ασχολούμαι πλέον επαγγελματικά

Το σχολείο για μένα είχε καθοριστική επίδραση στον επαγγελματικό μου προσανατολισμό. Μέσα από όλα τα καλλιτεχνικά δρώμενα, τους λογοτεχνικούς διαγωνισμούς, τις εκδηλώσεις και τις σχολικές παραστάσεις, μπόρεσα να καλλιεργήσω την αγάπη μου για όλες τις τέχνες με τις οποίες ασχολούμαι πλέον επαγγελματικά: την υποκριτική, τη συγγραφή και τη μουσική. Ουσιαστικά, στο πλαίσιο του σχολείου εκδηλώθηκε μία κλίση προς την τέχνη και μέσα από τις ευκαιρίες που μου έδωσε, μπόρεσα να την εξελίξω περαιτέρω.

Σίγουρα δύο άνθρωποι που με βοήθησαν πάρα πολύ από την αρχή ήταν ο Νίκος Ζορμπάς, υπεύθυνος του θεατρικού ομίλου στο Δημοτικό και δάσκαλός μου, και η Βάνα Καρκάση που ήταν από τις δασκάλες που πάντα μας παρότρυνε να δουλεύουμε δημιουργικά. Μέσα στα χρόνια δούλεψα και με πολλούς σκηνοθέτες και δασκάλους του σχολείου που με βοήθησαν πάρα πολύ ο καθένας με τον τρόπο του. Ο Δημήτρης Δεγαϊτσης στο Λύκειο, η Νόρα Ξύδα και η

Αγγελική Γκιργκινούδη στο Γυμνάσιο – κι ακόμα ο Κωνσταντίνος Αρζόγλου που είχα την τύχη να συνεργαστώ μαζί του στο Σύλλογο Αποφοίτων. Επίσης η αγαπημένη καθηγήτρια Μελίνα Σάρδη, που μας δίδασκε Αγγλικά και με έβαλε να αρχίσω να μελετώ αγγλικό θέατρο.

Ποια ήταν η συμβολή του Σχολείου, ιδίως μέσω κοινωνικών και πολιτισμικών δράσεων (όπως π.χ. εξωσχολικές επισκέψεις σε δρώμενα πολιτισμού, ομίλους, παραστάσεις κ.ά.) στην ανάπτυξη του ενδιαφέροντος και του ταλέντου σου;

Το Κολλέγιο μας βοήθησε να αναπτύξουμε ένα συνολικό ενδιαφέρον για τα πολιτιστικά δρώμενα. Αν δεν υπήρχαν οι Όμιλοι, οι παραστάσεις, οι εκδρομές κ.ά. πιθανώς να μην είχα αναπτύξει με τον ίδιο τρόπο τις καλλιτεχνικές μου ανησυχίες. Προσωπικά η πολιτιστική δραστηριότητα του σχολείου μου έδωσε μεγάλη ώθηση να δημιουργήσω μία αρχική βάση – τόσο ως άνθρωπος όσο και ως καλλιτέχνης.

Υπήρξαν αντίστοιχα κάποιοι παράγοντες (όπως απουσία μαθημάτων που να σχετίζονται με το πεδίο των τεχνών) που μπορεί να λειτούργησαν ανασταλτικά στην απόφασή σου;

Δεν ένιωσα κάποια απουσία ως προς αυτό. Νιώθω ότι η τέχνη ήταν ένα άρρηκτα συνδεδεμένο κομμάτι της εμπειρίας μου στο Κολλέγιο και πως ήταν διαθέσιμη για όλους, ανεξάρτητα αν κάποιος ήθελε να ασχοληθεί επαγγελματικά ή απλά να αποκτήσει μία εμπειρία.

Πώς, κατά τη γνώμη σου, θα μπορούσε το σχολείο να παρέχει ακόμα μεγαλύτερη υποστήριξη και ενθάρρυνση σε άτομα με κλίση στο χώρο των τεχνών;

Το σχολείο αυτό διαθέτει σπάνιες εγκαταστάσεις και μέσα από την ίδια του τη φιλοσοφία ήδη έδινε – και ελπίζω πως συνεχίζει να δίνει – πολύ μεγάλη υποστήριξη και ευκαιρίες για

τον χώρο τον Τεχνών. Αυτό που πρέπει να κάνει είναι, καθώς ο χώρος της τέχνης εξελίσσεται, να εξελίσσεται και εκείνο αντίστοιχα μαζί του – εντάσσοντας πιθανώς νέα μέσα και ανθρώπους με γνώση που μπορούν να εμπνεύσουν τις επόμενες γενιές.

Καθώς είμαστε μία χώρα με σημαντική πολιτισμική κληρονομιά και πλούσια ιστορία, πόσο σημαντική θεωρείς την επίδρασή τους στην επαγγελματική επιλογή σου;

Η Ελλάδα είναι το λίκνο του θεάτρου και μια χώρα με τρομερά πλούσια ιστορία στο χώρο της τέχνης συνολικά. Η παρακαταθήκη που έχει μείνει μέσα από τα αριστουργηματικά έργα και τους κορυφαίους δημιουργούς που έχουν σφυρηλατήσει αυτή την πολιτιστική κληρονομιά ανά τους αιώνες, δε θα μπορούσε να μην ασκήσει σημαντική επιρροή σε κάποιον καλλιτέχνη που μεγαλώνει στην Ελλάδα. Οφείλω όμως να παραδεχθώ ότι πραγματικά άρχισα να αντιλαμβάνομαι το μέγεθος της κληρονομιάς αυτής κατά τη διάρκεια της πανεπιστημιακής μου εκπαίδευσης, όποτε και άρχισα να μελετώ ιστορία της τέχνης.

Καθώς έχεις ασχοληθεί με το χώρο τόσο στο εξωτερικό, όσο και στην Ελλάδα, θα μπορούσες να προσδιορίσεις τα δυνατά σημεία της κάθε χώρας στο πεδίο της υποκριτικής;

Δεν είναι εύκολη η σύγκριση Ελλάδας και Αγγλίας. Μιλάμε

για δύο χώρες με μεγάλη αγάπη και πλούσια παραγωγή ηθοποιών, αλλά και δύο χώρες εντελώς διαφορετικού μεγέθους και πληθυσμού. Είναι δύσκολο επίσης για μένα να τις συγκρίνω, γιατί στην Ελλάδα δεν έχω σπουδάσει ηθοποιός, αν και έχω δουλέψει, ενώ αντίστοιχα στην Αγγλία έχω σπουδάσει μεν, αλλά δεν έχω προλάβει να δουλέψω αρκετά, αφού μετά την αποφοίτησή μου, η πανδημία πάγωσε όλες τις παραγωγές.

Έχεις δει σημαντικές αλλαγές στο χώρο σου λόγω πανδημίας;

Ασφαλώς και έχω δει, όπως όλοι μας. Η πανδημία άλλαξε τον καθένα μας ανεξαιρέτως και η τέχνη καλείται να αλλάξει μαζί της. Οι πιο σημαντικές απώλειες είναι σαφέστατα οι ανθρώπινες ζωές. Αλλά σίγουρα και η απόλυτη παύση στο χώρο των performance arts είναι μια μεγάλη απώλεια και για τους καλλιτέχνες και για το κοινό – άλλου είδους απώλεια φυσικά. Πιστεύω όμως ότι μετά από αυτή τη μεγάλη παύση, θα υπάρχει κι ένα μεγάλο ξέσπασμα. Στην ιστορία πολύ μεγάλα έργα ήρθαν σε συνέχεια μίας πολύ μεγάλης κρίσης.

Μέσα σε αυτόν τον εγκλεισμό που έχουμε περάσει και που περνάμε, αδιαμφισβήτητα οι πρώτοι στους οποίους οφείλουμε απόλυτο σεβασμό και ευγνωμοσύνη είναι οι άνθρωποι στην πρώτη γραμμή: οι γιατροί, οι νοσηλευτές και όλοι όσοι δουλεύουν διακινδυνεύοντας την υγεία τους. Μια και μιλάμε όμως για τους καλλιτέχνες, σκέψου πώς θα ήταν η καραντίνα χωρίς βιβλία, χωρίς ταινίες, σειρές, ή μουσική. Οι καλλιτέχνες μάς στηρίξαν και μας στηρίζουν με τη δουλειά τους όλο αυτό το διάστημα και είναι πραγματικά κρίμα που δεν έχει γίνει μια μεγαλύτερη προσπάθεια να στηριχθούν και οι ίδιοι στην πράξη, αφού συνολικά φαίνεται πως θεωρούνται επαγγελματίες «πολυ-

τελείας». Η τέχνη μπορεί να μην είναι μία βιολογική ανάγκη, είναι όμως βασική ανάγκη - όχι μόνο για την επιβίωση, αλλά για τη ζωή. Και η αποσιώπηση της τέχνης μπορεί να οδηγήσει σε έλλειψη παιδείας.

Θα ήθελες να μας πεις κάποια από τα μελλοντικά σου σχέδια;

Αυτή την περίοδο ετοιμάζω την πρώτη μου σειρά παιδικών βιβλίων, ενώ παράλληλα ξαναρχίζω να μπαίνω σε επερχόμενα projects ως ηθοποιός. Σήμερα βιώνουμε μία συνολική αφύπνιση σε σοβαρότατα προβλήματα που είναι βαθιά ριζωμένα στην κοινωνία (όσον αφορά τις ανθρωπίνες σχέσεις, το περιβάλλον, την υγεία, το ρατσισμό, την εξουσία κ.ά.). Ως καλλιτέχνης λοιπόν ένιωσα ότι ο καλύτερος τρόπος να εκφραστώ πάνω σε αυτά είναι μέσα από τη δουλειά μου.

Κάθε βιβλίο αυτής της σειράς παραμυθιών θα πραγματεύεται ένα ζήτημα της καθημερινότητάς μας και θα ήθελα να γίνεται σε συνεργασία με κάποιον Οργανισμό που λειτουργεί για να συμβάλει στην αντιμετώπιση ή την εξάλειψή του, με μέρος των κερδών να πηγαίνει σε αυτό το σκοπό. Το πρώτο βιβλίο θα αφορά τα άτομα με ειδικές ικανότητες και θα ήθελα πάρα πολύ να γίνει σε συνεργασία με τον Οργανισμό «Make A Wish / Κάνε Μια Ευχή».

Σήμερα, που οι συναναστροφές σου δεν περιορίζονται κυρίως στα μέλη της Κολλεγιακής κοινότητας, διατηρείς επικοινωνία με φίλους από το σχολείο;

Φυσικά! Σίγουρα έχω διευρύνει τον κύκλο μου, όπως είναι φυσικό όταν τελειώνεις το σχολείο, και έχω αποκτήσει σημαντικές φιλίες με ανθρώπους εντελώς εκτός της Κολλεγιακής Οικογένειας, αλλά ο βασικός κύκλος των στενών φίλων μου είναι αυτός που είχα στο σχολείο. Ύστερα από τόσα χρόνια που έχουμε συνυπάρξει μαζί σαν παρέα, πιστεύω ότι δεν θα τους χάσω ποτέ.

Τί θα συμβούλευες τους μαθητές που σκέφτονται να ασχοληθούν με την υποκριτική;

Να το κάνουν! Αν το αγαπάνε, να το κάνουν! Σίγουρα δεν είναι εύκολο, αλλά τίποτα που αξίζει πραγματικά στη ζωή δεν είναι. Πρέπει να την πονάς αυτήν την τέχνη, να κυνηγάς τις ευκαιρίες που σου δίνονται και να βρίσκεσαι μονίμως σε εγρήγορση. Εκμεταλλευτείτε τις επαφές και τις εγκαταστάσεις που σας δίνει το σχολείο σας. Προσπαθήστε να μπειτε σε μία δραματική σχολή - είτε στην Ελλάδα, είτε στο εξωτερικό - κι αν δεν τα καταφέρετε, μάθετε μέσα από την ίδια τη δουλειά. Πηγαίνετε σε μαθήματα, σε ακροάσεις, γνωρίστε κόσμο, μην ντρέπεστε και τολμήστε να ανακαλύψετε αυτόν το χώρο και δείτε αν όντως σας ταιριάζει. Μην περιμένετε όλα να είναι τέλεια, δε θα είναι, αλλά, αν αυτή η δουλειά σας γεμίζει ευτυχία, ακολουθήστε την και παλέψτε για αυτήν. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, το χρειάζεται.

Έλενα Καρόκη, ΠΙ

Φρέντυ Μπαρούχ '16

Καταρχάς θα ήθελα να σε ευχαριστήσω για την αποδοχή της πρό(σ)κλησης. Είναι σημαντική η συζήτηση με ένα μέλος της Κολλεγιακής «οικογένειας» που δραστηριοποιείται στο χώρο των τεχνών. Θα ήθελες να μας δώσεις κάποιες πληροφορίες για την εκπαίδευσή σου;

Η βασική μου εκπαίδευση ήταν στο Κολλέγιο Αθηνών. Κατόπιν, πήγα στο Λονδίνο, στο Queen Mary School of Arts, όπου και σπούδασα τρία χρόνια υποκριτική.

Θα μπορούσες να επιχειρήσεις μια σύντομη ανασκόπηση της πορείας σου από τη στιγμή που αποφοίτησες; Θα ήθελα να ακούσω τη γνώμη σου σχετικά με την επίδραση που άσκησε η εκπαίδευσή σου στη συγκεκριμένη επαγγελματική επιλογή.

Θεωρώ ότι ήμουν τυχερός, γιατί από πολύ μικρός ήξερα τι ήθελα να κάνω, οπότε το σχολείο ήρθε ως επιβεβαίωση αυτού. Για την ακρίβεια, το σχολείο με βοήθησε να καταλάβω καλύτερα αυτό που αγαπάω και μου έδωσε το κίνητρο να το ακολουθήσω.

Θα μπορούσες να προσδιορίσεις κάποια πεδία της εκπαίδευσής σου που συνέβαλαν σε αυτήν την επαγγελματική επιλογή;

Ήμουν τυχερός γιατί στο πρόγραμμα του IB υπήρχε το μάθημα «Theatre», που ήταν υποχρεωτικό. Έτσι, είχα τη δυνατότητα να ασχολούμαι κάθε εβδομάδα πολλές ώρες με το θέατρο -στα αγγλικά βέβαια-, κάτι που με βοήθησε πάρα πολύ να υπερβώ κάθε είδους ανασφάλειά μου. Ήταν η ενασχόλησή μου αυτή που επιβεβαίωσε ότι το θέατρο ήταν αυτό ακριβώς που θέλω να κάνω.

Ποια ήταν η συμβολή του Σχολείου, ιδίως μέσω κοινωνικών και πολιτισμικών δράσεων (όπως, π.χ. εξωσχολικές επισκέψεις σε δρώμενα πολιτισμού, ομίλους, παραστάσεις, κ.ά.) στην ανάπτυξη του ενδιαφέροντος και του ταλέντου σου;

Το σχολείο, όπως είπα, μου προσέφερε μία «μεγαλύτερη» εικόνα. Για παράδειγμα, όταν μας πήγαιναν να δούμε μία θεατρική παράσταση, ήμουν ο θεατής. Ως μέλος του Δραματι-

κού Ομίλου ήμουν ο ηθοποιός. Όταν διαβάζαμε τα θεατρικά κείμενα στην τάξη, έβλεπα τη «θεωρητική» πλευρά. Όλη αυτή η πολύπλευρη μόρφωση μου ενέτεινε το ενδιαφέρον για το θέατρο και μου έδωσε τη δυνατότητα να ανακαλύψω περισσότερα πράγματα για τον συγκεκριμένο τομέα.

Πώς θα μπορούσε, κατά τη γνώμη σου, το σχολείο να παρέχει ακόμα μεγαλύτερη υποστήριξη και ενθάρρυνση σε άτομα με κλίση στο χώρο των τεχνών;

Αυτό που μου έλειψε, αν και καταλαβαίνω τη δυσκολία, είναι ότι ποτέ δεν πήγαμε σε φεστιβάλ. Κάτι άλλο είναι ίσως ότι η υποκριτική αφορά το θέατρο όσο και τον κινηματογράφο. Το σχολείο έδινε μεγαλύτερη βάση στο θέατρο. Θα μπορούσε όμως ίσως να σκεφτεί και το ενδεχόμενο να παρέχει κάποια στήριξη σε παιδιά που θέλουν, για παράδειγμα, να γυρίσουν ταινίες μικρού μήκους. Ξέρω ότι αρκετοί μαθητές ασχολούνται με αυτό, αλλά θα ήταν ακόμη πιο ωραίο αν μπορούσε να συνδυαστεί με το σχολείο, ώστε να προκύπτει και ένα κοινωνικό μήνυμα π.χ. μέσα από αυτές τις ταινίες.

Καθώς είμαστε μία χώρα με σημαντική πολιτισμική κληρονομιά και πλούσια ιστορία, πόσο σημαντική θεωρείς την επίδρασή τους στην επαγγελματική επιλογή σου;

Πολύ. Ο ηθοποιός καλείται πολλές φορές να αναπαράσχει μία χρονική στιγμή. Για παράδειγμα, η σειρά «Τα Καλύτερά μας Χρόνια» εκτυλίσσεται την εποχή της δικτατορίας. Αν και σίγουρα δεν είναι μία ένδοξη στιγμή της ιστορίας της χώρας, και πάλι, ως ηθοποιός μπαίνεις στη διαδικασία να ανακαλύψεις το τι συνέβη σε μία δεδομένη χρονική στιγμή.

Καθώς έχεις ασχοληθεί με το χώρο τόσο στο εξωτερικό, όσο και στην Ελλάδα, θα μπορούσες να προσδιορίσεις

Πιστεύω ότι οι φίλοι είναι η δύναμή μας.

τα δυνατά σημεία της κάθε χώρας στο πεδίο της υποκριτικής;

Η Ελλάδα, πιστεύω, έχει πολύ δυνατούς ηθοποιούς. Αυτό έχει σίγουρα να κάνει και με τις πολύ καλές σχολές που έχουμε. Δεν είναι τυχαίο ότι βγαίνουν πολλοί, σωστοί και ολοκληρωμένοι ηθοποιοί. Παράλληλα, έχουμε και μία καλή θεατρική παιδεία, δηλαδή υπάρχουν πάρα πολλά θέατρα, η Αθήνα είναι μία «θεατρούπολη» κατά κάποιο τρόπο, δηλαδή, προ πανδημίας μπορούσες να δεις όλων των ειδών παραστάσεις, κάτι που είναι ανεκτίμητο. Στην Αγγλία, από την άλλη, έχουν πιο πολλές εναλλακτικές. Σκέψου ότι στο Λονδίνο υπάρχει σεμινάριο που σε προετοιμάζει να αντιμετωπίσεις μία «οντισιόν». Επίσης, η χρηματοδότηση είναι σημαντική, κάτι που τους επιτρέπει να κάνουν πιο μεγάλες παραγωγές, σχεδόν οτιδήποτε μπορεί κάποιος να φανταστεί.

Σήμερα, που οι συναναστροφές σου δεν περιορίζονται κυρίως στα μέλη της Κολεγιακής Κοινότητας, διατηρείς επικοινωνία με φίλους από το σχολείο;

Ναι, οι βασικοί μου φίλοι είναι από το σχολείο και πιστεύω ότι οι φίλοι είναι η δύναμή μας. Επίσης, καθώς οι φίλοι μου ασχολούνται με διαφορετικά αντικείμενα, μιλάμε για διαφορετικά πράγματα. Είναι όμορφο αυτό.

Έχεις δει σημαντικές αλλαγές στο χώρο σου λόγω της πανδημίας;

Το βασικό είναι ότι έχουν κλείσει τα θέατρα και αυτό από μόνο του είναι μία αρνητική εξέλιξη. Καταρχάς για βιοποριστικούς λόγους. Από την άλλη, υπάρχουν άνθρωποι για τους οποίους το θέατρο είναι η ζωή τους, ζούνε σε αυτό και μέσα από αυτό. Ωστόσο, θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε την όλη κατάσταση και από την «θετική» πλευρά της. Ας πούμε ότι η πανδημία προσέφερε σε όλους μια ευκαιρία για ξεκούραση, καθώς και τη δυνατότητα να αναθεωρήσουμε τις προτεραιότητές μας, να εμβαθύνουμε σε αυτό που θέλουμε να κάνουμε.

Θα ήθελες να μας πεις κάποια από τα μελλοντικά σου σχέδια;

Όπως είχα την ευκαιρία να κάνω μία αξιολογή δουλειά στην τηλεόραση, θα ήθελα να κάνω κάτι αντίστοιχο στο θέατρο. Δεν πρόλαβα να ασχοληθώ με αυτό, γιατί την περίοδο που επέστρεψα στην Ελλάδα άρχιζε η Πανδημία, οπότε κάτι τέτοιο ήταν αδύνατον. Έτσι, ελπίζω να έχω την ευκαιρία να συμμετέχω σε μία αξιολογή παραγωγή.

Τί θα συμβούλευες τους μαθητές που σκέφτονται να ασχοληθούν με την υποκριτική;

Συμβουλές μπορώ να δώσω, αλλά δεν ξέρω αν είναι σωστές, καθώς δεν έχω την απαιτούμενη πείρα. Αυτό που μπορώ να πω είναι ότι, αν αγαπάς αυτό που κάνεις και έχεις πίστη, τότε σίγουρα θα πετύχεις τους στόχους σου.

Θα ήθελα να σε ευχαριστήσω για το χρόνο σου. Ήταν πραγματικά μία πολύ ωραία συζήτηση.

Έλενα Καρόκη, Γ1

Διονύσης Γραμμένος

Ο Διονύσης Γραμμένος έχει αναγνωριστεί παγκοσμίως ως ένας από τους πιο χαρισματικούς καλλιτέχνες της γενιάς του. Η πρώτη του μεγάλη διεθνής επιτυχία πραγματοποιήθηκε το 2008, όταν κέρδισε το Χρυσό Μετάλλιο στον Πανευρωπαϊκό Διαγωνισμό Νέων Μουσικών της EBU και τον τίτλο του «Ευρωπαίου Νέου Μουσικού της Χρονιάς», συμπράττοντας με τη Vienna Symphony Orchestra στην τελετή έναρξης του Φεστιβάλ της Βιέννης, μπροστά σε κοινό 50.000 θεατών και σε ζωντανή μετάδοση στην τηλεόραση σε περισσότερες από 20 χώρες. Σημειώνεται πως είναι ο πρώτος μουσικός πνευστού οργάνου στην ιστορία του διαγωνισμού που έλαβε τον τίτλο αυτό.

Εμφανίζεται τακτικά στις μεγαλύτερες μουσικές σκηνές, όπως το Carnegie Hall της Νέας Υόρκης, το Berliner Philharmoniker, το Amsterdam Concertgebouw, το Barbican Center του Λονδίνου, το Vienna Konzerthaus και το Cité de la musique στο Παρίσι, αλλά και σε ζωντανές συναυλίες για το BBC Radio-3, το Bavarian Radio και το ORF της Αυστρίας.

Έκανε το ντεμπούτο του ως αρχιμουσικός σε ηλικία 21 ετών με την Vienna Chamber Orchestra και έκτοτε έχει διευθύνει ορχήστρες όπως η Deutsche Staatsphilharmonie Rheinland-Pfalz, η Festival Strings Lucerne, η Malta Philharmonic Orchestra, η Vienna Young Philharmonic Orchestra και η Hofer

Symphoniker, ενώ για τη φετινή σεζόν είναι προσκεκλημένος αρχιμουσικός των Canadian Opera Company στο Τορόντο, Odessa Philharmonic Orchestra και Thailand Philharmonic Orchestra. Ο Διονύσης Γραμμένος μαθήτευσε κοντά στους Bernard Haitink και Christoph Eschenbach και πρόσφατα ήταν ο πρώτος Έλληνας αρχιμουσικός που κλήθηκε να συμμετάσχει στο Aspen Music Festival, στις ΗΠΑ.

Έχει τιμηθεί με το παγκόσμιο βραβείο Τέχνης «Leonardo da Vinci», το βραβείο “Rising Star” της ECHO και το Χρυσό Μετάλλιο της Πόλεως των Αθηνών. Ηχογραφεί για τις εταιρείες Warner Classics και Naïve.

Ξεκίνησε στα επτά. Μεγάλωσε στην Κέρκυρα, που είναι ένα νησί γεμάτο φιλαρμονικές, σε μια μπάντα με πνευστά όργανα. Και ακούγοντας αυτά, τον μάγεψε το κλαρινέτο...

Ποιες ήταν οι πιο ενδιαφέρουσες συνεργασίες που έκανες στα χρόνια που είσαι στο χώρο της μουσικής;

Μια συνεργασία που ποτέ δεν πρόκειται να ξεχάσω ήταν η σύμπραξή μου με το κουαρτέτο της φιλαρμονικής ορχήστρας του Λονδίνου. Ήμουν περίπου 29 ετών και είχα την τύχη να βρεθώ πάνω στην σκηνή με σπουδαίους μουσικούς που θαύμαζα από τα παιδικά μου χρόνια. Η συνεργασία μου επίσης με τη συμφωνική ορχήστρα της Βιέννης το 2008 όπως και η συμμετοχή μου ως μαέστρος στο μουσικό φεστιβάλ του Άσπεν στις ΗΠΑ ήταν ξεχωριστές στιγμές.

Τι θα έλεγες στους νέους που θέλουν να ασχοληθούν επαγγελματικά με τη μουσική, κρίνοντας από την προσωπική σου εμπειρία;

Θεωρώ πολύ σημαντικό κάθε νέο παιδί να βρει τι είναι αυτό που το γοητεύει στην ζωή του και να το ακολουθήσει με πάθος και πίστη. Αυτό μπορεί να είναι ο αθλητισμός, οι επιστήμες, τα γράμματα, οι τέχνες ή οτιδήποτε τον κάνει να αισθάνεται χαρούμενος και γεμάτος. Ο λόγος που είναι σημαντικό να ασχοληθούμε με αυτό που πραγματικά αγαπάμε είναι γιατί, όταν προκύψουν δυσκολίες, τότε δεν πρόκειται να τα παρατήσουμε. Για τον λόγο αυτό, η ταπεινή συμβουλή μου για τους νέους είναι να ακολουθήσουν τα όνειρά τους και να δουλέψουν σκληρά για να τα πραγματοποιήσουν, γιατί χωρίς την επιμονή και την σκληρή δουλειά τίποτα δεν είναι εφικτό.

Επηρεάστηκε καθόλου η δουλειά σου από την πανδημία;

Όχι μόνο η δουλειά μου, αλλά και η καθημερινότητά μου επηρεάστηκε παρά πολύ από την πανδημία. Βρέθηκα ξαφνικά αντιμέτωπος με ένα μεγάλο κενό χρόνου που δυσκολεύτη-

Ένα όνειρο που έχω από μικρό παιδί είναι να διευθύνω στην Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης. Ελπίζω αυτό κάποια στιγμή να πραγματοποιηθεί.

κα να διαχειριστώ. Οι συνήθειες της καθημερινότητάς μου περιλάμβαναν ταξίδια, πρόβες και συναυλίες. Ξαφνικά όλα πάγωσαν και έπρεπε να γεμίσω τις ώρες της κάθε μέρας μου με άλλες ασχολίες.

Ποια ή ποιες είναι οι πηγές έμπνευσης για τις συνθέσεις σου;

Οι πηγές έμπνευσής μου για όλα τα έργα τα οποία καλούμαι να ερμηνεύσω είναι η φύση, τα ανθρώπινα συναισθήματα, οι χαρακτήρες των ανθρώπων και φυσικά η ίδια η ζωή του κάθε συνθέτη. Η δουλειά ενός μουσικού-μαέστρου είναι σε μεγάλο βαθμό μια φιλοσοφική διεργασία, καθώς ερχόμαστε αντιμέτωποι με έργα τα οποία γράφτηκαν ακόμα και πριν από 300 χρόνια. Οπότε, για να τα κατανοήσουμε και να τα ερμηνεύσουμε, χρειαζόμαστε πηγές έμπνευσης, φαντασία και ανεξάντλητη περιέργεια.

Ποια συνεργασία θα ήθελες να υλοποιήσεις στο μέλλον;

Ένα όνειρο που έχω από μικρό παιδί είναι να διευθύνω στην Metropolitan Opera της Νέας Υόρκης. Ελπίζω αυτό κάποια στιγμή να πραγματοποιηθεί.

Ποια είναι τα μελλοντικά σου σχέδια;

Καταρχάς, ανυπομονούμε να περάσει όλη αυτή η περιπέτεια της πανδημίας για να μπορούμε να βρεθούμε και πάλι στο φυσικό μας χώρο, τη σκηνή. Περιμένουμε όλοι με μεγάλη ανυπομονησία το ταξίδι και τη συναυλία μας στο Βερολίνο με την Ελληνική Συμφωνική Ορχήστρα Νέων (ΕΛΣΟΝ).

Επίσης περιμένω με μεγάλη αγωνία να έρθει το φθινόπωρο και να διευθύνω στο Λονδίνο μια πολύ αγαπημένη μου Όπερα, την «La Boheme» του Puccini.

Χριστίνα Αφεντούλη, AI

Μαρία Θεοδωρίδου

Η κυρία Μαρία Θεοδωρίδου είναι ομότιμος καθηγήτρια Παιδιατρικής Λοιμωξιολογίας Ε.Κ.Π.Α και Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών. Κατά τη μακρόχρονη θητεία της ανέπτυξε ισόρροπα και τους τρεις ακαδημαϊκούς τομείς, Διδακτικό, κλινικό και ερευνητικό. Αναβάθμισε σε κλινικό και εργαστηριακό επίπεδο τη λειτουργία της Ειδικής Μονάδας Λοιμωδών Νόσων (ΜΑΚΚΑ) του Νοσοκομείου Παιδών «Η Αγία Σοφία» με τη δημιουργία της Παιδικής Μονάδας AIDS και Ερευνητικού Εργαστηρίου. Η Μονάδα αποτέλεσε πυρήνα εκπαίδευσης φοιτητών, νοσηλευτών και ειδικευόμενων γιατρών, όπως και εξειδικευόμενων στη Λοιμωξιολογία Παιδιάτρων.

Το βιογραφικό της Καθηγήτριας κ. Θεοδωρίδου περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό ανακοινώσεων και εισηγήσεων με θέματα που καλύπτουν το ευρύ φάσμα των λοιμώξεων, του AIDS και των εμβολίων. Είναι μέλος σε πολλές επιστημονικές επιτροπές, ενώ, για περισσότερο από 20 χρόνια, έχει διατελέσει μέλος, αντιπρόεδρος και πρόεδρος, τα τελευταία χρόνια, της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών (ΕΕΕ).

Η προαγωγή των εμβολιασμών για την πρόληψη των λοιμωδών νοσημάτων σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες στη χώρα μας, αποτελεί το κύριο επιστημονικό της έργο.

Την ευχαριστούμε πολύ που παρά το βεβαρημένο της προγραμμα και τις επιστημονικές της υποχρεώσεις είχε την καλοσύνη να μας παραχωρήσει την παρακάτω συνέντευξη.

Αγαπητή κ. Θεοδωρίδου, είστε μία από τις σπουδαιότερες λοιμωξιολόγους σήμερα με πολλές διακρίσεις στην πορεία σας. Τι ήταν αυτό που σας ώθησε να ασχοληθείτε με την ιατρική επιστήμη; Σας έχει δικαιώσει ή όχι η επιλογή σας;

Ευχαριστώ πολύ για τα επαινετικά σας λόγια. Η επιλογή μου για την ιατρική και στη συνέχεια την παιδιατρική και τη λοιμωξιολογία με έχει πλήρως δικαιώσει. Θεωρώ ότι όταν επιλέγεις κάτι που αγαπάς, σχεδόν πάντα έχεις την ικανοποίηση της δικαίωσης. Μπορεί να υπάρξουν δυσκολίες και απογοητεύσεις, αλλά θα πρέπει κανείς να επιμένει στο στόχο της ζωής του. Διάλεξα την ιατρική γιατί στην οικογένειά μου (μη ιατροί) υπήρχε βαθιά εκτίμηση στην ιατρική επιστήμη. Οι γονείς μου μου διηγούνταν ότι από βαριά πνευ-

μονία με είχε σώσει ως παιδί η πενικιλίνη. Νομίζω ότι αυτή η εκτίμηση ήταν καταλυτική, όπως και βιβλία («Το κάστρο του Joseph Cronin») και παραδείγματα όπως του Albert Schweitzer που αναδεικνυαν τον κοινωνικό και ανθρωπιστικό ρόλο της ιατρικής.

Ως έμπειρη λοιμωξιολόγος αλλά και ως πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών έχετε υπόψη στο παρελθόν πανδημίες αντίστοιχες με τη σημερινή;

Ανάλογη πανδημία ήταν η πανδημία της ισπανικής γρίπης το 1918. Κατά τη διάρκεια όμως του 20ού αιώνα υπήρξαν μικρότερης κλίμακας επιδημίες γρίπης και άλλων λοιμωδών νοσημάτων.

Πιστεύετε ότι διανύουμε μια νέα εποχή κατά την οποία από εδώ και πέρα θα ερ-

χόμαστε όλο και περισσότερο αντιμέτωποι με αντίστοιχα προβλήματα;

Το φυσικό περιβάλλον δεν το σεβαστήκαμε και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εμφανίζονται νέες λοιμώξεις. Μέσα στον 21^ο αιώνα υπήρξε ισχυρή προειδοποίηση ανάδυσης νέων παθογόνων με την πρώτη επιδημία κορωνοϊών, εκείνη του 2003 του SARS 1 και το 2012 του MERS.

Ναι. Πιστεύω ότι τα «παθήματα» πρέπει να γίνονται μαθήματα. Το φυσικό περιβάλλον δεν το σεβαστήκαμε και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εμφανίζονται νέες λοιμώξεις. Μέσα στον 21ο αιώνα υπήρξε ισχυρή προειδοποίηση ανάδυσης νέων παθογόνων με την πρώτη επιδημία κορωνοϊών, εκείνη του 2003 του SARS 1 και το 2012 του MERS. Δεν αξιολογήθηκε σωστά ο κίνδυνος για να υπάρξει και η ανάλογη προετοιμασία. Μπορεί και εύχομαι η επιδημία COVID να γίνει μάθημα για την ανθρωπότητα για συνεχή επαγρύπνηση και προετοιμασία για πιθανή μελλοντική απειλή από άλλο λοιμώδες αίτιο.

Είναι κατά τη γνώμη σας επαρκής ο εμβολιασμός του πληθυσμού για την αντιμετώπιση του ιού; Σε τι ποσοστό μπορεί να διασφαλιστεί η ανοσία του πληθυσμού και πόσο εύκολο είναι κάποιος να νοσήσει ξανά, παρόλο που έχει κάνει το εμβόλιο;

Είμαι ικανοποιημένη από την εφαρμογή του προγράμματος εμβολιασμών, αλλά ακόμα έχουμε δρόμο να διανύσουμε. Υπάρχουν οι «διστακτικοί» που πρέπει να πειστούν, όπως και ομάδες πληθυσμών που χρειάζονται ειδικό τρόπο προσέγγισης. Δεν θα διακινδύνευα να αναφέρω συγκεκριμένο ποσοστό για το τείχος ανοσίας, διότι όλα εξαρτώνται και από την ύπαρξη και τη διασπορά των μεταλλάξεων. Ποσοστό περίπου 70% είναι κοντά στο επιθυμητό. Υπάρχει μικρός αριθμός περιπτώσεων που κάποιος μπορεί να νοσήσει παρά το ότι έχει εμβολιαστεί. Αυτό μπορεί να ερμηνευθεί απλά γιατί το ανοσιακό σύστημα του εμβολιαζόμενου δεν ανταποκρίθηκε ικανοποιητικά ή γιατί ο ιός που κυκλοφορεί (μεταλλαγμένος) δεν αντιμετωπίζεται από τα αντισώματα που έχει ο εμβολιασμένος. Όμως και σε αυτές τις περιπτώσεις με τον εμβολιασμό αποφεύγεται η βαριά νόσηση.

Πολλοί συμπολίτες μας κατηγορούν τις φαρμακευτικές εταιρείες και τις κυβερνήσεις για γρήγορη, χωρίς έλεγχο διάθεση των εμβολίων στην αγορά. Ποια είναι η γνώμη σας; Πότε ένα εμβόλιο είναι κατάλληλο να βγει στην αγορά;

Όλοι θα έπρεπε να είμαστε ευγνώμονες που εταιρείες, ερευνητικά κέντρα, επιστήμονες και κυβερνήσεις ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα για την άμεση ανάγκη παρασκευής εμβολίων κατά του κορωνοϊού και συνεργάστηκαν με κοινό στόχο. Αξίζει να σημειωθεί ότι η προσπάθεια πέτυχε διότι υπήρ-

Οι συμπολίτες μας που στέκονται με περίσκεψη είναι οι «διστακτικοί» που μπορούν να ακούσουν και να κατανοήσουν μια ενημέρωση απλή και κατανοητή. Εκτός όμως από την ενημέρωση θα πρότεινα εικόνες ή συνομιλίες με άτομα των οποίων η ζωή έχει απειληθεί από τη νόσο COVID. Η εμπειρία ατόμων που γνωρίζουμε και εμπιστευόμαστε είναι το πιο πειστικό κίνητρο για εμβολιασμό. Οι εμβολιασμοί σώζουν ζωές!

ξε η αναγκαία χρηματοδότηση, η σύγχρονη τεχνολογία και η συμμετοχή χιλιάδων εθελοντών. Ένα εμβόλιο για να διατεθεί στην αγορά διανύει ένα μακρύ δρόμο κλινικών δοκιμών και ποιοτικών ελέγχων, ενώ η επιτήρηση για πιθανές ανεπιθύμητες ενέργειες συνεχίζεται και μετά την εφαρμογή τους στο γενικό πληθυσμό. Τα χαρακτηριστικά κάθε εμβολίου πρέπει να είναι: πιθανότητα παραγωγής αντισωμάτων, προστασία από τη νόσο και η ασφάλεια. Η άδεια κυκλοφορίας εγκρίνεται από διεθνείς οργανισμούς (FDA, EMA, CDC, ECDC) που εξετάζουν όλα τα δεδομένα για κάθε εμβόλιο.

Ένα θέμα που έχει προκύψει είναι η αποτελεσματικότητα των υπάρχοντων εμβολίων σε σχέση με τις μεταλλάξεις του ιού που έχουν δημιουργηθεί. Πόσο οχρωμένοι είμαστε, λοιπόν, αν εμβολιαστούμε;

Ο εμβολιασμός προστατεύει! Είναι λάθος να αναβάλλεται ο εμβολιασμός με την επιφύλαξη μήπως το εμβόλιο δεν είναι αποτελεσματικό. Είναι πιθανό κάποια ή κάποιες μεταλλάξεις να μειώνουν την αποτελεσματικότητα του εμβολίου αλλά, όπως προαναφέραμε, παραμένει η προστασία για τη σοβαρή νόσηση.

Πρόσφατα έλαβε άδεια ένα από τα διαθέσιμα εμβόλια τόσο από τον FDA όσο

και από τον EMA για εφήβους. Πιστεύετε ότι θα ξεκινήσει άμεσα ο εμβολιασμός των εφήβων και πόσο απαραίτητο είναι κάτι τέτοιο για την επίτευξη της ανοσίας;

Ο εμβολιασμός εφήβων άνω των 16 ετών με το εμβόλιο mRNA (Pfizer) ήδη έχει εφαρμοστεί και στη χώρα μας για άτομα με σοβαρά υποκείμενα προβλήματα. Η γενίκευση του εμβολιασμού σε όλους τους εφήβους, όπως και σε μικρότερες ηλικίες, απαιτεί στάθμιση πολλών παραγόντων με κυριότερο την εξέλιξη της πανδημίας στη χώρα μας. Αν εμβολιαστούν όλοι οι ενήλικοι ο εμβολιασμός ατόμων μικρότερης ηλικίας θα αξιολογηθεί σε διαφορετικό πλαίσιο.

Ως έμπειρη γιατρός και πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών τι θα λέγατε σε όσους συμπολίτες μας στέκονται με περίσκεψη απέναντι στα εμβόλια;

Οι συμπολίτες μας που στέκονται με περίσκεψη είναι οι «διστακτικοί» που μπορούν να ακούσουν και να κατανοήσουν μια ενημέρωση απλή και κατανοητή. Εκτός όμως από την ενημέρωση θα πρότεινα εικόνες ή συνομιλίες με άτομα των οποίων η ζωή έχει απειληθεί από τη νόσο COVID. Η εμπειρία ατόμων που γνωρίζουμε και εμπιστευόμαστε είναι το πιο πειστικό κίνητρο για εμβολιασμό.

Οι εμβολιασμοί σώζουν ζωές!
Βαρβάρα Αντζουλάτου, ΓΣ

Στις μέρες μας βιώνουμε μία παγκόσμια δοκιμασία που οφείλεται στην ασθένεια του Covid-19. Οι συνέπειές της σε κάθε πτυχή της ζωής μας είναι σημαντικές.

1. Ποιες πιστεύετε πως είναι οι επιδράσεις της πανδημίας στον άνθρωπο και την κοινωνία;
2. Ποια στοιχεία της προσωπικότητάς του οφείλει ο άνθρωπος να αναπτύξει για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκύπτουν από την πανδημία;
3. Με ποιους τρόπους το Σχολείο συμβάλλει στην ενδυνάμωση της προσωπικότητας του νέου ανθρώπου, έτσι ώστε να μπορεί αποτελεσματικά να υπερβεί τις αντιξοότητες που παρουσιάζονται στη ζωή του;

ΡΗΤΟΡΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΡΗΤΟΡΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Στους μαθητές είχαν δοθεί αποσπάσματα από Λόγους των Τριών Ιεραρχών.

Νικήτρια του Διαγωνισμού ανακηρύχθηκε η μαθήτρια του Α1, **Γεωργία Βέργου**

■ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΗΣ:

Αξιότιμο ακροατήριε,

 Ο Έρμαν Έσσε στο μυθιστόρημά του «Ντέμιαν» έγραφε: «Αν δεν ήμασταν τίποτα περισσότερο από ανθρώπινες υπάρξεις και μία σφαίρα μπορούσε να εξαφανίσει τον καθένα μας, τότε σε αυτόν τον κόσμο δεν θα υπήρχε λόγος να γράφονται ιστορίες». Παρόλο που αυτή τη στιγμή γράφεται μία σημαντική ιστορία, εγώ θα ήθελα να σας ταξιδέψω στο παρελθόν, σε μίαν άλλη εποχή, στην εποχή των τριών φωτεινών αστεριών του ουρανού της Εκκλησίας, των τιτάνων του πνεύματος, της μόρφωσης, του μόχθου και της αγωνιστικότητας, των Τριών Ιεραρχών. Ο Μέγας Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος αφιέρωσαν τη ζωή τους στη μόρφωση και τις επιστήμες, διέθεσαν τον πλούτο και τον εαυτό τους για να απαλύνουν τον ανθρώπινο πόνο. [...]

[...] Χιλιάδες ζωές θυσιάστηκαν και συνεχίζουν να θυσιάζονται στον βωμό της πανδημίας, ενώ εκατομμύρια άνθρωποι έχουν μείνει πίσω, ανήμποροι να χειριστούν τον χαμό των αγαπημένων τους. Απομόνωση, καραντίνα, μοναξιά, έννοιες που σήμερα έχουν πάρει μεγάλες διαστάσεις και που οδηγούν σε ψυχαναγκαστικές συμπερι-

φορές, στο άγχος και την πτώση του ηθικού. Ο Καμύ στον «Ξένο» έλεγε: «Ενότητα υπάρχει μόνο στο σύμπαν. Ο άνθρωπος είναι καταδικασμένος να βιώνει τον διχασμό». Και, κάπως έτσι, ο άνθρωπος, έχοντας χάσει πολλά κομμάτια και πτυχές του εαυτού του, βιώνει τον διχασμό, οδηγείται στην κόπωση και την κατάθλιψη, ανεβαινοντας τον δικό του «Γολγοθά».

Παρόλ' αυτά, [...] έχουμε κατακτήσει τους τελευταίους μήνες την αξία του σεβασμού, της συμπόνιας και της ελεημοσύνης απέναντι στον συνάνθρωπό μας, καθώς αντιμετωπίζουμε όλοι τον ίδιο εχθρό [...]. Μάλιστα, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος έλεγε: «Δώσε ψωμί και πάρε παράδεισο. Δώσε μικρά και πάρε μεγάλα. Δώσε θνητά και πάρε αθάνατα. Λύτρο του ανθρώπου η ελεημοσύνη». Και κάπως έτσι ο πόνος λειτουργεί ως ένα δώρο του Θεού στον άνθρωπο, ως ένα μέσο για να ανακαλύψει τον πραγματικό του εαυτό. [...] Η κοινωνία, επιτέλους, ενοποιείται, ενώ πολλοί είναι εκείνοι που γνωρίζουν καλύτερα τον εαυτό τους και τα όριά τους [...].

Ωστόσο, ο αγώνας και ο μόχθος μας δεν έχουν τελειώσει ακόμα. Τα θύματα είναι πολλά και η κατάθλιψη συνεχίζει να δηλητηριάζει τις καρδιές των ανθρώπων. Επομένως, το ερώτημα είναι: ποια στοιχεία της προσωπι-

κότητας του ανθρώπου θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση της πανδημίας; Σε μία τέτοια κρίσιμη στιγμή οι άνθρωποι, εμείς, εκτός από την υπομονή και την ψυχική δύναμη που πρέπει να επιδείξουμε για να επιβιώσουμε, είναι σημαντικό να στηριχτούμε στις αξίες της χριστιανοσύνης, στον σεβασμό, στην αλληλοκατανόηση και την συμπόνια, στις αξίες στις οποίες βασίστηκαν και οι Τρεις Ιεράρχες για να επιτελέσουν το έργο τους. [...]

Το σχολείο μας βασίζεται στις παραπάνω αξίες, προωθεί τον αλληλοσεβασμό και την ανιδιοτέλεια, την συμπόνια και την πίστη στο Θεό. Ενισχυμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, εθελοντικές δράσεις, υποδομές, είναι αυτά που προσφέρει το Κολλέγιο στους μαθητές του, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία χαρακτήρων με γνώμονα την παιδεία και την αξία του «αγωνίζεσθαι» [...].

Οι Τρεις αυτοί πατέρες της Εκκλησίας, οι Τρεις Ιεράρχες, μόχθησαν, αγωνίστηκαν, βίωσαν τον πόνο και την συμφορά όχι μόνο τον δικό τους αλλά και πολλών άλλων συνανθρώπων τους. Αλλά το σημαντικότερο είναι πως πίστεψαν, πίστεψαν στην αγάπη του Θεού, πίστεψαν στο δώρο του και έζησαν με το όνειρο πως κάποια μέρα οι άνθρωποι θα καταφέρουν να πιστέψουν με όλη την καρδιά τους σε Αυτόν. Είναι, επομένως, η στιγμή να ανοίξουμε τα μάτια μας, να αντικρίσουμε την πραγματικότητα και την αλήθεια και να πιστέψουμε και εμείς σε ένα καλύτερο αύριο...

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

Θέμα: Η φιλοπατρία, η πρόοδος του Γένους στα Γράμματα, η ανάγκη για ελευθερία και το αγωνιστικό φρόνημα των Ελλήνων του 1821 αποτέλεσαν τις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια της εθνικής τους συνείδησης και τελικά τον ξεσηκωμό τους για την αποτίναξη του οθωμανικού ζυγού. Μέσα από την ιστορική μνήμη τονώθηκε η εθνική συνείδηση και έγινε πράξη και βίωμα.

- α) Είναι σημαντικό, τη σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης, να διατηρείται άσβεστη η ιστορική μνήμη;
β) Ποιον ρόλο καλείται να διαδραματίσει το σχολείο στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και τη διαμόρφωση της εθνικής συνείδησης;

ΡΗΤΟΡΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ ΡΗΤΟΡΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ 25^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ

Νικήτρια του Διαγωνισμού ανακηρύχθηκε η μαθήτρια του Β2, **Μαρία-Ηλέκτρα Χατζηδημητρίου**

■ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΗΣ:

Αξιότιμοι καθηγητές, αγαπητοί συμμαθητές, κυρίες και κύριοι,

 Είναι αλήθεια ότι φέτος που γιορτάζουμε τα 200 χρόνια ελεύθερης Ελλάδας, δεν μπορούμε παρά να ανατρέξουμε στο παρελθόν ώστε να θυμηθούμε τους γενναίους προγόνους μας, που δεν δίστασαν να παλέψουν, με τίμημα την ζωή τους, για να υπερασπιστούν την πατρίδα μας. Αυτό που διαπιστώνουμε, όμως, θαυμάζοντας τους ήρωες αυτούς, είναι πως και οι ίδιοι στράφηκαν στους αρχαίους προγόνους τους. Τα διδάγματα και η κληρονομιά αυτών ήταν οι οδηγοί των επαναστατών του 1821 στην έξοδό τους από την σκοτεινή άβυσσο της τουρκοκρατίας. [...]

Ο Μακρυγιάννης, όταν ρωτήθηκε «γιατί παλεύουν οι Έλληνες», απάντησε: «Για τα αγάλματα». Αυτή η φράση αποδίδει τόσο την φιλοπατρία αυτών των ανθρώπων, όσο και το γεγονός ότι η ιστορία ήταν, τελικά, ο σημαντικότερος αρωγός της επανάστασης, αφού οι Έλληνες, εξερευνώντας τότε - μέσω της κοσμικής φιλοσοφίας του Διαφωτισμού - την σύνδεσή τους με την αρχαιότητα κατάλαβαν ότι τα αρχαιοελληνικά μάρμαρα κουβαλούν μαζί τους πολλά περισσότερα από μπαρούτι για οθωμανικά βόλια. [...] Έτσι, το να εξετάζουμε την ιστορία του τόπου μας σημαίνει να μοιραζόμαστε εμπειρίες με τους προγόνους μας. Και όπως σίγουρα γνωρίζετε και εσείς, τα επιτεύγματα αλλά και οι αποτυχίες των προγόνων και ο θαυμασμός μας γι' αυτά είναι πηγές εθνικής συνείδησης, που ξυπνούν μέσα μας μια αίσθηση ευθύνης να σταθούμε αντάξιοι του μεγαλείου όσων πατούσαν σε αυτό εδώ το

έδαφος πριν από εμάς. [...]

Αναζητώντας, λοιπόν, ένα όπλο σε αυτή την προσπάθεια - τόσο να διατηρήσουμε όσο και να μεταλαμπαδεύσουμε στις νέες γενιές τις αξίες και τα κατορθώματα των προγόνων μας, το σχολείο είναι αδιαμφισβήτητο το ισχυρό. Το μάθημα της ιστορίας, και γενικότερα τα φιλολογικά μαθήματα, επιτρέπουν στους μαθητές να εξετάσουν πολύπλευρα και με εξειδικευμένες μεθόδους πηγές, ιστορικά κείμενα ακόμα και αποφθέγματα που προβάλλουν το πνεύμα των αρχαίων Ελλήνων και επεξηγούν τα επιτεύγματα αλλά και τις αποτυχίες τους. Έτσι, οι νέοι εμπνέονται να ακολουθήσουν το παράδειγμα των ηρώων της ιστορίας, αλλά και να αποφύγουν τα λάθη τους. [...]

Είναι, λοιπόν, σεβαστοί καθηγητές και αγαπητοί συμμαθητές, η υπέρτατη ευθύνη όλων μας, το αναντίρρητο καθήκον της ανθρωπότητας, να διατηρήσει και να υμνήσει την ιστορία ως απaráμιλλη πηγή ηθών, γνώσεων, εθίμων, πολιτισμού και εθνικού φρονήματος για το σήμερα και το αύριο. Και το σχολείο, ως το βασικότερο όργανο παιδείας και πνευματικής καλλιέργειας

ας, οφείλει να αποτελέσει ένα αναπόσπαστο κομμάτι αυτής της προσπάθειας. Ο Κολοκοτρώνης, θαυμάζοντας τους προγόνους που δημιούργησαν τον Ελληνισμό πριν από εκείνον, διατύπωσε την φράση «δεν είμαι άξιος να συγκριθώ με τις αθάνατες ψυχές των ελεύθερων προγόνων μου» και έφτασε μετά, με την αξιέπαινη ηγεσία που επέδειξε στην Επανάσταση του 1821 να γίνει εκείνος ένας ήρωας για τον οποίο μπορούμε εμείς να πούμε αυτή την ίδια φράση σήμερα. Σας, αφήνω, λοιπόν, με αυτήν την ευχή: ότι κάποια μέρα στο μέλλον μακάρι κάποιος να αξιολογήσει τα όσα κάναμε και να σκεφτεί το ίδιο και για εμάς. Να γίνουμε, δηλαδή, με οδηγό το παρελθόν και πρότυπα τους ήρωές του, κι εμείς ήρωες, τις δράσεις των οποίων θα κοιτούν με δέος και θα μελετούν με σεβασμό οι γενιές του αύριο.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Σκοπός των ιδρυτών του Κολλεγίου Αθηνών ήταν «ή εκπαίδευση αλλά και ή ψυχική μόρφωση Έλληνοπαιδων τής Ελλάδος και του έξωτερικού. Όνειρεύονταν σχολείο που να βγάξη στην κοινωνία μας άνδρες με πατριωτισμό αλλά και με ανθρωπισμό [...]». (Στ. Δέλτα)

1. Ποιο περιεχόμενο λαμβάνει η έννοια του πατριωτισμού και της εθνικής συνείδησης για τον σύγχρονο Έλληνα μέσα στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας του 21ου αιώνα;
2. Πώς πραγματώνεται η έννοια του πατριωτισμού μέσα από εμπειρίες και δράσεις του Σχολείου μας που αποσκοπούν στην καλλιέργεια του αισθήματος της κοινωνικής προσφοράς;

ΡΗΤΟΡΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ HOWLAND 🍷 ΡΗΤΟΡΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ HOWLAND

Νικήτρια του διαγωνισμού ανακηρύχθηκε η μαθήτρια του IB2, **Ειρήνη Πετροπουλιάδη**

■ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΗΣ:

Αγαπητοί συμμαθητές και συμμαθήτριες, αξιότιμοι καθηγητές και καθηγήτριες,

➔ Θα ήθελα να σχηματίσετε νοερά μια εικόνα: ένα τοπίο βουτηγμένο στο γαλάζιο και μια ελιά. Αν σας ζητούσα να αναγνωρίσετε τον τόπο προέλευσης της εικόνας, τι θα σας ερχόταν στο μυαλό; Πατρίδα, σπίτι, Ελλάδα; Ο καθένας έχει έναν διαφορετικό ορισμό για τον τόπο από τον οποίο κατάγεται, στον οποίο μεγάλωσε και ανακάλυψε τον κόσμο. [...] Σήμερα θα προσπαθήσω να διερευνήσω τι σημαίνει «πατριωτισμός» για έναν Έλληνα του 21ου αιώνα και πώς ο όρος αυτός νοηματοδοτήθηκε μέσω της σχολικής μου ζωής. [...]

Έχοντας σκιαγραφήσει κάποια από τα χαρακτηριστικά ενός «νέου πατριωτισμού», είναι σημαντικό να διατρέξουμε και τα θεμέλια του όρου. Πατριωτισμός σημαίνει «νοιάζομαι για την πατρίδα μου». Περιέχει τον σεβασμό στους νόμους μιας κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, χωρίς αυτό να σημαίνει πως ο πολίτης πρέπει να «σκύβει» το κεφάλι, ή να διστάζει να διεκδικήσει την αλλαγή. [...]

Αντικριστά στον όρο «πατριωτισμός» είναι αυτός της «εθνικής συνείδησης», που, στην πραγματικότητα, εί-

να ένα μέρος του. [...] Η εθνική μας συνείδηση είναι ένα διαβατήριο, που περιέχει όλα τα στοιχεία μιας κοινής εθνικής ταυτότητας, το συναίσθημα του «συνανήκειν» και μια κοινή αφήγηση, ένα αίσθημα ότι ο Έλληνας πολίτης δεν πορεύεται μόνος του, αλλά έχει στο πλευρό του έναν οδηγό. [...]

Είναι φυσιολογικό να γεννάται σε όλους μας η ερώτηση για τον τρόπο με τον οποίο ένας άνθρωπος, Έλληνας στην δική μας περίπτωση, αποκτά αυτή την εθνική συνείδηση και το αίσθημα του πατριωτισμού, και με την σειρά του τα εξασκεί. [...] Το Κολλέγιο τελεί ένα πολύ σημαντικό ρόλο, αρχικά στην διασαφήνιση των όρων «εθνισμός» και «εθνικισμός», ξεκαθαρίζοντας πως το πρώτο συμπίπτει με τον πατριωτισμό, που διερευνήσα στον λόγο μου, ενώ το δεύτερο ασχολείται με «μορφές ολοκληρωτισμού διαφόρων χρωμάτων, ασυμβίβαστου με τα διδάγματα του ελληνικού πολιτισμού». Η διαφοροποίηση των δύο αυτών όρων είναι εξαιρετικά σημαντική, αφού έτσι αποτρέπεται η σύγχυση του εθνικισμού με τον σοβινισμό που μπορεί να οδηγήσει σε φασιστικές ιδεολογίες. [...]

Το Κολλέγιο Αθηνών, έχοντας ως γνώμονα να «βγάξη στην κοινωνία άν-

δρες με πατριωτισμό αλλά και με ανθρωπισμό» μας έχει διδάξει πως τα συναισθήματα του πατριωτισμού μπορούν να μετατραπούν και σε πράξεις αλληλεγγύης προς τους συνανθρώπους μας. Οι καθηγητές μας, μας έχουν τονίσει τις έννοιες του «εμείς» και του «εγώ» που γεννιούνται στα «χαράματα της ελληνικής σκέψης». [...] Τρέφοντας το αίσθημα του πατριωτισμού, το σχολείο μας συνεισφέρει σε πολλούς κοινωνικούς σκοπούς, όπως την παροχή αναγκών τροφίμων σε συνανθρώπους που είχαν πληγεί από φυσικές καταστροφές ή στην βοήθεια που παρείχε σε οικισμούς προσφύγων, ανθρώπων που είχαν πληγεί από τον πόλεμο στις δικές τους πατρίδες. Ο πατριωτισμός που έχει αναδείξει το σχολείο και αποτελεί υπόδειγμα δεν γνωρίζει και περιορίζεται στην διαφορετικότητα, αλλά την αγκαλιάζει.

Ερχόμενη στο τέλος αυτού του λόγου θα ήθελα να σας καλέσω να σκεφτούμε μαζί την σημασία αυτής της φράσης του Μακρυγιάννη. Οι Έλληνες είναι στο «εμείς» και όχι στο «εγώ» σε αντιπαράθεση με την ύβρη του Ξέρξη, που, κατά Σεφέρη, «μαστιγώνει την θάλασσα» ως υπεύθυνη για τα προβλήματα της εκστρατείας του. [...] Αλληλέγγυες πράξεις του «εμείς» που στόχο θα έχουν την διατήρηση μιας κοινωνίας υγιούς πολιτικά και οικονομικά και αλληλέγγυες πράξεις που θα στρέφονται γύρω από τρεις αξίες: Ελευθερία, δημοκρατία και σεβασμός. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για μια κοινωνία, την δική μας κοινωνία, να προχωρήσει μπροστά.

A renowned Greek school honors the history of its homeland, national identity, and patriotism: an educational cornerstone and a 'compass' of the longstanding contribution of the College.

WORDS: HISTORY IDENTITY VALUES PASSION SACRIFICE

A people without the knowledge of their past history, origin and culture is like a tree without roots.
– Marcus Garvey

ΡΗΤΟΡΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ DELTA 🍷 ΡΗΤΟΡΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ DELTA

Νικήτρια του διαγωνισμού ανακηρύχθηκε η μαθήτρια του IB2, **Νταίζυ Νίκα**

■ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΛΟΓΟ ΤΗΣ:

“Cultural Heritage: “A Necessity to our Identity”

➔ The past and present interlock as I slowly ascend the endless staircase. There she stands! The Winged Victory of Samothrace in the Louvre Museum. I savor the mesmerizing sculpture, engrossed by the thoughts and emotions that are aroused by the fluttering wings. Spread out behind her, her two wings remind me that the power of victory belongs to those who fight for and preserve what is virtuous, vibrant, and pure.

Looking around me now, ladies and gentlemen, I want to share my experience, but am told that our statues and ancient monuments are aesthetically superb, that the past has no place in our lives today!

But isn't there something missing here? Aren't we the continuation of our past? The Winged Victory of Samothrace – with two wings, not one – is now more alive for me than ever, and she has convinced me that our cultural heritage is a necessary companion in life. It is necessary because it forges our identity, shapes our patriotism, and enriches the global cultural scene!

Who am I? What do I believe in? Socrates said “Know Thyself”, thus, nobody can doubt that an identity is a basic human need and a right. But what is the connection between our unique self and our cultural heritage? After all, we do need two wings to fly!

Ladies and gentlemen, the connection is that we need to translate the virtues, knowledge, and positive achievements of the past in our own unique way. We need to see what they

mean to us. We need to apply them so they nurture us! No doubt, we would all differ as we would explore these ideas and bond with them on a very personal level.

Aristoteles said, “Knowing yourself is the beginning of all wisdom. So we begin from knowledge, knowing that virtues- aretes - lay the foundation of our moral character, knowing that self-restraint, justice, fairness, and reason fashion the quality of our life.

Ladies and gentlemen, according to Plato, only just people can create a just society. So, we must have virtuous individuals with ethos, pathos, logos and a quest for truth to build our country on solid foundations of moral excellence. Our ancient philosophers guide us to cultivating the best version of ourselves every time. The two wings meet - past and present!

Our cultural heritage also delineates what it is to be a good citizen. It means loving your country and helping your fellow country people without ulterior motives or a sense of superiority towards other countries. Our forefathers of the Revolution of Indepen-

dence fought with generosity of heart and spirit and with perseverance for a vision – freedom. Like the phoenix reborn, they revived our nation. They fought with courage and replaced intimidation, fear, and danger with triumph, preserving the nation and handing it over to us. Today, we are reaping the benefits of this freedom.

But, ladies and gentlemen, are we expressing this freedom in a way that serves our country and promotes our uniqueness? Are we using this freedom to

show that we care about the well-being of others? Our forefathers were motivated by a supreme cause – that of independence. Are we driven by mindful goals in life that bear timeless ideals? Our forefathers were willing to sacrifice their lives to preserve our cultural heritage. Are we willing to run through life with this cultural baton and pass it on to future generations? If so, then this is patriotism!

Νόμος και δικαιοσύνη

Δύο συγχεόμενες έννοιες

Νόμος και δικαιοσύνη δύο λέξεις που συχνά ακούμε και επίσης συχνά ταυτίζουμε. Αξίζει κανείς να αναρωτηθεί εάν η επιβολή του νόμου αποδίδει πάντοτε δικαιοσύνη, καθώς και εάν η δικαιοσύνη είναι αποκλειστικά αυτό που ορίζει ο νόμος. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, οι δύο έννοιες δεν είναι τόσο εμφανώς συνδεδεμένες· δηλαδή ο νόμος δε σημαίνει απαραίτητα απονομή δικαιοσύνης, ενώ η «δικαιοσύνη» δεν αποδίδεται για όλους κάθε φορά που τηρείται ο νόμος. Για να καταλάβουμε, λοιπόν, τις «λεπτές» διαφορές μεταξύ των δύο -ομολογουμένως- περίπλοκων αυτών εννοιών, αξίζει να εξετάσουμε τόσο τους ορισμούς τους, όσο και να τις συγκρίνουμε.

Εν ολίγοις, η δικαιοσύνη είναι μια αφηρημένη έννοια· είναι η αίσθηση του καθενός για το τι είναι ηθικά σωστό, το τι αποτελεί παράβαση του ηθικού κώδικα και το ποια είναι η κατάλληλη τιμωρία για την παράβαση αυτή. Διαβάζοντας, λόγου χάρη, την ιστορία του Ρομπέν των Δασών, μπορούν να προκύψουν πολλές απόψεις περί του εάν ο υπασπιστής αυτός των φτωχών, που ταυτόχρονα ήταν και κλέφτης, έπραττε ηθικώς ορθά· μπορεί κάποιος να θεωρεί πως ο Ρομπέν έκανε αυτό που ήταν ηθικά σωστό, αφού αφαιρούσε τα χρήματα από τον πανούργο Σερίφη και τα μοίραζε στους φτωχούς συμπολίτες του, που υπέφεραν από την πείνα και τα χρέη και τα χρειάζονταν περισσότερο από τον άπληστο σερίφη. Από την άλλη, κάποιος άλλος ενδεχομένως να υποστήριζε πως σε κάθε περίπτωση, αυτό που έκανε ο Ρομπέν των

Η δικαιοσύνη είναι μια αφηρημένη έννοια. Είναι η αίσθηση του καθενός για το τι είναι ηθικά σωστό, το τι αποτελεί παράβαση του ηθικού κώδικα και το ποια είναι η κατάλληλη τιμωρία για την παράβαση αυτή.

Δασών ήταν λάθος, αφού ξεκάθαρα στερούσε από τον Σερίφη την προσωπική περιουσία του, ανεξαρτήτως του στόχου που υπηρετούσε η πράξη αυτή. Ένας τρίτος μπορεί να έλεγε πως ο Ρομπέν είχε δίκαιο, επειδή και ο Σερίφης με τη σειρά του είχε στερήσει τα χρήματα αυτά από τον λαό, καταχρώντας την εξουσία που του είχε δοθεί, ενώ κάποιος άλλος μπορεί να θεωρούσε πως ακόμη και αν αυτό αληθεύει, η κλοπή (ακόμη και αν διαπράττεται εις βάρος ενός επίσης «κλέφτη»), είναι άδικη πράξη, που πρέπει να τιμωρηθεί.

Τελικά, εάν οι τέσσερις αυτοί άνθρωποι έπρεπε να αποφασίσουν για το εάν ο Ρομπέν θα καταδικαζόταν ή όχι, μάλλον δεν θα κατέληγαν πουθενά, αφού θα εξέφεραν εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις. Ακόμη όμως κι αν κατέληγαν στην ενοχή του, θα διαφωνούσαν στην ποινή που θα έπρεπε να του επιβληθεί, αφού ορισμένοι ενδεχομένως να θεωρούσαν την πράξη λιγότερο σημαντική από τους υπολοίπους. Συνεπώς, όπως είναι προφανές, το «περί δικαίου αίσθημα» και η αίσθηση δικαιοσύνης είναι έννοιες εμφανώς υποκειμενικές· ενδέχεται να εξαρτάται από κάθε λογής παραμέτρους, όπως τον χαρακτήρα κάποιου, τη μόρφωσή του, το κοινωνικό του υπόβαθρο, τις πολιτικές του αντιλήψεις, την ανατροφή του και πολλά άλλα.

Ωστόσο, σε μια κοινωνία όπου η τάξη και η

ασφάλεια είναι αναγκαίες προϋποθέσεις για την πρόοδο σε όλους τους τομείς, η τύχη του κάθε ατόμου που διαπράττει ανήθικες πράξεις δεν θα πρέπει να επαφίεται στην υποκειμενική κρίση ενός ή περισσοτέρων κοινωνιών, οι οποίοι ενδέχεται να έχουν διαφορετική αίσθηση της δικαιοσύνης. Κι εδώ, λοιπόν, γίνεται προδήλως αναγκαία η ύπαρξη και εφαρμογή νόμων για την ομοιόμορφη και εκ των προτέρων γνωστή λειτουργία και απονομή της δικαιοσύνης, προκειμένου να διατηρείται η κοινωνική τάξη και ειρήνη. Οι νόμοι είναι ένα σύνολο από γραπτούς κανόνες, οι οποίοι ορίζουν με σαφήνεια το τι είναι σωστό και το τι όχι, δηλαδή το τι συνιστά παράβαση των ορίων συμπεριφοράς, στο πλαίσιο μιας οργανωμένης κοινωνίας. Επίσης, ο νόμος ορίζει και την ακριβή τιμωρία, την ποινή, η οποία θα επιβληθεί στον παραβάτη, αναλόγως με το τι «έγκλημα» διέπραξε (Actus Rea) και την πνευματική του κατάσταση όταν προέβη στην παράβαση (Mens Rea). Για παράδειγμα, μπορεί δύο διαφορετικοί άνθρωποι να κριθούν ένοχοι για τον θάνατο ενός άλλου, όμως να λάβουν διαφορετική ποινή επειδή ο ένας έδρασε σκόπιμα και προμελετημένα, ενώ ο άλλος αφαίρεσε «εξ αμελείας» τη ζωή του θύματος.

Ο νόμος, λοιπόν, ορίζει με σαφήνεια τα όρια του εγκλήματος: Κάποιοι είτε τον παρέβη, είτε όχι. Ο Ρομπέν των δασών είτε έκλεψε, είτε όχι. Οι άνδρες στο προηγούμενο παράδειγμα είτε αφάιρεσαν τη ζωή ενός τρίτου, είτε όχι. Η παράβαση του νόμου είναι σαν το άσπρο και το μαύρο: είτε υπήρξε, είτε όχι. Όμως, ακόμη κι αν ο νόμος είναι πιο «αντικειμενικός» από το «περί δικαίου αίσθημα» και την «αίσθηση δικαιοσύνης», δεν είναι κοινώς αποδεκτός από όλους τους κοινωνούς, αφού καταγράφηκε βασιζόμενος επάνω στην κοινώς αποδεκτή αίσθηση της δικαιοσύνης, με την οποία δεν συμφωνούν απαραίτητως όλοι οι κοινωνοί. Ο νόμος ισχύει κι εφαρμόζεται σε κρατικό επίπεδο, και για αυτόν ακριβώς τον λόγο, η αίσθηση δικαιοσύνης διαμορφώνεται από παράγοντες πολιτισμικούς, ιστορικούς ή και γεωγραφικούς.

Έτσι, σε διαφορετικούς τόπους και πολιτισμούς, οι νόμοι διαφέρουν. Ο νόμος που ισχύει στην Ελλάδα, λόγου χάρη, μπορεί να μην ισχύει σε ένα άλλο κράτος. Για παράδειγμα, στη Σιγκαπούρη είναι παράνομο το να μασά κανείς τσίχλα, στη Βαρκελώνη θεωρείται παράβαση το να μη φορά κάποιος μπλούζα, ενώ πιο αξιοσημείωτοι είναι νόμοι όπως αυτός στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, σύμφωνα με τον οποίο οι κλέφτες τιμωρούνται με τον ακρωτηριασμό του χεριού τους!

▲
Η παράβαση του νόμου είναι σαν το άσπρο και το μαύρο: είτε υπήρξε, είτε όχι. Όμως, ακόμη κι αν ο νόμος είναι πιο «αντικειμενικός» από το «περί δικαίου αίσθημα» και την «αίσθηση δικαιοσύνης», δεν είναι κοινώς αποδεκτός από όλους τους κοινωνούς, αφού καταγράφηκε βασιζόμενος επάνω στην κοινώς αποδεκτή αίσθηση της δικαιοσύνης, με την οποία δεν συμφωνούν απαραίτητως όλοι οι κοινωνοί.

Όλα αυτά μπορεί να φαντάζουν αδιανόητα για έναν Έλληνα, που έχει διαμορφώσει διαφορετικές δικαιοσύνη, αλλά για έναν κάτοικο του Ντουμπάι, ο ακρωτηριασμός μπορεί να φαντάζει λογική τιμωρία. Και πάλι, ο νόμος βασίζεται στη γενικευμένη και κοινώς αποδεκτή αίσθηση της δικαιοσύνης, η οποία με τη σειρά της εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως τον πολιτισμό κάποιου. Το παράδειγμα με τον ακρωτηριασμό, για παράδειγμα, μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι σύμφωνα με το Κοράνι, η πρόβουσα τιμωρία από τον Αλλάχ για τους κλέφτες είναι ο ακρωτηριασμός άρα, η θρησκευτική αυτή πεποίθηση έχει διεισδύσει στην ηθική συνείδηση του μουσουλμανικού πληθυσμού στο Ντουμπάι και κατά συνέπεια μπορεί εύκολα να αποτελέσει νόμο για αυτόν, όσο απάνθρωπος κι αν αυτός θα φάνταζε στα μάτια ενός Ευρωπαίου.

Συνεπώς, συνάγουμε το συμπέρασμα πως αν και οι έννοιες «δικαιοσύνη» και «νόμος» διαφέρουν, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και εξαρτώνται και από άλλους παράγοντες, όπως τις εκάστοτε πολιτισμικές συνθήκες. Μπορεί ο νόμος να είναι μια έννοια αντικειμενική, ενώ η δικαιοσύνη υποκειμενική, σε ατομικό επίπεδο, όμως όταν αυτό το αίσθημα δικαιοσύνης γενικεύεται, οδηγεί στη δημιουργία νόμων, οι οποίοι πάλι δεν μπορεί να είναι κοινοί παγκοσμίως, αφού βασίζονται στο υποκειμενικό στοιχείο της δικαιοσύνης, που διαφέρει ανά λαό και πολιτισμό. Σε κάθε περίπτωση, όμως, οι διαφορές στις πεποιθήσεις περί του τι είναι θεμιτό και τι όχι, μεταξύ άλλων, θα πρέπει να γίνονται σεβαστές από όλους, αφού η ανεκτικότητα και η κατανόηση –εκεί, φυσικά, που δεν καταπατώνται τα αδιαπραγμάτευτα ανθρώπινα δικαιώματα– είναι ένα βήμα προς την εύρυθμη λειτουργία της πολυπολιτισμικής μας πλέον κοινωνίας.

Σόνια Βουδούρη, AI

6^η Ιανουαρίου 2021:

Μια πλήγνύ στην Αμερικανική Δημοκρατία

Την 6^η Ιανουαρίου 2021, η αμερικανική πρωτεύουσα βίωσε πρωτόγνωρα γεγονότα. Η εισβολή στο Καπιτώλιο της Αμερικής, σύμβολο της Αμερικανικής Δημοκρατίας, κλονίζει το δημοκρατικό πολίτευμα. Ήταν η πλέον δραματική πρόκληση για το δημοκρατικό σύστημα των ΗΠΑ μετά τον εμφύλιο πόλεμο και οδήγησε στην αναστολή κοινής συνόδου του Κογκρέσου για την πιστοποίηση των αποτελεσμάτων των προεδρικών εκλογών του Νοεμβρίου. Για πρώτη φορά, η αντιαμερικανική και ρατσιστική ομοσπονδιακή σημαία εισήλθε στο Καπιτώλιο. Εκείνη την ημέρα, υποστηρικτές του τότε προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, αρνούμενοι να δεχτούν την ήττα του στις εκλογές, συγκεντρώθηκαν και επιτέθηκαν στο Καπιτώλιο, με σκοπό να σταματήσουν τη διαδικασία αποδοχής ψήφων για τον αντίπαλό του και νυν πρόεδρο, Τζο Μπάιντεν, και να ανατρέψουν το αποτέλεσμα των εκλογών.

Το πρωί της 6^{ης} Ιανουαρίου, ο Τραμπ δημοσίευσε στο προσωπικό του λογαριασμό στο Twitter ισχυρισμούς σχετικά με τις εκλογές, λέγοντας πως τα αποτελέσματα ήταν ψευδή και πως δεν θα έπρεπε να εγκριθούν οι ψήφοι. Οι υποστηρικτές του βρέθηκαν έξω από τον Λευκό Οίκο για να ακούσουν την ομιλία του και σύντομα μεταφέρονται έξω από το Καπιτώλιο. Εκεί, πολλά μέλη ρατσιστικών οργανώσεων φωτογραφήθηκαν κάνοντας ρατσιστικές χειρονομίες.

Το μεσημέρι της Τετάρτης, πάνω από 10.000-15.000 άτομα βρέθηκαν έξω από το Καπιτώλιο. Οι διαδηλωτές υπερβαίνουν κατά πολύ σε αριθμό

Ο Ευγένιος Γκούντμαν, ένας αστυνομικός που βρέθηκε μέσα στο Καπιτώλιο και κατάφερε να οδηγήσει τους διαδηλωτές σε λάθος σημείο του κτιρίου, απομονώνοντάς τους από το αίθριο της Γερουσίας, επιτρέποντας έτσι την εκκένωσή του.

την αστυνομία του Καπιτωλίου. Παραβιάζουν φράχτες και τις εισόδους.

Στην πρωτεύουσα ανακοινώθηκε απαγόρευση κυκλοφορίας στις 6 μ.μ. και το Πεντάγωνο ανέφερε ότι περίπου 1.100 εθνικοί φρουροί θα έσπευδαν να βοηθήσουν στην υποστήριξη των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, αλλά και για να σιγουρευτούν πως αντίστοιχο περιστατικό δεν θα επαναληφθεί.

Τα μέλη του Κογκρέσου κλήθηκαν να φορέσουν μάσκες αερίου μετά τη ρίψη δακρυγόνων στη Ροτόντα του Καπιτωλίου και πολλοί γερουσιαστές οδηγήθηκαν έξω, συνοδευόμενοι από προσωπικό και αστυνομία. Την ίδια στιγμή, οι διαδηλωτές έβγαζαν «σέλφι» και πόζαραν μέσα στον «ναό» της αμερικανικής δημοκρατίας.

Μέσα σε όλη αυτή την τρομοκρατία, ξεχώρισε ο Ευγένιος Γκούντμαν, στον οποίον δόθηκε το χρυσό μετάλλιο του Κογκρέσου για τις πράξεις του. Ο Ε. Γκούντμαν ήταν ένας αστυνομικός που βρέθηκε μέσα στο Καπιτώλιο και προσπαθούσε μόνος του να προστατεύσει τις εισόδους από τους διαδηλωτές. Κατάφερε να οδηγήσει τους διαδηλωτές σε λάθος σημείο του κτιρίου, απομονώνοντάς τους από το αίθριο της Γερουσίας και επιτρέποντας έτσι την εκκένωσή του.

Η εισβολή στο Καπιτώλιο, όπως είναι αναμενόμενο, δεν παρέμεινε ασχολίαστη από την παγκόσμια κοινότητα. Μάλιστα, πολιτικοί ηγέτες σε ολόκληρη την υφήλιο χρησιμοποίησαν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να αναφερθούν στο παραπάνω γεγονός, κάνοντας αναφορές στον θε-

σμό της δημοκρατίας και την σημασία αποκατάστασης της ειρήνης και της ηρεμίας.

Ο Γάλλος πρόεδρος σημείωσε: «Δεν θα εκχωρήσουμε τίποτα στη βία μερικών, οι οποίοι θέλουν να θέσουν υπό αμφισβήτηση τη δημοκρατία. Όταν, σε μία από τις πιο παλιές δημοκρατίες του κόσμου, οπαδοί ενός απερχόμενου προέδρου θέτουν υπό αμφισβήτηση, με τα όπλα, το νόμιμο αποτέλεσμα μιας εκλογικής αναμέτρησης, αυτή που πλήττεται είναι η παγκόσμια ιδέα, ένας άνθρωπος, μία ψήφος». Παράλληλα επισήμανε πως «αποτελεί επιλογή μας εδώ και αιώνες να βάζουμε την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την ειρήνη, τον σεβασμό του άλλου, την αναγνώριση ότι η ελευθερία είναι υπεράνω όλων, κάτι που απειλείται σήμερα στις δημοκρατίες μας. Θέλω να εκφράσω την εμπιστοσύνη μας στη δύναμη της αμερικανικής δημοκρατίας. Θέλω να εκφράσω τη φιλία μας προς τον αμερικανικό λαό και την αμερικανική δημοκρατία. Θέλω να τονίσω τον κοινό αγώνα μας, ώστε οι δημοκρατίες μας να βγουν πιο ισχυρές απ' αυτή τη στιγμή που βιώνουμε σήμερα». Τελικά υπαινίχθηκε πως τέτοιες πράξεις δεν συνάδουν με τις θεμελιώδεις αξίες πάνω στις οποίες έχει βασιστεί το αμερικανικό πολίτευμα.

Ο πρωθυπουργός του Καναδά, Τζάστιν Τριντό, δεν δίστασε να σχολιάσει και εκείνος τα γεγονότα στην πλατφόρμα του Twitter. Συγκεκριμένα έγραψε: «Οι Καναδοί είναι βαθιά ανήσυχοι και θλιμμένοι για τις επιθέσεις εναντίον της δημοκρατίας στις Ηνωμένες Πολιτείες, τον πιο κοντινό σύμμαχο και γείτονά μας. Η βία δεν θα καταφέρει ποτέ να ανατρέψει τη βούληση του λαού».

Μία ακόμη αξιοσημείωτη κριτική άσκησε ο Μπόρις Τζόνσον, πρωθυπουργός της Μεγάλης Βρετανίας, και εκείνος στο Twitter. Ο Βρετανός πρωθυπουργός, σε ένα περιεκτικό αλλά εύστοχο μήνυμα σημείωσε τα παρακάτω: «Ντροπιαστικές εικόνες στο αμερικανικό Κογκρέσο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες αντιπροσωπεύουν τη δημοκρατία σε όλο τον κόσμο και είναι πλέον ζωτικής σημασίας να υπάρξει μια ειρηνική και ομαλή μετάβαση εξουσίας».

Ο Τζουζέπε Κόντε αναφέρθηκε επίσης στα γεγονότα ως εξής: «Παρακολουθώ με μεγάλη ανησυχία όσα συμβαίνουν στην Ουάσινγκτον. Η βία είναι ασύμβατη με την άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων. Βασίζομαι στη σταθερότητα και στην ισχύ των θεσμών των Ηνωμένων Πολιτειών».

Το Twitter χρησιμοποίησε και ο πρωθυπουργός της Ελλάδας, Κυριάκος Μητσοτάκης, για να εκφράσει την ανησυχία του για την εισβολή, ση-

↑
Η εισβολή των ακροδεξιών υποστηρικτών του Ντόναλντ Τραμπ στο Καπιτώλιο την 6^η Ιανουαρίου είχε σαρωτικές συνέπειες τόσο στην Αμερικανική, όσο και στην παγκόσμια κοινότητα. Η διεθνής κοινότητα δεν δίστασε να καταδικάσει με εμφατικό τρόπο την αιματηρή επίθεση, κατακρίνοντας τα γεγονότα ως «επιθέσεις εναντίον της δημοκρατίας στις ΗΠΑ» και επισημαίνοντας πως ο Τραμπ «δίχασε βαθιά την αμερικανική κοινωνία».

μειώνοντας πως οι Ηνωμένες Πολιτείες θα καταφέρουν να ανακάμψουν και από αυτές τις βιαιότητες. Η δημοσίευσή του περιλάμβανε τα ακόλουθα: «Εξαιρετικά ταραγμένος από τη βία και τα φρικτά γεγονότα που συμβαίνουν στην Ουάσινγκτον. Η Αμερικανική Δημοκρατία είναι ανθεκτική, έχει βαθιές ρίζες και θα ξεπεράσει αυτή την κρίση».

Η εισβολή των ακροδεξιών υποστηρικτών του Ντόναλντ Τραμπ στο Καπιτώλιο την 6^η Ιανουαρίου είχε σαρωτικές συνέπειες τόσο στην Αμερικανική, όσο και στην παγκόσμια κοινότητα. Η διεθνής κοινότητα δεν δίστασε να καταδικάσει με εμφατικό τρόπο την αιματηρή επίθεση, κατακρίνοντας τα γεγονότα ως «επιθέσεις εναντίον της δημοκρατίας στις ΗΠΑ» και επισημαίνοντας πως ο Τραμπ «δίχασε βαθιά την αμερικανική κοινωνία».

Τέτοιες πράξεις περιφρόνησης και ποδοπάτησης των δημοκρατικών θεσμών έχουν καταστροφικές συνέπειες. Οι οπαδοί του Τραμπ οφείλουν να αποδεχτούν τα αποτελέσματα της ψηφοφορίας, να αναγνωρίσουν και να σεβαστούν τον νέο πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών. Αντίστοιχες βίαιες αντιδράσεις δεν εντάσσονται στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος, ούτε συνάδουν με τις θεμελιώδεις αρχές του Συντάγματος των Ηνωμένων Πολιτειών. Η αλλαγή των νόμιμων αποτελεσμάτων μιας δημοκρατικής εκλογής δεν θα έπρεπε να είναι στόχος κανενός. Η ειρηνική πολιτική μετάβαση είναι αναγκαία για την εξασφάλιση της ηρεμίας και της δημοκρατίας στις Η.Π.Α. Και εμείς οι ίδιοι, με αφορμή τα γεγονότα, αλλά και την εθνική επέτειο των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση, οφείλουμε να συλλογιστούμε και να θυμηθούμε τους πυλώνες που στηρίζουν την Ελληνική Δημοκρατία, να τους αναγνωρίσουμε και να τους σεβόμαστε.

*Χαρά Μωραϊτάκη, Β5
Δέσποινα Ντριγκόγια, Β5*

Σιγά σιγά «σπάει» η Σιωπή

«Πόσες και πόσες ιστορίες.
Πόσες και πόσες απορίες.»

Ερωτήσεις ενός εργάτη που διαβάζει,
ΜΠΕΡΤΟΛΤ ΜΠΡΕΧΤ

Πόσες και πόσες ιστορίες... Ιστορίες ανθρώπων που υπέστησαν εκμετάλλευση και ταπείνωση, ιστορίες ανθρώπων που υποχρεώθηκαν να κρύψουν τον πόνο τους, ιστορίες ανθρώπων που έχασαν ένα κομμάτι του εαυτού τους και ξέρουν ότι ποτέ δε θα το βρουν ξανά. Γιατί γυναίκα ή άνδρας, και οι δύο είναι άνθρωποι.

Πόσες και πόσες απορίες ... Γιατί η γυναίκα να θεωρείται ακόμη κατώτερη; Σε μια τόσο «ανεπτυγμένη» κοινωνία, γιατί παραβλέπουμε την αξία των ανθρώπων; Σε μια τόσο «ανοιχτή» κοινωνία, γιατί όλα τα θύματα μένουν στη σιωπή από φόβο;

Χρειάστηκε μία μόνο καταγγελία για να σηκωθεί το φράγμα και να κυλήσει με φόρα ένα ολόκληρο ποτάμι από επώδυνες αναμνήσεις και εξομολογήσεις. Μία καταγγελία, το 2017, κατά του Αμερικανού παραγωγού Harvey Weinstein, έφερε στο φως δεκάδες περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης γυναικών και επανέφερε στην επιφάνεια το κίνημα #metoo. Μία καταγγελία, κατά του Αμερικανού αθλητικού γιατρού Larry Nassar, στάθηκε η αφορμή για μια μακρά δίκη με πάρα πολλές εξομολογήσεις εφήβων γυναικών, που υπέστησαν κακοποίηση κατά τη «θεραπεία» που τους παρείχε. Μία καταγγελία και φέτος, εν έτει 2021, της Σοφίας Μπεκατώρου, για κακοποίηση που δέχτηκε το 1998 στο χώρο της ιστιοπλοΐας, έφερε το κίνημα επίσημα και στην Ελλάδα. Και οι καταγγελίες συνεχίζονται στους χώρους της τέχνης και του αθλητισμού...

Η γυναικεία φύση έχει μετατραπεί με την πάροδο του χρόνου από «αντικείμενο» θαυμασμού σε αντικείμενο χειραγώγησης και εκμετάλλευσης. Και το παράδοξο είναι ότι, όσο εξελισσόμαστε επιστημονικά, τεχνολογικά, πνευματικά ως ανθρωπότητα, τόσο περισσότερο περιορίζεται και αποδυναμώνεται το γυναικείο φύλο.

Μία καταγγελία μπορεί, σε μόνο μερικές μέρες, να αποτελέσει την αρχή ενός βιβλίου με εφιαλτικές ιστορίες, που όμως δεν φαίνεται να τελειώνει. Παραμύθι χωρίς τέλος ... Όμως και χωρίς αρχή. Διότι, αν και στις ρίζες του κινήματος βρίσκει κανείς καλές προθέσεις και σωστά μηνύματα, η μορφή που έχει λάβει δεν μπορεί να αποτυπώσει ούτε να τονίσει αρκετά το βάθος του ζητήματος που αντιμετωπίζουμε. Γιατί η συζήτηση δε μπορεί και δεν πρέπει πλέον να περιορίζεται μόνο σε περιπτώσεις σεξουαλικής ή άλλης μορφής κακοποίησης. Πρέπει να φέρουμε στην επιφάνεια όλο το φάσμα της αποδυναμωσης της θέσης και του ρόλου των γυναικών.

Η γυναικεία φύση έχει μετατραπεί με την πάροδο του χρόνου από «αντικείμενο» θαυμασμού σε αντικείμενο χειραγώγησης και εκμετάλλευσης. Και το παράδοξο είναι ότι, όσο εξελισσόμαστε επιστημονικά, τεχνολογικά, πνευματικά ως ανθρωπότητα, τόσο περισσότερο περιορίζεται και αποδυναμώνεται το γυναικείο φύλο. Η περίοδος της μητριαρχίας στην αρχαία Κρήτη ήταν το στέμμα της γυναικείας ύπαρξης. Η γυναίκα αναγνωρίζονταν ως ίση με τους άντρες, ίσως και πιο ισχυρή, και η πρωταρχική της και πιο αξιολύπηστη ιδιότητα, αυτή της μητέρας, θαυμάζονταν από την κοινωνία. Αγάλματα «αποκαλυπτικά» για τα σημερινά δεδομένα, με ημίγυμνες γυναίκες που αναδείκνυαν περήφανες το φύλο τους. Φίδια γύρω από το λαιμό, σημάδι δύναμης και οξυδέρκειας. Μια περίοδος που σε εμάς φαίνεται τόσο μακρινή, τόσο «αρχέγονη» και «μη ανεπτυγμένη», που, παρόλα αυτά, συνιστά μια περίοδο απόλυ-

του σεβασμού και αξιοπρέπειας για όλους τους ανθρώπους.

Γρήγορα, όμως, τα όρια ισότητας ανάμεσα στα δύο φύλα έγιναν όλο και πιο θολά. Δέκατος Έβδομος αιώνας με φορέματα και ενδύματα που κάλυπταν όλο το σώμα και απέκρυπταν κάθε περίγραμμα και χαρακτηριστικό η περίοδος του Μεσαίωνα και η απειλή θανάτου για τις «μάγισσες» η Βικτωριανή Αγγλία και η πλήρης αποπροσωποποίηση της γυναίκας με τους υποχρεωτικούς γάμους από τα 18 τους χρόνια.

Φυσικά, επειδή αυτά τα χρόνια θεωρούνται αρκετά παλαιότερα, ας εξετάσουμε και το σήμερα. Οι γυναίκες επιστήμονες έχουν κερδίσει μόνο το 3.2% από τα 607 βραβεία Νόμπελ που έχουν αποδοθεί συνολικά από το 1901, και από αυτές, μόνο 3 το έχουν κατακτήσει χωρίς να το μοιράζονται με κάποιον άλλο επιστήμονα. Η εκπροσώπηση γυναικών στο Κοινοβούλιο των χωρών τους φτάνει το ανώτατο ποσοστό του 25% και περίπου 120 χώρες δεν είχαν ποτέ μία γυναίκα ηγέτη, στοιχεία που δείχνουν ότι, με αυτούς τους ρυθμούς, η ισότητα στις υψηλές θέσεις εξουσίας και δύναμης θα μπορέσει να επιτευχθεί μόνο μετά από 130 χρόνια.

Θέλουμε να προασπιστούμε την ισότητα και τη δικαιοσύνη, επαινούμε τα δημοκρατικά πολιτεύματα που έχουμε εγκαθιδρύσει -όπου τα έχουμε εγκαθιδρύσει-, νιώθουμε περήφανοι για την «εξέλιξη» και «πρόοδο» της κοινωνίας, όμως δυστυχώς κρυβόμαστε πίσω από όλα αυτά και φοβόμαστε να αντιμετωπίσουμε την πραγματικότητα. Κάποιους δε τους συμφέρει άλλοι αδιαφορούν κάποιιοι συμφωνούν με την ισχύουσα κατάσταση κάποιιοι φοβούνται την αλλαγή κι άλλοι αναγκάζονται να σωπάσουν. Σε μια κοινωνία όπου η πλειονότητα των πολιτών αρνείται να αντιδράσει και αψηφά την σημαντικότητα του προβλήματος, μπορούμε να μιλούμε για πραγματική πρόοδο και εξέλιξη;

Χρειάζεται να συνειδητοποιήσουμε ότι όσο εμείς αδιαφορούμε για γεγονότα που συμβαίνουν κάθε μέρα και θέτουν ανθρώπους σε κίνδυνο, προσβάλλοντας συγχρόνως την αξιοπρέπειά

Έχω μάθει ότι πρέπει να παλέψω σκληρά, αν θέλω να εξελιχθώ και να επιβληθώ, σε ό,τι αποφασίσω να κάνω. Όπως και όλοι μας. Αλλά ξέρω ότι εγώ και χιλιάδες άλλες κοπέλες της ηλικίας μου θα χρειαστεί να προσέχουμε διαρκώς για κινδύνους, που πολλοί άλλοι δεν τους νιώθουν καν.

τους, τόσο μεγεθύνουμε την ψευδαίσθηση της ευημερίας και της προόδου που δήθεν βιώνουμε.

Το ότι είμαι γυναίκα δε σημαίνει ότι δεν είμαι άνθρωπος. Δε σημαίνει ότι μπορεί κάποιος να με υποβάλει σε μία κατάσταση ταπείνωσης και να προσβάλει την αξία μου ως ανθρώπου απλώς επειδή μπορεί. Δε σημαίνει ότι πρέπει να ανέχομαι τέτοια φαινόμενα χωρίς να αντιδρώ, επειδή μάλλον οι συνέπειες θα είναι χειρότερες για εμένα παρά για τον υπεύθυνο της ταπείνωσής μου.

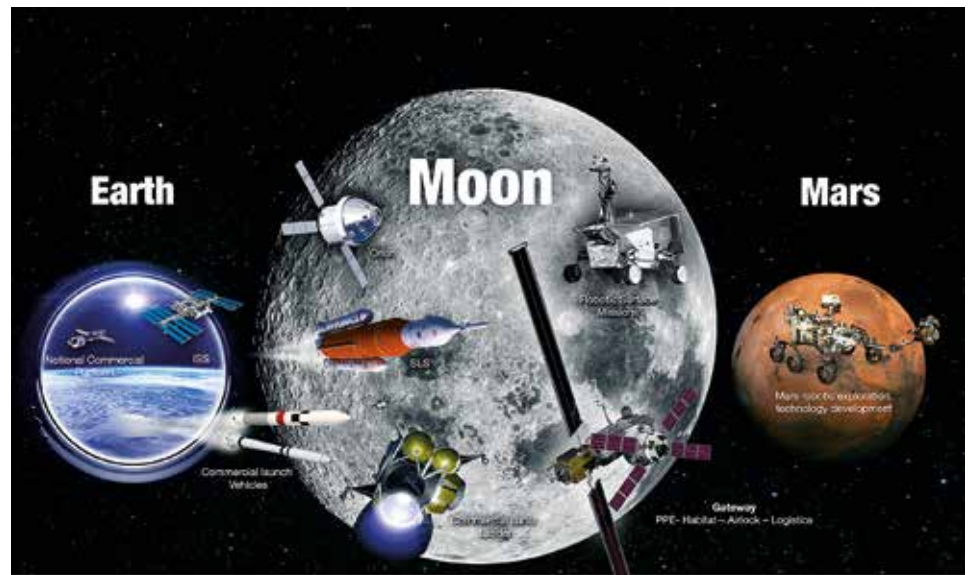
Στα 18 μου χρόνια, ανοίγοντας με αργές κινήσεις την πόρτα προς την «ενήλικη» ζωή, έχω μάθει ότι πρέπει να παλέψω σκληρά, αν θέλω να εξελιχθώ και να επιβληθώ, σε ό,τι αποφασίσω να κάνω. Όπως και όλοι μας. Αλλά ξέρω ότι εγώ και χιλιάδες άλλες κοπέλες της ηλικίας μου θα χρειαστεί να προσέχουμε διαρκώς για κινδύνους, που πολλοί άλλοι δεν τους νιώθουν καν πώς θα χρειαστεί να διαχειριστούμε περισσότερους ρόλους, ίσως ακόμη και να προσπαθήσουμε περισσότερο από άλλους για να επιτύχουμε τους στόχους μας. Και αυτό το έχω μάθει, γιατί η κοινωνία με έχει προετοιμάσει για αυτό. Υπόσχομαι, λοιπόν, να παλέψω για μια εποχή κατά την οποία κοπέλες στην ίδια ηλικία με εμένα θα προετοιμάζονται από το περιβάλλον τους όχι για ένα δεδομένο και αναπόφευκτο πρόβλημα, αλλά για έναν ενδεχόμενο κίνδυνο, που στο μεταξύ θα έχει πια περιοριστεί.

Αφιερωμένο σε όλες τις γυναίκες που πάλεψαν για να κάνουν την φωνή της γυναίκας δυνατή ξανά.

Σας ευχαριστώ για το σθένος που επιδείξατε, τις αξίες που υπηρετήσατε και τα πρότυπα που θέσατε.

Με βαθιά εκτίμηση,
Έλενα Καρόκη, Γ1

Επόμενος προορισμός: Σελήνη

Η **ερχόμενη τετραετία** είναι μεγάλης σημασίας για την ανθρωπότητα, καθώς προσεχώς... προσσεληνωμόμαστε. Για ακόμη μια φορά, ο άνθρωπος θα κάνει το «μεγάλο βήμα» και θα πατήσει στο φεγγάρι. Μάλιστα, αυτή τη φορά θα περπατήσει η πρώτη γυναίκα στην επιφάνειά του. Η διαστημική αποστολή «Άρτεμις» αποτελεί ορόσημο για την επιστημονική κοινότητα, η οποία θα αναδείξει την δραματική πρόοδο των επιστημών και θα ανοίξει νέους δρόμους για διαπλανητικές αποστολές. Η «Άρτεμις» περιλαμβάνει τρεις επιμέρους αποστολές, οι οποίες θα εξοικειώσουν τον άνθρωπο με την επιβίωση στο διάστημα.

Η τελευταία ανθρώπινη αποστολή στη Σελήνη ήταν μέρος του προγράμματος «Απόλλων» και πραγματοποιήθηκε 50 χρόνια πριν. Σήμερα, τα ηνία αναλαμβάνει η δίδυμη αδελφή του «Απόλλωνα», η «Άρτεμις», θεά του κυνηγιού και... της Σελήνης. Στο πέρασμα του μισού αυτού αιώνα, έχει σημειωθεί θεαματική τεχνολογική ανάπτυξη και έχει πραγματοποιηθεί διεξοδική έρευνα, «εντός και εκτός Γης», γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, την εξερεύνηση του γαλαξία μας.

Το πρόγραμμα «Άρτεμις» της NASA, έχοντας ως επιδίωξη την πρωτοκαθεδρία της Αμερικής στο τομέα της αεροναυτικής, ελπίζει να καταστεί δυνατή η προσσελήνωση μέχρι το 2024, καθώς και η δημιουργία μόνιμης διαστημικής βάσης στη Σελήνη έως το τέλος της δεκαετίας. Η βάση αυτή είναι αναγκαία για να είναι εύκολη η πρόσβαση στη Σελήνη για μεγάλο αριθμό διαστημικών

Η διαστημική αποστολή «Άρτεμις» αποτελεί ορόσημο για την επιστημονική κοινότητα, η οποία θα αναδείξει την δραματική πρόοδο των επιστημών και θα ανοίξει νέους δρόμους για διαπλανητικές αποστολές.

αποστολών από τη Γη. Στο πλαίσιο του προγράμματος θα δοκιμαστούν νέες τεχνολογίες, θα εξερευνηθούν απάτητες περιοχές της Σελήνης και, γενικότερα, θα προετοιμαστεί η ανθρωπότητα για την προσεδάφιση σε άλλους πλανήτες.

Το πρώτο βήμα για την επιστροφή στο φεγγάρι θα γίνει με τον πύραυλο Άρτεμις 1, η εκτόξευση του οποίου θα πραγματοποιηθεί τη τρέχουσα χρονιά. Ο πύραυλος SLS (Space Launch System) και το διαστημόπλοιο που μεταφέρει τους ανθρώπους (Orion), είναι δύο προηγμένα μηχανήματα, τα οποία εισάγουν νέες διαστάσεις στις διαστημικές αποστολές και θα εκτοξευτούν πολύ σύντομα.

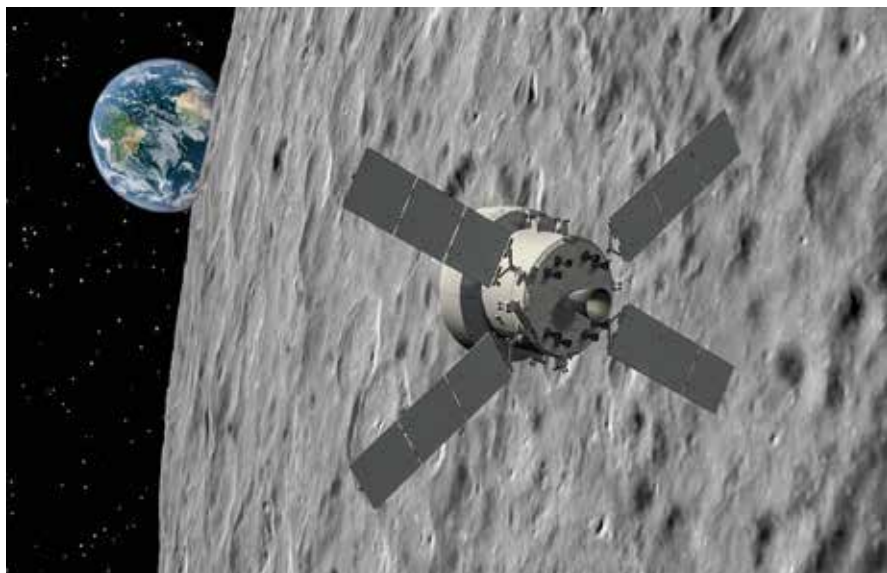

Κατά τα πρώτα βήματα της εξερεύνησης, το διαστημόπλοιο δεν θα φέρει πλήρωμα, καθώς σκοπός του θα είναι αποκλειστικά και μόνο, να συγκεντρώσει τα δεδομένα της πτήσης.

Το ταξίδι του Άρτεμις 1 αρχίζει. Λίγα λεπτά μετά την απογείωση, το βαρύτερο μέρος του πυραύλου SLS αποκολλάται και μένει το Ορίον και ένα μέρος του SLS. Αυτό μπαίνει στην τροχιά της Γης και μετά από μια περιστροφή της μπαίνουν σε λειτουργία ισχυροί πύραυλοι. Μόλις το διαστημόπλοιο απομακρυνθεί αρκετά από το πεδίο βαρύτητας της Γης, το SLS αποκολλάται ολοκληρωτικά και συνεχίζει το Ορίον, μόνο του, για τη Σελήνη. Στην εν λόγω αποστολή, το Ορίον θα εκτελέσει τρεις περιστροφές γύρω από τη Σελήνη, σηματοδοτώντας τη μεγαλύτερη διαδρομή που θα έχει ποτέ εκτελέσει ένα διαστημόπλοιο σχεδιασμένο για ανθρώπους και θα ξεκινήσει την επιστροφή του. Το σημαντικότερο ίσως σημείο του ταξιδιού είναι η προσγείωση. Κατά την προσγείωση, αναπτύσσονται εξαιρετικά μεγάλες ταχύτητες (40.000 km/h) και συνεπώς τεράστιες θερμοκρασίες (2.800°C), άρα το ερώτημα είναι πώς θα προστατευτούν οι αστροναύτες; Την απάντηση έδωσαν οι επιστήμονες με τη δημιουργία μιας θερμικής ασπίδας και την χρήση αλεξιπτώτων. Η πρώτη θα βρίσκεται εγκατεστημένη στο κάτω μέρος του Ορίον και θα διαβρώνεται αργά, προσφέροντας προστασία στο πλήρωμα. Τα αλεξιπτώτα, από την άλλη, θα βοηθήσουν το διαστημόπλοιο να φτάσει με μικρή ταχύτητα (20 km/h) και πάνω από όλα ασφάλεια στον Ειρηνικό Ωκεανό. Το πρώτο αυτό ταξίδι, θα διαρκέσει 4 με 6 εβδομάδες.

Στο δεύτερο βήμα, το οποίο είναι εξίσου σημαντικό, «θα φτάσουμε στη πηγή, αλλά δεν θα πιούμε νερό». Στη δεύτερη διαστημική αποστολή, Άρτεμις 2, θα επιβιβαστούν 4 αστροναύτες, οι οποίοι θα προσεγγίσουν στο φεγγάρι, αλλά δεν θα υπάρξει προσσελήνωση. Ο απώτερος σκοπός αυτής της αποστολής, είναι ο έλεγχος της λειτουργίας των συστημάτων υποστήριξης ζωής (life support system).

Αντίστοιχα με την προηγούμενη αποστολή, πρώτο μέλημα είναι να μπει το διαστημόπλοιο στην τροχιά της Γης. Αφού εκτελέσει μια πλήρη περιστροφή της, διάρκειας 90 λεπτών, θα θέσει σε λειτουργία κάποιους πύραυλους, φτάνοντας έτσι σε μια υψηλότερη τροχιά. Σε αυτήν θα κινείται για 42 ώρες. Στις δύο αυτές ημέρες, οι αστροναύτες θα προσαρμοστούν στο καινούριο περιβάλλον.

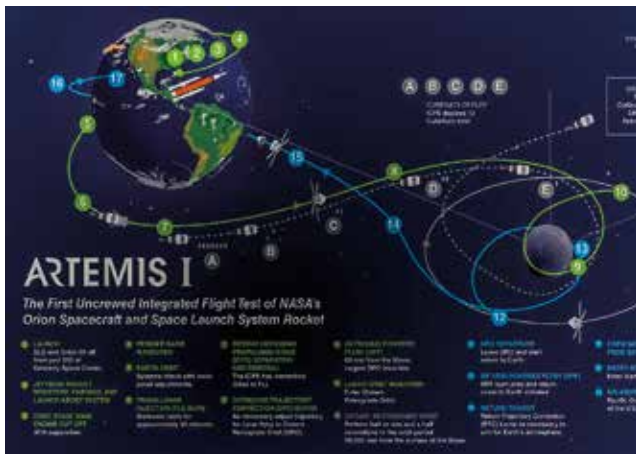
▲
Στο πλαίσιο του προγράμματος του δοκιμαστού νέες τεχνολογίες, θα εξερευνηθούν απάτητες περιοχές της Σελήνης και, γενικότερα, θα προετοιμαστεί η ανθρωπότητα για την προσαρμογή σε άλλους πλανήτες.

λον. Στο πρόγραμμά τους είναι να ελέγξουν τα συστήματα υποστήριξης ζωής, όπως τη γεννήτρια «καθαρού» αέρα και τη συσκευή απομάκρυνσης των υδρατμών και του διοξειδίου του άνθρακα. Μετά από αυτό τον έλεγχο, και υπό την προϋπόθεση ότι είναι επιτυχής, θα τεθούν σε λειτουργία οι τελευταίοι πύραυλοι, για να δοθεί η κατάλληλη ώθηση και να φτάσει το Ορίον στο φεγγάρι. Η μετάβαση θα διαρκέσει τέσσερις ημέρες. Το διαστημόπλοιο, μόλις φτάσει, θα κάνει μια πλήρη περιστροφή και θα κατευθυνθεί προς τη Γη. Η πορεία αυτή θα διαρκέσει άλλες τέσσερις ημέρες. Κατά την επιστροφή, το Ορίον εξαρτάται από το ICPS. Αυτό όχι μόνο θα καθοδηγεί τους αστροναύτες, αλλά θα συγκεντρώνει δεδομένα της πτήσης που δύσκολα υπολογίζονται από τους επιστήμονες. Εν τέλει, το Ορίον θα προσθαλασσωθεί στον Ειρηνικό Ωκεανό με τη βοήθεια αλεξιπτώτων.

Και κάπως έτσι φτάνουμε στο τελικό βήμα. Εκεί που θα γραφτεί ιστορία. Στη διαστημική αποστολή Άρτεμις 3. Οι τέσσερις αστροναύτες που συμμετείχαν στην προηγούμενη αποστολή, αυτή τη φορά απογειώνονται με σκοπό την προσσελήνωσή τους. Το διαστημόπλοιο πρόκειται να ακολουθήσει παρόμοια βήματα με αυτά του Άρτεμις 2 ως προς την απογείωση, τον έλεγχο των συστημάτων και τους πύραυλους. Μόνο που αυτή τη φορά το Ορίον μόλις μπει στη τροχιά της Σελήνης, θα ενωθεί με το Gateway, μια διαστημική βάση που θα βρίσκεται μόνιμα στην τροχιά της Σελήνης.

Την ημέρα μετά την άφιξή τους, δύο από τους τέσσερις αστροναύτες, μια γυναίκα και ένας ➔

άντρας, θα επιβιβαστούν σε ένα άλλο μικρότερο διαστημόπλοιο (HLS-Human Landing System) που θα τους οδηγήσει στη Σελήνη. Οι αστροναύτες θα «χτίσουν» την πρώτη βάση στο φεγγάρι και θα πραγματοποιήσουν σειρά ερευνών. Για τη δημιουργία αυτής της βάσης, θα μεταφέρουν ένα «πακέτο» 100 περίπου κιλών, το οποίο θα περιλαμβάνει εργαλεία και υλικά για την πραγματοποίηση ερευνών. Αυτά θα βοηθήσουν τους αστροναύτες να εξετάσουν το έδαφος της Σελήνης, με ελπίδες για την ανεύρεση νερού και την αναζήτηση πηγών ενέργειας προς αξιοποίηση, κατά προτίμηση ηλιακής. Βεβαίως, οι αστροναύτες δεν θα φύγουν με άδεια χέρια. Στα σχέδια της διαστημικής εταιρίας είναι οι αστροναύτες να επιστρέψουν με δείγματα από τη Σελήνη, της τάξης των 35 κιλών. Αυτά θα βοηθήσουν τους επιστήμονες στη Γη να κατανοήσουν την ιστορία του σύμπαντός μας. Τις πέντε ημέρες που θα περάσουν οι αστροναύτες στη Σελήνη, θα διαμένουν στο διαστημόπλοιο προσσελήνωσης. Την 5^η μέρα το SLH θα εκτοξευθεί για να συναντήσει το Gateway, από όπου θα ξεκινήσει το ταξίδι για την επιστροφή στη Γη. Το ταξίδι επιστροφής ταυτίζεται με αυτό των προηγούμενων αποστολών. Έτσι, λοιπόν, ελπίζουμε ότι θα κλείσει η πρώτη επιτυχής ανθρώπινη διαστημική αποστολή ύστερα από 50 ολόκληρα χρόνια.

Κάπου εδώ το ταξίδι στο χώρο και το χρόνο τελειώνει. Η θεά Άρτεμις μας χαιρετά. Ας ελπίσουμε λοιπόν, στα επόμενα χρόνια να ακούσουμε ξανά μια ιστορική φράση σαν αυτή του Neil Armstrong:

«Ένα μικρό βήμα για τον άνθρωπο, ένα μεγάλο άλμα για την ανθρωπότητα».

Χριστίνα Τσακλόγλου, Β2

Η νίκη της επιστήμης

Aπό την απαρχή της πανδημίας εκφράστηκε μια καινούργια τάση σκοταδισμού, με κύριο αρωγό τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Οι άνθρωποι, έκπληκτοι από την κατάσταση και την καραντίνα, έσπευδαν να πιστέψουν γρήγορα σε συνωμοσίες, αφού, κατ' εκείνους, δεν θα μπορούσε σε μια τέτοια εποχή να εμφανιστεί αυτή η ασθένεια. Έτσι, εμφανίστηκε ένα εύρος συνωμοσιών: από ότι "ο

κορωνοϊός απλώς δεν υπάρχει", έως το ότι "τα εμβόλια είναι τσιπάκια για να μας ελέγχουν". Οι απόψεις αυτές, που δεν έχουν αιτιολόγηση από δεδομένα, διασπείρουν πανικό και άγχος μέσα στην υγειονομική κρίση. Σε όλες φαίνεται να υποχωρεί η λογική και ο ορθός λόγος.

Γενικότερα, η επιστήμη

στους ανθρώπους είναι, λανθασμένα, συνδεδεμένη με την βεβαιότητα. Όπως όμως αναφέρεται στο βιβλίο “Uncertainty: How it Makes Science Advance” του Kevin McCain, η αβεβαιότητα ελκύει την έρευνα και η έρευνα τις ανακαλύπτει. Η επιστήμη, λοιπόν, μελετά τα αβέβαια φαινόμενα και προσπαθεί να τα κατανοήσει. Αυτή η διαδικασία νοήθηκε από τους σκοταδιστές ως κατωτερότητα της επιστήμης. Αντί να δοθεί έμφαση στις γκρι ζώνες της γνώσης, παρουσιάστηκαν όλα ως δυαδικά: καλό ή κακό. Ενώ στην αρχή της πανδημίας οι μάσκες δεν προτεινόταν και αργότερα έγιναν αναγκαστικές λόγω περαιτέρω έρευνας, ακούστηκε πως μας ελέγχουν οι εταιρείες που κατασκευάζουν μάσκες. Ως κλειδί στην αντιμετώπιση του σκοταδισμού αυτού εμφανίστηκε ο ορθολογισμός. Χρειάστηκε, δηλαδή, να συνδυαστεί η ψυχολογική με την επιστημική βεβαιότητα.

Έτσι, η επιστήμη φαίνεται πάλι να υπερισχύει. Σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα με παγκόσμια αλληλεγγύη και συνεργασία επιτεύχθηκε η ανάπτυξη αποτελεσματικών εμβολίων. Με την σκληρή δουλειά των επιστημόνων σε παγκόσμια κλίμακα καταφέραμε να έχουμε στα χέρια μας το κλειδί για την καταπολέμηση της πανδημίας από τον Δεκέμβριο του 2020, σχεδόν ένα χρόνο μετά την έναρξη της πανδημίας. Σχεδόν εκατό χρόνια από την πανδημία της ισπανικής γρίπης και αυτή την φορά φαίνεται πως η επιστήμη τελικά νικά.

Ακόμη και τώρα, όμως, υπάρχει ένας δισταγμός σχετικά με τον εμβολιασμό. Ενώ πολλοί συμπολίτες εμβολιάζονται δημιουργώντας την λεγόμενη “ανοσία της αγέλης”, άλλοι ακόμα ανησυχούν, καθώς ακούν διαρκώς καινούρια σχόλια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ταυτόχρονα, πολλοί διστάζουν να εμβολιαστούν αν δεν είναι με εμβόλιο συγκεκριμένης εταιρείας, καθώς εκείνοι καθόρισαν τα άλλα ως “κατώτερα”. Ο ίδιος ο

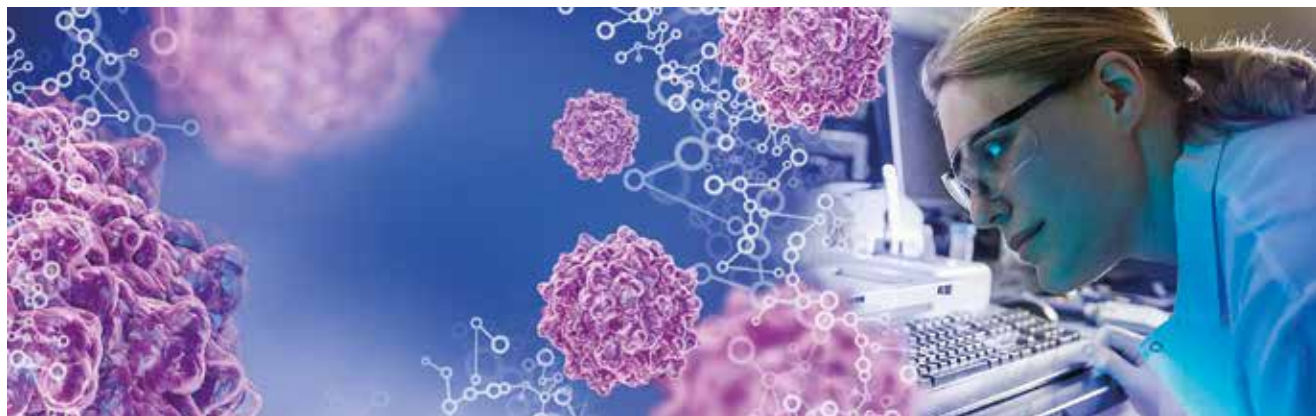

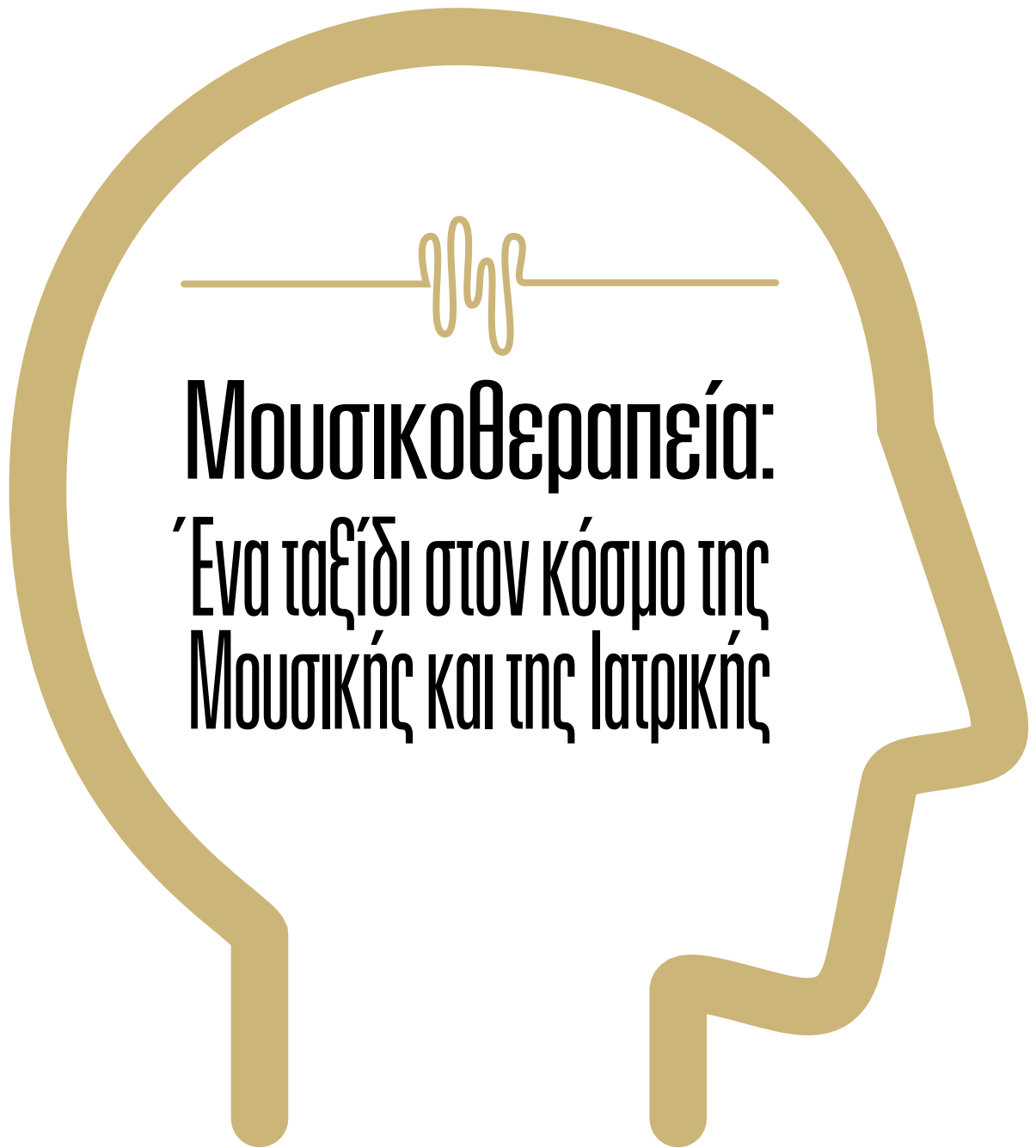
Μετά την παγκόσμια, επίπονη μάχη με τον ισχυρό αυτόν ιό, με την καραντίνα και τους πολλούς θανάτους, που γέννησε αυτή την έκφραση του σκοταδισμού, παρουσιάζεται η ελπίδα με την λειτουργία των εμβολίων. Τελικά, η μεγάλη νίκη της επιστήμης υπογραμμίζει την σημασία του ορθολογισμού και της σε βάθος κατανόησης.

δήμαρχος του Ντετρόιτ στην Αμερική υπονόησε σε ομιλία του πως δύο συγκεκριμένες εταιρείες για το εμβόλιο είναι οι μόνες που θα δεχθεί για τους πολίτες του. Ο McCain γράφει πως για εμάς, που δεν είμαστε επιστήμονες, το καλύτερο είναι να ακούμε προσεκτικά τους ειδικούς και να πάρουμε μια απόφαση με βάση τα δεδομένα. Είναι σημαντικό να χρησιμοποιείται η κριτική σκέψη προκειμένου να αποφεύγονται γρήγορες αποφάσεις, όπως η στροφή στο σκοταδισμό ή η κατανάλωση χλωρίου για την καταπολέμηση του κορωνοϊού.

Μετά την παγκόσμια, επίπονη μάχη με τον ισχυρό αυτόν ιό, με την καραντίνα και τους πολλούς θανάτους, που γέννησε αυτή την έκφραση του σκοταδισμού, παρουσιάζεται η ελπίδα με την εφαρμογή του εμβολιασμού. Τελικά, η μεγάλη νίκη της επιστήμης υπογραμμίζει την σημασία του ορθολογισμού και της σε βάθος κατανόησης.

Χαρά Μωραϊτάκη, Β5

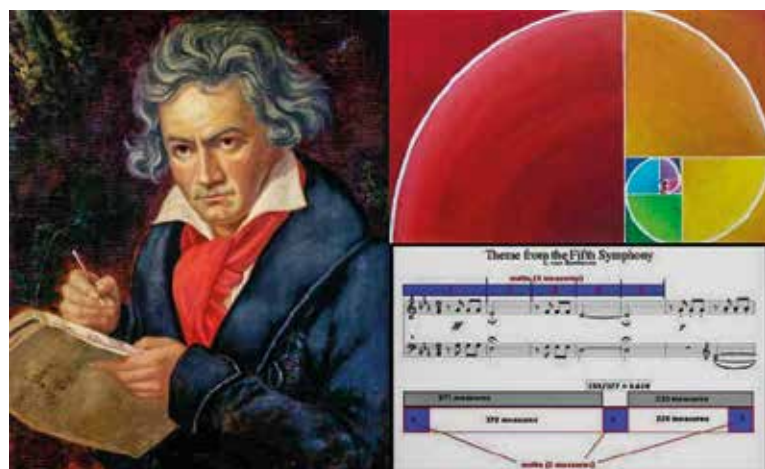
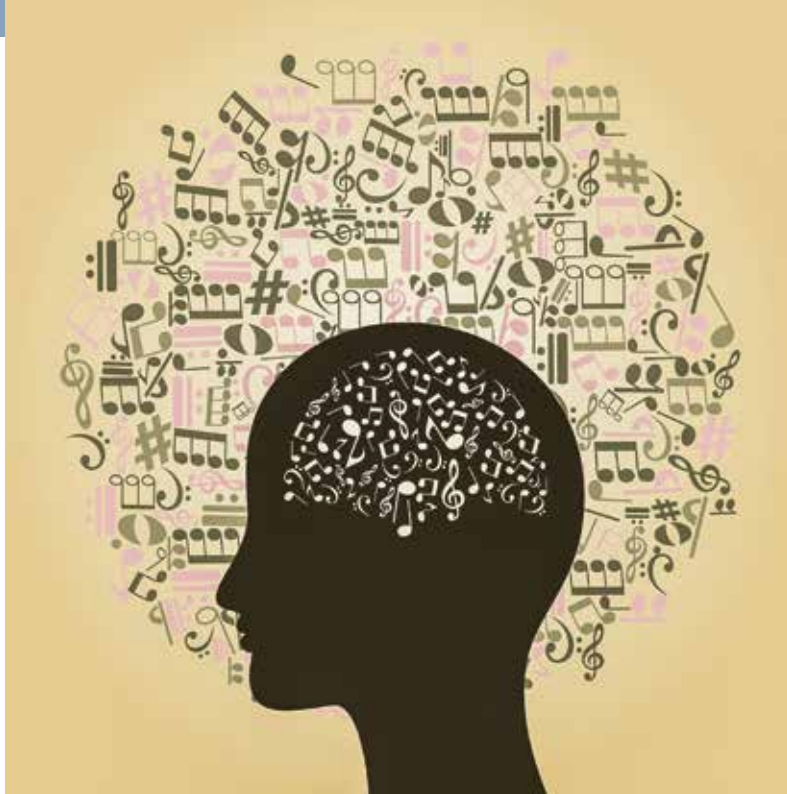

Μ

ΜΟΥΣΙΚΗ. Νότες, ρυθμός, μελωδίες. Και κυρίως, συναισθήματα. Χαρά, λύπη, ενθουσιασμός, απογοήτευση. Όλα μπορούν να εκφραστούν μέσα από τη μουσική. Είναι πάντα εκεί η μουσική. Για τις επιτυχίες και τις αποτυχίες. Για τα χαμόγελα και τα δάκρυα. Η μουσική είναι το μαγικό φως που προβάλλει από το σκοτάδι, το χρώμα που χρειάζεται μια γκριζα εικόνα, το ουράνιο τόξο σε έναν συννεφιασμένο ουρανό, η όαση μέσα σε μια απομονωμένη έρημο. Η μουσική είναι μια σωτήριος δύναμη, το λυτρωτικό φάρμακο σε κάθε δυσκολία. Σε αυτή την ιδιότητά της βασίζεται και η σχέση της με την επιστήμη της Ιατρικής.

Ας ξεκινήσουμε λοιπόν με μια ιστορική αναδρομή. Για τους αρχαίους Έλληνες, η μουσική είχε τη μοναδική δύναμη να καθαρίζει στοιχεία βασανιστικά, τόσο για το μυαλό, όσο και για το σώμα του ανθρώπου. Το τραγούδι του Αυτόλυκου σταμάτησε το αίμα από τις

πληγές του Οδυσσέα, ενώ ο Ορφείας χρησιμοποίησε τη λύρα του για να διεκδικήσει την Ευρυδίκη από τον Άδη, ακόμα και αν τελικά απέτυχε. Στην αρχαία Αίγυπτο, χρησιμοποιούσαν το τραγούδι με τη συνοδεία αυλού για τη θεραπεία της επιληψίας, μιας αρρυθμίας του εγκεφάλου, την οποία ο Ιπποκράτης ονόμαζε ιερά νόσο. Τόσο ο Ιπποκράτης, όσο και ο Πλάτωνας, επικροτούσαν την αξιοποίηση της μουσικής στην Ιατρική. Ο Πλάτωνας μάλιστα αποτέλεσε και τον πρώτο συνταγογράφο μουσικοθεραπείας, προτείνοντας τη χρήση του Δωριέου ήχου στην θεραπευτική διαδικασία. Ο Πυθαγόρας, αντίστοιχα, διαίρεσε μια χορδή σε απλούς λόγους, δημιουργώντας τα γνωστά αρμονικά μουσικά διαστήματα, τα οποία εμφανίζονται και σε κάθε στοιχείο της φύσης, ακόμα και στο ανθρώπινο σώμα. (Ακολουθία Φιμπονάτσι). Παρόλη την χρή-

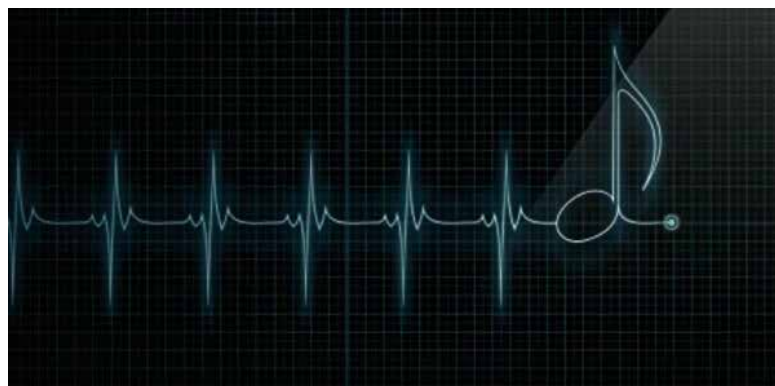

δισμένοι πάνω στον μουσικό ρυθμό, το σώμα δονείται σύμφωνα με αυτόν. «Νους ορά και νους ακούει», έλεγαν οι αρχαίοι Έλληνες. Ο χτύπος της καρδιάς, λοιπόν, ακολουθεί έναν συγκεκριμένο μουσικό ρυθμό, τον οποίο ακολουθεί και ο εγκέφαλος, μέσω ειδικών σημάτων που του αποστέλλονται από τον προμήκη, το εγκεφαλικό στέλεχος, τους πυρήνες που ρυθμίζουν αυτόματα την αναπνοή και την κυκλοφορία. Όταν ο άνθρωπος εκτίθεται σε ένα ακουστικό ερέθισμα, πραγματοποιείται συντονισμός του ρυθμού αυτού με το κυκλοφορικό του σύστημα. Σε χαρακτηριστικό πείραμα που πραγματοποιήθηκε σε ασθενείς οι οποίοι, κατά τη διάρκεια καθετηριασμών καρδιάς, άκουγαν όπερα, όπως κομμάτια του Verdi και καντάτες του Bach, παρατηρήθηκε

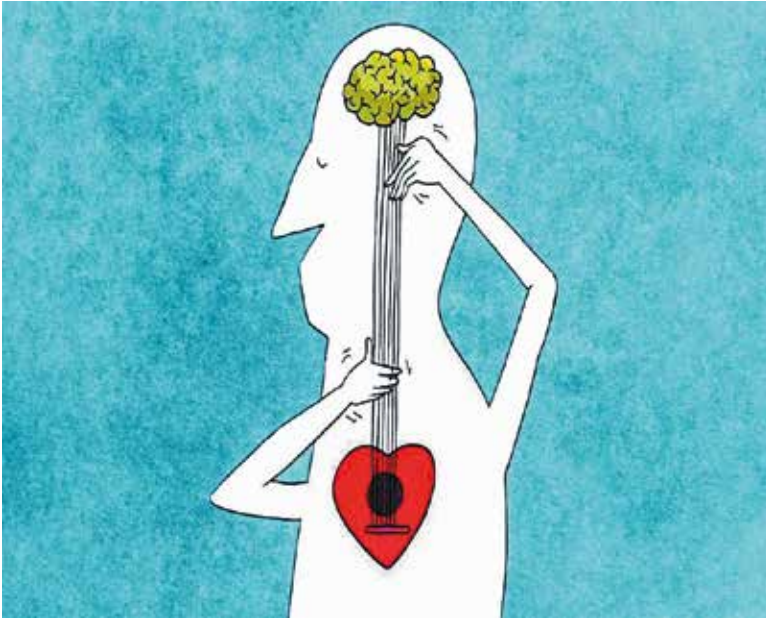
ση της μουσικοθεραπείας στην αρχαιότητα, τελικά αναγνωρίστηκε επίσημα μετά το 1950, με αφορμή ένα πείραμα που πραγματοποιήθηκε σε τραυματίες του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου, και απέδειξε ότι η μουσικοθεραπεία είχε ευεργετικά αποτελέσματα στην αποκατάστασή τους.

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΡΥΘΜΙΚΟ ΟΝ. Ήδη από την εμβρυική ηλικία, ακούει 28 εκατομμύρια φορές τον χτύπο της καρδιάς της μητέρας. Ένα αρχέγονο άκουσμα, καθολικό και διαχρονικό στον τρόπο αντίληψης, το οποίο συνιστά τη μουσική της ζωής. Σύμφωνα με την νευροεπιστήμη, είμαστε κουρ-

με τη βοήθεια μαγνητικής τομογραφίας, μια διαφορετική αντίδραση του εγκεφάλου σε κάθε ακουστικό ερέθισμα. Όταν οι ασθενείς άκου-

Πολλά παιδιά με αυτισμό παρουσιάζουν ιδιαίτερες ικανότητες στη μουσική, αφού λειτουργούν περισσότερο μέσω του ρυθμού και της αρμονίας, παρά μέσω του λόγου.

γαν forte (ισχυρής έντασης) κομμάτια, σε γρήγορο tempo, ενεργοποιούνταν το συμπαθητικό νευρικό τους σύστημα και άρα αυξανόταν η ταχύτητα των καρδιακών παλμών, η αρτηριακή πίεση αλλά και η αδρεναλίνη, ενώ, όταν άκουγαν piano (χαμηλής έντασης) κομμάτια σε αργό tempo, παρατηρούνταν τα αντίθετα αποτελέσματα. Η δυναμική, δηλαδή, της μουσικής καθρεφτιζόταν στο αυτόνομο νευρικό σύστημα του ασθενούς. Με τον ίδιο τρόπο διαπιστώθηκε και η υπεροχή της μουσικής έναντι του λόγου, αφού στον εγκέφαλο υπάρχουν συγκεκριμένα νευρωνικά καλώδια που σχετίζονται με τη μουσική. Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, που ασθενείς μετά από εγκεφαλικό επεισόδιο, έχουν τη δυνατότητα να τραγουδούν, αλλά όχι να μιλούν, έχουν δηλαδή αφασία, αλλά όχι αμουσία.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΡΙΝΕΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ για την ανάπτυξη του εμβρύου κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης. Το έμβρυο έχει την ικανότητα ακρόασης ήδη από την 16^η εβδομάδα της κύησης και μπορεί να αφουγκραστεί όσα περίπου και το αυτί ενός ενήλικου, δηλαδή ήχους με συχνότητα μικρότερη των 500 Hertz. Αναπτύσσει ακουστική μνήμη και μπορεί να ξεχωρίζει τους ήχους της δικής του μητέρας, νιώθοντας τους ήχους της καρδιάς και της κυκλοφορίας του αίματός της, ακόμα και σε μεγαλύτερη ηλικία. Για τον λόγο αυτό, οι νέες μητέρες κρατούν τα νεογνά στο αριστερό πλάι, κοντά στην καρδιά τους, για να ακούν τον ρυθμό της, ο οποίος τα ηρεμεί. Στο γεγονός αυτό στηρίχθηκε και έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε στο νοσοκομείο Pigunt των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου οι ερευνητές ηχογράφησαν τους ήχους από το σώμα της μητέρας και, αφού τους εμπλούτισαν με απαλή μουσική, τους έπαιξαν σε μονάδες θεραπείας πρόωρων νεογνών. Όσα νεογέννητα άκουσαν τη μουσική αυτή βγήκαν γρηγορότερα από τις θερμοκοιτίδες και παρουσίασαν γρηγορότερη ανάπτυξη.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ σημαντικά στην ανάπτυξη του εγκεφάλου. Οι νευρώνες, που είναι αραιοί κατά τη γέννηση ενός παιδιού, αποκτούν τη μέγιστη πυκνότητά τους περίπου στα 6 χρόνια του παιδιού και αρχίζουν να αραιώνουν ξανά περίπου στα 14 του χρόνια. Για τον λόγο αυτό και η μουσική παιδεία, όταν ξεκινά περίπου στην ηλικία των 6 ετών, βοηθά στην μάθηση, την εκπαίδευση, και αναπτύσσει δεξιότητες όπως η μνήμη, η προσωρινή χωρική αντίληψη, η ανεξαρτησία κινήσεων, η επικοινωνία, η συνεργασία, η αυτοεκτίμηση, η επίλυση μαθηματικών και γλωσσικών προβλημάτων. Για τον λόγο αυτό, η μουσικοθεραπεία εφαρμόζεται εκτενώς σε παιδιά με αυτισμό. Η μουσική τα βοηθά να κατανοήσουν το περιβάλλον τους, να επικοινωνήσουν, να κοινωνικοποιηθούν, να εκφραστούν, αλλά και να χαλαρώσουν, περιορίζοντας την αυτοτραυματική τους συμπεριφορά. Μάλιστα, πολλά παιδιά με αυτισμό παρουσιάζουν ιδιαίτερες ικανότητες στη μουσική, αφού λειτουργούν περισσότερο μέσω του ρυθμού και της αρμονίας, παρά μέσω του λόγου.

Η ΜΟΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑ μπορεί να εφαρμοστεί στην καρδιολογία, την ογκολογία, την νευροχειρουργική, σε ασθενείς με Αλτσχάιμερ. Σε ασθενείς που αναρρώνουν σε μονάδες εντατικής θεραπείας, η ακρόαση μουσικής φαίνεται να χαμηλώνει την πίεση, τους καρδιακούς παλμούς, τις ορμόνες του αίματος, να διευκολύνει τον ύπνο. Σχεδόν ισοδυναμεί με φάρμακο, ενώ μπορεί να είναι και προσωποποιημένη, προσαρμοσμένη στις προτιμήσεις του ασθενούς, παρέχοντας ακόμα πιο στοχευμένη

θεραπεία. Στην Γερμανία, μάλιστα, σε κάποια νοσοκομεία, υπάρχουν δωμάτια τα οποία συνδυάζουν την ζωντανή μουσική με βίντεο που προβάλλονται στους τοίχους και απεικονίζουν

εικόνες της φύσης, προκαλώντας ένα συναίσθημα γαλήνης στον ασθενή. Η μουσική έχει τη μοναδική ικανότητα να απαλύνει τον πόνο, απομακρύνοντας το μυαλό του ανθρώπου από το σώμα του, όπως παρατηρήθηκε σε καρκινοπαθείς οι οποίοι άκουγαν μουσική κατά τη διάρκεια της χημειοθεραπείας ή σε γυναίκες κατά τη διάρκεια του τοκετού, οι οποίες, χάρη στη μουσική, δεν χρειάστηκαν επισκληρίδιο για να περιορίσουν τον πόνο. Η μουσική αυξάνει την έκκριση της ντοπαμίνης, της ακετοκίνης και της σεροτονίνης, των ορμονών της ευχαρίστησης και της χαλάρωσης, αποτελεί δηλαδή ένα φυσικό, υγιεινό ναρκωτικό. Αντικαθιστά τα οπιοειδή σε εγχειρήσεις, τα αγχολυτικά και αναλγητικά φάρμακα, αποσπά την προσοχή των ασθενών κατά τη διάρκεια επεμβάσεων με τοπική αναισθησία. Αξιοποιείται ακόμα και από τους ίδιους τους χειρουργούς, για να αυξήσουν τη συγκέντρωση και την απόδοσή τους, κατά τη διάρκεια των εγχειρήσεων. Η μουσικοθεραπεία, συνεπώς, είτε είναι παθητική είτε βιωματική, αξιοποιείται σε ιατρεία, νοσοκομεία, κέντρα αποκατάστασης, και έχει ευεργετικά αποτελέσματα στη θεραπεία των περισσότερων ασθενών, όπως μαρτυρούν και οι ίδιοι.

Η ΖΩΗ ΜΑΣ είναι σαν ένα κομμάτι μουσικής jazz. Είναι ένα παιχνίδι, στο οποίο κάθε κύτταρο δουλεύει ανεξάρτητα, αυτοσχεδιάζει, και όλα μαζί συνεργάζονται με σκοπό τη λειτουργία του οργανισμού. Πρέπει να ρισκάρεις στη ζωή, να πάρεις αποφάσεις, όπως ακριβώς και σε μια ορχήστρα. Ίσως για τον λόγο αυτό να συνδέθηκε τόσο στενά με την Ιατρική, μια επιστήμη που μελετά τη ζωή. Προσωπικά, έχοντας μεγαλώσει μπροστά σε ένα πιάνο, έμαθα να αγαπώ τη μουσική, κατάλαβα τη δύναμή της να με αναζωογονεί, τόσο ψυχικά, όσο και σωματικά. Έχει αυτή τη μαγεία που σε ταξιδεύει, που σου επιτρέπει να εκφραστείς ελεύθερα, σου σκουπίζει τα δάκρυα, σου διώχνει το θυμό, σε αφήνει με ένα χαμόγελο στα χείλη. Αυτός είναι, πιστεύω, και ο απώτερος στόχος της μουσικοθεραπείας. Να ανακουφίσει τον άνθρωπο, αλλά και να τον ταξιδέψει στον παραμυθένιο αυτό κόσμο με τις νότες, τις μελωδίες, τους ρυθμούς. Τον κόσμο που ονομάζεται ΜΟΥΣΙΚΗ.

Κωνσταντίνα Φαμελιάρη, Γ6

Η ζωή μας είναι σαν ένα κομμάτι μουσικής jazz. Είναι ένα παιχνίδι, στο οποίο κάθε κύτταρο δουλεύει ανεξάρτητα, αυτοσχεδιάζει, και όλα μαζί συνεργάζονται με σκοπό τη λειτουργία του οργανισμού.

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ Σ' ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ...

Σ

ΕΝΑΝ ΚΟΣΜΟ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΕΙ με ραγδαίους ρυθμούς, η τέχνη δρα ως χάρτης νέων τάσεων, ιδεών, σκέψεων και συναισθημάτων. Η ελληνική μουσική και κινηματογραφική σκηνή βιώνουν ίσως την πιο πλούσια στιγμή τους στο χρόνο και αγκαλιάζουν καλλιτέχνες που αποτυπώνουν την πνοή του σήμερα, σε έναν κόσμο χωρίς σύνορα. Δεσποινίς Τρίχρωμη, Αλέξανδρος Βούλγαρης – aka The Boy, Nalyssa Green, Κτίρια τη Νύχτα, Felizol, είναι ονόματα που δημιουργούν και συνδημιουργούν στην Ελλάδα τα τελευταία 15 χρόνια, χαράσσοντας ιδιαίτερες καλλιτεχνικές τροχιές και μετουσιώνοντας ερεθίσματα ανά τον κόσμο και ανά τα χρόνια σε νέες εμπειρίες τέχνης για την ελληνική πραγματικότητα.

ΟΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ. Μια «αόρατη» μουσικός, λογοτέχνης και ποιήτρια, γνωστή μέσω του nom de plume, η Δεσποινίς Τρίχρωμη, δραστηριοποιείται ενεργά από το 2014. Έχει προσφέρει στο κοινό τρεις προσωπικούς δίσκους – «Που πάνε τα μπαλόνια» (2014), «Όνομα ζώο πράγμα» (2017) και «Φίλες» (2020) – συνοδευόμενος από αντίστοιχα βιβλία που επιταχύνουν την κατάδυση στους δημιουργικούς μικροκόσμους που μας εισάγει κάθε της project. Minimal ενορχηστρώσεις και κρυστάλλινα φωνητικά που αναδεικνύουν την έντονη εικονοποιία των στίχων χαρακτηρίζουν τη μουσική της. Coco Rosie (freak folk μπάντα των αρχών του 2000), Λένα Πλάτωνος (η «μητέρα» της ελληνικής electronica) και Laurie Anderson (εκφράστρια της avant-garde στη Νέα Υόρκη του 1970) απαρτίζουν το μοναδικό μείγμα των επιρροών της. Εκτός των solo projects, έχει να επιδείξει ακόμα πολλές συνεργασίες σε δίσκους και κινηματογραφικά soundtracks με (μεταξύ άλλων): Nalyssa Green, The Boy, Moa Bones, Logout, Jack Heart, Lumiere Brother και άλλους.

«Ένα αγόρι και τα γυαλιά του» - *The Boy (and his glasses)* – είναι ο καλλιτεχνικός αυτοπροσδιορισμός του μουσικού και σκηνοθέτη Αλέξανδρου Βούλγαρη. Καρπός της συγγραφέως Ιωάννας Καρυστιάνη και του σκηνοθέτη Παντελή Βούλγαρη, ο *The Boy* έκανε το κινηματογραφικό του ντεμπούτο με την ταινία «Το Ροζ» το 2006, μια αποτύπωση του πόνου της αναζήτησης της ανιδιοτελούς αγάπης σε μια καθημερινότητα υποκρισίας, εν μέσω εικόνων κοινωνικού ρατσισμού στην Αθήνα των αρχών του 2000 και τηλεοπτικών εξιδανικεύσεων της εποχής. Ο κινηματογραφικός κόσμος του *The Boy* πάντρευε τον Qubrick με τον Γκάλη, τη Λολίτα με τη χαμένη αθωότητα της μετανάστευσης.

Την ίδια χρονιά, και μετά από κάποιες σποραδικές solo δουλειές, έγινε και το μουσικό ξεκίνημα του σχήματος “Mary and the Boy” με την τραγουδίστρια και ηθοποιό Μαίρη Τσώνη. Το piano punk δίδυμο με επιρροές από Ella Fitzgerald ως Dresden Dols – το cabaret punk δίδυμο της Amanda Palmer και του Brian Viglione – εισήγαγε μοναδικό στα χρονικά της ελληνικής πραγματικότητας ήχο και έδωσε στο κοινό τρεις δίσκους, με διασημότερο τον «Time Machine» του 2009 με τη συμμετοχή του Felizol. Έκτοτε, ο *The Boy* έχει να επιδείξει δεκάδες μουσικές δουλειές – άλλοτε ανεξάρτητα album, άλλοτε soundtracks ταινιών, δικών του ή άλλων Ελλήνων δημιουργών, σε αγγλόφωνο ή ελληνόφωνο στίχο –, καθώς και τρεις ακόμα μεγάλου μήκους ταινίες, με πιο πρόσφατη την «Winoπα, μια ημέρα στην παραλία», με πρωταγωνίστριες τέσσερις φίλες που κρύβουν την κοινή τους ιστορία μέσα σε κινηματογραφικές φαντασιώσεις.

Αλέξανδρος Βούλγαρης (*The Boy*)

ΚΤΙΡΙΑ ΤΗ ΝΥΧΤΑ – ένα ανώνυμο προφίλ στο Myspace το 2007 εξελίχθηκε στο καλλιτεχνικό προσωνόμιο του Έλληνα μουσικού και παραγωγού από την Αθήνα. Έχει να επιδείξει 9 προσωπικές δουλειές – 7 LP και 2 EP –, είναι συνιδρυτής και μέλος των σχημάτων «Betty Loop Loop», «Το Βίντεο Χέρι» και «Αγόρι Γιώργος», καθώς και παραγωγός πλήθους album και κινηματογραφικών soundtracks καλλιτεχνικών συνεργατών. Χαρακτηρίζεται από την ιδιαίτερη προσέγγισή του στη σύνθεση και την ηχογράφιση, αποφεύγει τα «αποστειρωμένα» επαγγελματικά στούντιο και παντρεύει σε περιβάλλον δωματίου μουσικά όργανα και «αντικείμενα που δεν προορίζονταν για μουσική». Το album του «Κενοί Χώροι» ηχογραφήθηκε σε διάρκεια 23 ετών σε διάφορες τοποθεσίες, όπως μια παραλία στο Λιβυκό, ένας φωταγωγός στην Αθήνα και οι σκάλες ενός σταθμού του Λονδίνου. Ο χαρακτήρας των προσωπικών του album μπορεί να προσδιοριστεί ως concept, με την στιχουργία να συμπληρώνει την ιδιαίτερη παραγωγή για την παρουσίαση μιας ιστορίας. Παραδείγματος χάρη, το album «Συγκεκριμένα Διαμερίσματα» του 2016 αποτελεί μια αποτύπωση της Αθήνας την τελευταία δεκαετία μέσα από τις «φωνές» 30 διαμερισμάτων της πρωτεύουσας. ➔

Το αιώνιο ερώτημα περί ύπαρξης παρθενογένεσης στην τέχνη παραμένει ρητορικό. Όμως η συνάρτηση συνεχώς αυξανόμενων ερεθισμάτων και πηγών έμπνευσης με τη διεύρυνση των ορίων της καλλιτεχνικής έκφρασης είναι αδιαμφισβήτητη.

Μπλουμ | Nalyssa Green

Η Βιολέτα Σαραφιανού, γνωστή στον καλλιτεχνικό κόσμο ως Nalyssa Green, έκανε την επίσημη εμφάνισή της στην ελληνική μουσική σκηνή το 2010 με το αγγλόφωνο «Barock». Το «Μπλουμ» του 2018 αποτελεί τον πρώτο ελληνόφωνο δίσκο της, με τον δεύτερο να βρίσκεται στα σκαριά και να αναμένεται στα τέλη του 2020. Έχοντας επιδείξει μια σειρά από αξιοσημείωτες συνεργασίες – μεταξύ αυτών και μια συμμετοχή στο δίσκο «Λόλα» του Κωστή Μαραβέγια –, ξεχωρίζει για τη χαρακτηριστική χροιά της, τον ποιητικό στίχο και την ποικιλία εννοημάτων και των ειδών μουσικής που παρουσιάζει.

Μια μουσικόφιλος της εποχής της, αναφέρει ως επιρροές καλλιτέχνες και σχήματα του αιώνα μας σε Ελλάδα και εξωτερικό, από τον lo-fi folk Damien Jurado, ως τη νέα βασίλισσα της pop Billie Eilish, από το Κερκυραϊκό rock των Κόρε-Υδρο ως την afro hip hop του Childish Gambino, από τον singer-songwriter Kevin Morby ως τον indie-pop Enripidis and His Tragedies και τον μόνιμο συνεργάτη της *The Boy*. Τα τελευταία δύο καλοκαίρια παρουσίασε σε συνεργασία με τη Sugahspank! και την Lou is ένα live αφιερώμα στη μουσική εργογραφία του Καναδού θρύλου Leonard Cohen. Παράλληλα, δραστηριοποιείται από το 2014 στη σύνθεση μουσικής για θεατρικές παραστάσεις, ενώ ασχολείται και με την ηθοποιία.

ΜΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΕΙ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΕΤΑΙ.

Το αιώνιο ερώτημα περί ύπαρξης παρθενόγενεσης στην τέχνη παραμένει ρητορικό. Όμως η συνάρτηση συνεχώς αυξανόμενων ερεθισμάτων και πηγών έμπνευσης με τη διεύρυνση των ορίων της καλλιτεχνικής έκφρασης είναι αδιαμφισβήτητη. Ως κοινό, ζούμε, δημιουργούμε και αφουγκραζόμαστε την πνοή της εποχής μας. Και οι δημιουργοί του σήμερα εκπνέουν τον αέρα μας. Η σύγχρονη ελληνική καλλιτεχνική σκηνή χειραφετείται από τα βιομηχανικά πρότυπα και πλέει απελευθερωμένη στα ανοιχτά του σήμερα. Ο μοντέρνος, ολίγον γλυκανάλατος Woody Allen σατιρίζεται στη Winona, η Nalyssa Green θέτει τον ερωτισμό μακριά από φαντα-

χερα κλισέ τραγουδώντας «κοκτέιλ να σε κάνω με παγάκια» και ο *Κτίρια τη Νύχτα* στήνει ένα ψυχεδελικό μουσικό θρίλερ μέσα από τα τυποποιημένα χρώματα σχολικών τετραδίων στην «Μαύρη Δημοτικού». Όλα αυτά, εν μέσω διαλόγων με σύγχρονα ιδιώματα, σε εννοηστρώσεις ηλεκτρονικού ήχου, σε διαδραστικά live, σε κοινό που είναι πιο συχνά δίπλα, παρά απέναντι.

Η σχέση των σύγχρονων αυτών Ελλήνων δημιουργών με το κοινό δομείται σύμφωνα με τις τάσεις του σήμερα. Η επικοινωνία γίνεται κατά κόρον στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με τρόπο προσωπικό και όχι μέσω τυποποιημένων επαγγελματικών σελίδων. Κοινό και καλλιτέχνες μοιράζονται προτάσεις, αλληλεπιδρούν και χαράσσουν κοινές πορείες. Η προσωπικό-

Το ύφος του σχολίου αποτυπώνει χαρακτηριστικά το πνεύμα της εποχής. Ο όρος @ αποτελεί το σύγχρονο γενικευμένο προσδιορισμό ατόμων, προς αποφυγή προκαταλήψεων.

τητα του δημιουργού εξελίσσεται σε μέρος της καλλιτεχνικής του έκφρασης, και ταυτίζεται ή συνυπάρχει με την καλλιτεχνική περσόνα. Το κοινό αφουγκράζεται, εντυφεί βαθύτερα στο έργο, επενδύει στην εξάπλωση της τέχνης που αγαπά, εκφέρει γνώμη και αισθάνεται μέρος της εξέλιξης. Ένα live συζητιέται και νοσταλγείται σε μια κοινότητα που μεγαλώνει, μια ταινία γίνεται αντικείμενο προσμονής και ο καλλιτέχνης αγωνίζεται για να παρέχει πρόσβαση σε όλους τους ενδιαφερόμενους, ένας καλλιτεχνικός συνεργάτης δε διαφημίζεται αλλά προτείνεται σε μια παρέα με κοινά ερεθίσματα, ένα αγαπημένο τραγούδι ή μια σκέψη «μοιράζονται» σε αυτόν τον άλλου τύπου «κύκλο φίλων».

Το κλίμα εξάπλωσης της τέχνης του σήμερα δε διαφέρει πολύ από το πλαίσιο του συγκεκριμένου άρθρου. Μεταφέρω ιστορίες, ενδιαφέροντα και δείγματα τέχνης που αγαπώ σε μια παρέα φίλων που ζει και αναζητά έκφραση στην κοινή μας πραγματικότητα. Η σύγχρονη ελληνική καλλιτεχνική σκηνή έχει να επιδείξει δημιουργούς για όλα τα γούστα, που προσφέρουν συνεχώς καινούριους μοναδικούς ήχους και εικόνες –τουλάχιστον, όσο ο κόσμος μας αλλάζει και τα ερεθίσματα εξελίσσονται. Το παρόν και το μέλλον μοιάζει συναρπαστικό. Και γίνεται όλο και περισσότερο συναρπαστικό, όσο μεγαλώνει η αλληλεπίδραση.

Οπότε..., δημιουργοί του σήμερα, το άρθρο αυτό είναι αφιερωμένο από μένα σε εσάς.

Έλενα Καρόκη, Γ1

Η «ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ» είναι μία από τις διασημότερες νωπογραφίες του Ιταλού καλλιτέχνη της αναγεννησιακής περιόδου, Ραφαήλ. Η νωπογραφία διακοσμεί έναν τοίχο του δωματίου με το όνομα «Δωμάτιο των υπογραφών», που βρίσκεται στο αποστολικό παλάτι του Βατικανού. Η εν λόγω τοιχογραφία έχει μήκος 7,7 μέτρα και ύψος 5 μέτρα, δημιουργήθηκε μεταξύ 1510 και 1511 και θεωρείται «το αριστούργημα του Ραφαήλ και η τέλεια ενσάρκωση του κλασικού πνεύματος της ύστερης Αναγέννησης».

ΡΑΦΑΗΛ

«Η ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ»

Ο ΤΙΤΛΟΣ «Σχολή των Αθηνών» δε δόθηκε από τον Ραφαήλ, όμως ο ίδιος καλλιτέχνης του απέδωσε το χαρακτηρισμό “causarum cognitio”, δηλαδή «να γνωρίζεις τις αιτίες», συμπέρασμα των φιλοσοφικών θεωριών του Αριστοτέλη από τα έργα «Τα μεταφυσικά» και «Φυσικά». Στο κέντρο βλέπουμε τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη με τη στάση των χεριών τους να αποτελεί σημειολογική προσέγγιση των φιλοσοφικών τους θεωρήσεων. Από τη μία,

ο Πλάτωνας δείχνει με το δάχτυλό του προς τον ουρανό, δηλαδή την κατοικία των Ιδεών, κρατώντας το βιβλίο «Τίμαιος» και από την άλλη, ο Αριστοτέλης δείχνει με το δάχτυλό του προς την γη, καθώς αναφέρεται στον κόσμο της εμπειρίας, κρατώντας «Τα Ηθικά Νικομάχεια». Τον πίνακα πλαισιώνει η παρουσία πολλών φιλοσόφων, οι οποίοι παρακολουθούν αυτή την «γιγαντομαχία». Είναι αναμφίβολα εκπληκτικός ο τρόπος με τον οποίο ο καλλιτέχνης χρησιμοποιεί κάθε στοιχείο της ζωγραφικής, για να τονίσει και να εκφράσει τις φιλοσοφικές θεωρίες.

Μάγια Λεμονά, ΓΙ

ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ να απολαύσουν από κοντά τον εντυπωσιακό πίνακα έχουν οι επισκέπτες της Βουλής των Ελλήνων, καθώς αποτελεί ένα από τα λαμπρά εκθέματα της έκθεσης για τους δύο αιώνες ελεύθερου ελληνικού κράτους. Ο πίνακας ταξίδεψε, με προορισμό τη Βουλή, από την επίσημη κατοικία του Προέδρου της Γαλλικής Εθνοσυνέλευσης στο Παρίσι.

Η Γαλλική Εθνοσυνέλευση φιλοξενεί αυτόν τον πίνακα για να δείξει ότι φιλοδοξεί, όπως κάθε Κοινοβούλιο θα φιλοδοξούσε, οι αποφάσεις που παίρνονται να είναι υπό την αιγίδα τέτοιων σπουδαιών πνευμάτων, όπως οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι.

IT'S ALL ABOUT FASHION!

Theresa May

Kamala Harris

ΤΟ 2016 Η ΤΕΡΕΖΑ ΜΕΪ, η δεύτερη γυναίκα πρωθυπουργός της Αγγλίας, προκαλεί ένα μεγάλο κύμα από σχόλια με τα «τρελά» παπούτσια που φορούσε. Γι' αυτήν τα ευφάνταστα παπούτσια της επιτρέπουν να δείχνει τον πραγματικό της εαυτό και να κάνει την παρουσία της αισθητή στις συναντήσεις υψηλού επιπέδου. Τρία χρόνια αργότερα, το 2019, όλες οι γυναίκες από το κόμμα των Δημοκρατικών εμφανίζονται στο αμερικάνικο Κογκρέσο ντυμένες στα λευκά (ένα χρώμα που συνδέεται ιστορικά με τις Σουφραζέτες), σε μια προσπάθειά τους να προειδοποιήσουν και να αποδείξουν στον τότε Αμερικανό Πρόεδρο Donald Trump ότι είναι έτοιμες να τον αντιμετωπίσουν με κάθε τρόπο.

Με την επιλογή του λευκού χρώματος, γυναίκες του Δημοκρατικού Κόμματος μέλη του Κογκρέσου, «θυμίζουν» στον Ντόναλντ Τραμπ το κίνημα για την ψηφοφορία των γυναικών που οδήγησε στην επικύρωση της 19ης τροπολογίας και ανέδειξε τα δικαιώματα και τη θέση της γυναίκας το 1920.

ΕΙΝΑΙ, ΛΟΙΠΟΝ, ΓΕΓΟΝΟΣ ότι τα τελευταία χρόνια η μόδα εκφράζει όλο και πιο έντονα πολιτικές στάσεις και ιδεολογίες. Ο κλάδος αυτός έχει καταφέρει να διεισδύσει στον χώρο της πολιτικής και να τον αλλάξει. Αποτελεί έναν τρόπο επικοινωνίας που προηγείται του διαλόγου, βασίζεται αποκλειστικά στην δύναμη της εικόνας, δημιουργώντας θετικούς ή αρνητικούς συνειρμούς. Πλέον, για να μπορέσει ένας πολιτικός να διατηρήσει το κύρος του, κυρίως μια γυναίκα, δεν είναι μόνο απαραίτητες οι ομιλίες, αλλά απαιτούνται και οι εμφανίσεις του, οι οποίες θα εμπνεύσουν και θα επηρεάσουν τον κόσμο.

Το κίνημα των «Μαύρων Πανθέρων» ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1966 και παρέμεινε ενεργό μέχρι το 1982.

Η ΔΙΑΣΗΜΗ ΣΧΕΔΙΑΣΤΡΙΑ ΜΟΔΑΣ

Miuccia Prada έχει πει: «Το τι φοράς είναι το πώς παρουσιάζεις τον εαυτό σου στον κόσμο, ειδικά σήμερα, που οι ανθρώπινες επαφές είναι τόσο γρήγορες. Η μόδα είναι μια άμεση γλώσσα». Και πράγματι. Η μόδα καλείται πολλές φορές να εκφράσει τις πεποιθήσεις, τις επιδιώξεις και την προσωπικότητα των πολιτικών που την υιοθετούν. Δεν αποτελεί έναν τυχαίο συνδυασμό, αλλά μια συνειδητή προσπάθεια διαμόρφωσης μιας συγκεκριμένης εικόνας, αποκαλύπτοντας την ταυτότητά τους, χωρίς να χρειάζεται καν η λεκτική επικοινωνία. Για παράδειγμα, η Kamala Harris, η πρώτη γυναίκα αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, χρησιμοποιεί το στυλ της ως ένα μέσο απεικόνισης της αυθεντικότητας του χαρακτήρα της. Τα All Star παπούτσια της καταφέρνουν να μεταδώσουν την αυτοπεποίθηση και την σιγουριά της, ενώ τα μαργαριταρένια κολιέ της αναδεικνύουν την ηρεμία και την επιβλητικότητα του χαρακτήρα της.

Το τι φοράς είναι το πώς παρουσιάζεις τον εαυτό σου στον κόσμο, ειδικά σήμερα, που οι ανθρώπινες επαφές είναι τόσο γρήγορες. Η μόδα είναι μια άμεση γλώσσα...

Miuccia Prada

ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ, το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα «πολιτικού ενδύματος» αποτελεί η απόρριψη της γραβάτας από τους υποστηρικτές της σοσιαλιστικής ιδεολογίας. Οι εκπρόσωποι αυτού του χώρου με αυτήν την «επαναστατική» κίνηση δείχνουν έντονα την αμφισβήτησή τους για τα καπιταλιστικά πρότυπα ενώ προβάλλουν την ριζοσπαστική τους νοοτροπία. Αν και αυτή η επιλογή θεωρείται από πολλούς ως ένα ακόμα πολιτικό τρικ για την προσέλκυση οπαδών, έρχεται να αποδείξει ότι η γλώσσα της μόδας υπερτερεί του λόγου, καθώς στέλνει δυνατά ιδεολογικά μηνύματα.

ΒΕΒΑΙΑ, Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΝΔΥΜΑΣΙΑΣ δεν σταματά μόνο σε άτομα κύρους, αλλά γίνεται όπλο έκφρασης του πνεύματος ολόκληρων κινήματων και δηλώνει τις διεκδικήσεις και τα αιτήματά τους. Το κίνημα των «Black Panthers», μια ριζοσπαστική οργάνωση Αφροαμερικανών που έδρασε στην Αμερική από το 1966 έως το 1982, χρησιμοποιεί το μαύρο χρώμα ως σύμβολο αντίστασης κατά της αστυνομικής βίας εναντίον των έγχρωμων στις ΗΠΑ. Παράλληλα, το αντιφασιστικό κίνημα «Antifa» επιλέγει και αυτό σκουρόχρωμες ενδυμασίες σε μία προσπάθεια διάδοσης των αντι-ρατσιστικών μηνυμάτων.

ΟΙ ΕΝΔΥΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ, επομένως, είναι πολλές φορές συνδεδεμένες με την πολιτική. Φανερώνουν σε μεγάλο βαθμό την αποδοχή ή την απόρριψη των κοινωνικών κανόνων και των κοινωνικά αποδεκτών αντιλήψεων, ενώ αποτελούν μέσο διαμαρτυρίας υπέρ ή κατά των αμφιλεγόμενων ζητημάτων που απασχολούν την κοινωνία. Ο 21^{ος} αιώνας, όπως καταλαβαίνουμε, χαρακτηρίζεται από πολλά τέτοια παραδείγματα, όπου τα ρούχα καταλαμβάνουν μια ξεχωριστή θέση στον χώρο της πολιτικής και γίνονται ένα με τους ανθρώπους που τα επιλέγουν, δημιουργώντας αφορμές για συζήτηση.

ΩΣΤΟΣΟ, δεν είναι αρκετό για τον πολιτικό να έχει μια τέλεια εξωτερική εμφάνιση, καθώς αυτό αποτελεί μόνο την αρχή ενός μακρινού ταξιδιού. Πρέπει να ξέρει να χρησιμοποιεί τόσο την μόδα όσο και την φωνή του στα σημαντικά θέματα, προκειμένου να επιφέρει την επιθυμητή αλλαγή προς το καλύτερο. Άλλωστε, όπως είχε πει και ο Yves Saint Laurent: «το πιο σημαντικό σε ένα ρούχο είναι ο άνθρωπος που το φοράει».

Βιβλιογραφία:

https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://scholar.google.com/&httpsredir=1&article=1063&context=textiles_seminar
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1362704X.2019.1657257>
<http://apothetirio.teiep.gr/xmlui/handle/123456789/9994>
<https://www.vogue.com/article/charting-the-influence-of-politics-on-fashion>

Χρύσα Γεραμάνη, ΓΙ

M

etallica, Ramones, Jay – Z, Αμερικάνικα Γουέστερν. Οι μελωδίες του Ένιο Μορικόνε έντυσαν στιγμές από όλο το φάσμα της παγκόσμιας ποπ κουλτούρας για πάνω από 50 χρόνια. Πλήρως αφιερωμένος στο πάθος του για μουσική, ο Μορικόνε δεν έπαυε ποτέ να συνθέτει, άλλοτε για κινηματογράφο, άλλοτε προσωπικά έργα και άλλοτε στην ορχήστρα αυτοσχεδιασμού, της οποίας ήταν μέλος. Η τόσο ευρεία και ποικιλόμορφη μουσική του κληρονομιά επηρέασε βαθύτατα την πορεία της κινηματογραφικής μουσικής και συνεχίζει μέχρι σήμερα να εμπνέει συνθέτες, σκηνοθέτες και μουσικούς σε όλον τον κόσμο.

Γεννημένος στη Ρώμη, στις 10 Νοεμβρίου του 1928, άρχισε να συνθέτει πριν ακό-

1928 - 2020

ENIO ΜΟΡΙΚΟΝΕ

μη κλείσει τα δέκα του χρόνια. Απέκτησε δίπλωμα στην τρομπέτα το 1946 και δίπλωμα στη σύνθεση μουσικής το 1954, από το «Conservatorio di Santa Cecilia». Μάλιστα, ήταν ιδιαίτερα αγαπητός στους κύκλους της Ρώμης και ολόκληρης της Ιταλίας, με αποτέλεσμα να αποκτήσει το προσωνύμιο «Μαέστρο», το οποίο τον συνόδευσε καθόλη τη διάρκεια της καριέρας του. Στην Ιταλία, κάθε αναφορά στον «Μαέστρο» ταυτίζεται με το πρόσωπο του Ένιο Μορικόνε.

Η σημαντική του πορεία στη σύνθεση ξεκίνησε στη δεκαετία του '50, όταν δούλεψε στην ιταλική ραδιοτηλεοπτική εταιρεία. Το 1961 ξεκίνησε η καριέρα του στη σύνθεση κινηματογραφι-

κής μουσικής με την ταινία *Il Federale* του Luciano Salce και το 1965 έγινε μέλος στην ορχήστρα αυτοσχεδιασμού *Nuova Consonanza*.

Ο Μορικόνε δημιούργησε το είδος μουσικής που ντύνει τα Ιταλικά - ή αλλιώς «Σπαγγέτι» - Γουέστερν, αν και ο ίδιος θεωρεί τον δεύτερο όρο υποτιμητικό. Είναι ο συνθέτης πίσω από το πασίγνωστο soundtrack της ταινίας «Ο καλός, ο κακός και ο άσχημος», το *Ecstasy of Gold*, το οποίο διασκεύασαν οι Metallica το 1983 και με το οποίο έχουν ξεκινήσει κάθε συναυλία τους από τότε. Το ίδιο κομμάτι έπαιξαν και οι Ramones στο κλείσιμο της τελευταίας συναυλίας στην ιστορία τους. Τέλος, η ίδια μελωδία επενδύει το beat του τραγουδιού «Blueprint» του χιπ χοπ καλλιτέχνη Jay-Z. Η καριέρα του στο χώρο των Ιταλικών Γουέστερν ξεκίνησε με τη συνεργασία του με τον σκηνοθέτη και παλιό του συμμαθητή Sergio Leone στην ταινία «Για μια χούφτα δολάρια» το 1964. Αυτή ήταν η αρχή μιας μακρόχρονης συνεργασίας με τον Leone, καθώς συνέθεσε τη μουσική υπόκρουση για τις 6 από τις 8 ταινίες του.

Αν και τα πιο γνωστά του μουσικά έργα προέρχονται από ταινίες γουέστερν, ο Μορικόνε έχει συνθέσει μουσική για ταινίες κάθε είδους και για πολλούς σπουδαίους σκηνοθέτες. Έχει συνεργαστεί με τον Pedro Almodovar, τον

Bernardo Bertolucci, τον Roman Polanski και πολλούς άλλους. Εκτός από τον Sergio Leone, ανέπτυξε μία στενή και μακροχρόνια συνεργασία με τον Quentin Tarantino, καθώς επιμελήθηκε τη μουσική στις ταινίες του *Kill Bill* (2003), *Death Proof* (2007), *Inglorious Bastards* (2009), *Django Unchained* (2012), *The Hateful Eight* (2015) και *Once Upon A Time In Hollywood* (2019).

Παρόλη την εξαιρετικά επιτυχημένη καριέρα του στον χώρο του κινηματογράφου και της τηλεόρασης, πάντα αφιέρωνε χρόνο στη σύνθεση δικών του, προσωπικών έργων. Από το 1946 και μετά έχει συνθέσει πάνω από 100 δικά του, μοναδικά κομμάτια μουσικής, όπως *Concerto per Orchestra n.1* (1957), *Frammenti di Eros* (1985), *Vuoto d'anima piena* (2008). Από το 2001 και μετά, ο Μορικόνη προσάρμοσε όλες τις συνθέσεις του σε παρτιτούρες για συμφωνική ορχήστρα και ξεκίνησε μία περίοδο εντατικών περιοδειών με κονσέρτα σε χώρες της Ευρώπης, Αμερικής και Ασίας.

Έναν μουσικό αυτού του βεληνεκούς, όμως, δεν μπορούν να περιγράψουν ικανοποιητικά ημερομηνίες και απλά στοιχεία για τη ζωή του. Ο Ένιο Μορικόνη έχει γράψει τη δική του αυτοβιογραφία μέσα από τον τεράστιο πλούτο μουσικής που μας προσέφερε τα τελευταία 50 χρόνια.

Ο Μορικόνη στόχευε κάθε

μουσικό του έργο να είναι μοναδικό και αυτόνομο. Επηρεασμένος από τον Μπαχ και την avant – garde τέχνη, ήταν ικανός να συνδυάζει με απόλυτη αρμονία στοιχεία μπαρόκ και ατονικής μουσικής, λυρικούς ύμνους, έντονες μελωδίες από έγχορδα όργανα και ανθρώπινες φωνές. Χρησιμοποιούσε κάθε κατηγορία μουσικών οργάνων - από την άρπα και το πίκολο, μέχρι το εκκλησιαστικό όργανο και κιθάρες - και ενσωμάτωνε ήχους «του δρόμου», όπως σφυρίγματα και φωνές από τους ηθοποιούς της ταινίας.

Όπως είπε και ο Giuseppe Tornatore, ο Μορικόνη «δεν είναι απλώς ένας σπουδαίος συνθέτης κινηματογράφου, είναι ένας σπουδαίος συνθέτης μουσικής». Και αυτό φαίνεται από την συνολική νοοτροπία που είχε απέναντι σε κάθε ταινία που αναλάμβανε να στολίσει με τη μουσική του. Ο ίδιος έχει πει σε μία συνέντευξή του στο περιοδικό *Dazed* ότι προσπαθεί να μαγνητίσει τη διάθεση και τον χαρακτήρα της ταινίας συνολικά. Σε μία άλλη συνέντευξη στο περιοδικό *Independent* παρομοιάζει τη διαδικασία σύνθεσης της μουσικής για την ταινία με μία γέννα. Από τη στιγμή που βλέπει την ταινία με την οποία θα ασχοληθεί σκέφτεται συνεχώς τη μουσική που πρέπει να παράγει, ακόμα και όταν πάει για ψώνια. Στην ίδια συνέντευξη είπε ότι απολαμβάνει να συνθέτει κονσέρτα γιατί θαυμάζει την αυτονομία τους. Είναι

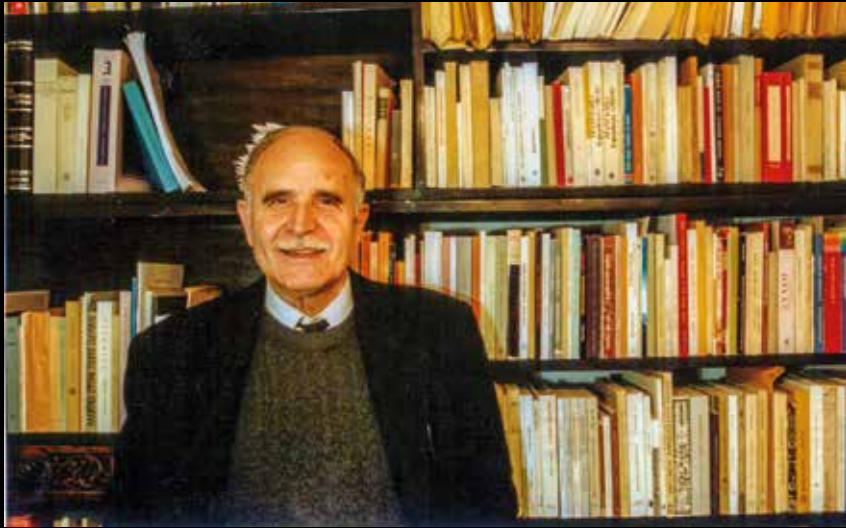
σαν να έχουν δική τους ζωή και μπορούν να υπάρχουν μακριά από τις εικόνες του κινηματογράφου. Αυτό φαίνεται και από το γεγονός ότι πολλές ταινίες αξιοποιούν έργα του Μπαχ ή του Mahler, τα οποία υπήρχαν πολλά χρόνια πριν, και αυτό δείχνει ότι η μουσική είναι αυτόνομη.

Ο Μορικόνη έχει κερδίσει πολλά βραβεία χάρη στο ταλέντο του στη μουσική, όπως τρεις Χρυσές Σφαίρες, πέντε ΒΑΦΤΑΣ, ένα βραβείο Grammy και πέντε υποψηφιότητες για Όσκαρ. Το 2015, σε συνεργασία με τον Ταραντίνο στην ταινία *The Hateful Eight*, κέρδισε το πολυπόθητο Όσκαρ. Ο σπουδαίος αυτός καλλιτέχνης απεβίωσε στις 6 Ιουλίου του 2020, γεμίζοντας λύπη τους αμέτρητους οπαδούς και θαυμαστές του αλλά και αφήνοντας πίσω του πληθώρα έργων που έχουν εμπνεύσει και βοηθήσει πάρα πολλούς συνθέτες, σκηνοθέτες και μουσικούς.

Πηγές:

<http://www.enniomorricone.org/the-man/>
<https://www.allmusic.com/artist/ennio-morricone->
<https://www.snfcc.org/EnnioMorricone>
<https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/music/ennio-morricone-exclusive-interview-world-s-greatest-film-composer-music/article/49728/1ennio-morricone-archive-interview>
<https://loudwire.com/metallica-ecstasy-of-gold-concert-opener-interview/>

Έλενα Καρόκη, Γ1

1931 - 2020

ΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

T

η χρονιά που ταλανίστηκε η ανθρωπότητα στο σύνολό της, που ο χρόνος σταμάτησε και η ζωή πάγωσε, που ένας ιός πολέμησε με τους ανθρώπους, νικώντας πολλούς και ταλαιπωρώνοντας ακόμη περισσότερους, έφυγαν από τη ζωή και πολλά σημαντικά πρόσωπα των γραμμάτων, μεταξύ των οποίων και ο ποιητής Ντίνος Χριστιανόπουλος (1931-2020), αφήνοντας πί-

σω του ένα πλούσιο λογοτεχνικό έργο που έχει μεταφραστεί σε αρκετές γλώσσες.

Γεννήθηκε και έζησε στη Θεσσαλονίκη. Την περίοδο της γερμανικής κατοχής, η οικογένεια έζησε σε απόλυτη φτώχεια και ο ίδιος κινδύνευσε δύο φορές να πεθάνει από αστία. Αργότερα, φοίτησε στο τμήμα Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από το οποίο αναγορεύτηκε επίτιμος διδάκτορας το 2011. Κατά τη διάρκεια της ζωής του εργάστηκε ως ποιητής, διηγηματογράφος, δοκιμιογράφος, μεταφραστής, ερευνητής, λογογράφος, εκδότης και βιβλιοκριτικός. Πραγματικό του επώνυμο δεν ήταν το «Χριστιανόπουλος» αλλά το «Δημη-

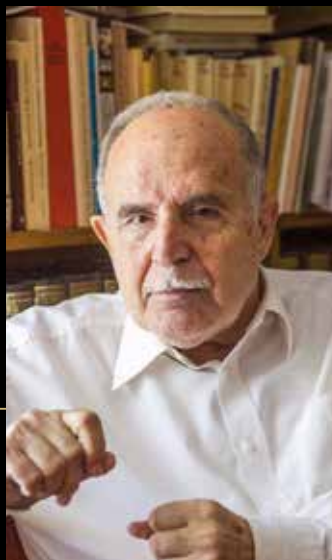
τριάδης». Επιπλέον, υπήρξε ιδρυτής και διευθυντής του λογοτεχνικού και καλλιτεχνικού περιοδικού «ΔΙΑΓΩΝΙΟΣ» (1958-1983), των «Εκδόσεων Διαγωνίου» (1957-1998), της μικρής πινακοθήκης «Διαγωνίος» (1974-1995).

Το 1950, σε ηλικία 19 ετών, ο Ντίνος Χριστιανόπουλος εξέδωσε την πρώτη του ποιητική συλλογή «Εποχή των ισχνών αγελάδων», που διακρίθηκε για το προσωπικό ύφος της και για τις δημιουργικές επιρροές από τον Καβάφη και τον Τ. Σ. Έλιοτ. Ακολούθησαν δημιουργίες του με κύριο και ξεκάθαρο θέμα την ομοφυλοφιλία και την ταπείνωση και τη μοναξιά που ακολουθούν το έντονο ερωτικό πάθος.

Η στάση του ποιητή στην πορεία της ζωής του υπήρξε αρκετά απόλυτη, καθώς ο ίδιος τάχθηκε κατά της αριστείας και των διακρίσεων, με αποκορύφωμα την παρ' ολίγον σύλληψή του από τη Χούντα λόγω της άρνησής του να παραλάβει βραβείο για ένα πεζό του έργο, τον «Χιλιαστή». Αντίστοιχα, το 2011 αρνήθηκε το Μεγάλο Βραβείο Γραμμάτων για το σύνολο του έργου του, παραπέμποντας στο κείμενό του «Εναντίον» (1979): «Είμαι εναντίον της κάθε τιμητικής διάκρισης, απ' όπου και αν προέρχεται. Δεν υπάρχει πιο χυδαία φιλοδοξία από το να θέλουμε να ξεχωρίζουμε. Αυτό το απαίσιο «υπέιροχον ξμμεναι άλλων», που μας άφησαν οι αρχαίοι.» Εξίσου αυστηρός υπήρξε και στην άσκηση κριτικής σε άλλους Έλληνες λογοτέχνες, ακόμη και ευρέως αναγνωρισμένους. Τα παραπάνω στοιχεία οδήγησαν στον χαρακτηρισμό «αιρετικός ποιητής», που αργότερα αποδόθηκε στον ποιητή.

Το πιο ιδιαίτερο γνώρισμά του, ωστόσο, αποτέλεσε αναμφίβολα η γενναία για την εποχή του παραδοχή της ομοφυλοφιλίας του και, στη συνέχεια, η συχνή αναφορά της στο ποιητικό του έργο, στο οποίο βρήκε ανακούφιση και κατανόηση πλήθος ομοφυλόφιλων της εποχής του. Στη ζωή του, συνολικά, ο ποιητής απασχολήθηκε από «την ποίηση και τον έρωτα, την αυθεντικότητα των απλών ανθρώπων και το λαϊκό ένστικτο που γίνεται στίχος, μουσική, τραγούδι», όπως γράφει ο φίλος του Χρήστος Παρίδης. Απεβίωσε στις 11 Αυγούστου του 2020, σε ηλικία 89 ετών.

Έβη Γαλανού, Γ5

Σαν συνέχεια

Στα κελιά παλιάς μουσικής κατοικούν οι ερημίτες του ονείρου. Ποτέ κανείς τους δεν σκέφτηκε τα κεριά της ακοής του να σβήσει. Η κάθε τους μέρα παριστάνει φτυστή τη θλίψη της παραμονής της κι έτσι ποτέ κανείς δεν ενδιαφέρεται για το αύριο.

1945 - 2021

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Π

οιητής της άρνησης, ποιητής της αμφισβήτησης, ποιητής της αντίδρασης. Έτσι θα μπορούσα να χαρακτηρίσω, και ελπίζω να συμφωνούσε με τον όρο, τον ποιητή Κώστα Παπαγεωργίου που δυστυχώς απεβίωσε στις 3 Μαΐου του 2021.

Ανήκε στην γενιά των ποιητών του '70, την οποία ο ίδιος χαρακτήρισε τη «γενιά της άρνησης». Ένας όρος όχι παράλογος για εκείνους τους ποιητές και ανθρώπους οι οποίοι, αν και δεν έζησαν την κατοχή και τον εμφύλιο πόλεμο, κληρονόμησαν έναν κόσμο που ίσως δεν επιθυμούσαν και με την αντίδρασή τους προσπάθησαν να τον αλλάξουν. Γι' αυτό και η λύπη, η απαισιοδοξία, ακόμη και ο θάνατος είναι κεντρικές

έννοιες στην ποίησή του. Ταυτόχρονα, όμως, βιώνοντας τις έντονες αλλαγές της δεκαετίας του '60 και '70 και τη δράση διαφόρων κινημάτων που προσπαθούν να βελτιώσουν τον κόσμο και την κοινωνία, εμπνεύστηκε και ο ίδιος. Έτσι επιχείρησε να δημιουργήσει λογοτεχνικά έναν κόσμο ανάμεσα στο φως και το σκοτάδι, τη χαρά και τη λύπη, τη ζωή και τον θάνατο.

Γεννήθηκε το 1945 στην Αθήνα και σπούδασε νομική και φιλολογία. Ωστόσο από το 1978 και μετά εγκατέλειψε το χώρο της δικηγορίας και ασχολήθηκε αποκλειστικά με την ποίηση. Η πρώτη του Ποιητική συλλογή εκδόθηκε το 1966. Εργάστηκε ως σύμβουλος και επιμελητής λογοτεχνικών εκπομπών στην Ελληνική Ραδιοφωνία, ως καθηγητής Ιστορίας του Θεάτρου και Λογοτεχνίας στην Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών και συνδιέυθυνε μαζί με τον ποιητή Γιώργο Μαρκόπουλο το περιοδικό Ποιητικά. Επιπλέον, συνεργάστηκε με αρκετά από τα πιο σημαντικά περιοδικά της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, όπως το Αντί, Λέξη, Δέντρο, Διαβάζω κ.α.

Ασχολήθηκε επίσης αρκετά

με την κριτική λογοτεχνίας σε περιοδικά και εφημερίδες. Το 1992 άρχισε να διευθύνει το δικό του περιοδικό Γράμματα και Τέχνες το οποίο εξέδιδε μέχρι το 1998. Επί δικτατορίας επίσης, διετέλεσε συνυπεύθυνος στη σύνταξη των ετήσιων ομαδικών αντιδικτατορικών εκδόσεων Κατάθεση '73 και Κατάθεση '74.

Ο Θάνος Μικρούτσικος μελοποίησε τα ποιήματά του στον δίσκο Ιχνογραφία, ο Νίκος Τάσης στο δίσκο Έρανα, ενώ κάποια άλλα ποιήματά του μελοποιήθηκαν από τον Χάρη Κατσιμίχα.

Το 2001 βραβεύτηκε με το Κρατικό Βραβείο Ποίησης και με το Βραβείο Ποίησης του περιοδικού Διαβάζω για το βιβλίο του «Κλεμμένη ιστορία», το 2009 του δόθηκε το Βραβείο Ιδρύματος Πέτρου Χάρη της Ακαδημίας Αθηνών για το λογοτεχνικό έργο συνολικά και το 2012 απονεμήθηκε το Βραβείο Νουβέλας – Διηγήματος του περιοδικού Διαβάζω για το αφήγημα «Νερό».

Συλλυπητήριο μήνυμα της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνας Μενδώνη:

«Ο Κώστας Παπαγεωργίου υπήρξε από τους βασικούς εκπροσώπους της γενιάς του '70 και από εκείνους που με την αναλυτική τους σκέψη ανανέωσαν τη σύγχρονη ελληνική ποίηση. Ποιητής της «γενιάς της αμφισβήτησης», των ποιητών που έζησαν ταραγμένες εποχές με έντονες αλλαγές, τη μεταπολεμική περίοδο, τη δεκαετία του '60, τη δικτατορία και τη μεταπολίτευση, ο Παπαγεωργίου προτίμησε να δώσει έναν άλλο τίτλο στη γενιά του. Την ονόμασε «γενιά της άρνησης», μια αντίδραση έντονη, βιωματική και πρωτογενή. Ο λόγος του Κώστα Παπαγεωργίου χαρακτηριζόταν από αυτά τα στοιχεία. Η ποίησή του και η κριτική του ματιά έχουν επηρεάσει σημαντικά τη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία του τέλους του 20ου και των αρχών του 21ου αιώνα.»

Έλενα Καρόκη, ΓΓ

Without a pen in my hand I can't think.

I think that most of my books are part of some process of self-education, often about the places I go to. Most of all, they are about the peculiar tension between institutional loyalty and loyalty to oneself; the mystery of patriotism, for a Brit of my age and generation, where it runs, how it should be defined, what it's worth and what a corrupting force it can be when misapplied. All that stuff is just in me and it comes out in the characters. I don't mean to preach, but I know I do, and I'm a very flawed person. It's quite ridiculous.

JOHN LE CARRÉ
Interview, *The Paris Review*, summer 1997

A desk is a dangerous place from which to view the world.

JOHN LE CARRÉ
Attributed, 1,600 quotes & pieces of wisdom
that just might help you out when you're stuck
in a moment and can't get out of it!

1931-2020

TZON ΛΕ ΚΑΡΕ

Πράκτορας ή συγγραφέας; Ποιος ήταν τελικά ο φημισμένος Τζον λε Καρέ ή μάλλον... ο Ντέιβιντ Τζον Μουρ Κόργουελ, όπως ήταν το πραγματικό του όνομα;

Ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους Βρετανούς μυθιστοριογράφους, συγγραφέας ανάμεσα στους 50 καλύτερους Άγγλους ολόκληρου του 20ου αιώνα, σύμφωνα με τους «Times» του 2008. Αυτός ήταν ο Τζον λε Καρέ, ένα πρόσωπο το οποίο «άφησε εποχή» στο μυθιστόρημα κατασκοπείας, μετατρέποντάς το σε υψηλής στάθμης λογοτεχνία.

Γεννημένος στις 19 Οκτωβρίου 1931 στην παραθαλάσσια πόλη Πουλ της νοτιοδυτικής Αγγλίας, ήταν ένα παιδί με δύσκολη παιδική και εφηβική

ηλικία. Η εγκατάλειψη από την μητέρα του σε ηλικία μόλις 5 ετών και η δυσχερής συμβίωση με τον πατέρα του, έναν άνθρωπο παραβατικό, με ελλιπή μόρφωση, χωρίς αξίες και ηθική, ο οποίος μάλιστα είχε φυλακιστεί και μία φορά, ήταν βιώματα που τον σημάδεψαν.

Καθώς μεγάλωνε, ο δρόμος που ακολούθησε δεν ομοιάζε σε τίποτα αυτόν του πατέρα του. Ο Τζον λε Καρέ χάραξε μια λαμπρή ακαδημαϊκή πορεία και έχτισε μια αξιοθαύμαστη καριέρα, τόσο ως κατάσκοπος όσο και ως συγγραφέας. Σπούδασε στο Πανεπιστήμιο της Βέρνης στην Ελβετία ξένες γλώσσες από το 1949, ενώ στη συνέχεια εντάχθηκε στις αγγλικές στρατιωτικές μονάδες ασφαλείας και πληροφοριών στην Αυστρία. Εκεί, εργάστηκε ως ανακριτής των φυγάδων του ανατολικού μπλοκ. Το 1952, επιστρέφοντας στην Αγγλία, εισήχθη στο Lincoln College της Οξφόρδης, ενώ δίδαξε για δύο χρόνια στο Πανεπιστήμιο του Ίτον. Από το 1959 ως το 1964 υπηρέτησε στο Βρετανικό Διπλωματικό Σώμα ως πράκτορας, τόσο στην αντικατασκοπεία (MI5), όσο και στην κατασκοπεία (MI6). Τότε ήταν που «φυτεύθηκαν» οι πρώτοι σπόροι της

συγγραφής, μέσω των φανταστικών σεναρίων κατασκοπείας που σκαρφιζόταν στη διαδρομή από το σπίτι στη δουλειά του.

1961. Η χρονιά που εκδίδει το πρώτο του βιβλίο με τίτλο «Call For The Dead», φέρνοντας το αναγνωστικό κοινό σε επαφή με τον Smiley, ήρωα τον οποίον επανέφερε σε αρκετά μεταγενέστερα μυθιστορήματά του. Πρόκειται για ένα βιβλίο που αποτέλεσε μόνο το ξεκίνημα της επιτυχημένης πορείας του Τζον λε Καρέ, λογοτεχνικό ψευδώνυμο, το οποίο υιοθέτησε καθώς απαγορευόταν σε οποιονδήποτε πράκτορα να εκδίδει βιβλία που να φέρουν το πραγματικό του όνομα.

Η αναγνώριση έρχεται με τη μεγάλη επιτυχία «The Spy Who Came In From The Cold», που αποτέλεσε το τρίτο

έργο του. Το 2005, το έργο αυτό απέσπασε το βραβείο Dagger of Daggers ως το καλύτερο μυθιστόρημα των τελευταίων 50 ετών.

Το 1964 υπήρξε μια χρονιά ορόσημο, μια χρονιά, κατά την οποία η καριέρα του ως πράκτορα έλαβε τέλος, όταν το όνομά του γνωστοποιήθηκε στη Ρωσία, αλλά και μια χρονιά που σηματοδοτήθηκε από την έναρξη της συστηματικής ενασχόλησής του με το γράψιμο.

Οι επιτυχίες που ακολούθησαν ήταν πολλές και δεν φάνηκαν μόνο μέσα από τις υψηλές πωλήσεις των βιβλίων του, αλλά και από τις τιμητικές διακρίσεις και τα βραβεία που απέσπασε, όπως το Edgar Award - Grand Master (Mystery Writers of America) 1984, το Olof Palme Prize 2019 και το Somerset Maugham Award.

«A Small Town in Germany», «The Naive and Sentimental Lover», η κλασική τριλογία του George Smiley, «Tinker Tailor Soldier Spy»,

«The Honourable Schoolboy» και «Smiley's People», «Η Μικρή Τυμπανίστρια», «Ένας Τέλειος Κατάσκοπος», «Η Ρωσική Εστία» είναι οι τίτλοι μερικών γνωστών βιβλίων του, ένας μεγάλος αριθμός από τα οποία, μάλιστα, έχουν μεταφερθεί στην μεγάλη οθόνη και την τηλεόραση σημειώνοντας εξίσου μεγάλες επιτυχίες.

Ο Τζον λε Καρέ δεν δίσταζε να καυτηριάζει τα εκάστοτε «μεγάλα» ζητήματα της επικαιρότητας μέσα από τα έργα του. Όντας ένας από τους πρώτους που καταδίκασαν δημόσια την ανάμειξη των ΗΠΑ στο Ιράκ, άσκησε δριμεία κριτική στην στάση της βρετανικής κυβέρνησης. Στο βιβλίο του «The Constant Gardener», ο λε Καρέ πραγματεύθηκε το ζήτημα των άνομων πρακτικών και της ασυδοσίας που χαρακτήριζε τις μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες, ιδιαίτερα προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, αποδεικνύοντας πως η θεματολογία του δεν εξαντλήθηκε με

την λήξη του Ψυχρού Πολέμου. Ενεργός και ανήσυχος μέχρι το τέλος, δεν έχασε την ευκαιρία να τοποθετηθεί και στην υπόθεση του «Brexit», να αναφερθεί στον Ντόναλντ Τραμπ και στον Πούτιν μέσα από το πρόσφατο έργο του με τίτλο «Agent Running in the Field» το 2019.

12 Δεκεμβρίου 2020. Τρούρο της Κορνουάλης. Ένας σπουδαίος συγγραφέας, κορυφαίος στο είδος του, ένας άνθρωπος με συνειδηση, που βγήκε μπροστά κατακρίνοντας την αδικία, προασπίζοντας την γνώμη του με τόλμη, ένας άνθρωπος ο οποίος ξεκίνησε από το μηδέν, όμως έφυγε σε ηλικία 89 ετών, πλήρης επιτυχιών. Τζον λε Καρέ.

Πηγές:

<https://www.britannica.com/biography/John-le-Carre>

<https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-19888446>

<https://www.kathimerini.gr/culture/561201151/i-klironomia-toy-tzon-le-kare/>

<https://www.sansimera.gr/biographies/2465>

<https://www.tanea.gr/2020/12/14/lifearts/pethane-odiasimos-syggrafeas-tzon-le-kare/>

<https://www.theguardian.com/books/2015/oct/25/john-le-carre-biography-adam-sisman-review>

Ιωάννα Κατσικοπούλου, Β4

1941 - 2021

CHIK COREA

«Ελπίζω όσοι έχουν έστω και μία αμυδρή κλίση προς το παίξιμο, τη σύνθεση ή τη ζωντανή εμφάνιση, να την ακολουθήσουν. Αν όχι για τους ίδιους, τότε για τους υπόλοιπους. Δεν είναι μόνο ότι ο κόσμος χρειάζεται περισσότερους καλλιτέχνες. Είναι και πολύ διασκεδαστικό!».

Με αυτό το μήνυμα αποχαιρέτησε ο Chik Corea, ο βιρτουόζος πιανίστας της τζαζ, τους αμέτρητους θαυμαστές του και κίνησε για ένα ταξίδι διαφορετικό από αυτό της μουσικής... Πίσω του πάντως άφησε μια κληρονομιά ανεκτίμητη, έναν μουσικό πλούτο που δεν πρόκειται να ξεχαστεί όσα χρόνια κι αν περάσουν.

Γεννημένος το 1941 στο Τσέλσι της Μασαχουσέτης,

ακούμπησε για πρώτη φορά τα δάχτυλά του στα πλήκτρα του πιάνου στην ηλικία των τεσσάρων ετών και από τότε δεν το εγκατέλειψε ποτέ ξανά. Το πιάνο αυτό αποτέλεσε τον σύντροφό του, τον συνοδοιπόρο του, στο μαγικό ταξίδι της δημιουργίας. Για αυτή τη δημιουργία πάλευε, άλλωστε, σε αυτή τη δημιουργία ήθελε να μιλήσει τους λάτρεις, όχι μόνο της τζαζ αλλά και ευρύτερα, της μουσικής τέχνης. Για αυτή τη δημιουργία σκαρφάλωσε σχεδόν στο πιάνο του σε μια συναυλία του το 1978 στο Σαν Φρανσίσκο και, κοιτώντας κατάματα τους συντηρητικούς ομότεχνούς του, άρχισε να τσιμπά τις χορδές και να χτυπά τα ξύλινα μέρη του, παράγοντας ήχους παράξενους, μοναδικούς, που ξεσήκωναν πάντως τους αμέτρητους θαυμαστές του. Αγαπούσε την πρωτοτυπία. Γι' αυτό και συνδύασε μεταξύ τους εντελώς διαφορετικά είδη μουσικής, επιδιώκοντας να αποδείξει ότι «η μουσική είναι ένα ενιαίο σύνολο, μια συνεχής ανάμειξη διαφορετικών ρευμάτων».

Αγαπημένε Chik Corea, δεν θα ξεχαστείς! Η μουσική σου θα αντηχεί στις καρδιές μας, θα μας συγκινεί, θα μας διασκεδάζει, θα εμφανίζει το χαμόγελο στα χείλη μας. Αγαπημένε Chik Corea, σε ευχαριστούμε για τη μουσική μαγεία που μας χάρισες απλόχερα!

Δεν ήταν ούτε 30 ετών όταν το πρώτο του άλμπουμ και, κυρίως, το κομμάτι «Now he sings, now he sobs», ενθουσίασαν, τόσο το κοινό όσο και τους κριτικούς, με τον ζωηρό ρυθμό του και τον συνδυασμό της hard-bop και της avant-garde τζαζ μουσικής που πρότεινε. Η ηλεκτρική πλευρά του γοήτευσε τον Miles Davis, με τον οποίο και συνεργάστηκε ηχογραφώντας κομμάτια όπως το «In a silent way». Δεν σταμάτησε όμως εκεί. Στις συνθέσεις του επηρεάστηκε από την κλασική μουσική, τον Mozart και τον Beethoven, αυτοσχεδίασε υιοθετώντας στοιχεία ροκ αλλά και λάτιν. Συνεργάστηκε ακόμα και με την συμφωνική ορχήστρα του Σίδνεϋ, και προσέφερε τη μουσική του στην ταινία επιστημονικής φαντασίας «Captain Marvel», εντυπωσιάζοντας για ακόμα μία φορά το κοινό του. Αποτέλεσε μάλιστα τον ιδρυτή και εμπνευστή του συγκροτήματος «Return to forever», που γοήτευε το κοινό σε κάθε του εμφάνιση και του οποίου τα τραγούδια «Sprain» και «500 miles» αποτελούν μέχρι και σήμερα ορόσημα στην ιστορική πορεία της τζαζ μουσικής.

Σκοπός του ήταν πάντα να διασκεδάζει, να δημιουργεί, να πρωτοτυπεί. Και τα κατάφερε, όπως αποδεικνύουν περίτρανα τα 23 Βραβεία Γκράμι που δικαιωματικά κατέκτησε. Κατατάσσεται έτσι, στους τέσσερις πιο πολυβραβευμένους τζαζ μουσικούς. Πλήρης εμπειριών, έχοντας αγαπηθεί βαθύτατα, έφυγε από τη ζωή στις 9 Φεβρουαρίου 2021, στα 79 του χρόνια, νικημένος από μια σπάνια μορφή καρκίνου.

Κωνσταντίνα Φαμελιάρη, Γ6

1960 - 2021

ΝΤΙΕΓΚΟ ΜΑΡΑΝΤΟΝΑ

Ντιέγκο Αρμάντο Μαραντόνα είναι ήταν Αργεντινός ποδοσφαιριστής που αποτέλεσε θρύλο του ποδοσφαίρου και χαρακτηρίστηκε ως ένας από τους κορυφαίους ποδοσφαιριστές της δεκαετίας του '80.

Γεννήθηκε τον Οκτώβριο του 1960 στην πόλη Lanús του Μπουένος Άιρες από μια φτωχή και πολυμελή οικογένεια. Ήδη από μικρή ηλικία φανέρω-

σε την κλίση του στο ποδόσφαιρο. Όταν ήταν μόλις 8 ετών, τον «εντόπισε» ο «ανιχνευτής ταλέντων» Fransico Cornejo. Ο μικρός Μαραντόνα κατόρθωσε να τον εντυπωσιάσει με τις ικανότητες του. Η πρώτη ομάδα στην οποία εντάχθηκε ήταν η παιδική ποδοσφαιρική ομάδα «Λας Σεμπολίτας», με την οποία κέρδισε 136 συνεχόμενους αγώνες και ένα εθνικό πρωτάθλημα. Σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών υπέγραψε με την εθνική ομάδα της Αργεντινής και έγινε έτσι ο νεότερος παίκτης της «Αλμπισελέστε».

Το 1876, όταν ήταν 16 ετών, έκανε το ντεμπούτο του στην Argentinos Juniors, όπου έπαιξε μέχρι το 1981. Αναδείχθηκε ο μεγαλύτερος σκόρερ της ομάδας για δύο συνεχόμενες σεζόν, σημειώνοντας 22 γκολ. Στη συ-

νέχεια, μετέβη στην λέσχη Boca Juniors, όπου κατέκτησε το πρωτάθλημα το 1981 και αποτέλεσε τον κορυφαίο σκόρερ για πέντε συνεχόμενες χρονιές, ρεκόρ που κανείς δεν έχει κατορθώσει να «σπάσει» μέχρι σήμερα. Δύο χρόνια αργότερα, ο εικοσιδύαχρονος Ντιέγκο υπέγραψε με την «Μπαρτσελόνα», όπου παρέμεινε για δύο χρόνια. Στο διάστημα αυτό κέρδισε ένα κύπελλο της Ισπανίας και δύο Σούπερ Καπ το 1983. Δύο χρόνια αργότερα, αφού απέρριψε την πρόταση της «Γιουβέντους», πήγε στην Νάπολη, όπου κέρδισε μαζί με τους «Παρτενοπέι» δύο πρωταθλήματα, ένα κύπελλο και το κύπελλο της ΟΥΕΦΑ. Η Νάπολη από τότε δεν έχει κατακτήσει κανέναν άλλο ευρωπαϊκό τίτλο. Ωστόσο, η καριέρα του στην Νάπολι είχε άδοξο τέλος, καθώς έληξε με την σύλληψή του για κατοχή κοκαΐνης. Του επιβλήθηκε αποχή από το ποδόσφαιρο για 15 μήνες.

Όταν πλέον επέστρεψε το 1992 και πάλι στους αγωνιστικούς χώρους, έπαιξε για την Σεβίλλη, ενώ έναν χρόνο αργότερα επέστρεψε στην Αργεντινή, όπου αγωνίστηκε στην «Νιούελ Ολντ Μπόις». Το γκολ απέναντι στην Εθνική Ελλάδος ήταν το τελευταίο που σκόραρε με τα χρώματα της Αργεντινής. Όταν πλέον είχε ολοκληρώσει την ποδοσφαιρική του καριέρα, επιχείρησε να ακολουθήσει την καριέρα του προπονητή. Η μεγαλύτερή του επιτυχία ήταν η θητεία του στην Εθνική της Αργεντινής, την οποία οδήγησε στα προημιτελικά του Παγκοσμίου Κυπέλλου το 2010 στην Ν. Αφρική.

Το 1984 παντρεύτηκε την παιδική του φίλη Κλαούντια Βιγιαφάνε, με την οποία απέκτησε δύο κόρες. Ο Ντιέγκο Μαραντόνα απεβίωσε στις 25 Νοεμβρίου του 2020 από καρδιακή προσβολή. Μετά τον θάνατό του, ο πρόεδρος της Αργεντινής κήρυξε τριήμερο εθνικό πένθος. Παρά το άδοξο τέλος του, οι φανατικοί οπαδοί του προτιμούν να τον θυμούνται στο απόγειο της καριέρας του, όταν ακόμη κατατούσε κύπελλα και πρωταθλήματα.

Νικόλας Λουκάς, Γ1

Εναλλακτικό τέλος

για το διήγημα του Γ. Βιζυηνού

Ποίος ήταν ο φονεύς του αδελφού μου

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Λογοτεχνίας οι μαθητές και οι μαθήτριες της Γ΄ Λυκείου, διδάχθηκαν, μεταξύ άλλων κειμένων, και το διήγημα του Γ. Βιζυηνού *Ποίος ήταν ο φονεύς του αδελφού μου*. Μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας ζητήθηκε από τους μαθητές του Γ1 τμήματος (διδάσκουσα: Μπαλαδάκη Ειρήνη) να γράψουν ένα εναλλακτικό τέλος, κατά το οποίο η μητέρα πληροφορείται την ταυτότητα του φονιά του γιου της.

Οι μαθήτριες Γεραμάνη Χρύσα και Καρόκη Έλενα κατέγραψαν τη δική τους εκδοχή στα δημιουργικά κείμενα που ακολουθούν.

Σ

ε προστάζω, τον είπον, να μην ξαναπατήσης το πόδι σου στο σπίτι μας!

– Ω, ο αρίσκος! ανέκραξεν η μήτηρ μου, μετ' απεριγράπτου πόνου. Τίνος το λέγεις, παιδί μου; Αμ' ο φτωχός ούτε ακούει, ούτε μιλεί πλέον! Είναι τρελλός ο καϋμένος!

Ο Κιαμήλ προσήλου τους αλαμπείς αυτού οφθαλμούς εις το βάθος του ορίζοντος, ως άνθρωπος ουδόλως εννοών τα περί αυτόν συμβαίνοντα. Επί της κεφαλής εφόρει τώρα πρασινόζωστον κιουλάφιον Δερβίσου, το οποίον τον καθίστα μέχρι γελοίου βαθμού υψηλότατον. Περί το κατεσκληρός αυτού σώμα εκρέματο ερρακωμένον το καφτάνιον της εις ην ανήκε μοναχικής τάξεως. Οι αγκώνες αυτού διεφαίνοντο διά των ρηγμαίων των ιματίων του, αλλά ήταν εξωσμένος λαμπράν δερματίνην ζώνην φέρουσαν επί του θηλυκωτήρος μέγαν εκλεκτόν λίθον, όνυχα της Μέκκας. Η δε μορφή αυτού, είτε ως εκ της απαθείας εν η διετέλει τώρα, είτε ως εκ της επιδράσεως του ηλίου, εφάινετο υγιεστέρα παρά πρότερον.

– Να κουρεύωνται! Είπεν η μήτηρ μου, βλέπουσα προς αυτόν μετ' οίκτου. – Τον έκαμαν άγιον! Αφ' ότου ετρελλάθηκε τον έκαμαν άγιον. Και του φιλούν το χέρι, και του φέρνουν φαγητά, και του φέρνουν ρούχα, και θέλουν να τον πάρουν εις

του καϋμακάμη το σπίτι. Μα εκείνος δεν τρώγει παρά ξερό ψωμί, δεν φορεί παρά αυτά που βλέπεις, και κοιμάται κατά γης μέσ' στην αχυρώνα. Και δεν θέλει να φύγη από κοντά μου ό,τι κι αν του κάμουν. Μόνον σαν τον στενοχωρήσουν παρά πολύ, μόνο σαν ταραχθή, βγάξει μία παράξενη φωνή – Για τον Θεό, Σουλτάνε μου, να μην το μάθη η κοκκώνα! – Άλλο απ' αυτό δεν ηξεύρει τίποτε! Ο αρίσκος ο Κιαμήλης!

Και ενώ εκείνη έλεγε ταύτα, εγώ εσυλλογιζόμην την ανήμερον άλλοτε οργήν της κατά του φονέως, το παράπονόν της, ότι ο πτωχός ημών αδελφός εταράσσετο εν τω τάφω του, οσάκις ο φονεύς αυτού επάτει το χώμα, έστω και εις την άκραν του κόσμου, και ανετριχίαζε το σώμα μου εκ της ιδέας, ότι ο φονεύς εκείνος περιπατεί καθ' εκάστην επί αυτού του τάφου του θύματός του, και έτρεμον μη το πληροφορηθή η ταλαίπωρος. Αυτό θα την εφόνευεν!

(συνέχεια δική μου)

Μολαταύτα ήτο η μόνη επιλογή. Η σκέψις, ότι επί τρία χρόνια η πονεμένη μήτηρ ευρίσκετο επί υψίστην αγνοίαν περί την δολοφονίαν του αγαπητού της υιού και συν αυτοίς φιλοξενούσε τον ίδιον τον φονέα του υιού της, έκαίγε το μυαλό και την καρδίαν μου. Δεν ήτο δυνατό και ηθικώς

ορθόν να της αποκρύψω την αλήθειαν, να της προσφέρω την λύτρωσιν που τόσο ζητούσε επί χρόνους. Αντιθέτως, ήτο αναγκαίο να της ειπώ την πλήρη ιστορίαν και ας έκρινε η ίδια ύστερον τη μοίρα του Κιαμήλ.

–Παιδί μου είσαι καλά, ακούς τι σου λέγω; Η ερώτησις της μητρός μου με ελευθέρωσε από τας αγχωτικές σκέψεις του μυαλού μου.

–Αγαπητή μου μήτηρ πρέπει να μιλήσωμεν. Ο τόνος της φωνής μου εγένετο ξάφνου σοβαρός και βαρύς, η έκφρασις του προσώπου της έδειχνε την έκπληξιν και αμυδράν στενοχωρίαν, καθώς προσπαθούσε να φανταστή περί τίνος επρόκειτο η συζήτησις.

–Είμαι σίγουρος ότι σε κάποιαν στιγμήν της σημερινής μου επισκέψεως θα με ρωτούσες αν έχει βρεθεί ο δολοφόνος του Χρηστάκη. Και περί τούτου αποφάσισα τώρα να σου μιλήσω. Αν έπρεπε να παραμείνω απολύτως ειλικρινής απέναντι σου, δεν θα ήταν στις αρχικάς μου προθέσεις να σου αποκαλύψω το πρόσωπον που έφερε το θανατικό στην οικίαν μας και απεστέρησεν έναν αδελφό και έναν υιό εκ της οικογενείας μας. Κατά την άφιξίν μου, όμως, και ύστερα από την παρατήρησιν της καταστάσεως εδώ, νιώθω ότι μόνον αναγκαίον και ορθόν είναι να σου εξηγήσω την ιστορία του θανάτου του Χρηστάκη.

Η μήτηρ εν τω μεταξύ κάθε λεπτόν εγένετο ολοένα και πλέον χλωμή. Όλοι γνωρίζωμεν ότι αυτή η «κατάρρα» που ήλθε στο σπιτικό μας την στενοχώρησε βαθύτατα. Συνήθεις αντιδράσεις της όταν το θέμα εσυζητείτο ήταν θυμός και θλίψις, όμως τώρα, δια πρώτην φοράν, αύτη ομοίαζε εξαιρετικώς ταραγμένη και φοβισμένη. Ήτο μάλλον ότι έφτασεν πλέον η ώρα της αληθείας, έφτασε η ώρα να μάθει τί συνέβη στον δύστυχο υιόν της και αυτό είναι πράγμα τρομερόν στα ώτα κάθε μητρός που έχει απωλέσει το τέκνον της.

Και ούτως ξεκίνησα να αφηγούμαι όλη την ιστορίαν αναλυτικώς και κατανοητώς, με αργόν και σταθερόν ρυθμόν δια να κατανοήσει όλα τα γεγενημένα. Ποτές δεν είχα ξανασυναντήσει άνθρωπον να αλλάζη τόσες αντιδράσεις και εκφράσεις επί του προσώπου του όσο η μήτηρ εκείνον το δειλινόν. Δάκρυα έρρεαν στα χλωμά της μάγουλα, δάκρυα μίσους και θλίψις, ο μόνος τρόπος εκτονώσεως των συναισθημάτων της, ούσα μία μεγάλη και κουρασμένη γυνή. Αρχικώς, παρέμεινε σιωπηλή, η ματιά της προσηλωμένη στην ιδική μου, σε στάση ακίνητην, ευθείαν, ως στύλος φυτεμένος στο γρασίδι. Μετά το πέρας της αφηγήσεώς μου, εξύπνησεν. Τα μάτια της απέκτησαν πάλι την σπίθα του θυμού της, το χρώμα της επέστρεψε και η φωνή της αγρίεψε.

–Τι συμφορά μας βρήκε Θεέ μου! Άι, άι, γιατί σε εμάς! Τί μου λες δηλαδή γιέ μου; Ότι τόσον καιρόν άφηκα να ζει εδώ ελευθέρως ο δολοφόνος του υιού μου; Άφηκα εγώ το χρώμα που έθαψα τον Χρηστάκη μας να μολύνεται με την πατημασιά αυτού που τον έβαλε εκεί; Α, όχι! Όχι! Το κακόν τελειώνει εδώ! Ο Κιαμήλ θα φύγει από δω πάραυτα και ούτε που θα ξαναπατήσει στο σπιτικό μας!

Πάνω στην ώρα του παραληρηήματος της μητρός μου, εισέρχεται στον κήπο ο Κιαμήλ, φέροντας νερό από το πηγάδι. Αφού ακούμβησε τους κουβάδες στην κουζίνα, έστρεψε προς ημάς και έμεινε ακίνητος δίπλα μας, προσπαθώντας να αποκωδικοποιήσει τις εκφράσεις μας. Ορών την μητέρα εις τοιαύτην κατάστασιν πανικού και θλίψεως, μάλλον αγχώθηκε ο ίδιος και άρχισε λέγων «Για τον Θεό, Σουλτάνε μου, να μην το μάθη η κοκκώνα!».

Μόλις ήκουσε την φράσιν, η μήτηρ έστρεψε το βλέμμα της προς εμέ, ήνοιξε ορθάνοιχτα τα μάτια της και ύστερον γυρνά προς τον Κιαμήλ:

–Να μη το μάθει η κοκκώνα εε; Κρίμα Κιαμήλ μου αλλά το έμαθε! Και από την τοιαύτην στιγμήν και ύστερον σου απαγορεύω να εισέρχεσαι και να διαμένεις στο σπιτικό μας! Ο τόνος της μη-

Αθηνά Λι, IB2

τρός ήτο φορτισμένος, αλλά και ήπιος συγχρό-
νως, σα να ένιωθε αμφιβολία για αυτά που μόλις
είπε, σα να μην ήτο σίγουρη αν αυτό επιθυμεί να
γίνει, σα να μην ήτο σίγουρη για το πώς να αι-
σθανθεί για τον Κιαμήλ.

Ήμουν έτοιμος να της μιλήσω, να την ρωτήσω
περί τίνος επρόκειτο η έλλειψις σιγουριάς και η
μπερδεμένη έκφρασίς της, όταν ο Κιαμήλ έβγα-
λε έναν ήχο. Δεν ήτο η συνηθισμένη φράση αλ-
λά περισσότερο ένα πνιγμένο μορμουρητό. Όταν
τον κοιτάξα, αντελήφθην ότι ο Κιαμήλ έκλαιε.
Και όχι απλώς έκλαιε, αλλά έκλαιε με λυγμούς.
Αδυνατούσα να το πιστέψω! Ο σαλεμένος Κια-
μήλ μας κοιτούσε βαθιά εις τα μάτια, πλήρως συ-
νειδητοποιημένος για το τι γίνεται και τι λέγεται,
σαν να ήτο έτοιμος, όταν θα ηδύνατο να κωπά-
σει η καταγίς που έσταζε εις στα μάγουλά του,
να μιλήσει. Και έτσι εγένετο.

–Παρακαλώ! Είπε αρχικώς αχνά, μέχρι να
καταφέρει να σχηματίσει λέξεις με τα χείλη του.

–Παρακαλώ! Ξέρω τί έχω κάνει, ξέρω τί έχω
κάνει! Εις τοιούτο σημείο αδυνατούσα να κατα-
νοήσω πλήρως αν ο λόγος του είχε ως αποδέκτην
ημάς ή τον ίδιον, αλλά το γεγονός ότι ο Κιαμήλ
ομιλεί μετά από εφτά μήνας, με καθιστούσε ανή-
μπορο να αρθρώσω ο ίδιος λέξη.

–Ξέρω τί πόνο έχω προκαλέσει και ξέρω τί τι-
μωρία μου αξίζει. Εσείς με βοηθήσατε όλα αυτά
τα χρόνια και εγώ μόνο θλίψιν σας έχω προκα-
λέσει. Όμως πραγματικώς το λέω, δεν ήτο ποτέ
επιθυμία μου αυτό. Δεν ήτο ποτέ επιδίωξις μου
να θρηνήσετε τον υιόν και αδελφόν σας. Ύστερα
από το συμβάν, έχασα το λογικόν μου, δεν μπο-
ρούσα να επικοινωνήσω ορθώς, να βάλω τις σκέ-

Αμαλία Καραϊνδρου, IB2

ψεις μου σε τάξη, να απελευθερωθώ από την ενο-
χή και την απογοήτευσή μου. Όταν, όμως, μου
μιλήσατε προηγουμένως, όταν μου είπατε ότι
μάθατε τί έχω κάνει, σα η σκέψις μου να συνη-
νησε την χαμένην μου λογική και να συνειδη-
τοποίησε την πραγματικότητα που απέφευγε να
αντιμετωπίσει επί τόσους μήνας. Δεν μπορώ να
εκφράσω με ακρίβειαν την ενοχήν και την λύπην
μου για τα πεπραγμένα, αλλά ένιωσα την ανά-
γκην να σας πω την απολογία μου.

Δεν γνωρίζω ακριβώς τον λόγον, αλλά ο λό-
γος του Κιαμήλ έφερε δάκρυα στα μάτια μου, και
μία βαρεία θλίψις κατέκλυσε την ψυχήν μου.
Φυσικώς δεν μπορεί να αναιρεθεί το έγκλημά
του, δεν μπορεί να ξεχαστεί ο θρήνος που μας
επέφερε και η απώλεια που έπρεπε να αντιμε-
τωπίσουμε. Ωστόσο, δεν μπορώ να ξεχάσω ότι ο
Χρηστάκης αποτέλεσε θύμα οργανωμένης παγί-
δας, καθώς έμοιζε με τον υιό του Μητάκου, έτσι
αντικαταστάθηκε με αυτόν και γνώρισε τον Θε-
όν από πολύ νωρίς.

Κοίταξα γύρω μου. Η μήτηρ εφαινετο βαθέ-
ως ταραγμένη, έκπληκτη και θλιμμένη συγχρό-
νως. Τότες νομίζω κατάλαβα τι ησθάνετο και τον
λόγον δια τον οποίον ήτο ούτως συγχυσμένη.
Ησθάνομην και εγώ παρομοίως. Δεν ημπορού-
σαμε να διαγράψωμεν ξαφνικώς και αυστηρώς
από την μνήμην μας τας ενοχάς και την μετά-
νοιαν που ησθάνετο ο Κιαμήλ. Εις τον νουν της
μητρός μου εγίνετο πάλη, θυμός εναντίον της
συγχωρέσεως, θλίψις εναντίον της λογικής. Το
εφάνεροναν τα μάτια της. Αυτή η σπίθα που
έλαμπε αλλά και συγχρόνως εσκοτείνιαζε εις την
όψιν του φονέως του δύστουχου υιού της. Δεν ήτο
εύκολο να ξεχάση το γεγονός ότι επί τόσους μή-
νας άφηνε αυτόν που ούτως απελπισμένα κυνη-
γούσε να ανεύρει και να τιμωρήσει, να περιποι-
είται τον τάφο του ιδίου του θύματός του. Και η
συγχώρησις ήτο ένα ακόμη βήμα μακριά, ένα αό-
ρατο τέλος.

Όμως ήξερε ότι έπρεπε να φτάσει κάποια
στιγμή, να δώσει μία λύση στο μυστήριο που τη
βασάνιζε. Δεν ήτο εύκολον, αλλά αναγκαίον, και
το ήξερε. Όσο και αν το μόνον που ήθελε ήτο να
ορμήξει πάνω του, να του δείξει αυτοχείρως τον
πόνο που έφερε και το λάθος που έκανε, να πά-
ρη τη δικαιοσύνη που πλείστα αναζητούσε, δεν
επέτρεπε τον εαυτό της να παραλογιστή όπως
ο Κιαμήλ. Με θάρρος και λογική ήξερε τί έπρε-
πε να κάνει, ήξερε τί πραγματικά ήτο δίκαιον και
ορθόν να γίνη.

Της ακούμπησα το χέρι και την έστρεψα ώστε
να κοιτάξει τα μάτια μου. Μου φάνηκε τότε ότι
είχε μεγαλώσει δέκα χρόνια εντός ενός απογεύ-
ματος. Ένωσα θλίψιν δια εκείνη, δεν ήτο δυνα-
τόν να φανταστώ τί θα μπορούσε να νιώθει ύστε-

ρα από αυτήν την ανακάλυψιν. Της χαμογέλασα αμυδρώς, ένα στενάχωρον και παρηγορητικών χαμόγελον ενόμισα ότι αρκούσε εις την συγκεκριμένην περίστασιν. Μου ανταπέδωσε και εκείνη ένα ίδιο μειδίαμα. Η ματιά της δεν ήτο πλέον θυμωμένη, αλλά μάλλον περισσότερο μαλακή, μια αίσθησις μητρικής στοργής βρισκόταν στο βάθος. Κατάλαβα, τότε, ότι σκεφτόταν το ίδιο με εμένα. Το είδα στην προβληματισμένη έκφρασή της, στο αδύναμο χαμόγελο, στην ήπια ματιά. Θέλαμε και οι δύο να εξεύρουμε ένα τέλος σε αυτή την οδυνηρήν ιστορίαν. Θέλαμε να το αφήσουμε πίσω μας και να δούμε το μέλλον με πιο λαμπρή και ελπιδοφόρα ματιά. Και ξέραμε ότι αυτό δε θα γινόταν αν τιμωρούσαμε ούτως σκληρώς τον Κιαμήλ.

Γυρίσαμε στη μεριά του. Τα δάκρυα είχαν στεγνώσει, και πολλά άλλα ήταν έτοιμα να στάξουν, όμως προσπαθούσε με κάθε δύναμη να τα κρατήσει μέσα του, να μην φανεί περισσότερο απεγνωσμένος και ντροπιασμένος. Του ακούμπησα το χέρι και του χαμογέλασα ελαφρώς. Ομοίως έπραξε και η μήτηρ. Αυτή τη φορά το χαμόγελό μας ανταποδώθηκε με μία αγκαλιά και ένα αχνό «ευχαριστώ».

Εισήλθαμε εις την οικίαν, ικανοποιημένοι. Ένωθα καλώς με την κατάληξιν της σημερινής συζητήσεως. Δεν μπορούσα να καταδικάσω σε ούτως αυστηρή τιμωρίαν τον Κιαμήλ διότι ίσως ποτέ να μην κατέληγα στο ποίος εκ των δύο ήτο ο φονεύς του αδελφού μου. Η ιστορία όμως ετελείωσε, η μήτηρ μου μπορεί να ελευθερωθή από την έγνοια της υποθέσεως και ο αδελφός μου μπορεί να αναπαυθή με γαλήνην εις τον ουρανόν.

Έλενα Καρόκη, Γ1

Ο

κήπος ημών ήτο πολύ ατημέλητος άλλοτε. Τώρα είναι πλήρης ανθέων, τα οποία φαίνονται ως εάν ανέβλυσαν πολυπληθή εκ του τάφου εκείνου και διεχύθησαν ολίγον κατ' ολίγον μέχρι των απωτάτων γωνιών του κήπου.

– Όλα τα καλλιέργει ο φτωχός ο Κιαμήλης! εψιθύρισε η μήτηρ μου θλιβερώς.

Αι τρίχες μου ηνωρθώθησαν εκ νέου. Και στραφείς, μετά σπασμωδικώς κινουμένων χειλέων, προς τον περί ου ελάλει,

– Σε προστάζω, τον είπον, να μη ξαναπατήσης εις το σπίτι μας!

– Ω, ο αρίσκος! ανέκραξεν η μήτηρ μου, μετ' απεριγράφτου πόνου. Τίνος το λέγεις, παιδί μου; Αμ' ο φτωχός ούτε ακούει, ούτε μιλεί πλέον! Είναι τρελλός ο καϋμένος!

(συνέχεια δική μου)

Μάνα, ο Κιαμήλης δεν μπορεί να μένει άλλο σε αυτό το σπίτι! Διώξ' τον!, της είπα

Τι σε έχει πιάσει γιε μου και έχεις αυτή την συμπεριφορά; Τι σου έχει κάνει, παιδί μου;, με ρώτησε η μανά μου με μία ανησυχία στα μάτια της.

Δεν μου άρεσε που η καημένη η μητέρα ήταν σε άγνοια. Τρία χρόνια τώρα ψάχνει να βρει ποιος σκότωσε τον γιο της και δεν φανταζόταν ότι τον είχε και φιλοξενούμενο. Αυτός ο άθλιος την είχε ξεγελάσει και εκείνη αμέριμνη συνέχιζε την ζωή της. Κοιμόταν τον ύπνο του δικαίου. Έπρεπε να το μάθει. Έτσι, λοιπόν, δεν άντεξα:

Ο Κιαμήλης είναι μάνα! Αυτός είναι που σκότωσε τον γιο σου, τον Χρηστάκη σου, της είπα με δάκρυα στα μάτια.

Τι λες παλικάρι μου;, ψιθύρισε η μητέρα, χάνοντας ξαφνικά την ζωηρότητα του βλέμματός της.

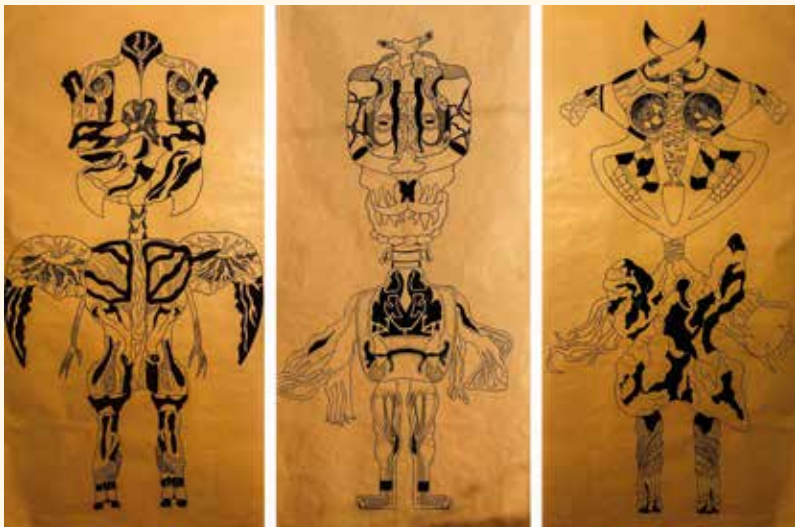
Μα τω Θεώ αφέντη μου, μην το πεις!, παρακάλεσε ο Τούρκος.

Αυτός είναι ο φονεύς του αδελφού μου! Ήθελε να πάρει εκδίκηση, να σκοτώσει τον ταχυδρόμο που ευθύνεται για τον άδικο χαμό του φίλου του. Ωστόσο, επιτέθηκε σε λάθος άνθρωπο., της απάντησα.

Το πρόσωπο της μάνας μου σκοτεινίασε. Ένωσε να χάνει την γη κάτω από τα πόδια της. Δεν ήξερε που να σταθεί. Δεν φανταζόταν ποτέ ότι τόσο καιρό είχε μπροστά της ένα δολοφόνο. Τον δολοφόνο του παιδιού της. Ένωθε πληγωμένη. Δεν μπορούσε να πει τίποτα και τότε τον χαστούκισε.

Προδότη!, του φώναξε η μάνα μου με δάκρυα στα μάτια.

Δεν το ήθελα, κοκκώνα μου... Με είχε κυριεύσει ο δαίμονας., της είπε ο Κιαμήλης με μία πνιχτή φωνή.

Αφροδίτη Ιωαννίδου IB1

Δεν είναι δικαιολογία ότι είχε θολώσει το μυαλό σου!, κραύγασε εκείνη.

Πίστεψέ με, όντως δεν ήξερα τι έκανα. Μέσα σε λίγο διάστημα έχασα τα πάντα: δουλειά, φίλο, γυναίκα, σπίτι. Κυκλοφορούσα σαν ζώο. Είχα χάσει κάθε στάλα ανθρωπιάς μέσα μου. Ήθελα να αφανίσω από προσώπου γης εκείνον που ευθύνεται για όλες τις συμφορές μου, αποκρίθηκε εκείνος.

Και βρήκες τον γιο μου για να το κάνεις αυτό!, ούρλιαξε η μητέρα του μακαρίτη.

Τότε του έριξε ακόμα ένα χαστούκι. Εκείνος έπεσε στο πάτωμα, ενώ η μάνα μου πάγωσε. Έχασε κάθε μορφή έκφρασης. Δεν μπορούσες να καταλάβεις πλέον τι σκεφτόταν. Βυθίστηκε στον ειρμό των σκέψεων της

Δεν ήθελα να τον σκοτώσω. Δεν ήξερα.... Σε παρακαλώ, συγχώρεσέ με, είπε ο Κιαμήλ με λυγμούς.

Με το άκουσμα αυτής της λέξης ανασάλεψε. Βρέθηκε ξανά στην πραγματικότητα. Με ένα αποφασιστικό βήμα κατευθύνθηκε προς το εσωτερικό της πατρογονικής μου εστίας. Της πήρε αρκετή ώρα να γυρίσει πίσω, ενώ στο μεταξύ ο Τούρκος δεν μπορούσε να σηκωθεί από τα αναφιλητά και εγώ σκεφτόμουν το πώς θα ήταν η ζωή όλων μας αν ο Χρηστάκη ζούσε, αν ο Κιαμήλης δεν τον είχε φονεύσει. Ξαφνικά, όμως βγήκε η μητέρα από το σπίτι, κρατώντας το παλιό όπλο του πατέρα.

Σήκω πάνω!, τον πρόσταξε εκείνη.

Μητέρα, μην το κάνεις αυτό! Θα το μετανιώσεις! Της είπα, προσπαθώντας να την αποτρέψω να κάνει αυτό το τεράστιο λάθος.

Μην ανησυχείς, μου είπε εκείνη, δεν πρόκειται να τον πειράξω. Δεν θα πέσω στο επίπεδό του.

Σε ευχαριστώ πολύ κοκκώνα μου, πετάχτηκε ο Κιαμήλης και προσπάθησε να της φιλήσει το χέρι και εκείνη τον απώθησε.

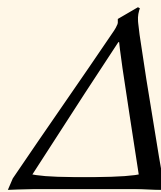
Μην ελπίζεις! Είσαι ΕΝΟΧΟΣ. ΕΝΟΧΟΣ. Αποφάσισες να παρανομήσεις και για αυτά τα εγκλήματα μία είναι η τιμωρία, ούρλιαξε απεγνωσμένη.

Τότε καν'το. Σκότωσέ με να λυτρωθείς και εσύ και εγώ!, είπε αυτός.

Δεν ξέρεις πόσες φορές ονειρεύτηκα αυτήν την στιγμή. Να βλάψω τον φονέα του γιού μου, του Χρήστου μου! Να τον κάνω να με ικετεύει. Η μοίρα βέβαια με έριξε πάνω σε εσένα, στον άνθρωπο που έβαλα μέσα στο σπίτι μου, τον εμπιστεύτηκα περισσότερο, που τον αγάπησα σαν παιδί μου, είπε και του έβαλε το πιστόλι στο χέρι του. – Οι επιλογές σου είναι δύο για να αποφασίσεις την ζωή σου: Ή θα εξαφανιστείς και δεν θα επιστρέψεις πότε εδώ, σε αυτό το μέρος ή θα γίνεις εσύ ο δήμιός σου. Εγώ πάντως αρνούμαι να βάψω τα χέρια μου με το δικό σου αίμα, είπε και μου έκανε ένα νεύμα να την συνοδεύσω μέσα στο σπίτι. Ο Κιαμήλ έμεινε εκεί. Στον κήπο. Δεν κουνήθηκε. Όταν, όμως, μπήκαμε και οι δύο στο σπίτι ακούστηκε το Μπαμ. Είχε αφαιρέσει την ζωή του. Η μητέρα δάκρυσε.

Χρύσα Γεραμάνη, Γ1

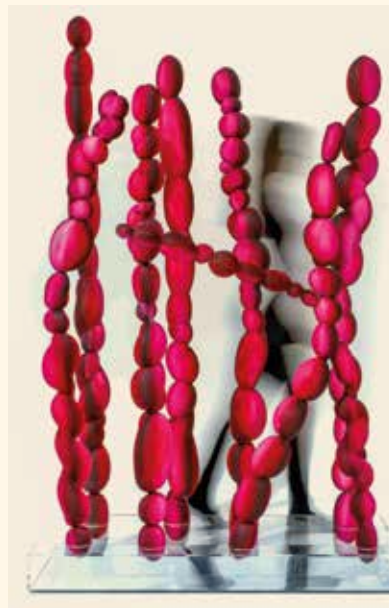
Χαμένοι...

εν έχω πολύ χρόνο, γι' αυτό πρέπει να είμαι γρήγορος. Το γράφω αυτό στο μόνο ασφαλές μέρος που θα μπορούσα να βρω πλέον, αλλά το ακούω να ψάχνει. Θα με βρει αργά ή γρήγορα και πρέπει να σιγουρευτώ ότι... συγνώμη, προτρέχω. Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω από την αρχή.

Η... καλά όσο πιο κοντά μπορώ να φτάσω στην αρχή. Πριν από περίπου 9 μήνες ξύπνησα στο παιδικό μου κρεβάτι χωρίς να θυμάμαι πώς έφτασα εκεί. Άνοιξα τα μάτια μου και μπερδεύτηκα αμέσως ως προς το πώς κατέληξα εδώ. Εξερεύνησα και κατέληξα στο συμπέρασμα ότι ήταν το παλιό σπίτι των γονιών μου. Το σπίτι στο οποίο μεγάλωσα. Αλλά είχε μερικές... διαφορές. Πρώτον, το πραγματικό σπίτι δεν είχε υπόγειο. Δεύτερον, αυτό το πράγμα δεν ήταν πάντα εδώ.

Για τις πρώτες δύο μέρες τα πράγματα ήταν φυσιολογικά. Όσο φυσιολογικά θα μπορούσαν να είναι δηλαδή. Κοίταξα σε κάθε γωνιά του σπιτιού, μια και κάθε πόρτα και παράθυρο ήταν κλειδωμένα και άτρωτα, αλλά δεν μπορούσα να βρω κανέναν άλλο, ή καμία διέξοδο. Χτύπησα τις πόρτες και τα παράθυρα, φώναξα και ζήτησα βοήθεια μέχρι που ο λαιμός μου άρχισε να αιμορραγεί, προσπάθησα να καλέσω τους γονείς μου, τα αδέρφια μου, την αστυνομία, οποιονδήποτε. Αλλά δεν ήταν ποτέ εκεί. Ο αριθμός ήταν «απα-

Ολίνα Πασπάτη, IB2

σχολημένος». Φώναζα με απόγνωση, φόβο, πλήξη, σχεδόν κάθε μέρα. Μετά την αποτυχία κάθε τελευταίας απόπειρας διαφυγής, θα κατέληγα σε μια θλιβερή λακκούβα δακρύων και ντροπής στο σαλόνι, σχεδόν σαν κάτι που με τραβούσε κάτω και έσκαζε μέσα στο κεφάλι μου πιέζοντας τα δάκρυα για να βγάλω χώρο. Το μόνο πράγμα που θα με ηρεμούσε θα ήταν να κοιτάζω την οικογενειακή φωτογραφία που κρέμεται πάνω από το τζάκι, τα οικεία της πρόσωπα προσφέρον μια γαληνή που είπε σε αυτό το γνωστό μα και συνάμα ξένο σπίτι.

Μετά από περίπου δύο εβδομάδες άρχισα να σκέφτομαι ότι θα μπορούσα να προσαρμοστώ, θα μπορούσα να μάθω να ζω έτσι και να κρατήσω την ελπίδα ότι θα βρισκόμουν και θα ξεφύγω μια μέρα. Άρχισα να ψάχνω τρόπους για να περάσω το χρόνο μου. Τα τρόφιμα και τα ποτά ήταν κατά κάποιο τρόπο πάντα διαθέσιμα στα ντουλάπια της κουζίνας. Δεν έχει σημασία τι έκανα στο σπίτι σε μια μέρα, όταν ο νέος ήλιος φαινόταν στον ορίζοντα, αν δεν κοιτούσα, θα επανέλθει στο φυσιολογικό ξανά. Δεν θα μπορούσα ποτέ να κάνω τη διαφορά, ανεξάρτητα από το πόσο σκληρά προσπάθησα.

Αλλά μόλις άρχισα να μπαίνω σε μια ρουτίνα (ξυπνημα, φαγητό, απόπειρα διαφυγής, αποτυχία, κατάθλιψη) ήρθε *αυτό*.

Από τις γωνίες των ματιών μου μπορούσα να δω μια φιγούρα που δεν τολμώ να περιγράψω ως ανθρωποειδή. Φαινόταν σαν να βγαίνει από τις σκιές, να μεγαλώνει από αυτές, να είναι προσκολλημένη σε αυτές. Ήταν εκεί κάθε φορά που δεν κατάφερα να ξεφύγω, όταν κοιμόμουν, όταν η απελπισία μου με τραβούσε στο έδαφος και με μείωνε σε ένα απλό, κλαμένο παιδί.

Αλλά όποτε προσπαθούσα να το κοιτάξω, θα εξαφανιζόταν πίσω από μια γωνιά, έξω από την οπτική μου γωνία, με τα άκρα του να πετούσαν πίσω σαν να επρόκειτο να σχίσουνε από την κίνηση.

Στην αρχή, σκέφτηκα ότι μπορεί να είναι φιλικό. Δεν φαινόταν να με βλάπτει και η παρουσία του φαινόταν οικεία, όπως ήταν μαζί μου πολύ πριν αρχίσω να το βλέπω.

Φυσικά, αλλάξα γνώμη την ημέρα που γύρισα για να το κοιτάξω και δεν έφυγε.

Ήταν μια νύχτα όπου οι αποτυχίες μου ήταν πιο καταστροφικές από το συνηθισμένο και προσπάθησα να τις πνίξω στον παλιό ποτό των γονιών μου. Το είδα από την άκρη του βλέμματός μου στην είσοδο της κουζίνας. «Γεια σου, φίλε μου, μουρμούρισα προς αυτό, προσφέροντας το ποτήρι μου «θες λίγο;» Γύρισα σε αυτό, περιμένοντας να κρυφτεί όπως συνήθως. Αλλά δεν το έκανε.

Στάθηκε εκεί και για πρώτη φορά το είδα πλήρως, όχι μόνο ως ένα θολό σχήμα. Ήταν σκοτεινό παντού σαν σκιά, αλλά είχε ουσία, την ουσία του σάπιου κρέατος και απόπνεε την ίδια μυρωδιά. Πώς

δεν είχα παρατηρήσει τη μυρωδιά πριν; Η αποσύνθεση έτρεχε πάνω και κάτω στο σώμα του, διαβρώνοντας έτσι ώστε έκανε τα πτώματα να φαίνονται φρέσκα συγκριτικά. Τα μπαλώματα του δέρματος κρέμασαν ταλαιπωρημένα σε όλο αυτό που θα το αποκαλούσες σώμα και τα χέρια και τα πόδια του ήταν λυγισμένα με τρόπους που θα κατάστρεφαν τα ανθρώπινα οστά. Το σχήμα του ήταν αντιαισθητικό, απωθητικό, πρωταρχικά αηδιαστικό. Το πρόσωπό του ήταν κενό, εκτός από ένα μεγάλο στομάχι γεμάτο με τέσσερις σειρές σάπων, αιχμηρών, μυτερών δοντιών και μια διχαλωτή γλώσσα που έπαιζε μέσα του. Έσκυψε το κεφάλι του στο πλάι, σαν να με μελετούσε.

Η καρδιά μου χτυπούσε τόσο σκληρά, νόμιζα ότι θα μπορούσε να πηδήξει έξω από το στέρνο μου, η ανάσα μου φάνηκε να πιάνεται στο λαιμό μου, δυσμενής να συναντήσει αυτό το τρομακτικό πλάσμα. Τα μάτια μου δακρύσαν, και ένιωθα ότι η ηλεκτρική ενέργεια κυμαινόταν στα οστά μου και το αίμα μου έγινε πάγος.

Μετά από μια στιγμή που έμοιαζε σαν αιωνιότητα, έστρεψε τα σάπια χείλη του προς τα πάνω σε ένα χαμόγελο και στη συνέχεια άρχισε να διπλώνει τα άκρα τους στον εαυτό τους, κουνώντας το από την πόρτα και την οπτική μου γωνία στη διαδικασία.

Μόλις έφυγε, δεν μπορούσα καν να σηκωθώ για να μπω στο μπάνιο. Άρχισα να κλαίω και να κάνω εμετό, στο νεροχύτη, στο πάτωμα. Το έκανα μέχρι που εξαντλήθηκα και κοιμήθηκα στο πάτωμα της κουζίνας.

Μετά από αυτό άρχισε να εμφανίζεται όλο και πιο συχνά και πλησιάζει όλο και πιο κοντά. Άρχισε επίσης να ψιθυρίζει πράγματα. Ερωτήσεις. Ερωτήσεις που με μαστίζαν στον ύπνο και ενδιάμεσα, ερωτήσεις που έκαναν την καρδιά μου να τρέχει και την ανάσα μου να κολλάει στον λαιμό μου. Ερωτήσεις που έκαναν τα ξυράφια στο μπάνιο των γονιών μου όλο και πιο ελκυστικά. Αλλά τα κατάφερα. Βρήκα τρόπους να το αποτρέψω. Φαγη-

Μαριώ Διολέττα, IB2

τό, αλκοόλ, ζωγραφική, γραφή, άσκηση οτιδήποτε που έπαιρνε το μυαλό μου από τις φοβερές ερωτήσεις του φαινόταν να το αποκρούει. Οι μέρες πέρασαν με εμένα αποφεύγοντας το. Δεν έπρεπε να το έκανα αυτό. Νομίζω ότι το εξόργισα.

Στην επέτειο των επτά μηνών εκεί, ξύπνησα και στεκόταν πάνω μου. Δεν με άγγιξε, αλλά το είδα από κοντά και για μια φορά, δεν ήταν ψύχραιμο. Ούρλιαζε στην κορυφή των πνευμόνων του ή οτιδήποτε άλλοτε χρησιμοποιώ αυτά τα πράγματα για να αναπνέουν. Και γλίστρησε έξω από το δωμάτιο, μέσω ρωγμών κάτω από την πόρτα. Αυτό ήταν, έτρεξα κατευθείαν στο μπάνιο. Θα μπορούσα να το ακούσω να τρέχει έξω από αυτό, στους τοίχους στην οροφή, να χτυπιέται στην πόρτα και παρακαλεί να το προσέξω. Πήρα τα ξυράφια του πατέρα μου και τράβηξα. Μακριές ευθείες γραμμές με βαθύ πορφύρο χρώμα. Νόμιζα ότι οι πίνακές μου θα με ελευθέρωναν, θα με ελευθέρωνε. Έκλεισα τα μάτια μου και ήλπιζα για ελευθερία.

Αλλά ξύπνησα ξανά στο κρεβάτι μου, χωρίς κανένα σημάδι για την τελευταία μου απόπειρα απόδρασης. Δεν θα με άφηνε τόσο εύκολα.

Μετά από αυτό έγινε πιο ξέφρενο, δεν υπήρξε ποτέ μια στιγμή κατά την οποία να απαλλαγούμε από την αηδιαστική παρουσία του, την ίδια με εκείνη που απασχολούσε τον εγκέφαλό μου εκείνες τις πρώτες μέρες, ήμουν σίγουρος τώρα. Με κυνηγούσε μέσα από το σπίτι, με ανάγκασε να κρυφτώ σε κάθε φωτισμένο δωμάτιο που μπορούσα να βρω, γιατί μισούσε το φως, αλλά σύντομα βρήκε έναν τρόπο να το σβήσει, δεδομένου του αρκετού χρόνου.

Τελικά έμαθα τα κόλπα του, πώς να το αποφύγω, πώς να επιβιώσω. Ξανά. Ήμουν ξανά σε μια ρουτίνα, κερδίζοντας έδαφος, άρχισα να ανεβαίνω και να ελπίζω. Αλλά, πάλι, αυτό δεν κράτησε πολύ. Αυτή η περίοδος χάριτος σηματοδότησε το τέλος της όταν με άγγιξε. Αυτό ήταν πριν από τρεις εβδομάδες.

Αισθάνομαι ακόμα το σχήμα της παραμορφωμένης σπασμένης παλάμης του στον καρπό μου, το οποίο άρπαξε ενώ έτρεχα για μια πόρτα. Ο φλεγόμενος κρύος πόνος πυροβολήθηκε σε αυτήν την περιοχή σαν κάτι απορρίφθηκε από τα νεύρα μου μέσω των πόρων μου. Είχε παραβεί τους κανόνες. Με άγγιξε.

Πήγα στον ασφαλή παράδεισό μου, στο σαλό-νι, να παρηγορηθώ από την ασφάλεια της οικγενειακής φωτογραφίας, το μόνο οικείο πράγμα που απέμεινε σε αυτό τον εφιάλτη, αλλά... οι γονείς μου δεν ήταν εκεί. Στη θέση τους ... δύο άτομα δεν είχα ιδέα ποιοι ήταν. Όχι... αυτοί ήταν οι γονείς μου αλλά εγώ... Δεν μπορούσα να τους θυμηθώ. Αυτό πήρε. Τη μνήμη μου. Τη ζωή μου.

Με άγγιξε ξανά μετά από αυτό και μου πήρε κομμάτια. Άρχισε να φαίνεται όλο και λιγότερο αποσυντεθειμένο με κάθε κομμάτι, ενώ ένιωσα

την ενέργειά μου να χάνεται, να πέφτω σε λήθαργο τόσο συχνά.

Πριν από δύο μέρες έγινε απελπισμένο. Οι άμυνες μου σταματούν να λειτουργούν. Έκλεισε το τηλέφωνό μου, χάλασε το φαγητό μου, έσπασε τα μπουκάλια μου και εκμεταλλεύτηκε κάθε μέθη που είχα αποκτήσει πριν το κάνει. Ήξερε όλα τα κρυμμένα σημεία μου τώρα. Είχε τις αναμνήσεις μου. Αλλά, υπήρχε ένα δωμάτιο που δεν ήξερα καν. Δεν ήταν στο αρχικό σπίτι. Το υπόγειο. Καθώς άνοιξα την πόρτα του υπογείου, είδα ένα σκοτάδι πολύ πιο υλικό από το πραγματικό σκοτάδι του υπόλοιπου σπιτιού. Σαν αέρια πίσσα, δεν ήταν η απουσία του φωτός. Το κατάπινε. Πήρα ένα βήμα πίσω. Μύριζε σαν ο ίδιος ο θάνατος να είχε κάνει μια επίσκεψη. Αλλά μετά το άκουσα να βρυχάται, ένας φρικτός, απωθητικός ήχος που σώπασε την λογική μου, που δεν μου άφησε καμία επιλογή. Πήγα μέσα και έκλεισα τον κοιτώνα που έκρυψε εδώ από τότε.

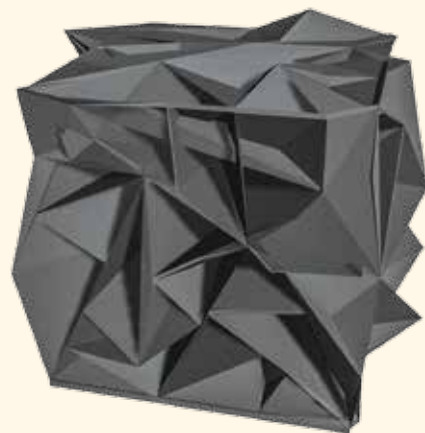
Αποφάσισα να τα καταγράψω όλα αυτά διότι γνωρίζω ότι θα με βρει εδώ τελικά. Είμαι σίγουρος πια, μετά από όσα είδα εδώ μέσα, τα πτώματα, τις απερίγραπτες εικόνες, ότι αυτό προήλθε από εδώ, ότι εδώ ήταν η φωλιά του, πριν εισέλθει στην απομίμηση του παλιού μου σπιτιού και αρχίσει να με κυνηγά.

Το γράφω είτε για να διατηρήσω ένα αρχείο καταγραφής, ώστε να θυμάμαι τα σημαντικά πράγματα όταν τα πάρει όλα, αν αφήσει κάτι πίσω, ή, αν όχι, αν κάποιος άλλος βρεθεί εδώ μπορεί να έχει μια ιδέα τι του συμβαίνει και ίσως κάνουν καλύτερα από εμένα.

Άνοιξε στην πόρτα του υπογείου. Το ακούω να γελάει. Ω Θεέ μου το γέλιο ... δεν είναι ανθρώπινος ήχος.

«Χαίρετε! Είναι κάνεις εκεί; Πού είμαι; Είναι σκοτεινά εδώ και δεν φαίνεται να υπάρχουν τοίχοι. Πού είμαι; Περιμένε. Ποιος είμαι; »

Διονύσης Μητρόπουλος, Γ5

Μανώλης Πολυδάκης, IB2

Αντλώντας έμπνευση από το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών (διδάσκουσα: Δαγκωνάκη Ελευθερία), η μαθήτριά της Α΄ Λυκείου Κολλεγίου Ψυχικού, **Αχουριώτη Αναστασία Ιλάιρα**, συνέγραψε το παρακάτω κείμενο, για το οποίο έλαβε το **2° Βραβείο** στον 22° Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό Ποίησης και Διηγήματος της Πανελληνίας Ένωσης Λογοτεχνών.

Κέρκυρα, 427 π.Χ.

«...Πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου, καὶ οἶον φιλεῖ ἐν τῷ τοιοῦτῳ γίνεσθαι, οὐδὲν ὄτι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω. Καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δὲ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον...»

ΘΟΥΚΙΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΙ, Γ, 81

Κοίταξα ψηλά στον ουρανό. Ήταν σκοτεινός και οι θεοί τα σύννεφα έσπρωχναν πάνω από το νησί μας. Ένα ρίγος με διαπέρασε. Ο άνεμος έπνεε σαν οiwόνός, σαν αγγελιοφόρος με

άσχημα μαντάτα. Η ησυχία ήταν εκκωφαντική, νεκρική σιγή γέμιζε όλο το νησί, σαν ακόμα και το κύμα της θάλασσας την ευλαβική του κίνηση για λίγο να διέκοψε. Ούτε φύλλο δεν κουνιότανε. Η φύση είχε πάρει μια τόσο γαλήνια, μα τόσο τρομαχτική όψη. Σαν η κατάρα των θεών να έπεφτε πάνω στη συνείδηση των ανθρώπων, ατιμασμένη τιμωρία για τις αλύτρωτές τους αμαρτίες. Μαύρο αόρατο πέπλο σκέπασε το νησί και τότε ο χρόνος σταμάτησε.

Φωνές, ουρλιαχτά τρομαχτικά γέμισαν την ατμόσφαιρα. Η ηρεμία των προηγούμενων λεπτών ξεχασμένη στην τραγική σκηνή που μπροστά μας παιζόταν, εικόνα από εφιάλτη. Δεν ξέραμε τι γινόταν, δεν είχε προλάβει ο νους μας ακόμα εξήγηση να δώσει και μαρμαρωμένοι σαν αγάλματα στεκόμασταν ανθρώπινες φιγούρες που τα μάτια τους πρόδιδαν τη φρίκη. Ήταν αληθινή. Δεν ήταν όνειρο ή τέχνασμα. Δεν ήταν θέλημα θεών, μα δημιούργημα δικό μας. Όλο το κορμί μου έτρεμε σ' αυτήν την αποκάλυψη, που την ήξερα, αλλά δεν ήθελα να αποδεχτώ.

Μικρός τότε ο κόσμος. Αφελής, ανυποψίαστος ο άνθρωπος στο τι εστί εμφύλιος. Τι κακούργημα απάνθρωπο, τι τιμωρία των θεών για την ύβρη της ανθρώπινης φύσης που όλα θέλει να τα αμφισβητεί, όλα να τα ανατρέπει, όλα να τα ξεπερνά. Ακόμα και τον εαυτό του. Αυτό ήταν τιμωρία των θεών. Μήπως όμως ήταν δημιούργημα των ανθρώπων; Μήπως στο αίμα τους κυλά και αντηχεί αυτή η πένθιμη μελωδία του πολέμου, αυτή

Θάλεια Σιούτου, IB2

που δημιουργήθηκε για να καταστρέφει αυτά που ο ίδιος δημιουργεί; Εκεί που η Νέμεσις είναι πια αναπόφευκτη. Πάλι τον ξεπέρασε τον εαυτό του ο άνθρωπος, έφτιαξε κάτι ικανό να διχάσει τα πάντα, έφτιαξε κάτι που ο ίδιος ο Άρης το βλέπει και χαμογελά, κάτι που κάνει τον πόλεμο να θυμίζει λύτρωση. Εκεί που δεν υπάρχει πατρίδα, αξιοπρέπεια, τιμή, ανθρωπιά! Ο κλήρος έπεσε στην Κέρκυρα να βιώσει τον εμφύλιο πρώτη. Ένα νησί μια γροθιά, σε πόσα κομμάτια θρυμματίστηκε και πόσες στάχτες έγιναν τα χαμένα των ανθρώπων ιδανικά; Μαζί με την πνοή του ανέμου έφυγαν και λησμονήθηκαν...

Λίγος καιρός μονάχα έχει περάσει από τη μάχη με τους Πελοποννήσιους. Πολλά έχουν συμβεί, πολύ αίμα έχει χυθεί σ' αυτή τη διαμάχη και από εμάς τους ολιγαρχικούς, αλλά και από τους δημοκρατικούς. Εγώ, ο Νικόμαχος ο Κερκυραίος σήκωσα το σπαθί μου ενάντια στους ίδιους τους ανθρώπους που στηρίζουν τις ιδέες μας, στη μεγάλη τη δύναμη που τόσο καιρό μας προστατεύει, τους Πελοποννήσιους. Μα δεν μπορούσα να κάνω αλλιώς. Είμαι πάνω από όλα Κερκυραίος, μετά έρχεται το πολίτευμα. Το νησί μου να καίγεται στις φλόγες δεν θέλω να το δω. Γι' αυτό και βοηθήσαμε, γι' αυτό και για μια μόνο νύχτα δεν ήμασταν ολιγαρχικοί ή δημοκρατικοί, μα Κερκυραίοι, άνθρωποι. Ίσως ήταν μέγα λάθος τους εχθρούς να εμπιστευτούμε. Μα είναι εχθροί οι γείτονες, τα αδέρφια μας; Τουλάχιστον ήταν κάποτε τ' αδέρφια μας κι ας είναι τώρα αντίπαλοι. Το μίσος έχει μαυρίσει την ψυχή όλων μας και εκδίκηση ζητούν τα σωθικά μας. Μα ακόμα και γι' αυτή τη μία και μόνο μέρα, που μαζί παρά χωρία πολεμούσαμε, ένιωσα να ξεπλένονται λίγο οι

αμαρτίες μου, να ελαφραίνει η ψυχή μου, το μίσος να μην με τυφλώνει.

Φυσικά, όχι πως όλοι οι ομοϊδεάτες μου νιώθουν το ίδιο. Κάποιοι τους κοιτούσαν σα θηρία έτοιμα να βρουν την τέλεια ευκαιρία να επιτεθούν, λες και μια αόρατη θεότητα ψιθύριζε στα αυτιά τους με λαγνεία «αίμα». Αυτό έδειχνε και το βλέμμα των δημοκρατικών που με την ίδια έχθρα μας κοιτούσαν.

Στιγμές σαν κι αυτές αναρωτιέμαι αν είμαστε πράγματι πόνια στα χέρια των θεών ή αν μόνοι μας παίζουμε με την μοίρα μας τόσο επικίνδυνα. Πολλοί με θεωρούν αφελή που έχω ακόμα έστω κι αυτές τις λιγοστές ελπίδες. Άλλοι κοιτάνε υπεροπτικά όποιον τολμήσει να δείξει κάποια μορφή αλληλεγγύης, ανθρωπιάς. Ο δόλος και η απάτη, πια, επιβραβεύονται ως αρετές δοσμένες δώρο από τους θεούς. Έχει χαθεί η έννοια της τιμής του ανθρώπου. Πόσα άλλαξαν μέσα σε λίγα χρόνια; Αυτό φαίνεται να είναι το πραγματικό τίμημα των πράξεών μας.

Ας είναι παιχνίδι των θεών από μέσα μου παρακαλούσα. Ας είναι δικό τους θέλημα, δική τους η ευχαρίστηση όταν το αίμα βλέπουν να αφήνει σημάδι αιώνιο στα εδάφη αυτά. Ας είναι τα γεμάτα έχθρα και καταστροφή- πνιγμένα στον πόλεμο- λόγια του Άρη, που με μειδιάμα στο πρόσωπό του βλέπει από ψηλά τα πάθη των ανθρώπων. Ας είναι ο Δίας που το νου μας γέμισε με σκέψεις τέτοιες που δεν ανήκουν σε άνθρωπο, να μας τιμωρήσει για την ύβρη μας.

Δεν είναι όμως και το ξέρω καλά. Τα ουρλιαχτά που αντηχούν αναστατώνουν και τον πιο γενναίο άντρα. Είναι το πραγματικό τραγούδι των σειρήνων αυτό που μες στην όμορφη ψευ-

δαισθηση ακούγεται σαν μελωδία ονειρική. Ναι, μελωδία που τόσο ευλαβικά γεμίζει τη θάλασσα με αίμα. Ο πολυπόθητος αέρας χάνεται, πνέει σε άλλα μέρη και η ομίχλη που το νου είχε θολώσει φεύγει σιγά-σιγά και βλέπουμε το πραγματικό πρόσωπο, ακούμε το πραγματικό τραγούδι. Την ψαλμωδία των φωνών που πνίγονται στο αίμα. Και μετά το απόλυτο σκοτάδι.

Ήταν ένα ψέμα που μας τράβηξε στα βάθρα μιας μυστήριας θάλασσας που γενναϊόδωρα αγκαλιάζει τόσες και τόσες ψυχές. Όμως όσο όμορφο και να είναι το ψέμα, όσο γλυκιά κι αν είναι αυτή η ψευδαισθηση, η αλήθεια δεν κρύβεται. Δεν μπορεί ποτέ να κρυφτεί για πάντα! Ακόμα και στον τελευταίο κτύπο της καρδιάς θα εμφανιστεί να σου θυμίσει το πρόσωπό της κι έτσι να τη θυμάσαι για μια αιωνιότητα.

Τι όμορφο ψέμα που ήταν η προηγούμενη μέρα, πολυπόθητες ελπίδες, ελπίδες ανθρώπινες, ελπίδες πανέμορφες, ελπίδες τόσο μα τόσο αφέλειες. Τώρα νιώθω τον εαυτό μου να συμφωνεί με τους άλλους ομοϊδεάτες μου, να γεμίζουν τα μάτια μου θυμό και απελπισία. «Μας πρόδωσαν» φώναζα όσο πιο δυνατά μπορούσα λες και ήθελα να με ακούσει όλο το νησί. Να δουν όλοι το θυμό ζωγραφισμένο στο πρόσωπό μου. Να νιώσουν την εκδίκηση που ζητούσε η ψυχή μου κάθε φορά που έβλεπα άλλον έναν δικό μου στο έδαφος μέσα σε μια λίμνη αίματος. Το χέρι μου τρέμει όχι από φόβο, αλλά από οργή. Πώς μπόρεσαν να μας προδώσουν! Ούτε μια μέρα δεν πέρασε που πολεμήσαμε μαζί, στο ίδιο μέτωπο.

Σε κάθε γωνιά και μια λόγχη βαθιά το σώμα κάποιου να λαβώνει θανάσιμα. Οι φωνές και τα ουρλιαχτά συνεχίζουν. Οι αριθμοί είναι άνισοι. Ο κόσμος δεν ήταν έτοιμος ακόμα γι' αυτές τις εικόνες. Τις είδε όμως και δεν μπόρεσε ποτέ να τις ξεχάσει. Σύντροφοι σηκώνουν ο ένας ενάντια στον άλλο το σπαθί τους προσπαθώντας στα χέρια των εχθρών να μην πέσουν, να μην πάνε από εχθρικό χέρι, την τραγική τους μοίρα ν' αποφύγουν. Όμως τελικά δεν την απέφυγαν, θάνατος τους βρήκε όποιου και να' ταν το χέρι που έκοψε το νήμα. Άλλοι σαν σκιές κρεμασμένοι στα δέντρα, αφού αποφάσισαν μόνοι τους να πάρουν τη ζωή τους.

Η Κέρκυρα μια φυλακή που εγκλωβίζει τους ζωντανούς και τις ψυχές αυτών που ήδη έχουν αφήσει το άταφο σώμα τους. Προσεύχονται στους θεούς να τους αφήσουν εν ειρήνη να αναπαυθούν, να ελευθερωθούν από τα βαριά δεσμά αυτού του νησιού, που 'πεσε πάνω του η κατάρα των θεών. Να φτάσουν όπως όλες οι νεκρές ψυχές στον Κάτω Κόσμο, στην αιώνια λύτρωση.

Προσπέφτω ικέτης στο ναό της Ήρας για άλλη μια φορά. «Ήρα, ικέτης σου προσπέφτω τις

ψυχές των νεκρών συντρόφων μου μην τις αφήσεις σαν χαμένες να τριγυρνούν ανάμεσα στα συντρίμια. Δωσ' τους τη λύτρωση που τόσο ποθούν», φωνάζω με όση ζωή μου έχει απομείνει ελπίζοντας πως κάποιος ακούει τις προσευχές μου

Συντρίμια, παντού συντρίμια. Αυτή θα είναι τελικά και η δικιά μου μοίρα; Η ψυχή μου γύρω από τα καταραμένα αυτά μέρη να βολοδέρνει, μέχρι να ταφεί το σώμα μου; Συλλογίστηκα τον θάνατο. Άραγε τον φοβάμαι τον θάνατο; Όχι, περισσότερο φοβάμαι τη μοίρα μου αν ζωντανό με πιάσουν. Πιάνω σφιχτά το σπαθί μου που ακόμη στάζει αίμα. Αίμα εχθρών. Εχθρών και μόνο εχθρών, δεν είναι τίποτα παραπάνω για μένα, σιχαίνομαι τον εαυτό μου που κάποτε τους θεωρούσα γείτονες, αδέρφια. Δεν είναι άνθρωποι, ούτε τα θηρία δεν νιώθουν τέτοια δίψα για αίμα. Ναοί γκρεμισμένοι. Ικέτες μαχαιρωμένοι μέσα στον ίδιο το ναό από τον οποίον ζήτησαν προστασία, άλλοι χτισμένοι μέσα στα θεμέλια αφημένοι να αργοπεθάνουν με τον πιο βασανιστικό τρόπο. Μια τέτοια ύβρη, τέτοια τρανή ιεροσυλία αξίζει μεγάλη τιμωρία. Πού ακούστηκαν τέτοια κακουργήματα! Ούτε στον πόλεμο δεν γίνονται τέτοιες φρικαλεότητες. Υπάρχει σεβασμός για τον αντίπαλο, σεβασμός για τον νεκρό.

Η ησυχία του ναού όπου βρισκόμουν τραντάζεται απότομα. Είμαι εδώ γονατιστός ακόμα μπροστά στο άγαλμα της θεάς. Ακούγονται βήματα, όλο και πιο γρήγορα, όλο και πιο δυνατά →

Αθηνά Λι, IB2

σαν να προσπαθούν να προλάβουν τους κτύπους της καρδιάς μου που αυξάνονται από την οργή και την αγωνία. Γύρισα αργά το κεφάλι μου να δω. Με έχουν περικυκλώσει. Ξέρω, ότι νικητής δεν θα βγω από αυτή τη μάχη, δεν θέλω να νικήσω. Ηρεμία ψάχνω, γαλήνη κι αν ένα από αυτά τα σπαθιά μου τη δώσει θα είμαι ευγνώμων. Μα πρώτα θέλω να πάρω εκδίκηση για τον τραγικό θάνατο των δικών μου. Σε κανέναν δεν αξίζει τέτοιος θάνατος, πρέπει να πληρώσουν.

Σηκώνω το σπαθί μου κι η μάχη ξεκινάει. Το ξίφος μου έχει γίνει ένα με το χέρι μου. Νιώθω σαν μια αιθέρια μορφή να μου δίνει δύναμη. Από τη λόγχη μου στάζει ξανά αίμα φρέσκο.

Ο ουρανός γεμίζει σύννεφα και δυνατή βροχή πέφτει στο έδαφος, ξεπλένει το αίμα από τους δρόμους. Το νερό με το αίμα των νεκρών αναμιγνύεται, ρυάκι γίνεται, περνάει όλο το νησί. Φθάνει και κάτω από τα συντρίμια, να θυμίσει στους ανθρώπους ότι αυτό μόνοι τους το προκάλεσαν. Οι βροντές ακούγονται σαν ο ίδιος ο Δίας να τις στέλνει και η γη σείεται κάτω από την οργή του.

Μια λόγχη περασμένη στην καρδιά, μα ένα χαμόγελο στο πρόσωπό μου. Οι βροντές σαν να ακούγονται όλο και πιο μακρινές, ο πόνος όλο και λιγότερος, τα βλέφαρα βαριά. Επιτέλους ησυχία...

Εκείνη την ημέρα πολλοί χάθηκαν και μαζί με τις ψυχές, αξίες, δεσμοί, ιδανικά. Πρώτη φορά βίωσαν κάτι τέτοιο οι άνθρωποι αλλά όχι τελευταία. Ακόμα και οι ίδιοι οι δημιουργοί του σάστισαν σαν είδαν τα συντρίμια που άφησαν στο πέρασμά τους, το αίμα που έχυσαν ανέντιμα. Το φταιξιμο το έριξαν στους θεούς, στη μοίρα, στην εξουσία χωρίς ποτέ να αποδεχτούν την πραγματική αλήθεια, γιατί τελικά αυτός είναι ο άνθρωπος.

Για Αχουριώτη, Α1

Ιανός

Μπορείς να προσπαθήσεις να ξεφύγεις από την πραγματικότητα.

Μπορείς να κοροϊδέψεις τον περίγυρό σου, να κρυφτείς πίσω από το προσωπείο της αρετής.

Μπορείς να στρουθοκαμηλίσεις, να ξεγλιστρήσεις και να ταμπουρωθείς στα οχυρά σου.

Μπορείς να σκηνοθετήσεις τη ζωή σου όπως επιθυμείς, να μην γίνεις πρωταγωνιστής, αλλά μικρός και ασήμαντος κομπάρσος, να κρυφτείς πίσω από την αυλαία αναμένοντας τα χειροκροτήματα.

Μπορείς να παραδώσεις τη ψυχή σου στα χέρια των εωσφόρων της καταστροφής, να γίνεις θησαυροφύλακας κάθε ψέματος και ταμίας κάθε αλήθειας.

Μπορείς να βάλεις μια μάσκα δίμορφη, να ντυθείς με το πιο δουλικό χαμόγελό σου και να χορέψεις συντροφιά με την υποκρισία.

Μπορείς να δικάσεις τους άλλους για σκελετούς κρυμμένους στη ντουλάπα τους, αλλά να μην ανοίγεις ποτέ τη δική σου.

Γιατί η ανθρώπινη καρδιά είναι τόσο φτιασιδωμένη, με υποκρισία το ίδιο της το μέσα εξαπατώντας.

Μαρίνα Κούβαρη, Α5

Έλλη Ζαγοριαννάκου, IB2

Πρόσωπο(α)

Σπασμένος καθρέφτης
αστίλβωτος
πολλές οι ανακλάσεις
πρόσωπα στη νιοστή.
Πρίσμα ορθό όλες ή καμία;
Κοίτα τες.
Δεν απατάσαι.

Ιωάννα Κατσοκοπούλου, Β4

Ειρήνη Τάσση IB2

Συνειδητοποιώ

Αθήνα, Αύγουστος του 2021
Περπατώ. Τα στενά της μεγαλούπολης μοιάζουν οικεία.
Παρατηρώ. Οικεία μα διαφορετικά.
Παράθυρα κλειστά, Λουκέτα σε πόρτες.
Ο αέρας δυναμώνει, χτυπάει το πρόσωπο.
Ανασαίνω.
Συνειδητοποιώ.
Παλιά feuilles volantes για χειμερινά θέρετρα
φτάνουν στα πόδια μου. (Υπάρχουν ακόμη αυτά;)
Κοιτάζω τον ουρανό. Ο ήλιος είναι ο μόνος γνώριμος εδώ.
Παρατηρώ. Ανασαίνω ξανά. Ένα περιστέρι περνάει από μπροστά μου. Συνειδητοποιώ.

Ιωάννα Κατσοκοπούλου, Β4

Αστόχησα

Σ

υναντηθήκαμε αργά το απόγευμα κάπου προς τον παλιό σταθμό. Εμφανίστηκες μπροστά μου από τη μαύρη άμαξα της Λήθης, αγνή σαν μωρό.

Κοιτούσα τα χέρια μου που έσφιγγαν ήρεμα με κρυφή συγκατάθεση τα δικά σου.

Σύντομα θα σε πρόδιδα, και όλος ο κόσμος, συμπεσιμένος στο σακιδίο μου, θα εξαφανιζόταν...

Ήταν λάθος, αλλά είχα περάσει τόσες μέρες πνιγμένος στην αυταπάτη αυτής της σαρκικής έλξης.

Καταγράφοντας και άλλες ασήμαντες λεπτομέρειες σε ομόκεντρα ημερολόγια.

Προσπαθώντας να διηγηθώ και άλλες νόσους του νου και της καρδιάς.

Απόκαμα, θολώσανε τα μάτια μου κι ελύγισα, σαν από τρυφερότητα.

Εγώ που μέχρι πρότινος κεντρικός ομιλητής θα ήμουν στον επικήδειο της ληθαργικής ύπαρξής σου.

Μα, δυστυχώς, αστόχησα.

Μαρίνα Κούβαρη, Α5

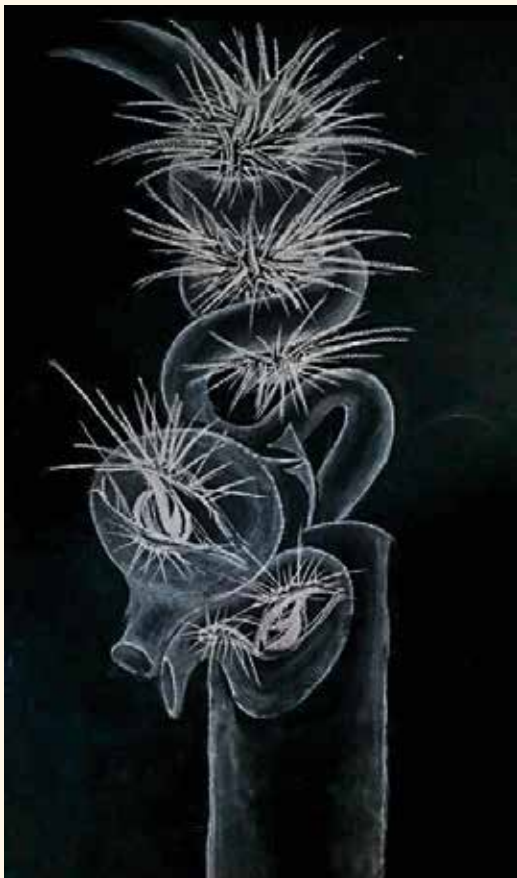

Μαρία Μέισον, IB2

Στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας ζητήθηκε από τους μαθητές του τμήματος Γ5 (διδάσκων: Βουβονίκος Βασίλειος) να μελετήσουν και να αναλύσουν το στοχαστικό κείμενο του Έρμαν Έσσε, «Για τις μικρές χαρές». Με αφορμή αυτό, ορισμένοι μαθητές συνέθεσαν ένα προσωπικό κείμενο για τις δικές τους, «μικρές χαρές».

Οι μικρές χαρές

Το μεγάλο πρόβλημα του ανθρώπου σήμερα θεωρώ ότι είναι η έλλειψη ευγνωμοσύνης. Ναι, ο άνθρωπος δεν είναι ευγνώμων για τις μικρές καθημερινές χαρές που προσπερνά χωρίς να τις κοιτάζει και να τις απαξιώνει μέσα στην απίστευτη ταχύτητα της καθημερινότητάς του.

Αννα Δαρμάρου, IB2

Ίσως, όλοι εμείς μέσα στην μικρότητά μας και στην παράλληλη απεραντοσύνη του σύμπαντος να μην έχουμε μάθει να χαιρόμαστε κάθε τι όταν το πρωί ανοίγουμε τα μάτια μας. Η ουσία βρίσκεται στο ότι δεν έχουμε μάθει. Στο σχολείο δεν προλαβαίνουμε να κοιτάξουμε το παιχνίδι, την ανεμελιά της εφηβείας ή τον έρωτα που προκαλεί η νιότη μας. Το μόνο που μαθαίνουμε είναι να τρέχουμε από το σχολείο στο φροντιστήριο ή να μένουμε ξάγρυπνοι από το άγχος μήπως δεν καταφέρουμε να περάσουμε την πόρτα του πανεπιστημίου. Ποτέ όμως δεν μείναμε ξάγρυπνοι για να δούμε τα αστέρια, ποτέ δεν μείναμε ξάγρυπνοι από τα γέλια των φίλων ή από το παίξιμο μιας ακούρδιστης κιθάρας. Αυτές οι μικρές χαρές ενίοτε υπάρχουν στα όνειρα... ενίοτε υπάρχουν στις εικόνες όσων μας περιμένουν, καθώς ελπίζουμε πως κάτι θα χαρούμε στη ζωή που μας απομένει.

Το πρόβλημα, είπα, ότι είναι η έλλειψη ευγνωμοσύνης. Πού όμως και σε ποιόν; Κάποιες φορές αναρωτιέμαι αν βλέποντας τον κόσμο πρέπει να γελάω ή να λυπάμαι. Ευτυχώς, μπορώ ακόμα να είμαι κρυφά ευτυχισμένη που έχω τροφή και στέγη, που έχω φίλους που μπορώ να τηλεφωνώ τα μεσάνυχτα, που σηκώνομαι πρωί πρωί για να προλάβω το πρώτο κουδούνι του σχολείου, που μπορώ να ονειρεύομαι όχι μόνο το Πανεπιστήμιο που μου έμαθαν να ονειρεύομαι, αλλά και πώς θα είναι η ζωή μου από εδώ και εμπρός. Με μικρές χαρές, με απλά μικρά βήματα και χωρίς τεράστιες επιτυχίες που όλοι ζητούν από εμένα... Απλώς, με μικρές χαρές που θα σκοντάφτω πάνω τους, που θα τις αγγίζω και που θα είναι δικές μου.

Ντορίνα Καλοκέρη, Γ5

Σ

ύμφωνα με τον Σοπενχάουερ, την κατάκτηση της ευτυχίας επηρεάζουν καθοριστικά τρεις βασικοί παράγοντες: η ικανότητα του ανθρώπου να νιώθει λύπη και χαρά, η διατήρηση της ψυχικής του γαλήνης και, σε μικρότερο βαθμό, η ύπαρξη των αναγκαιών υλικών αγαθών. Με βάση λοιπόν τον συλλογισμό αυτό, η ικανότητα του ανθρώπου να αντιλαμβάνεται τις «μικρές χαρές» που τον περικλείουν, καθώς και να τις διαχωρίζει από τις λύπες, είναι άμεσα συνυφασμένη με την επιδίωξη της ευτυχίας. Αξίζει, άρα, με δεδομένο ότι η ευτυχία είναι το υπέρτατο αγαθό, να αναρωτηθούμε ποιες είναι αυτές οι «μικρές χαρές» που μας επιφυλάσσει η ζωή και, στον βαθμό που κρίνει ο καθένας εφικτό, να τις ενσωματώσουμε στην καθημερινότητά μας.

Όπως πρεσβεύει η θετική ψυχολογία, πρέπει πρώτα να συνειδητοποιήσουμε ποια είναι τα πράγματα αυτά που μας προκαλούν ευχαρίστηση, ώστε να μπορέσουμε να διανθίσουμε την ζωή μας με αυτά. Για πολλούς ανθρώπους, «μικρή χαρά» μπορεί να είναι και μια απλή, σφιχτή

αγκαλιά από κάποιο αγαπημένο τους πρόσωπο, που καταφέρνοντας το ακατόρθωτο, τους αγγίζει, ξυπνώντας μέσα τους την ελπίδα και ανακουφίζοντας τους, έστω για λίγο, από τα βάρη που κουβαλούν. Για άλλους, μικρή χαρά είναι ένα ηλιοβασίλεμα που βάφει τον ουρανό με διάφορες αποχρώσεις του ροζ και του μπλε, προσφέροντας απλόχερα την ομορφιά του. Αλλά μικρή χαρά μπορεί να είναι να βλέπουμε τα σύννεφα που κλείνουν μέσα τους τον ήλιο, θυμίζοντάς μας ότι ίσως τελικά να μην είμαστε οι μόνοι που νιώθουν μερικές φορές παγιδευμένοι. Η δική μου αγαπημένη μικρή χαρά είναι οι μελωδίες που μας περιτριγυρίζουν διαρκώς: τα τραγούδια που αγαπάμε και ακούμε καθημερινά, αυτά που ακούμε να βγαίνουν από τα παράθυρα των αυτοκινήτων στους δρόμους, αλλά και οι μελωδίες αυτές που βρίσκονται πάντα μέσα μας, που μπορούμε να τις ακούσουμε ανά πάσα στιγμή, αν κάνουμε για λίγο μόνη ησυχία.

Η ευτυχία δεν είναι μια μόνιμη κατάσταση έντονης ευφορίας, αλλά η διαδοχή ευχαριστών στιγμών και μικρών ικανοποιήσεων, ένα αρμονικό σύνολο μικρών χαρών. Μικρές χαρές που δεν μας ζητούν τίποτα άλλο, παρά μόνο να τολμήσουμε, ακόμη και για λίγα λεπτά κάθε μέρα, να αφεθούμε ελεύθεροι και να τις νιώσουμε.

Ιωάννα Δημητροπούλου, Γ5

Καλλιόπη Σαζακλή, IB2

Z

ούμε σε μια εποχή όπου οι μηχανές είναι τόσο εξελιγμένες και η ζωή έχει διευκολυνθεί αρκετά. Ο ρυθμός ζωής έχει αυξηθεί και ο ελεύθερος χρόνος κάθε ατόμου συνεχώς μειώνεται μέρα με τη μέρα. Γι' αυτούς τους λόγους έχουμε σταματήσει να εκτιμάμε ακόμα και την πιο μικρή πράξη που κάνει κάποιος για εμάς. Στην πραγματικότητα δεν πρέπει να κοιτάμε το τι μπορούμε να κερδίζουμε κάθε φορά αλλά το τι μπορούμε να προσφέρουμε, γιατί η προσφορά είναι ευτυχία για κάποιον άλλον αλλά και για εμάς.

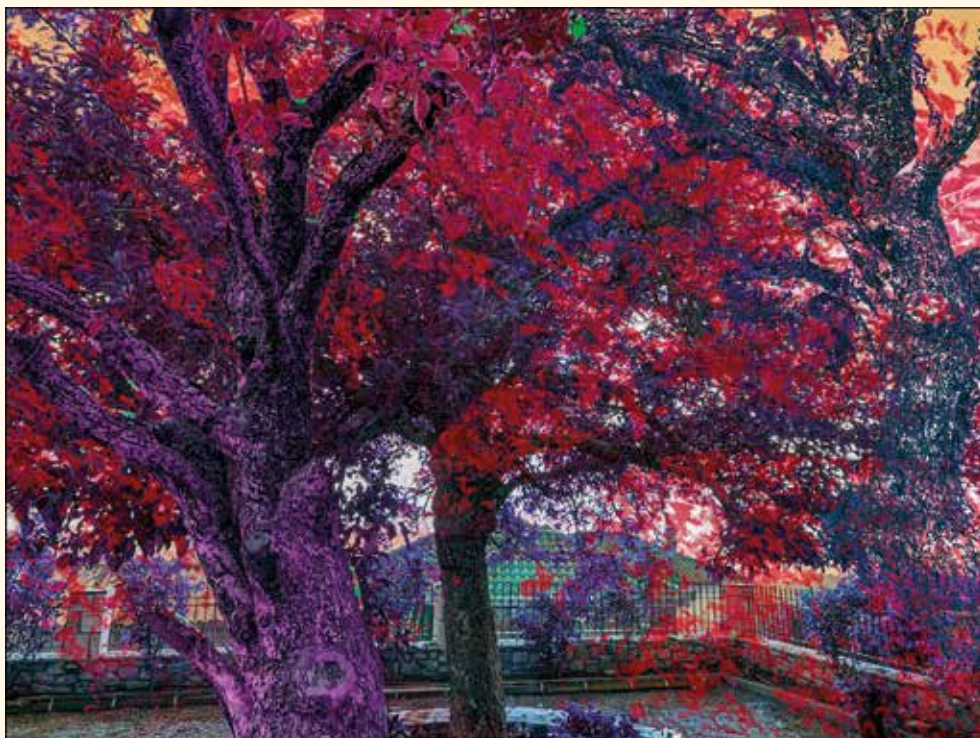
Δεν πρέπει να κρίνουμε τα αγαθά που μπορεί να μας προσφέρει ένας άνθρωπος σε μια γιορτή ή σε καθημερινή βάση, αλλά πρέπει να είμαστε ευγνώμονες μόνο και μόνο που σκέφτηκε να μας τα προσφέρει ή απλώς να μας πάρει ένα τηλεφώνημα για να μας ευχηθεί. Όσοι ζούμε σε αυτούς τους ρυθμούς και έχουμε μια θέση εργασίας περιμένουμε από τους γύρω μας να κάνουν ό,τι θα κάναμε και εμείς σε μια παρόμοια κατάσταση, π.χ. στα γενέθλιά μας. Δεν θα εκτιμήσουμε το ίδιο ένα απλό τηλεφώνημα σε σχέση με ένα ακριβό και καλά τυλιγμένο δώρο, γιατί είμαστε ατομικιστές και κοιτάμε πάνω από όλα το συμφέρον μας δίχως να σκεφτόμαστε απαραίτητα το τι μπορεί ο καθένας να μας να δώσει.

Αντίθετα, όμως, υπάρχουν και άνθρωποι που είναι άνεργοι ή άστεγοι και στο

τέλος έχουν καταλήξει να είναι οι πιο «αγνοί» άνθρωποι. Σ' εμάς μοιάζουν διαφορετικοί αλλά στην πραγματικότητα εμείς είμαστε διαφορετικοί και θα έπρεπε να σκεφτούμε περισσότερο σαν εκείνους. Οι άνθρωποι αυτοί σε μια γιορτή όπως τα γενέθλια μπορεί να μην έχουν πολλά να προσφέρουν, αλλά σίγουρα θα σου δώσουν ό,τι μπορούν και έχουν, βάζοντας σε δεύτερη θέση τη δική τους ευτυχία ή απλώς θα σου ευχηθούν γιατί μόνο αυτό μπορούν να σου προσφέρουν. Οι άστεγοι δεν περιμένουν να τους δώσει κανείς ένα σπίτι για να μείνουν ή ένα μεγάλο χρηματικό ποσό· αρκούνται ακόμα και σε μισή φραντζόλα ψωμί ή σε ένα μπουκάλι νερό, κάτι που για μας μοιάζει φυσιολογικό αλλά εκείνοι το στερούνται. Παρόλ' αυτά είναι ικανοί να μοιραστούν το φαγητό τους με ένα αδέσποτο ζωάκι γιατί το να μοιράζεσαι φέρνει ευτυχία στην ζωή μας.

Συμπερασματικά, όλοι μας πρέπει να σκεφτόμαστε σαν τους ανθρώπους αυτούς που έχουν ως κύριο μέλημα την ευτυχία των άλλων και όχι το προσωπικό τους συμφέρον. Πρέπει να σεβόμαστε κάθε τι που μας προσφέρουν, γιατί μπορεί να είναι το μοναδικό πράγμα που μπορούσαν να μας παρέχουν. Πρέπει να δίνουμε στους συνανθρώπους μας γιατί όπως είπε κάποτε και ένας πολύ σοφός άνθρωπος: «Τα σκουπίδια του ενός μπορούν να είναι ο θησαυρός ενός άλλου».

Νίκος Κολιτσόπουλος, Γ5

Δήμητρα Γκρέκη, IB2

T

ι είναι χαρά; Έχετε αναρωτηθεί ποτέ τι μας κάνει χαρούμενους; Χαρά είναι ένα συναίσθημα που όλοι μας το νιώθουμε καθημερινά, ακόμη και όταν δεν το καταλαβαίνουμε. Μπορεί να χαιρόμαστε για μικροπράγματα. Ένα χαμόγελο εμφανίζεται στο πρόσωπό μας είτε γιατί μπορεί να πετύχαμε το στόχο μας, είτε γιατί είδαμε έναν άλλο συνάνθρωπό μας, έναν φίλο μας, χαρούμενο, ευτυχισμένο. Ακόμη και όταν έχουμε αποτύχει και είμαστε λυπημένοι, μπορεί να χαρούμε μόνο με ένα βλέμμα σε ένα εξωτικό τοπίο, με το άκουσμα ενός ξεκαρδιστικού αστείου ή μιας αρμονικής μελωδίας, με τη γεύση ενός απολαυστικού φαγητού, καθώς και με μια μαγευτική μυρωδιά.

Η χαρά έρχεται μέσα από την αγάπη για τους συγγενείς μας, τους φίλους μας και για τον συνάνθρωπό μας. Χαιρόμαστε μέσω διαφόρων εμπειριών που γίνονται αναμνήσεις, οι οποίες θα μας φέρνουν τα ίδια συναισθήματα μετά από πολλά χρόνια. Αυτές οι αξέχαστες αναμνήσεις που παραμένουν διαχρονικές, θα μας γεμίζουν με μικροχαρές σε όλες τις άσχημες και δύσκολες στιγμές που μπορεί να περνάμε. Επίσης, η χαρά κερδίζεται μέσω των καλών πράξεων που κάνουμε. Η ευτυχία, η υπερηφάνεια, η ανακούφιση που νιώθουμε όταν έχουμε βοηθήσει έναν συνάνθρωπό μας είναι η πολυτιμότερη χαρά που αισθανόμαστε. Επιπλέον, η φύση, που περιλαμβάνει εκθαμβωτικά τοπία, ονειρικές παραλίες, πανέμορφα λουλούδια, μπορεί να μας κάνει χαρούμενους. Η συχνή επαφή μαζί της μας αναζωογονεί, μας χαλαρώνει και ταυτόχρονα μας χαροποιεί. Χαρά, όμως, κάποιος μπορεί να αισθανθεί ακόμη και όταν συμμετέχει σε μία εθελοντική δράση για την προστασία του πλανήτη και του περιβάλλοντος. Οι μικρές κινήσεις, όπως το μάζεμα κάποιου σκουπιδιού από το δρόμο και η ανακύκλωση μας κάνουν να νιώσουμε τεράστια χαρά.

Συνεπώς, όλοι μας έχουμε αισθανθεί χαρά. Ακόμη, και οι πιο δυστυχισμένοι άνθρωποι στον κόσμο, οι πιο άπληστοι, οι πιο αποτυχημένοι, αυτοί που τα έχουν χάσει όλα μπορούν να χαρούν οποιαδήποτε στιγμή. Η χαρά είναι ένα συναίσθημα που δεν μπορεί κανένας να το αποφύγει, αντιθέτως πρέπει να το επιδιώκει συνέχεια. Η χαρά κάνει τον άνθρωπο να νιώθει ζωντανός, ελεύθερος, νέος.

Βέρα Αντζουλάτου, Γ5

O

σύγχρονος άνθρωπος έχει πάψει να απολαμβάνει τις μικρές χαρές της ζωής του. Οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής, το άγχος, η ρουτίνα, η έλλειψη διαπροσωπικής επαφής λόγω της αστικοποίησης εμποδίζουν κάθε άνθρωπο να απολαύσει τις λίγες όμορφες στιγμές της καθημερινότητάς του. Τις στιγμές αυτές, που, αν και σου δίνουν μικρές χαρές, γεμίζουν την ψυχή σου με γαλήνη και ηρεμία. Τις στιγμές αυτές που κάνουν την καθημερινότητά σου να διαφέρει από των υπολοίπων. Τις στιγμές αυτές που δεν εξαρτώνται από τα χρήματα ή την κοινωνική σου θέση. Τις στιγμές αυτές που ακόμα και ο πιο φτωχός, ο πιο στενοχωρημένος άνθρωπος μπορεί να απολαύσει. Κι όμως ο σύγχρονος άνθρωπος συνεχίζει να τις αγνοεί, ενώ ξέρει ότι αυτές οι μικρές χαρές μπορούν να τον γεμίσουν ελπίδα και αισιοδοξία, μπορούν να δώσουν άλλο νόημα στη ζωή του. Να του αλλάξουν την οπτική γωνία με την οποία βλέπει τον κόσμο.

Ποιες είναι όμως αυτές οι στιγμές, αυτές οι μικρές χαρές; Είναι η μικρή μας επαφή με τη φύση, είναι ο ήλιος, ο απέραντος ουρανός, τα ζώα, οι μικρές συζητήσεις με τους σημαντικούς ανθρώπους της ζωής μας. Μια βόλτα μέσα σε ένα πάρκο ή ακόμα και η παρατήρηση των δέντρων και των φυτών στη γειτονιά δίνουν την ελπίδα της ζωής, την ελπίδα ότι υπάρχει κάτι καλύτερο. Ένα άγγιγμα από τις ακτίνες του ήλιου προσφέρει τόσο μεγάλη ζεστασιά στην ψυχή μας, τόσο μεγάλη γαλήνη. Η παρατήρηση του απέραντου ουρανού είτε την ημέρα είτε τη νύχτα έστω και για λίγα λεπτά γεμίζει την ψυχή μας με μια ελπίδα που δεν έχει όρια, μας δίνει την αίσθηση πως η ζωή μας είναι αιώνια. Η επαφή με έναν σκύλο, με μια γάτα μας δίνει τη χαρά ότι υπάρχει ζωή πέρα από την ανθρώπινη φύση, μας γεμίζει αισιοδοξία. Και φυσικά οι συζητήσεις με τους αγαπημένους μας ανθρώπους μας ολοκληρώνουν, ολοκληρώνουν την κοινωνική πλευρά της φύσης του ανθρώπου, η οποία είναι απαραίτητη για μια ευτυχισμένη ζωή.

Πραγματικά, ο κάθε άνθρωπος θα μπορούσε να είναι τόσο χαρούμενος αν απολάμβανε τις μικρές αυτές στιγμές, τις μικρές αυτές χαρές.

Διονυσία Δωρή, Γ5

Είμαστε μικροσκοπικές μορφές ζωής σε έναν από τους 170 δισεκατομμύρια γαλαξίες που υπάρχουν. Συνειδητοποιώντας αυτήν την αδιαπραγμάτευτη αλήθεια, οτιδήποτε αρνητικό μοιάζει ανύπαρκτο. Οτιδήποτε θετικό... ένα θαύμα. Ωστόσο, ο άνθρωπος φαίνεται να δυσκολεύεται ιδιαίτερα στον εντοπισμό αυτών των «θαυμάτων». Αντιμετωπίζει τις μικρές χαρές ως ανεπαρκείς λόγους ευγνωμοσύνης κι ενθουσιασμού. Κι έτσι η ευτυχία έχει πλέον καταστεί απρόσιτη.

Μελετώντας αποκλειστικά τη σχεδόν μόνιμη

Αννα Δαρμάρου, IB2

δυσaréσκεια που μοιράζονται τα περισσότερα άτομα, εύκολα θα συμπεραίναμε ότι δεν υπάρχουν ευκαιρίες για πραγματική χαρά γύρω μας. Εν ολίγοις, οι ανεξάντλητες πηγές ευχαρίστησης στην καθημερινότητα του ατόμου έρχονται σε άμεση αντίθεση με την άρνησή του να τις αναγνωρίσει.

Ο πειρασμός για δυσaréσκεια υπερκαλύπτει την ευκαιρία για χαρά. Όμως, ίσως αυτή να είναι η γοητεία της ευτυχίας: κανείς δεν είναι ευτυχισμένος κατά τύχη. Απαιτούνται «ανοιχτά» μάτια, όπως αναφέρει ο Έρμαν Έσσε. Με άλλα λόγια, η ευγνωμοσύνη είναι το μυστικό, αν όχι της ευτυχίας, σίγουρα της χαράς. Και, μιας και ο άνθρωπος είναι εκ φύσεως προγραμματισμένος να ανιχνεύει τυχόν κινδύνους στο περιβάλλον του, καθώς αυτό το χαρακτηριστικό του εξασφάλιζε ανέκαθεν την επιβίωσή του, δεν είναι «αυθόρμητα» ευγνώμων. Γι' αυτόν τον λόγο, δυσκολεύεται να χαρεί.

Από τη στιγμή που το άτομο αποφασίζει να επιλέξει την ευγνωμοσύνη, παραδέχεται ότι υπάρχουν πηγές χαράς στον κόσμο, που δεν ελέγχονται ούτε εξαρτώνται από τον ίδιο και, κατ' επέκταση, καλείται να υπερβεί τον εγωισμό του. Αυτό καθιστά την ευγνωμοσύνη δύσκολη, με αποτέλεσμα το άτομο εύκολα να την αποφεύγει, προτιμώντας τη δυσaréσκεια, που του προσφέρει την ψευδαίσθηση ότι οι σκέψεις και οι προβληματισμοί του είναι και οι σημαντικότεροι που υπάρχουν.

Αν, ωστόσο, το άτομο καταφέρει να υπερβεί τα εμπόδια που τον απομακρύνουν από την ευγνωμοσύνη, είναι έτοιμο να απολαύσει τις αμέτρητες μικρές χαρές της ζωής: τη μοναδική ησυχία το ξημέρωμα, που νομίζεις ότι όλος ο κόσμος σου ανήκει, την αδιαπραγμάτευτη συνέπεια του ήλιου να σε καλημερίζει κάθε πρωί, την ουρά που χρησιμοποιεί ο σκύλος σου για να εκφράσει τη δική του χαρά, τις πολυκατοικίες, μέσα στις οποίες πετάς πάνω σε πάτωμα χωρίς ποτέ να το συνειδητοποιείς, τη φαντασία σου, που είναι το πιο ασφαλές και ελεύθερο καταφύγιο που θα μπορούσες να είχες ζητήσει, τα μολύβια, που σου αποδεικνύουν ότι όλα τα λάθη σβήνονται και ξεχνιούνται, την οικογένεια, που σου θυμίζει πως τα έχεις ήδη όλα, τους φίλους, που είναι η πιο συγκινητική μορφή επίκτητης οικογένειας, τις αγκαλιές, που συσσωρευμένες και καθημερινές, παρατείνουν τη ζωή, τα αστεία, που είναι η πιο γοητευτική μορφή συνεισφοράς, τα δέντρα- και τα φυτοπλαγκτόν, που μαζί μας δίνουν οξυγόνο, άρα ζωή. Και τότε θα διαπιστώσει ότι οι χαρές δεν είναι μικρές, αλλά η ζωή: ακόμη και αιώνια να ήταν, δεν θα προλάβαινε να τις μετρήσει...

Ήβη Γαλανού, Γ5

Αμαλία Καραϊνδρον, IB2

1925

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ελληνο-Αμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Νηπιαγωγείο • Δημοτικό • Γυμνάσιο • Λύκειο

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ • ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ • ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ Ι.Μ. ΚΑΡΡΑΣ